

**T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANABİLİM DALI**

**KADIN SUÇLULUĞUNUN BÖLGESEL FARKLILIĞINA
YÖNELİK BİR ALAN ARAŞTIRMASI: MARDİN VE ANTALYA
KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ÖRNEĞİ**

**İlknur HAYDAROĞLU
1430223025**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN
Prof. Dr. Kadir TEMURÇİN**

ISPARTA - 2017

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Öğrencinin Adı Soyadı	İlknur HAYDAROĞLU	
Anabilim Dalı	Coğrafya (Beşeri Coğrafya)	
Tez Başlığı	Kadın Suçluluğu Bölgesel Farklılık Gösteriyor mu?: Mardin ve Antalya Kadın Kapalı Cezaevi Örneği	
Yeni Tez Başlığı ¹ (Eğer değişmesi önerildi ise)	Kadın Suçluluğunun Bölgesel Farklılığına Yönelik Bir Alan Araştırması: Mardin ve Antalya Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği	
<p>Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği hükümleri uyarınca yapılan Yüksek Lisans Tez Savunma Sınavında Jürimiz 11.../10/2017 tarihinde toplanmış ve yukarıda adı geçen öğrencinin Yüksek Lisans tezi için;</p> <p>☒ OY BİRLİĞİ ☐ OY ÇOKLUĞU²</p> <p>ile aşağıdaki kararı almıştır.</p> <p>☒ Yapılan savunma sınavı sonucunda aday başarılı bulunmuş ve tez KABUL edilmiştir. ☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin DÜZELTİLMESİ³ kararlaştırılmıştır. ☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda aday başarısız bulunmuş ve tezinin REDDEDİLMESİ⁴ kararlaştırılmıştır.</p>		
TEZ SINAV JÜRİSİ	Adı Soyadı/Üniversitesi	İmza
Danışman	Prof. Dr. Kadir TEMURÇİN (SDÜ)	
Jüri Üyesi	Prof. Dr. Salih CEYLAN (MAKÜ)	
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Mustafa YAKAR (SDÜ)	
Jüri Üyesi		
Jüri Üyesi		

¹ Tez başlığının DEĞİŞTİRİLMESİ ÖNERİLDİ ise yeni tez başlığı ilgili alana yazılacaktır. Değişme yoksa çizgi (-) konacaktır.

² OY ÇOKLUĞU ile alınan karar için muhalefet gerekçesi raporu eklenmelidir.

³ DÜZELTME kararı için gerekçeli jüri raporu eklenmeli ve raporu tüm üyeler imzalamalıdır.

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM-ÖĞRETİM VE SINAV YÖNETMELİĞİ Madde 28-(4) Tezi hakkında DÜZELTME kararı verilen öğrenci sınav tarihinden itibaren en geç üç ay içinde gereğini yaparak tezini aynı jüri önünde yeniden savunur.

⁴ Tezi REDDEDİLEN öğrenciler için gerekçeli jüri raporu eklenmeli ve raporu tüm üyeler imzalamalıdır. Tezi reddedilen öğrenci, yeni tez konusu belirler.

T.C.

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “*Kadın Suçluluğunun Bölgesel Farklılığına Yönelik Bir Alan Araştırması: Mardin ve Antalya Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği*” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadar ki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "İlknur".

İmza

İlknur HAYDAROĞLU

11.10.2017

(HAYDAROĞLU, İlknur, *Kadın Suçluluğunun Bölgesel Farklılığına Yönelik Bir Alan Araştırması: Mardin ve Antalya Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Isparta,2017)

ÖZET

Suç, nedenleri etkileri ve sonuçları ile toplum hayatını yakından ilgilendiren bir olgudur. Suçun, sosyo-kültürel yapıya olan etkilerinin her geçen gün artıyor olması ve bu olgunun bir mekân üzerinde insanlar tarafından işleniyor olması, insan ve mekân ilişkilerini inceleyen coğrafya biliminin bu konuyu incelemesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu çalışmanın amacı; Antalya ve Mardin Ceza İnfaz Kurumları'nda hükümlü bulunan kadınların, suç deneyimlerini ve suç türlerinin dağılışını bir mekân üzerinde nasıl gerçekleştirdiklerini ortaya koymaktır. Araştırmada nicel ve nitel araştırma yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Araştırmanın nicel verileri Antalya ili cezaevinde 83, Mardin ili cezaevinde ise hükümlü bulunan 23 kadına uygulanan anket yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın nitel verileri ise metaforlar yoluyla veri toplama formlarından elde edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre; suç işleyen kadın profilli her iki örneklem grubunda da benzerlikler göstermektedir. Kadın hükümlülerin suç özellikleri ise iki örnekleme farklılıklar göstermektedir. Antalya ilinde kadınlar daha çok mala karşı suçlardan hükümlüyken, Mardin ilinde şahsa karşı suçlardan hüküm giymişlerdir. Araştırmanın nitel verilerinden elde edilen sonuçlara göre; Antalya ve Mardin ili örnekleminde “suç” kavramı için en sık tekrarlanan metafor“pişmanlık” metaforudur. “Kadın” kavramı ise“mağdur, ezilen” gibi olumsuz algılara sahip metaforların yanında, “anne, fedakâr, melek” gibi olumlu nitelemeler yoluyla da ifade edilmiştir. “Coğrafya” kavramını ise bir mekânın ifadesi veya özlem duydukları yeri tanımlama aracı olarak ifade etmişlerdir. Yapılan bu araştırmanın sonuçlarına göre; sosyal ve kültürel yapı, ekonomik gelişmişlik, göç... vb. faktörler suçun niceliğinde ve niteliğinde farklılıklar göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Suç Coğrafyası, Kadın Suçluluğu, Metafor, Cezaevi

(HAYDAROĞLU, İlknur, *A Field Reserach Intent to Regional Differences of Female Criminality: Example of Closed Penal Execute Institution in Mardin and Antalya*, Master's Thesis, Isparta, 2017)

ABSTRACT

With its causes, effects, and consequences, the crime is a phenomenon closely related to the society. Since the effects of crime on the socio-cultural structure are increasing day by day and it is committed by people on a space, it reveals the necessity of examining this subject by geography science which studies the relationships between the human and space. The aim of this study is to show how women, who are convicted in Antalya and Mardin Penal Execution Institutions, committed their criminal experiences and the distribution of crime types on a location. A combination of quantitative and qualitative methods was used in the study. The quantitative data of the study were collected by a questionnaire applied to 83 female prisoners in Antalya Prison and 23-woman prisoners in Mardin Prison. The qualitative data of the study were obtained from data collection forms through metaphors. According to the findings of the research, the profile of the woman committing a crime shows similarity in both sample groups. The crime characteristics of female prisoners show differences in two samples. The women in Antalya were mostly convicted of crimes against property, while the women in Mardin were mostly convicted of crimes against a person. According to the results obtained from the qualitative data of the study, "Regret" is the most frequently repeated metaphor for the concept of "crime" in the samples of Antalya and Mardin. The concept of "woman" is also expressed through positive qualities such as "mother, sacrifice, and angel" as well as metaphors with negative perceptions such as "victim and oppressed". They stated the term of "geography" as an expression of a space or a means of defining the location which they long for. According to the conclusions of this research, the factors such as social and cultural structure, economic development, migration, etc.shows differences in the quantity and nature of the crime.

Keywords: Crime Geography, Female Criminality, Metophor, Prison

İÇİNDEKİLER

TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI	i
YEMİN METNİ SAYFASI	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar	vii
ŞEKİLLER	x
GRAFİKLER	xi
ÖNSÖZ.....	xii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	18
1.1.1. SUÇ OLGUSU	18
1.1.2. SUÇLARIN TASNİFİ VE SINIFLANDIRILMASI.....	24
1.1.3. SUÇUN TARİHSEL GELİŞİMİ	29
1.1.4. SUÇ COĞRAFYASI.....	31
1.1.5. KADIN SUÇLULUĞU OLGUSU ve GENEL KARAKTERİSTİKLERİ .	34
1.1.6. KADINLAR NEDEN SUÇ İŞLER?	37
1.1.7. DÜNYADA KADIN SUÇLULUĞU.....	45
1.1.8. TÜRKİYE’DE KADIN SUÇLULUĞUNUN GENEL GÖRÜNÜMÜ	46
1.1.8.1. Tutuklu/Hükümlülerin Yaş ve Cinsiyet Dağılımı.....	48
1.1.8.2. Tutuklu/Hükümlülerin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı	49
1.1.8.3. Tutuklu/Hükümlülerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımları	51
1.1.8.4. Tutuklu/Hükümlülerin Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı	52
1.1.8.5. Tutuklu/Hükümlülerin Suç Türlerine Göre Dağılımı	54
1.2. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	56
1.2.1. KADIN SUÇLULUĞUNU AÇIKLAYICI TEORİLER ve YAKLAŞIMLAR	56
1.2.1.1. Geleneksel Dönem Kadın Suçluluğu	57
1.2.1.1.1. Biyolojik Açıklamalar	57
1.2.1.1.2. Psikolojik Teoriler	59
1.2.1.1.3. Sosyal Yapı Teorileri	59
1.2.1.2. Modern Dönem Yaklaşımları.....	61
1.2.1.2.1. Feminist Teoriler	61
1.2.1.2.2. Özgürleşme Teorileri.....	62
1.2.1.2.3. Ataerkillik ve Suç.....	63
1.2.1.2.4. Centilmenlik Teorisi.....	63
1.2.1.2.5. Güç-Kontrol Teorisi	64
1.2.1.2.6. Ekonomik Teoriler	64
1.2.2. SUÇ COĞRAFYASI TEORİLERİ	65

1.3. KONUS İLE İLGİLİ ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR.....	70
1.3.1. KADIN SUÇLULUĞU İLE İLGİLİ ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR	71
1.3.2. SUÇ COĞRAFYASI İLE İLGİLİ ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR	73

İKİNCİ BÖLÜM BULGULAR

2.1. ARAŞTIRMANIN NİCEL VERİLERİNE İLİŞKİN BULGULAR	79
2.1.1. KADIN HÜKÜMLÜLERİN SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNE İLİŞKİN BULGULAR	79
2.1.2. KADIN HÜKÜMLÜLERİN SUÇ ÖZELLİKLERİNE İLİŞKİN BULGULAR	89
2.1.3. MEKÂN ÖZELLİKLERİNE İLİŞKİN BULGULAR	96
2.2. ARAŞTIRMANIN NİTEL VERİLERİNE İLİŞKİN BULGULAR	109
2.2.1. “KADIN” KAVRAMINA İLİŞKİN BULGULAR.....	110
2.2.2. “SUÇ” KAVRAMINA İLİŞKİN BULGULAR	120
2.2.3. “COĞRAFYA” KAVRAMINA İLİŞKİN BULGULAR.....	135
SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER.....	146
KAYNAKÇA	159
EKLER.....	170
Ek-1- Anket Formu.....	170
EK-2 Metaforlar Yolu ile Veri Toplama Formu	175
ÖZ GEÇMİŞ.....	176

TABLolar

Tablo 1: 1998'den 2015 Yıllarına Kadar Türkiye'de Erkek ve Kadın Tutuklu/Hükümlü sayısı, (1998-2015).....	47
Tablo 2: Türkiye'de Tutuklu/Hükümlülerin Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı(2016)	48
Tablo 3: Türkiye'de Tutuklu/Hükümlülerin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı (2016)	50
Tablo 4: Türkiye'de Tutuklu/Hükümlülerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımı (2016)	52
Tablo 5:Türkiye'de Tutuklu/Hükümlülerin Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı(2016)....	53
Tablo 6: Örneklemdaki hükümlülerin yaş gruplarına göre dağılımı.....	80
Tablo 7: Örneklemdaki hükümlülerin medeni durumlarına göre dağılımı	81
Tablo 8: Örneklemdaki hükümlülerin çocuk sahibi olma durumuna dağılımları	82
Tablo 9: Örneklemdaki hükümlülerin öğrenim durumlarına göre dağılımları	83
Tablo 10: Örneklemdaki hükümlülerin işledikleri suç türü ile öğrenim düzeyleri arasındaki ilişkinin çapraz sorgulama tablosu	84
Tablo 11: Örneklemdaki hükümlülerin Doğum Yerlerinin Yerleşim Birimlerine Göre Dağılımı	85
Tablo 12: Örneklemdaki hükümlülerin cezaevine girmeden önceki mesleklerine göre dağılımı	86
Tablo 13: Örneklemdaki hükümlülerin cezaevine girmeden önceki gelir durumu ile hükümlü bulunduğu suç türüne göre çapraz dağılımı	87
Tablo 14: Örneklemdaki hükümlülerin annelerinin öğrenim durumuna göre dağılımı ..	88
Tablo 15: Örneklemdaki hükümlülerin babalarının öğrenim durumuna göre dağılımı ..	89
Tablo 16: Örneklemdaki hükümlülerin işledikleri suç türüne göre dağılımı	91
Tablo 17: Örneklemdaki hükümlülerin suçu ve suçu işledikleri kişi ile yakınlığının çapraz sorgulanma dağılımı	93
Tablo 18: Örneklemdaki hükümlülerin suç işleme nedenlerine göre dağılım	94
Tablo 19: Örneklemdaki hükümlülerin daha önce hüküm giyme durumlarına göre dağılımı	95
Tablo 20: Örneklemdaki hükümlülerin daha önce tutuklu/hükümlü oldukları suç türü dağılımı	95
Tablo 21: Örneklemdaki hükümlülerin suçu işledikleri yere göre dağılımı	96
Tablo 22: Örneklemdaki hükümlülerin doğum yerlerine göre il/bölgesel ölçeğinde dağılımı	97
Tablo 23: Örneklemdaki hükümlülerin yaşamlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yerleşim yerlerinin dağılımı	99
Tablo 24: Örneklemdaki hükümlülerin göçe katılma durumu	100
Tablo 25: Örneklemdaki hükümlü kadınların göç ettikleri bölgelerin dağılımı	101
Tablo 26: Örneklemdaki hükümlülerin göç etikten sonra karşılaştıkları güçlüklerin dağılımı	102
Tablo 27: Örneklemdaki hükümlülerin işledikleri suç türü ve göç etme durumlarının çapraz sorgulama dağılımı	103
Tablo 28: Örneklemdaki hükümlülerin yaşadıkları yerin olumlu özelliklerini ifade etme biçimleri dağılımı	104

Tablo 29: Örneklemedeki hükümlülerin yaşadıkları yerin olumsuz özelliklerini ifade etme biçimleri dağılımı.....	104
Tablo 30: Bireyin suç işleminde yaşanan yerin hangi faktörlerin etkisi vardır sorusunun dağılımı	106
Tablo 31: Türkiye’de hangi bölgeleri suçtan uzak olarak düşünmektesiniz sorusunun dağılımı.....	107
Tablo 32: Suçtan uzak, yaşanılabilir bir yer nasıl olur sorusunun dağılımı.....	108
Tablo 33: Örneklemedeki hükümlülerin tahliye sonrası endişelerine göre dağılımı.....	109
Tablo 34: Antalya ilinde hükümlü kadınların kadın kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	110
Tablo 35: Mardin ilinde hükümlü kadınların kadın kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	111
Tablo 36: Antalya ilinde hükümlü kadınların “Olumsuz bir nitelendirme olarak kadın” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	113
Tablo 37: Mardin ilinde hükümlü kadınların“Olumsuz bir nitelendirme olarak kadın” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	114
Tablo 38: Antalya ilinde hükümlü kadınların “Olumlu bir nitelendirme olarak kadın” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	115
Tablo 39: Mardin ilinde hükümlü kadınların “Olumlu bir nitelendirme olarak kadın” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	116
Tablo 40: Antalya ilinde hükümlü kadınların “Bitki ve doğa olarak kadın” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	117
Tablo 41: Mardin ilinde hükümlü kadınların “Bitki ve doğa olarak kadın” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	118
Tablo 42: Antalya ilinde hükümlü kadınların “Soyut bir metafor olarak kadın” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	119
Tablo 43: Mardin ilinde hükümlü kadınların “Soyut bir metafor olarak kadın” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	119
Tablo 44: Antalya ilinde hükümlü kadınların “suç” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	121
Tablo 45: Mardin ilinde hükümlü kadınların “suç” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	122
Tablo 46: Antalya ilinde hükümlü kadınların “Bir varlık olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	123
Tablo 47: Mardin ilinde hükümlü kadınların “Bir varlık olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	124
Tablo 48: Antalya ilinde hükümlü kadınların “Kötü bir durum veya olay olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	125
Tablo 49: Mardin ilinde hükümlü kadınların “Kötü bir durum veya olay olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	126
Tablo 50: Antalya ilinde hükümlü kadınların “Alışkanlık veya bağımlılık olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	128
Tablo 51: Mardin ili cezaevinde hükümlü kadınların “Alışkanlık veya bağımlılık olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	129
Tablo 52: Antalya ili cezaevinde hükümlü kadınların “Bir pişmanlık olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	130

Tablo 53: Mardin ili cezaevinde hükümlü kadınların “Bir pişmanlık olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	131
Tablo 54: Antalya ili cezaevinde hükümlü kadınların “Bir çaresizlik olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	132
Tablo 55: Mardin ili cezaevinde hükümlü kadınların “Bir çaresizlik olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	133
Tablo 56: Antalya ili cezaevinde hükümlü kadınların “Bir durum olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	134
Tablo 57: Mardin ili cezaevinde hükümlü kadınların “Bir durum olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	134
Tablo 58: Antalya ilinde hükümlü kadınların “coğrafya” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı.....	136
Tablo 59: Mardin ilinde hükümlü kadınların “coğrafya” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı.....	137
Tablo 60: Antalya ili cezaevinde hükümlü kadınların “Bir mekân olarak coğrafya” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	138
Tablo 61: Mardin ili cezaevinde hükümlü kadınların “Bir mekân olarak coğrafya” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	139
Tablo 62: Antalya ili cezaevinde hükümlü kadınların “Huzurun kaynağı olarak coğrafya” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	140
Tablo 63: Mardin ili cezaevinde hükümlü kadınların “Huzurun kaynağı olarak coğrafya” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	141
Tablo 64: Antalya ili cezaevinde hükümlü kadınların “Günlük yaşamın bir parçası olarak coğrafya” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı ..	142
Tablo 65: Mardin ili cezaevinde hükümlü kadınların “Günlük yaşamın bir parçası olarak coğrafya” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı ..	143
Tablo 66: Antalya ili cezaevinde hükümlü kadınların “Doğanın bir parçası olarak coğrafya” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	144
Tablo 67: Antalya ili cezaevinde hükümlü kadınların “Doğanın bir parçası olarak coğrafya” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı	145

ŞEKİLLER

Şekil 1: Suç olgusunu inceleyen bilim dalları.....	2
Şekil 2: Araştırma alanı lokasyonu haritası	11
Şekil 3: Suç ve sapma arasındaki ilişki(Kaynak: Dolu,2015:5).....	23
Şekil 4: Kadın suçluluğunu açıklayan teoriler	57
Şekil 5: Rutin aktiviteler teorisine göre suç mekanizması(Kaynak: Dolu, 2015: 118)...	67

GRAFİKLER

- Grafik 1: 2008-1990 yılları arasında suç işlenen yere göre kadın dağılımı Kaynak:
Türkiye İstatistik Kurumu(TÜİK) (Erişim: 30.09.2017)..... 12
- Grafik 2:Suçun işlendiği yere göre Antalya ili cezaevindeki hükümlülerin dağılımı.....98
- Grafik 3: Suçun işlendiği yere göre Mardin ili cezaevindeki hükümlülerin dağılımı.....98

ÖNSÖZ

Suç, mekân ve zaman içerisinde toplumdan topluma değişik görünümler arz etmektedir. Etkileri ve sonuçları ile toplumu yakından ilgilendiren bu olgu, araştırmacıların konuya kendi ilke ve prensipleri doğrultusunda yaklaşımlarına ve bu soruna yönelik çözüm önerileri getirmeye çalışmalarına neden olmuştur. Suç olgusunu mekân ile ilişkileri doğrultusunda ele alan coğrafya biliminin de, suçun önlenmesi ya da azaltılmasına ilişkin çalışma alanlarından birini oluşturmaktadır. “*Kadın Suçluluğunun Bölgesel Farklılığına Yönelik Bir Alan Araştırması: Mardin ve Antalya Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği*” konulu yüksek lisans tez çalışmasının amacı da fiziki ve beşeri coğrafya özellikleri farklı iki şehirde kadın hükümlülerin, sosyo-demografik ekonomik özellikleri ile işledikleri suçlar arasındaki ilişkiyi incelemek, suç türlerinin dağılımını ortaya koymaktır. Bu çalışma Antalya ve Mardin İli Ceza ve Tevkifevlerinde hükümlü bulunan kadınlar ile yapılan nicel ve nitel araştırma yöntemlerinden elde edilen bulgulara dayanmaktadır.

Yüksek Lisans Tez çalışma süresine başladığım ilk günden itibaren beni destekleyen, engin bilgileri ile farklı çalışmalara yönelmeme yardımcı olan ve destekleyen değerli danışmanım Prof. Dr. Kadir TEMURÇİN’ e minnettarım.

Yaptığı eleştiriler ve geri bildirimler ile çalışmamı geliştirmeme yardımcı olan, aynı zamanda Yüksek lisans eğitimim boyunca kendisinden çok şey öğrendiğim değerli hocam Doç. Dr. Mustafa YAKAR’a, tezin tüm aşamalarında yardımlarını esirgemeyen, nicel çalışma konusunda her zaman yardımcı olan değerli hocam Yrd. Doç. Dr. İsmail KERVANKIRAN’a, tez süresi boyunca her sıkıntıda kendisine ulaşmama olanak veren, farklı bakış açısı ile çalışmamı geliştirmeme yardımcı olan ve kendisini tanımaktan mutluluk duyduğum değerli hocam Doç. Dr. Cevdet YILMAZ’a teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Araştırmanın izinlerinin alınmasına ve araştırmanın uygulanması sırasında yardımcı olan Antalya ili Ceza ve Tevkifevleri ve Mardin ili Ceza ve Tevkifevleri Müdürlüğü çalışanlarına ve kurum psikologlarına gösterdikleri ilgi ve destek için

teşekkür eder, araştırmayı uygulamama olanak sağlayan, çalışmaya gönüllülükle katılan ve yaşam hikâyelerini paylaşan hükümlü kadınlara teşekkürlerimi sunarım.

4591-YL1-16 Proje numaralı tez çalışmasını desteklediği ve tezi uygulamama olanak sağladığı için Süleyman Demirel Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonuna teşekkür ederim.

Karşılaştığım her güçlükte yardımcı olan eğitimim boyunca beni motive eden ve yanımda olan dostum, İbrahim Halil TANRIKULU'na ve zorlu tez yazma sürecinde karşılaştığım her teknik sorunda sabır ve ilgiyle yardımlarını esirgemeyen değerli arkadaşım Mehmet VAROL'a sonsuz teşekkür ederim. Son olarak hayatım boyunca, beni her zaman destekleyen maddi ve manevi anlamda yanımda olan babam ve anneme, eğitim hayatım boyunca gelişmem ve ilerlemem için her zaman beni motive eden abilerime minnettarım.

İlknur Haydaroğlu

2017

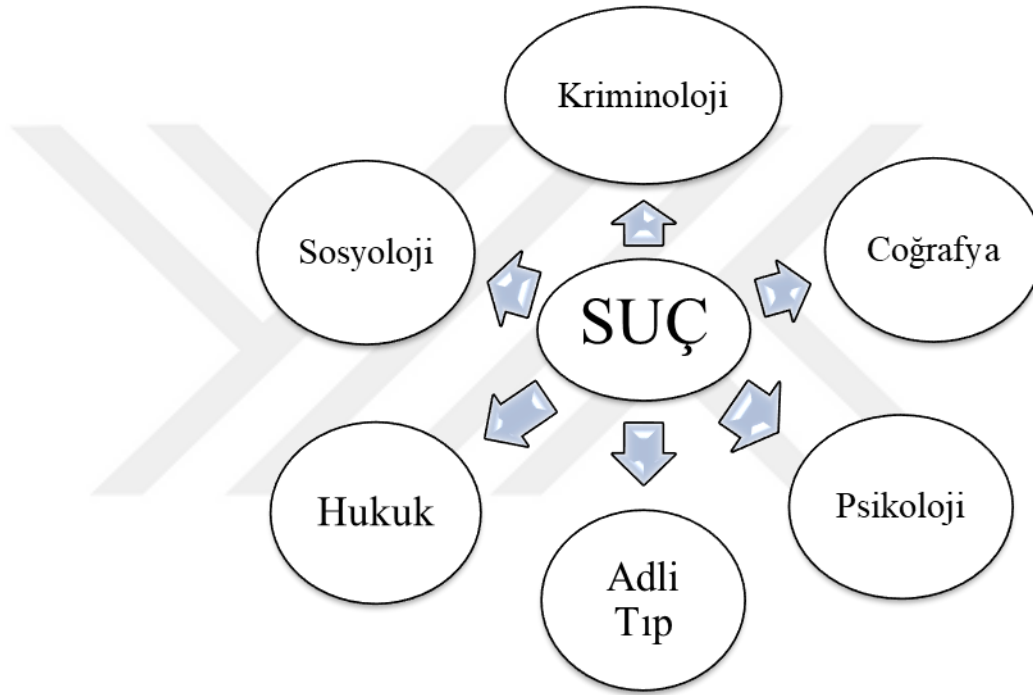
GİRİŞ

Suç, tarihin ilk çağlarından günümüz modern toplumlarına değin var olan, insanlık tarihi kadar köklü bir geçmişe sahip olan, evrensel bir olgudur. Dönmezer'e(1984) göre suç, topluma zarar verdiği ya da tehlikeli olduğu kanun koruyucu tarafından kabul edilen ve belirtilen tavır, davranış, hareket ve eylemler bütünüdür(Dönmezer,1984).

Durkheim'a göre suç, "toplum halinde yaşamaya yöneltmiş her türlü saldırıdır." (Durkheim, 1985). İnsanlar, etkileri, nedenleri ve sonuçları ile toplumu yakından ilgilendiren bu saldırılardan kendilerini korumak zorundadırlar. Her toplumun kendi değer ve yargılarını meydana getiren sosyo-kültürel baskı ve kontrol mekanizması vardır. Bu baskı ve kontrol mekanizması her toplumda var olan kanun koyucu tarafından gerçekleştirilmiş ceza yaptırımını uygulanmıştır. Toplumların yaşayan bir olgu olması, toplumu oluşturan bireylerin sürekli değişmesine neden olmuştur. Toplumdaki değişmelerin hızı ile bireylerin değişme hızı her zaman aynı değildir ve bireyler değişen koşullara her zaman ayak uyduramazlar. Bazen de tam tersine bireyler toplumun genelinden önce gelişebilirler ve değişebilirler. Aradaki dengesizlik çeşitli sorunların kaynağını oluşturur. Bu sorunların en önemlilerinden biri de suç olgusudur(Sargın ve Temurçin, 2009). Emile Durkheim'ın ilk sosyolojik suç teorisi olarak kabul edilen yapısal suç teorisine göre; her yerde her zaman insanların bazı davranışlarına tepki olarak ceza uygulanmıştır. Bu yüzden suçluluk normaldir ve suçluluğun bulunmadığı bir toplum yoktur. Ancak bu durum toplumdan topluma farklılık gösterir. Bir toplumda suç sayılan davranış biçimi başka bir toplumda suç olarak görülmeyebilir(Durkheim, 1968). Örneğin bazı ülkelerde içki yasağı uygulanırken, diğer bazı ülkelerde ise bu serbesttir. Yine bazı ülkelerde, kadınların başı açık dolaşması suç sayılıp cezalandırılırken, bazı ülkelerde giyim tarzının cezai bir yaptırıma konu olması bile düşünülemez. Ancak yüzlerce yıldır hemen her toplumda, bazı fiillerin suç olma niteliğinde herhangi bir değişiklik olmamıştır. Örneğin, adam öldürme, hırsızlık gibi fiiller eskiden olduğu gibi suç olma niteliğini bugün de korumaktadırlar(Sargın ve Temurçin, 2009). Farklı sosyal yapılarla görülen bu değişim zamana göre de, farklılık ve gelişme arz edebilmektedir. Örneğin,2008 yıllarına kadar kapalı alanda sigara içmek

bir suç olarak sayılmazken, 2008 yılından itibaren kapalı ortamlarda sigara içme eylemi, kanunlar tarafından suç kabul edilmiştir.

Geçmiş insanlık tarihi kadar eskiye dayanan suç olgusu; kriminoloji, hukuk, adli tıp, şehir bölge planlama, tarih, antropoloji, psikoloji, sosyoloji, coğrafya gibi disiplinler başta olmak üzere pek çok bilim dalları tarafından çok sayıda araştırmaya konu olmuştur. Her bir disiplin kendi metodolojisi, yaklaşım ve bakış açısı içerisinde suç olgusunu incelemektedir.

Şekil 1: Suç olgusunu inceleyen bilim dalları

Suç ile ilgili çalışmalar suçun yaş, cinsiyet, medeni hal, öğrenim durumu, ekonomik durumu gibi çeşitli parametrelere odaklanmaktadır. Suç olgusunun karmaşık bir yapıya sahip olması ve suç işleyen kişilerin sahip oldukları suçlu profillerindeki farklılık konunun disiplinler arası yaklaşımla ele alınmasına neden olmuştur. Suç olgusu ile ilgili zengin literatür varlığı olmasına rağmen farklı disiplinler tarafından ortak kabul edilen bir suç tanımı yoktur.

Coğrafya, fiziki ve beşeri unsurları bir arada bulandıran bir mekân bilimidir. Mekân üzerinde gerçekleşen suç, coğrafyayı yakından ilgilendirmektedir. Suç işleyen

kişinin ikamet yeri, suçun işlendiği yer ve yaşanılan yer, belli bir mekân üzerinde gerçekleşmektedir. Karakaş(2005)'ın da belirttiği gibi suç; oluş nedeni, faili (işleyeni), mağduru, mekânı, zamanı, yöntemi, çeşidi olmak üzere belirli özelliklere sahiptir. Bunlardan; kişiyi suç işlemeye iten sosyal, ekonomik, biyolojik vb. faktörler ve/veya şartlar, oluş nedenini; kişi veya kişiler işleyeni; suçtan etkilenen kişi veya kurumlar mağduru; işlendiği yer mekânı; yıl, ay, gün, saat gibi unsurlar zamanı; işleniş şekli yöntemi, tipi ise çeşidini ortaya çıkarır. Suçun sosyal bir canlı olan insan tarafından bir mekan üzerinde işlenmesi onun sosyal ve mekânsal özelliğini ön plana çıkartmaktadır(Karakaş, 2005:58).

Suç coğrafyası suçun ve suçluluğun mekâna bağlı açıklamasını yapan, beşeri coğrafyanın gelişen bir parçasıdır. Suç coğrafyasının dört ayrı boyutu vardır. Bunlar; yasa, suçlu, mağdur ve yerdir. Yer, zaman ve mekân üç boyutun etkileştiği ve suçun meydana geldiği bir lokasyondur (Aliağaoğlu, 2007:2 akt. Yılıtrak, 2010). Karakaş (2005)'ın suç konusu üzerinde belirttiği gibi suçu anlamak ve sorunu çözümllemek için nerede yer aldığı, nasıl bir dağılım gösterdiği, niçin belirli alanlarda arttığı veya azaldığının açıklanması gerekir ki bütün bu soruların cevabı coğrafyanın içinde yer alır(Karakaş, 2005: 59).

Suç ve suçluluk konusundaki çalışmalar suçun, yaş, medeni hal, eğitim durumu, meslek, yerleşim yeri, siyasal ve ekonomik dalgalanmalar, coğrafi koşullar gibi birçok faktöre bağlı olarak değişiklikler gösterdiğini kanıtlamıştır. Bu faktöre de ek olarak, günümüzde suç türleri, suçun işleniş biçimi ve suç sebepleri ile ilişkisi yönünden üzerinde sıklıkla durulan bir başka değişken de, cinsiyettir(İçli ve Öğün, 1988:17). Cinsiyet suç değişkenine bakıldığında dünyanın birçok ülkesinde istatistiklerle kabul edilen bir gerçek olan kadınların suça katılma durumunun erkeklere oranla düşük olması, kadın suçluluğunun “ihmal edilebilir” olmasına yol açmıştır. Fakat kadın suçluluk oranlarının erkeklere oranla düşük olması kadınların suç işlemediği anlamına gelmez, sadece kadınların erkeklere oranla suç aktivitesinde daha düşük oranda bulunmaları ile açıklanabilir.

Kadın suç oranlarının bu şekilde istatistiklerde dahi yansıtılmaması suç işleyen ve cezaevinde olan kadınların sorunlarının ortaya konulması ve bu sorunlara çözüm

bulunması için gereken çalışmaların önünü kesmekle beraber; kadın hükümlü/tutuklular konusundaki çalışmalara da yeterince önem verilmesini engellemektedir(Savcı, 2004:1akt.Gürtuna, 2009:2).

Günümüzde, sosyal, toplumsal ve ekonomik gelişmelerde yaşanan baş döndürücü değişim kadınların toplumsal ve ekonomik yaşamda aktif roller üstlenmesine neden olmuştur. Kırdan kente göçün yaşanması, sanayileşme, eğitim seviyesinin artmasına bağlı olarak nitelikli meslek sahibi olma gibi nedenlerle kadınlar, geleneksel ev hanımı statüsünden sıyrılmış ve toplum yaşamına aktif olarak katılmaya başlamıştır. Bu durum, evin içinde çocukların bakımı ve evin idaresi gibi ev kadınlığına özgü işlerle uğraşan kadınların dışarıda daha büyük sosyal sorunlarla karşılaşmasına neden olmuştur. Önceleri dışarıdaki dünya ile ilgisi olmayan kadın, artık evin dışındaki sosyal sorunlarla baş etmeye çalışmaktadır. Sorunlarla baş edemeyen kadınlar suça yönelmektedir. Yapılan çalışmalar sosyal değişimin fazla olduğu yerlerde kadın suçluluğunun arttığını göstermektedir(İçli ve Öğün, 1988 akt. Akgün, 2012).

Kadının suç eylemleri, 1970'li yıllara değin, fizyolojik, psikolojik ve biyolojik farklılıklarla açıklanmaya çalışılmıştır. Ancak, ikinci dalga feminizm hareketlerinin etkisiyle, 1970'li yıllardan itibaren kadın suçluluğu konusu, çoğunlukla sosyal ve kültürel boyutuyla ele alındığı ve kadın suçluluğunun, kadının toplumdaki konumu ve rolleriyle ilişkilendirildiği görülmektedir(Yağmur, 2005:2 akt. Terzi:2007:6).

Mardin ve Antalya Cezaevlerinde hükümlü bulunan kadınların sosyo demografik, ekonomik özellikleri ile işlenen suçlar arasındaki ilişkiyi ve suç türlerinin dağılımını ortaya çıkarmayı amaçlayan bu çalışma, iki bölümden oluşmaktadır.

Araştırmanın giriş bölümünde, çalışmanın ana hatlarını belirtmek amacıyla konuya giriş yapılmış, araştırmanın konusu, problemleri, amaçları, önemi, sınırlılıkları ve varsayımları üzerinde durulmuş, araştırma da uygulanan yöntemlere, uygulama aşamasında kullanılmış olan veri toplama tekniklerine, araştırmanın veri analizine ve araştırmanın örneklem gruplarına değinilmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde; konunun kavramsal çerçevesini oluşturan suç, suç coğrafyası ve kadın suçluluğu gibi kavramlar çeşitli kaynaklardan yararlanılarak ele

alınmış ve kadın suçluluğu ile suç coğrafyasının açıklanmasında kullanılan suç teorileri ayrıntılı olarak incelenmiştir. Çalışmanın kuramsal temelinde ise daha önce gerçekleştirilen çalışmalar üzerinde durulmuş, ilgili literatür kadın suçluluğu ve suç coğrafyası olarak iki ayrı şekilde ele alınmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde; araştırma sonucu elde edilen verilerin analizi kapsamında ortaya çıkan bulgulara tablolar halinde yer verilmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmanın nicel verilerinin bulguları ve yorum bölümü üçe ayrılmıştır; birinci bölümde hükümlü kadınların sosyo-demografik ve ekonomik özellikleri, ikinci bölümde suç deneyimlerine dair bulgular, üçüncü bölümde ise mekân özelliklerine ve mekân algılarına yönelik bulgular incelenmiştir. Araştırmanın nitel verileri ise; kavramsal kategoriler ve tablolar oluşturularak değerlendirilmiştir.

Çalışmanın son bölümünde; çalışmada belirtilen hipotezler test edilmiş, genel çıkarımlar ortaya konulmuş ve çalışma sonlandırılmıştır.

Araştırmanın Konusu

Cezaevlerinde bulunan kadın mahkûmları anlayabilmek, zihin algılarını tespit edebilmek, iki örneklem arasındaki benzerlik ve farklılıklar ortaya koyabilmek araştırmanın amacıdır. Bu konuyu uygulamalı bir şekilde değerlendirebilmek amacıyla da Mardin ve Antalya Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda hükümlü bulunan kadınlarla bir saha çalışması yürütülmüştür.

Araştırmanın Problemi

Geçmişten günümüze toplumu doğrudan veya dolaylı olarak etkileyen, sorunlarından birisi olan suç olgusuna yönelik ilgili kurumlar tarafından gerekli önlemler alınması gereklidir. Bir toplumsal sorun veya durum hakkında önlemler alınması o konu üzerine bilimsel çalışmaların yapılmasından geçmektedir. Suçluluğun neden bazı sosyal yapılarda diğerlerinden daha sık işlendiği, hangi sosyal, ekonomik ve kültürel şartlarda, hangi tür sosyal ilişkilerin hâkim olduğu yapılarda suçluluğun arttığı ya da azaldığı, kısaca sosyal yapı içinde kişileri suça iten nedenler ancak bu konuyu kapsayan detaylı bilimsel analizlerin periyodik olarak yapılması ile büyük ölçüde açığa çıkartılabilir(İçli, 1993 akt. Sevim ve Soyaslan, 2009:24).Suç olgusunun çeşitli nedenlerden oluşuyor olması, konunun farklı bilim dalları tarafından incelemesine neden olmuştur. Bu durumun yanı sıra suçun bir mekân üzerinde insanlar tarafından işleniyor olması, bu olgunun coğrafi bakış açısıyla ele alınmasını gerektirmektedir.

Belirtilen gerekçeler doğrultusunda, araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt bulunmaya çalışılacaktır:

- Suçluluğun neden bazı sosyal yapılarda diğerlerinden daha sık işlendiği, hangi sosyal, ekonomik ve kültürel şartlarda, hangi tür sosyal ilişkilerin hâkim olduğu yapılarda suçluluğun arttığı veya da azaldığı?
- Suçluluk ve suçlu profilleri hangi sosyal yapılarda farklılıklar ve benzerlikler göstermektedir?
- Antalya ve Mardin örnekleme kapsamında suç türleri ve suçların nedenleri farklılık gösteriyor mu?

- Kadınların sosyo-ekonomik ve demografik özellikleri ile işlenen suçlar arasında ilişki var mıdır?
- Yaşanılan yerleşim birimi ve yaşanılan yerin özellikleri ile suç işleme arasında ilişki var mıdır?
- Suçların yoğun olduğu bölgelerin mekânsal özellikleri nelerdir?
- Kadınların suç davranışlarında göçle gelmenin rolü var mıdır?
- Kadınlar, “Suç, kadın ve coğrafya” kavramına ilişkin sahip oldukları zihin algılarını hangi metaforlar aracılığıyla açıklamaktadırlar?
- “Suç, kadın ve coğrafya” kavramına ilişkin kadın hükümlüler tarafından geliştirilen metaforlar, ortak özellikleri bakımından, hangi kategoriler altında toplanmaktadır?

Araştırmanın Amacı

Mardin ve Antalya Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumları’nda gerçekleştirilen araştırmanın asıl amacı, gerek sosyal, kültürel gerekse ekonomik ve yapısal özellikleri bakımından farklılıklar arz eden iki şehir de kadınların suç deneyimlerini bir mekân üzerinde nasıl gerçekleştirdiklerini ortaya koymaktır.

Araştırmanın diğer amaçları arasında ise kadın hükümlülerin, sosyo, demografik ekonomik özellikleri ile işledikleri suçlar arasındaki ilişkiyi incelemek, suç türlerinin dağılımını tespit etmektir. Ayrıca araştırmanın bir cezaevi çalışması olması, kadınların içerisinde buldukları süreci kabullenmelerinde yaşadıkları yıpranmışlık süreci ve örneklemin “hassas” bir grubu oluşturuyor olması bizi kadınların zihin algılarını nasıl öğrenebiliriz sorusuna yöneltmiştir. Kişilerin sözle ifade edemediği ya da gizlediği şeylerin çoğu zaman kelimelerin derin anlamlarında saklı olması, araştırılan kişinin veya kitlenin o konu hakkında ne düşündüğünün daha iyi anlaşılması açısından metafor yönteminin kullanımı önemlidir, bu gerekçeler doğrultusunda “Suç, kadın ve coğrafya” kavramlarına ilişkin kadın hükümlülerin zihin algılarını tespit etmek amaçlanmıştır.

Araştırmanın Önemi

Son zamanlarda sosyal ve ekonomik yapıda yaşanan hızlı değişmelere bağlı olarak, giderek artan bir şekilde gündemimizi meşgul eden suç olgusu, insan güvenliği ve toplum düzenini tehdit eden önemli bir sorun haline gelmiştir. Bir toplumsal sorun hakkında gerekli önlemler alınması o konu hakkında bilimsel çalışmalar yapmaktan geçtiği düşünüldüğünde, konu hakkında araştırma yapmanın gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Yapılan literatür çalışması sırasında karşılaşılan güçlük, kadın suçluluğu üzerinde coğrafi bakış açısıyla çalışmanın olmayışıdır. Suç coğrafyası kapsamında yapılan çalışmalarda suçta, cinsiyet ayrımı yapılmaksızın kadın ve erkek suçluların bir arada değerlendirilmesine cinsiyet ve suçluluk ilişkisinin doğru tespit edilmemesine neden olmuştur. Ayrıca Ceza İnfaz Kurumlarında hükümlüler üzerine çalışma yapılmamış olması ve bölgeler arası karşılaştırmalı çalışmanın olmayışı araştırmanın gerekliliğini ve önemini ortaya koymaktadır.

Çalışma; örneklem alınan bölgeler ve şehirlerarasında suçluluğun nasıl dağıldığı, fiziki ve beşeri hangi unsurların etkili olduğu ve bu durumlar karşısında genelde suçluluğun, özelde ise kadın suçluluğunun mesleki bir disiplin olarak coğrafyaya taşınması ve daha sonra bu konuda yapılacak çalışmalara bir altlık teşkil etmesi çalışmanın motivasyonunu oluşturmaktadır.

Araştırmanın Hipotezleri

Araştırma da belirlenen amaç çerçevesinde şu hipotezler test edilecektir:

1. Sosyal ve kültürel yapı, ekonomik gelişmişlik, ...vb. faktörler suçun niceliğinde ve niteliğinde farklılıklar gösterebilir.
2. Türkiye’de kadın suçlu profili 22-55 yaş grubu aralığında, öğrenim düzeyi düşük, okuma yazma bilmeyen veya okuryazar olup herhangi bir okulu bitirememiş, kişilerden oluşmaktadır.
3. Göç, suçun artışında etkili bir faktör olabilir.
4. Kadınlar adam öldürme suçunu daha çok yakınlarına karşı işlemektedir.

5. Suçlunun ikamet ettiği bölge ile suç işleme oranı arasında ilişki vardır.
6. Suçun işlenme nedenleri ile yoksulluk ve işsizlik arasında da etkisellik olduğu varsayılmaktadır.
7. Kadınların eğitim ve öğrenim düzeylerinin yükselmesi ve ekonomik olanakların çeşitlenmesi, kadınların suç işleme oranını artırmakla birlikte suçun türünü de değiştirmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma, Antalya ili Ceza İnfaz Kurumunda 15.12.2015 tarihlerinde ve Mardin ili Ceza İnfaz Kurumunda 25.01.2016 tarihleri arasında adli suçlardan hükümlü kadınlarla sınırlıdır.

Araştırma sürecinde karşılaşılan güçlükler araştırmanın sınırlılıkları bölümünde yer verilmiştir. Buna göre Türkiye’de cezaevleri veya hükümlü/tutuklular konusu üzerine bir araştırma yapmanın gerek izinlerin alınması gerekse çalışma sırasında veri toplamanın güçlüğü ve bu sırada faydalanılan materyallerin sınırlı olması, alanda yürütülen çalışmaları zorlaştırarak araştırmacıyı sıkıntıya düşüre bilmektedir. Yine Türkiye’de Cezaevi ve hükümlü/tutuklu istatistiklerinin sürekli ve kolay erişilebilir olmayışı, bu alanda yapılan çalışmaların sınırlı olması, kaynak bulmakta yaşanan güçlükler çalışmanın temel sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

Cezaevlerinde uygulanan araştırmaların birçoğunda, gerek bürokratik işlemler gerekse de çalışılan alanın görüşmeciler, yönetim ve Adalet Bakanlığı için oldukça hassas bir alan olması nedeniyle diğer saha çalışmalarına göre biraz daha fazla güçlükler ile karşılaşılacağı göz ardı edilmemelidir(Gürtuna,2009:9-10).

Araştırmanın saha çalışmasının uygulanması için ilgili makamlardan gerekli izinlerin alınma süreci çalışma sırasında karşılaşılan en büyük sıkıntıdır. Çalışmada Adalet Bakanlığında gerekli izinlerin alınması yaklaşık olarak üç ay kadar bir süre zarfına yayılmış olup bu süre içerisinde, bakanlık tarafından yapılan geri dönüşlerde veri toplama formlarında birkaç sorunun değiştirilerek formun yeniden gönderilmesi istenmiştir. Gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra, cezaevlerinde uygulanması planlanan araştırma için Aralık 2015-Şubat2016 tarihleri aralığında izin alınmıştır. Saha

çalışmasının yürütüle bilinmesi için cezaevi kurum psikologu ile görüşülerek gün ve saat belirlenmiştir. Belirlenen tarihte hükümlüler, koğuşlarından Antalya ilinde on kişilik gruplar halinde, Mardin ilinde ise ayrı ayrı infaz koruma memurları aracılığıyla çıkartılarak görüşme sağlanmıştır. Uygulama, araştırmacı tarafından yürütülmüş olup her uygulamadan önce araştırmacı kendisini tanıtarak araştırmanın amacını ve formların nasıl yanıtlanacağına dair bilgiler vermiştir. Anket formu ve yarı yapılandırılmış metafor yoluyla veri toplama formu doldurulmuştur. Katılımcılar, formları cevaplamayı yaklaşık olarak 30-35 dakikada tamamlamıştır.

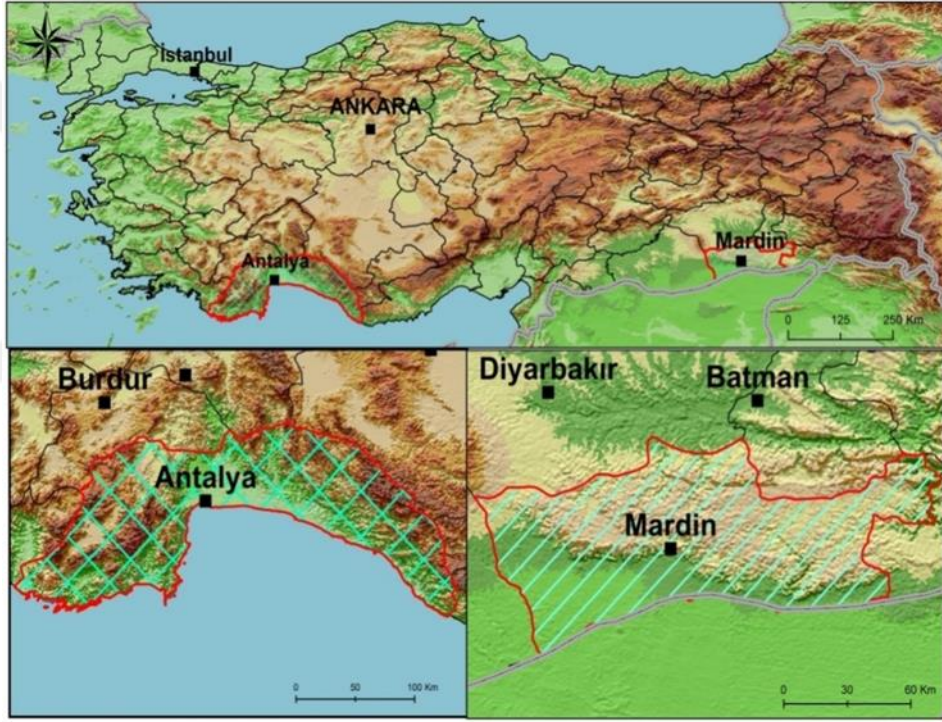
Örneklem grubunu, uygulamanın yapıldığı tarihler arasında adli suçlardan hükümlü bulunan kadınlar oluşturmaktadır. Örneklem alınan her iki cezaevinde de mahkûmların araştırmaya katılmalarında gönüllülük esas alınmıştır. Antalya ili cezaevinde koğuş içerisinde yaşanan bir sorundan dolayı, yalnızca 20 kişiden oluşan bir koğuş ile görüşme yapılamamıştır. Ayrıca, özellikle Antalya ili cezaevi örneğinde mahkûmların⁴ü araştırmaya katılmak istemediklerini beyan etmişlerdir. Bu durumun gerekçesi olarak son yıllarda sürekli olarak tez çalışmaları ve araştırmalara örneklem olarak katılmaları, hükümlülerin yapılan bu çalışmalarda yer almak istememelerine neden olmuştur.

Saha çalışması sırasında veri toplama formları ile ilgili olarak karşılaşılan bir diğer sorun; benzer olarak her iki örneklem grubunun da eğitim seviyesinin düşük olması, mahkûmların araştırılan konuya ve sorulara yabancı kalmalarına neden olmuştur. Bu sorunu önlemek amacıyla; sorular açık ve net bir şekilde tekrardan aktarılmış, okuma ve yazma bilmeyen mahkûmlar için ise araştırmacı ve cezaevi kurum psikoloğu hazır bulunmuş form sözlü olarak aktarılmış ve verilen bilgiler forma tekrar aktarılmıştır. Mardin ili cezaevinde yaşanan bir güçlük ise, örneklem grubunun neredeyse yarısından fazlasının yabancı uyruklu ve yerli halktan oluşuyor olması mahkûmların Türkçe konuşmamları, soruları anlama noktasında sorun yaşamalarına neden olmuştur. Bu durumu gidermek amacıyla infaz koruma memurları hazır bulunmuş, mahkûmlara sorular çevrilmiş ve bilgiler araştırmacı tarafından forma aktarılmıştır.

Araştırma Alanı Lokasyonu ve Lokasyon Seçimi

Araştırma alanının lokasyonu Antalya ve Mardin şehirleridir. Antalya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ve Mardin E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu araştırmanın lokasyonlarını oluşturmaktadır(Şekil 2).

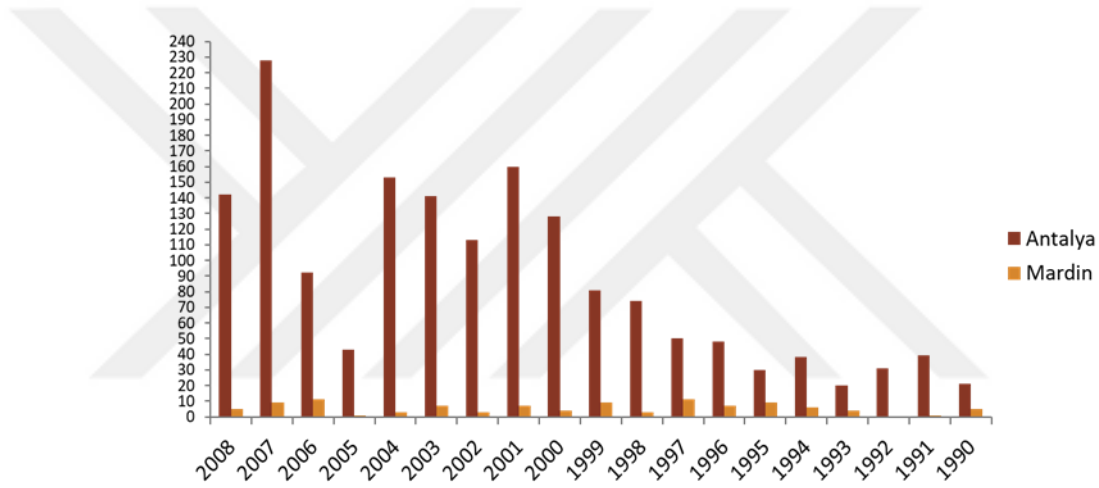
Araştırma lokasyonlarının belirlenmesinde özellikle suç ile mekân ilişkisini ortaya koyması bakımından farklı sosyal yapı, ekonomik gelişme ve kentleşme hızı aranmıştır. Bu doğrultuda araştırma konusunun sahasını Akdeniz Bölgesi ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinin önemli şehir merkezleri olan Antalya ve Mardin illeri seçilmiştir. Bu şehirler gerek fiziki özellikleri gerekse beşeri özellikleri bakımından farklılıklar arz etmektedir.

Şekil 2: Araştırma alanı lokasyonu haritası

Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2016 yılsonu itibariyle yayınladığı istatistiklere göre Antalya, 2.328.555 nüfusu ile Türkiye'nin en kalabalık beşinci şehridir(TUİK, Erişim:30.09.2017). Mardin ili ise 2016 yılsonu itibariyle 796.237 nüfusa sahip, 2012 yılı itibariyle Türkiye'nin büyükşehir statüsüne giren en kalabalık yirmi altıncı şehridir(TUİK, Erişim:30.09.2017).

Antalya ili, gerek sosyal yapısı gerekse yapısal özellikleri bakımından kozmopolit bir yapıya sahiptir. Antalya iline doğru yapılan yoğun göç hareketi, hızlı ve çarpık kentleşme, turizm faaliyetlerinde görülen ilerlemeler, ekonomik ve sosyal yapıda yaşanan belirgin değişimler şehir dengesini değiştirmiştir. Bu durumların suç oranları üzerinde etkisinin var olacağı varsayılarak araştırmanın saha çalışması olarak seçilmiştir. Mardin ili ise gerek geleneksel ve sosyal yapısını koruması, düşük kentleşme hızına sahip olması, bu şehrin seçilmesinin nedenlerindedir. Ayrıca TÜİK'den elde edilen verilere bakıldığında Antalya ve Mardin illerinde kadın suçluluğun belirgin farklılıklar göstermesi bu lokasyonların seçilmesinin bir diğer nedenidir(Grafik 1).

Grafik 1: 2008-1990 yılları arasında suç işlenen yere göre kadın dağılımı Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu(TÜİK) (Erişim: 30.09.2017)

Suçla ilişkin farklı dönemlerde yapılmış tanımlar mevcuttur ve neyin suç kapsamına girip, neyin girmediği ve hangi kriterlere göre suç olarak tanımlandığı hala tartışma konusudur. Suçu açıklamak üzere farklı coğrafyalar farklı ölçütler kullanmışlardır. Dolayısıyla suç farklı mekânlara, mekânların kullanıcısı olan insanların ekonomik, sosyal, kültürel özellikleri nedeniyle farklı şekillerde yansımış, farklı izler bırakmıştır(Ayhan ve Çubukçu, 2007). Çalışmanın amacı bu etkileri örneklem alınan mekânlar üzerinden değerlendirmek, farklılık ve benzerlikleri anlamaya çalışmaktır.

Araştırmanın Yöntemi ve Veri Toplama Teknikleri

Mardin ili ve Antalya ili Ceza İnfaz Kurumlarında gerçekleştirilen saha çalışmasında; nicel araştırma teknikleri ve nitel araştırma teknikleri bir arada kullanılmıştır. Araştırmanın nicel verileri Antalya ili cezaevinde 83, Mardin ili cezaevinde ise 23 kadın ile toplam 105 hükümlüyle yapılan anket yöntemlerinden elde edilen veriler yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın nitel verileri ise metaforlar yoluyla veri toplama tekniği ile elde edilmiştir.

Anket tekniği, sosyal bilimlerde pozitivist yaklaşım içinde geliştirilmiştir. Anketler sosyal bilimlerde ve uygulamalı alanlarda en yaygın kullanılan veri toplama tekniklerinden biridir. Anket, belli bir amaca bağlı olarak, bir evrenden veya onu temsil eden örneklemden oluşan kaynak kişilere (cevaplayıcı) bir dizi standartlaşmış sorular sorarak bilgi derleyen sistematik bir veri toplama tekniğidir. Anketler tek seferde birçok şey hakkında soru sorarlar, birçok değişkeni ölçerler ve birçok hipotezi test ederler, böylece araştırmacıya çıkarım yapma imkânı verirler. Anketler, kısa zaman içerisinde çok sayıda veri toplamayı mümkün kılar. Bu nedenle güçlü bir teknik olup, birçok araştırmada kullanılmaktadır.

Cezaevlerinde gerçekleştirilen çalışmaların birçoğunda görüşülen alanın örnekleminin cezaevi yönetimi ve Adalet bakanlığı için “hassas bir örneklem olması”, çalışmanın uygulanma sürenin kısa bir süre ile sınırlı olması ve kullanılabilir olacak materyallerin sınırlılığı gibi durumlar, çalışmada daha elverişli bir veri tekniği olacağı kabul edilen nicel araştırma yöntemlerinden anket tekniği kullanımına yöneltmiştir. Hiç şüphesiz anket tekniğinin seçilmesinde bir diğer etken de literatür taraması olmuştur. Cezaevinde gerçekleştirilen çalışmaların birçoğunda (Öğün, 1990, İçli ve Öğün, 2000, Aytaç, 2007, Çelik, 2008, Gürtuna, 2009, Evrim, 2011, Çoban, Akgün, 2011 ve Akgün, 2012) anket yöntemi kullanılarak araştırmanın verileri elde edilmiştir.

Araştırmanın bir diğer yöntemi ise nitel yöntemdir. Nitel yöntem, bireylerin olay ve olguları nasıl algıladıkları, anlamlandırdıkları ve yaşadıkları bilgisini elde etmek açısından önemli bir araştırma yöntemidir. Bu yöntem ile kişilerin tarih ve mekân

içerisinde algılarının nasıl şekillendiği ve değiştiğini görmek mümkündür(Zeytinoğlu, 2012:36).

Kümbetoğlu(2008)'ya göre, nitel veri bireylerin, süreçlerin, olguların hakkında, deneyimlerin, davranışların, fikirlerin, içinde yer aldığı, duyguların hislerin, yansıtıldığı bilgilerin, inançların, kanaatlerin ayrıntılı bir biçimde aktarabildiği bir veri olduğunu belirtmektedir. Nitel yöntem ile araştırmacı, niceliksel araştırmadaki gibi mesafeli duruşuyla değil, aksine karşılıklı bir etkileşim süreci içerisinde bilgiyi paylaşan, oluşturan ve yorumlayan bir tavır sergilemektedir. (Kümbetoğlu, 2008,43-37 akt. Zeytinoğlu, 2012:36).

Araştırmada kullanılacak olan nitel araştırma yöntemlerinden metaforlar ise, bir şeyi farklı bir şeye başvurarak, benzer niteliklere sahip olan bir şeyden hareket ederek tanımlamanın bir yolu ve aracıdır(Longman Dictionary of Contemporary English, 2004).Mecazlar(Metafor) insanın doğayı ve çevresini anlamasının, anlamsız gibi görünen nesnel gerçeklerin belirli yorumlar yoluyla anlamlar çıkarmasının, yaşantı ve deneyime anlam kazandırmanın araçları olarak 'bilmeye' olanak sağlar(Yıldırım ve Şimşek, 2005: 207-208).

Mecazın(Metafor), betimleyici bir role sahip olmasının, çalışılan konuya yönelik zengin bir resim sunmasının ve görsel yönünün güçlü olmasının, nitel paradigma çerçevesinde desenlenen araştırmalarda kullanımı daha uygun hale getirdiği söylenebilir(Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

- Araştırmanın evreni Antalya ve Mardin ili Ceza İnfaz Kurumunda adli suçlardan hükümlü bulunan kadınlardan oluşmaktadır.
- Araştırmanın örnekleme Antalya ili cezaevinde 82Mardin ili cezaevinde ise 23 mahkûmdan oluşmaktadır.

Araştırmanın Veri Toplama Aracı

Araştırmanın nicel verilerin elde edilmesinde nicel araştırma tekniklerinden biri olan anket yoluyla veri toplama formu kullanılmıştır. Anket formunda sorulan sorular dört kategoriden oluşmaktadır.

- Birinci kategoride; kadın hükümlülerin yaşı, öğrenim durumu, medeni durumu, mesleği, gelir düzeyi ve ebeveynlerinin öğrenim düzeyi gibi sorular sorulmuştur.
- İkinci kategoride; kadın hükümlülerin suç ve cezaevi deneyimine ilişkin sorular; suç türü, cezaevinde bulunma nedeni, suçun yöneltildiği kişi, suçun işlendiği yer ve daha önce cezaevinde bulunma durumlarına ilişkin sorular sorulmuştur.
- Üçüncü kategoride; kadın hükümlülerin suç, mekân ilişkilerine ve göç etme durumuna ilişkin sorular(doğum yerleri, yaşadıkları yerin iyi veya kötü özellikleri, göç etme durumları, yaşamlarının büyük kısmını geçirdikleri yerleşim birimi vb.)sorulmuştur. Ayrıca bu kategori içerisinde; kadın hükümlülerin, bireyin yaşadığı yer ve suç arasındaki ilişkiye dair algılarına(yaşanılan yer ve suç arasındaki ilişki nasıldır, suçtan uzak bir yer nasıl olmalıdır, Türkiye’de hangi bölge suçtan uzaktır vb.) yer verilen sorular sorulmuştur.

Nitel çalışmada ise veriler, metafor analizi kullanılarak toplanmıştır. Araştırmaya katılan kadın hükümlülere, “suç, kadın ve coğrafya” kavramına ilişkin zihin algılarını ortaya çıkarmak amacıyla, “*Bana göre suç..... gibidir, çünkü.....*”, “*Bana göre kadın.....gibidir, çünkü.....*”, “*Bana göre coğrafya.....gibidir, çünkü.....*” şeklinde oluşturulan cümleleri tamamlamaları istenmiştir. Kadınlardan, verilen bu kavramları kendi düşünceleri doğrultusunda bir veya birden fazla metafor oluşturacak şekilde tamamlamaları istenmiştir. Metaforların bir araştırma aracı olarak uygulandığı çalışmalarda cümlede yer alan “gibi” ifadesi ile bir benzetmeyi ortaya çıkartmak, “çünkü” ifadesi ile ifade edilen bu benzetmenin mantıklı bir gerekçe ile açıklanması amaçlanmıştır.

Araştırma Verilerin Analiz ve Yorumlanma Aşaması

Araştırmada elde edilen nicel veriler SPSS 22 paket programına aktarılıp, frekans dağılımları ve çapraz sorgulamaları yapılarak istatistikî olarak anlamlandırılmıştır. Nitel verilerin analizinde ise “*içerik analizi*” tekniği ile kullanılmıştır. İçerik analizinde asıl amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramalara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel bir yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir. Bu amaçla toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir(Yıldırım ve Şimşek, 2013:259).

Araştırma da elde edilen verilerin analizinde ve yorumlanma sürecinde Saban'dan (2008) yararlanılmıştır. Uygulanan bu aşamalar aşağıda verilmiştir.

- 1. Adlandırma Aşaması:** Bu aşamada başlangıçta araştırmaya katılan kadın hükümlülerin “suç”, “kadın” ve “coğrafya” kavramlarına ilişkin üretmiş oldukları metaforlar Excel tablosu oluşturularak genel bir liste halinde bilgisayara aktarılmıştır, geliştirilen bu metaforların alfabetik bir listesi yapılmıştır. Listeleme işleminin yapılmasının ardından kadın hükümlülerin verilen kavramlara ve bunları açıklayan açıklamalara ilişkin anlamlı cümleler kurup kurmadıkları kontrol edilmiştir. Katılımcıların doldurduğu formlarda ifade etikleri metaforlar (örneğin: *pişmanlık, anne, yaşadığım yer, dünya vb.*) kodlanmıştır. Herhangi bir metaforun yazılmadığı veya geliştirilen metaforun mantıklı bir gerekçeye dayanmadığı formlar tespit edilmiştir.
- 2. Tasnif Aşaması:** Tasnif aşamasında araştırmaya katılan kadın hükümlülerin geliştirdikleri metaforlar Saban(2008)'da olduğu gibi; metafor konusu, metafor kaynağı ve metaforun konusuyla kaynağı arasındaki ilişki bakımından değerlendirilmiştir. Herhangi bir metafor kaynağını içermeyen, belirtilen metafora dair bir gerekçe belirtmeyen, “suç”, “kadın” ve “coğrafya” kavramlarının açıklanmasına katkıda bulunmayan, metaforlar belirlenmiş ve bunlar çalışma

kapsamından çıkarılmıştır. Bu aşamada elde edilen 4 formadan 2'si boş bırakıldığı, 2 tanesi de tamamlanmadığı için geçersiz kabul edilmiştir.

3. **Kategori Geliştirme Aşaması:** Bu aşamada kadın hükümlülerin “suç”, “kadın” ve “coğrafya” kavramlarına ilişkin ürettikleri metaforlar ortak özellikleri bakımından incelenmiştir. Daha önce oluşturulmuş olan, “suç” için,70, “kadın” için 66 ve “coğrafya” kavramı için ise 51 metafor içeren liste göz önüne alınarak bu kavramların nasıl ifade edildiği incelenmiştir. Bu doğrultuda üretilen her bir metafor bu kavramlara bakış açısına göre belli bir tema ile ilişkilendirilerek “suç” için 6“kadın” için 4“coğrafya” için 4 ayrı kavramsal kategori oluşturulmuştur.
4. **Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama Aşaması:** Geçerlik/İnanırlık ve Güvenirlik/Tutarlılık sağlamasında, toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır(Taşdemir ve Taşdemir,2016:420). Öncelikle araştırmanın güvenirlilik aşamasında kategorilendirilen metaforlar uzman görüşlerine başvurularak tekrar değerlendirilmiştir. Gözden geçirilen araştırma verileri, verilerin nasıl elde edildiği ve son olarak araştırma verilerinden elde edilen sonuçlar açıkça belirtilmiştir. Ayrıca araştırmanın güvenirliliği artırmak amacıyla araştırma verilerini açıklarken katılımcıların ifade etikleri açıklamalara doğrudan yer verilmiş ve araştırmada uygulanan süreç detaylandırılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1.1. SUÇ OLGUSU

Suç ve suçluluk olgusu insanlık tarihi ile birlikte var olmuştur. Suç olgusunun toplumsal bir olgu olması ve bu denli köklü bir geçmişe sahip olması bu olgunun araştırmacılar tarafından ilgi çeken bir konu olmasına yol açmıştır. Toplumunu oluşturan bireyler, araştırmacılar ve çeşitli disiplinlerden oluşan bilim insanları konuyu kendi ilgi alanları doğrultusunda ele almışlardır. Suç olgusunun çeşitli parametrelerden etkilenmesi (cinsiyet, yaş, yoksulluk, eğitim, aile durumu, toplumsal koşullar, psikolojik koşullar vb. gibi), suçu oluşturan yapı, suç ve suçlu ilişkisi, suçun etkilediği bireyler, suçu meydana getiren mekânlar veya suçluların oluşturdukları mekânlar gibi çeşitli birçok faktör suç olgusunun araştırılması gereken değişkenlerdir. Suç kavramının, tüm disiplinler tarafından kabul edilir, genel bir tanımını yapmak güçtür. Suçun çeşitli disiplinler tarafından inceleniyor olması, suç tanımlarının farklılık göstermesine neden olmuştur. Türk dil kurumu ve ilgili disiplinlerin bakış açısına göre suçun tanımını ele alacak olursak:

- Türk dil kurumunun büyük Türkçe sözlüğüne göre suçun iki anlamı vardır; “törelere, ahlak kurallarına aykırı davranış” ve “yasalara aykırı davranış, cürüm”. (<http://www.tdk.gov.tr> Erişim:20.05.2017)
- Hukuki bakış açısına göre suç; devlet tarafından kabul edilen ceza hukuku normlarını ihlal eden, hukuka uygun olmayan kasti veya ihmali davranıştır(Brodeur ve Ouellet, 2004:2).
- Siyasi bakış açısı ile suç; güçlü gruplar tarafından alt sınıfları sosyal baskı altında tutmak amacıyla yasalara konan; onları etiketlendirilen ve cezalandırılmasını sağlayan bir ölçüttür(Akers, 2000:166-169).

- Ceza Hukuku'na göre suç; ceza yasalarının veya hukuk düzeninin ihlali şeklinde tanımlanmaktadır. Başka bir ifade ile suç, yasanın cezalandırdığı harekettir.
- Psikolojik bakış açısına göre suç; bir davranış problemi olarak topluma uyum sağlamada yetersizliğin bir sonucudur. Bu insan ruhunun derinliklerinden gelen ve dış dünyada somutlayan bir istemdir(Erem, 1997:6 akt. Dinler ve İçli, 2005).
- Sosyolojik bakış açısına göre suç; suç kişisel alanı aşip kamusal alana giren ve yasak olan kural ya da yasaları çiğneyen, buna bağlı olarak meşru cezaların ya da yaptırımların uygulandığı ve kamusal bir otoritenin müdahalesini gerektiren fiiller suç sayılmaktadır(Marshall, 2005:702).

Yukarıda verilen tanımlar her bir disiplinin kendisine özgü ilkeleri ve inceleme alanı olması sebebiyle çeşitli suç tanımlarının yapılmasına yol açmıştır. Hatta aynı bilim dalında dahi, suç, farklı şekillerde tanımlanabilir. O halde, suç kavramının tanımlanmasında ortak bir görüş olmadığını söyleyebiliriz. Literatürde mevcut, akademisyen ve bilim insanlarının yaptıkları suç tanımlamalarını şu şekilde sıralayabiliriz.

İçli(2007)'ye göre suçun en genel tanımını yapmıştır. Jhering göre suç; “toplum halinde yaşama yönelmiş her türlü saldırıdır”. Ancak, bu tanımlamada geçen “toplum halinde yaşama” ve “her türlü saldırı” deyimlerinin taşıdıkları anlam açıklanmadığı için net bir tanımlama değildir(İçli, 2007:23-25 akt. Sargın ve Temurçin,2009: 15). İçli(2004) ise suçu, toplumda bir dönemde var olan değerler sistemi çerçevesinde geliştirilen normlara dayalı hukuk düzenine uygun olmayan, hukuk düzeninden sapan hareketler şeklinde tanımlamaktadır.

Suçta, sosyokültürel bağlamda yaklaşan Sutherland'a göre ise suç üç unsurunu kapsamaktadır:

- a. Bütün gruplar veya grup içinde siyasal bakımdan önemli olan küçük bir alt grup tarafından takdir olunan bir değer,
- b. Toplumun diğer bir parçasını oluşturan küçük grubun, kültürel bakımdan diğer grup ile çatışma halinde bulunması dolayısıyla söz konusu değeri ya hiç takdir etmemesi ya da az takdir etmesi ve böylece o değeri tehlikeye sürüklemesi,

- c. Değeri takdir etmeyenlere karşı usulüne göre uygulanan zorlama yoluna başvurulmasıdır(Dönmezer, 1994:58-59 akt. Tolunay, 2010: 20).

Sutherland ile aynı doğrultuda suç olgusuna yaklaşan Taft'a göre ise suç, topluma zarar veren hareketlerin neler olduğu ya örf ve adetlerle belirlenmiş ya da grup içinde egemenliği elinde tutanların oluşturduğu modellerle belirlenmiştir. Toplumda yönetsel üstünlüğü olan kesimin koyduğu kuralların çiğnenmesi suç olarak kabul edilmiştir (Dönmezer,1984:58-59 akt. Sargın ve Temurçin,2009: 16).

Durkheim, suçun normal bir toplum bilimsel olay olduğunu ve kolektif şuurun açık ve enerji belirten durumları ihlal eden fiillerden meydana geldiğini belirtmektedir. Suç normal, zorunlu ve yararlıdır. Normalliği, her toplumda suçun zaten işleniyor olmasına; zorunluluğu, suça sebep veren duyguların bütün ferdi vicdanlarda var oluşuna; yararlı oluşu da, toplumu durgunluktan kurtarmasına bağlamaktadır. Örneğin siyasî suç toplumsal gelişme için yararlıdır. Suçun toplum için yararlı olduğu fikri sadece Durkheim'e ait olmayıp benzer düşünceyi diğer yazarlarda da görmek mümkündür(Dönmezer, 1994: 50). Lomroso'ya göre suç ölüm, doğum, gibi tabii bir olaydır; hatta bitkiler ve hayvanlar âleminde de vardır. Bir fiil belirli bir memleketin ve zamanın adet, gelenek ve düşünceleriyle çelişme halinde bulunduğu suç vasfını alır. Suç genel nedensellik kanunu içinde tabii bir olaydır. Zira suç önemli bir kısmı itibariyle organizma şartlarının ürünüdür(Dönmezer, 1994:4).

Literatürde yapılan tanımlar suçun açık, tek ve evrensel bir tanımının yapılamayacağını kanıtlamaktadır. Suçun, geçmişten günümüze var olan evrensel bir olgu olması ve insanın toplumun bir parçası olarak sosyal bir varlık olmasından ötürü, bireyin birey ve toplumla çatışma durumlarının yaşanabileceği göz önünde bulundurularak suçun tüm toplumlarda ve tüm zamanlarda var olan bir olgu olduğunu söyleyebiliriz. Suç, toplumsal yönünün ve sonuçlarının bulunmasından dolayı da toplum bilimlerini yakından ilgilendiren bir olgu olmuştur.

Yukarıda yer alan farklı görüşlere rağmen, yapılan açıklamaların tümü suçun normalden sapan bir davranış olduğunu belirtmektedir. Normal olan, toplumsal yaşamda yürürlükte olan kurallara uyum olarak belirlemektedir. Kurallara uyumsuzluk

ise, normalden sapmaktır. Her toplumda var olan kurallar, toplumda düzeni sağlamak, korumak ve sürdürmek için vardır. Bu kurallar, toplu yaşamın ürünü ve onun temelidirler. İnsan kendine kural koyan ve ölçütler yaratan tek canlıdır. Başka bir deyişle insan koyduğu kurallarla kendi kendini sınırlamaktadır. İnsanın yaratmış olduğu bu değerler, simgeler, gelenek, görenek, hukuk, ahlak, din vb. kurallar kültürü oluşturur. Bu kurallar kuşaktan kuşağa aktarılır. Fakat kuralların, yasakların olduğu her yerde kuralı bozma, yasağı çiğneme, doğru olandan sapma eğilimi de vardır. Bu birey-toplum-doğa çatışmasının bir ürünüdür. Birey kendi arzularını, güdülerini doyuma ulaştırmaya çalışırken kimi zaman toplum kuralları ile çatışmaktadır(Yavuzer, 1996:21akt. Tolunay, 2010:20). Bu durum da genellikle suç olgusunu meydana getirir.

➤ Norm ve Sapma

Suçun tanımında belirtilen farklı görüş ve yorumlara rağmen, disiplinler tarafından kabul edilen ortak bir yaklaşım ise suçun normalden sapan bir davranış olduğudur. Suç olgusu yüzyıllardan beri gerek bireyi gerekse toplumu yakından ilgilendiren bir olay olmuştur. Toplum, doğa ve birey üçlüsü içerisinde şekillenmektedir. Bireylerin birbiri ilişkileri sonucu gruplar, grupların birbiri ile etkileşimleri sonucunda da toplumlar oluşur. Doğal denge içerisinde toplum tarafından belirlenen sosyal normlar vardır. Toplum içerisinde yaşayan bireylerin bu normlara uygun bir şekilde yaşaması beklenmektedir. Fakat çoğu zaman toplumda bu normlardan sapan kişiler vardır. Bu durum da çoğu zaman beraberinde suç olgusunu meydana getirir, toplumda bir çeşit sapma kurallardan cayma olarak algılanan bu durum, uzun süre düşünürler ve bilim insanları tarafından araştırma konusu olmuştur.

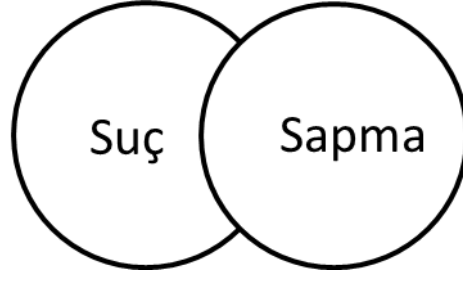
Toplumda bir sapma davranışının görülebilmesi için toplum tarafından ortaya konulmuş yazılı veya yazısız normların(kuralların) olması gereklidir. **Norm;** toplumu bir arada tutan kalıplaşmış, toplumda geçerlilik kazanmış, insanlar arasındaki ilişkileri düzenleyen yazısız kurallar bütünüdür. İnsan doğal olan bir gerçekliktir. Ancak toplum zorunlu da olsa insan tarafından yaratılan bir nesnedir. Toplum onu oluşturan insanlar tarafından ortaya atılan kurallarla bütünleşmiş ve eşanlam kazanmış bir nesnedir. Toplum, insanlar tarafından konulmuş olan normlar ile yönetilir. Bu normlar tarafından ise insanın yaşamı düzenlenir(Gramatica, 2005:47 akt. Burkay,2008:11).

Normlar bir sosyal grubun veya bir toplumun kültürünün bir parçası olan üyelerin ideal davranış standartlarıdır. Anne babanın, çocuklarına karşı çocuklarında anne babalarına karşı davranması gereken tavırlar gibi. Toplumda farklı grupların kendilerine ait farklı normları olabilir. Gençler kendilerinden büyük olan insanlardan daha farklı normlara tutunabilirler ve kendilerine özgü, diğer gruplardan farklı olan normlara sahip olabilirler (Marsh, 1999:657akt. Burkay,2008:11).

Toplumda toplumca onaylanan tavır ve hareketler cesaretlendirilmek ve toplumca onaylanmayan fiil ve hareketlerin işlenmesi hususundaki cesareti kırmak amacıyla yaptırımlar konulmuştur. Bu yaptırımlar halkın inanışlarında, adetlerinde, dinsel ideallerde, kamuoyunda, tabularda, toplumun kanunlarında belirlemekte ve eğitim ve telkin suretiyle varlıklarını korumaktadırlar. Suç teşkil eden harekete karşı kanunun koyduğu cezalarda bu hususta nispeten etkili olmaktadır, fakat bu hareketlerde diğer yaptırımlar çok daha önemli olarak etkilidir(Dönmezer,1975:280 akt. Tolunay, 2010:27-28).Ayrıca bazı durumlarda ceza yasalarında suç sayılabilir ve çeşitli şekillerde cezalandırılmaya gidilebilir (Dönmezer,1975:280-281). Örneğin, zina yapan bir kişinin yasal cezası ölüm olmamasına rağmen, bazı köylerde bu eylemi işleyen kadınların ailesi ya da kocası tarafından ölümle cezalandırıldıkları görülür(İlbars,1973:35). Kültürün, gelenek ve göreneklerin ortaya koyduğu değerlerin ihlali karşılığında uygulanan yaptırımlar insanların davranışlarını ve eylemlerini etkilemektedir.

Her insan öznel düzeyde bir dizi davranış normu sergilemektedir. Eğer sergilenen öznel normlar toplum kültüründe ortaklaşa kabul edilen normlardan farklı ise bu kişi bir sapkın olarak nitelendirilmektedir (Fichter, 1990:173).

Sapma; suçu, kanunlarda açıkça yasaklanan ve karşılığında bir ceza öngörülen her türlü eylem olarak tanımlarken; sapmayı ise toplumsal normlar çerçevesinde öngörülen kabul edebilirlik sınırları dışına taşan her türlü davranış olarak tanımlayabiliriz. Suçların karşılığında mutlaka cezai bir müeyyide varken sapma davranışının karşılığında da toplumsal ayıplama ve tepkinin olduğunu söyleyebiliriz. Bu anlamda, her iki davranışın türünün de karşılığında bir çeşit tepki ve ceza vardır(Dolu,2015:5).

Şekil 3: Suç ve sapma arasındaki ilişki(Kaynak: Dolu,2015:5)

Suç ile kanuni bir tanımdan söz ederken, sapma ile toplumsal norm ve değerlerin ihlali kast edilir. Dolayısıyla, her iki ihlal durumu farklı normlar ve değerler sistemini referans almaktadır ve her iki referansın birbirleriyle uyum ve çatışma içinde olduğu noktalar bulunmaktadır(Dolu, 2015:5).

İçli (1994), suç ve sapma arasındaki uyum ve çatışma durumunu şöyle açıklamaktadır. Sapma, toplumların kendi kültürlerine ait örf, adet, gelenek-görenek ve hukuk kurallarına uymayan davranışlara sapmış davranışlar denir. Toplumun davranış kurallarına uymamak ile hukuk kurallarına uymamak farklı derece ve biçimde toplumsal tepki ile karşılaşır. Hukuk kurallarına uymamanın yaptırımı yasalarda yazılı olarak belirtilmişken, gelenek-görenek, örf ve adetlere uymamanın sapma olarak nitelendirilmesi görelidir. Aynı zamanda sapmış davranışa gösterilen tepkinin boyutu farklı sosyal gruplar içerisinde de değişiklik gösterebilir (İçli,1994:1 Tolunay, 2010:21-22). Örneğin, adam öldürme gibi bazı sapmış davranışlar toplumun tüm üyelerinin tepkisini çekerken, sokağa tükürme gibi bir davranış sapma olarak herkesin tepkisini çekmez. Sosyal düzenin korunması ve devamlılığının sağlanması amacıyla farklı sosyal kontrol mekanizmaları vardır. Toplum, sosyal kontrol ile bireylerin ve grupların toplumun belirlediği normlara uymalarını ister, toplum üyeleri bu normlara uyması halinde, toplumun genel amaçlarının ve sosyal fonksiyonunun istenen sonuçları meydana gelir. Toplumsal uyum ve anlaşma artar. Aksi halde sistemden sapsalar meydana gelir. Toplumsal normlardan sapanlar, toplumun sistemlerinin fonksiyonunu aksatan, karşılıklı sosyal davranışları zedeleyen kişilerdir(Nirun,1970:406-410).

1.1.2. SUÇLARIN TASNİFİ VE SINIFLANDIRILMASI

Dönmezer'e(1994) göre suçlar, faillerinin maksatları, saikleri, toplum tarafından suça karşı gösterilen tepkinin niteliği ve şiddeti bakımından tasniflere tabi tutulmuştur:

- Ekonomik suçlar (serserilik, dilencilik, hırsızlık ve benzeri suçlar, yağma, kazanç için adam öldürme, hileli iflas, gıda maddelerinde hileler, zimmete para geçirmek, rüşvet ve irtikap suçları)
- Cinsel suçlar(fuhuş, zina ve ırza tecavüz ve tasaddi fiileri girer.
- Cebir ve şiddet suçları(adam öldürme ve müessir fiillerle, yeni doğan çocuğu öldürme)
- Siyasi suçlar (devlet adamlarının suçları, hükümetçe, idareye ve memurlara karşı işlenen suçlar)(Dönmezer,1994:53).

Toplumun gösterdiği tepkinin şiddetine göre sınıflandırıldığında ise, bu tasnife ait bir misali Sellin vermektedir. Sellin, sosyolojik bir görüşten hareketle tasnif bakımından toplum tarafından suça karşı gösterilen tepkinin şiddetini ölçü olarak ele almaktadır. Bu tepki ise kamu tarafından cezanın şiddeti ile birlikte olarak gösterildiğinde ceza tasnifin esasını vermelidir.(Sellin ve Wolfgang,1964 akt. Dönmezer,1994:54) Suçların tasnif edilmesinde birden fazla kriter ölçüt olarak kullanıla bilmektedir. Bukriterler arasında en çok dikkati çeken suçun hukuki konusu kriteridir. Klasik okulun eseri olan bu kritere, ilk defa Beccaria'nın "Suçlar ve Cezalar" adlı eserinde işaret edilmiştir. Sözü edilen yazar, cürümleri ihlal edilen hakkın mahiyetine göre üç kategoriye ayrılmaktadır. Bu kategorilerden birincisi, doğrudan topluma veya toplumu temsil edenlere saldırı niteliğindeki cürümlerden, ikincisi ise vatanın hayatına, malına, şerefine ve haysiyetine saldırı niteliğindeki cürümlerden, üçüncüsü de saadet ve selamet için kanunun emrettiği ve yasakladığı hususlara saldırı niteliğindeki cürümlerden oluşmaktadır (Beccaria,2004:251).

Toplumun içinde ciddi tehlike arzeden, toplumun refah ve düzeni ile ters düşen suçlara cürüm diğerlerine kabahat denmiştir. Suçlar için yapılan sınıflamalar suçlular içinde yapılmıştır. Örneğin, cinayet işleyene "katil", hırsızlık yapana "hırsız" denilmiştir(Sargın ve Temurçin, 2009:18).

Türk Ceza Kanuna göre suçlar “cürüm” ve “kabahat” olmak üzere ikiye ayrılır. Cürümler, toplum içinde ciddi tehlike arz eden, toplumun refah ve düzeni ile ters düşen suçlardır. Kabahatler ise, doğurdukları sonuçlar açısından daha hafif kabul edilen suçlardır(Arslan,1994:124). Cürümler kabahatlerden daha ağır sayılır ve bu nedenle kabahatlerden daha ağır ceza ile cezalandırılan suçlardır. Türk Ceza Kanununun 11. Maddesinde cürüm cezalarına ağır hapis, hapis, ağır para cezası, kamu hizmetlerinden yasaklık öngörürken, kabahat cezalarına ise hafif hapis, hafif para cezası, belirli bir meslek ve sanatın yapılmasını durdurmayı öngörmektedir (Tolunay, 2010:31).

➤ **Türk Ceza Kanununa göre suçların tasnifi:(İçli, 1999:5)**

1. Vatana ihanet suçları

1.1 Devletin şahsiyetine karşı suçlar

1.2 Devletin güçlerine karşı suçlar

1.3 Devletin ülkesine ve egemenliğine karşı suçlar

2. Hürriyete karşı suçlar

2.1 Siyasi haklara karşı suçlar

2.2 Kişi hürriyetinden yoksun kılma suçu

2.2.1 Tehdit

2.2.2 Cebir

2.3 Konut dokunulmazlığına karşı suçlar

3. Devlet yönetimine karşı suçlar

3.1 Zimmet ve ihtilas

3.2 İrtikap

3.3 Rüşvet

3.4 Resmi sıfatlara sahip olanlara karşı işlenen suçlar

3.4.1 Makama tecavüz

3.4.2 Heyete tecavüz

4. Adliyeye karşı işlenen suçlar

4.1 Kanunen yerine getirilmesi gereken bir hizmetten kaçmak

4.2 Suç uydurma

4.3 İftira

4.4 Yalan yere yemin etme

4.5 Kendiliğinden hak alma

5. Kamu düzenine karşı suçlar

5.1 Suç işlemeye tahrik

5.1.1 Suç işlemeye doğrudan tahrik

5.1.2 Suç işlemeye dolaylı tahrik

5.2. Suç işlemek için örgüt kurma

6. Kamu güvenine karşı suçlar

6.1 Umumi sahtecilik

6.1.1 Resmi evrakta sahtekârlık

6.1.1.1 Evrakın aslında sahtekârlık

6.1.1.2 Evrakın suretinde sahtekârlık

6.1.1.3 Resmi işlemlerin belgelenmesinde sahtekârlık

6.1.1.4 Fikri sahtecilik

6.1.1.5 Fertlerin resmi evrakta fikri sahteciliği

6.1.2 Özel evrakta sahtecilik

6.2 Sahtecilikle ilgili suçlar

6.2.1 Sahte evrak kullanma

6.2.2 Evrakı yok etmek

7. Kamu esenliğine karşı suçlar

7.1 Uyuşturucu maddeler

7.1.2 Uyuşturucu madde elde etme suçları

7.1.2.1 İmal, ithal ve ihraç suçları

7.1.2.2 Satma, alma, bulundurma suçları

7.1.3 Uyuşturucu madde kullanma suçları

8. Genel ahlak ve aile düzenine karşı işlenen suçlar

8.1 Irza geçmek, Irza tasaddi

8.1.1 Irza geçme

8.1.2 Namusa tasaddi

8.1.3 Küçüklerle cinsel ilişki

8.1.4 Evlenme vaadi ile kızlık bozmak

8.1.5 Hayasızca hareketler

8.1.6 Müstehcenlik

8.2 Kaçırarak alıkoymak

8.2.1 Reşit olanın kaçırılması, alı koyulması

8.2.2 Reşit olmayanın kaçırılması, alı koyulması

8.3 Zina

8.3.1 Kadının zinası

8.3.2 Erkeğin zinası

9. Kişiyeye karşı suçlar

9.1 Kasıtlı adam öldürme

9.1.1 Meşru öldürmeler,

9.1.2 Rızalı öldürmeler

9.2 Kastı aşan adam öldürme

9.3 İntihara katılmak

9.4 Taksirli adam öldürme

9.5 Müessir fiil

9.5.1 Genel müessir fiil

9.5.2 Kasıtlı müessir fiil

9.5.3 Taksirli müessir fiil

9.6 Hakaret sövme

9.7 Özel tahrik

9.8 Karşılıklı tahrik

9.9 Kişiyeye karşı şiddet kullanılması

10. Mala karşı suçlar

10.1 Başkasının malına zarar verme

10.2 Dolandırıcılık

10.3 Emniyeti suiistimal

10.4 Hırsızlık

10.4.1 Basit hırsızlık

10.4.2 Şiddet nedenli hırsızlık

10.4.2.1 Mekân zamandan gelen şiddet nedenleri

10.4.2.2 Kişiyeye bağı şiddet nedenleri

10.5 Yağma

10.5.1 Menkul mal yağması

10.5.2 Senet gaspı

10.5.3 Adam kaldırmak

1.1.3. SUÇUN TARİHSEL GELİŞİMİ

Dönmezer(1994)'e göre suç konuları ile ilgilenilmesinin geçmiş bir tarihi vardır. Eskiden beri belirli bazı etkenlerin suça yöneltici etkilerinin olduğu dikkat çekmekteydi. Mesela; Platon, Kanunlar adlı eserinde suçun üç kaynağı olduğunu belirtmiştir bunlar; ihtiraslar(istek, arzu, kıskançlık, hiddet ve başkaları gibi), zevk aramak ve cahilliktir. Platon'a göre ceza ise, suçluyu aydınlatır, ıslah eder ve onun üzerinde, hiddet, zevk arzusu gibi etmenlerin kurduğu baskıları ortadan kaldırır(Dönmezer, 1994).

Suç olgusunun tanımlanması toplumdan topluma ve her toplumda zaman içinde meydana gelen toplumsal değişmelere bağlantılı olarak değişmektedir. Antikçağda Yunan düşünürlerinden Platon, suçu bir ruh hastalığı olarak düşünmüş ve nedenlerini tutkular, haz arama alışkanlığı ve bilgisizlik şeklinde sıralamıştır. Hipocrates'de beden yapısıyla kişilik ve suç arasındaki ilişkilerin olduğunu belirtmiş ve konuyla ilgili tiplendirmeler yapmıştır. Aynı zamanda toplumsal koşulların da önemini vurgulamıştır. O dönemde suç olgusunda toplumla ilgili koşulları ele alması açısından Aristoteles'in düşünceleri de ayrı bir önem taşımaktadır. Aristoteles'e göre suçlular toplum düşmanıdır ve bireyi suça iten unsurlar da toplumsal koşullardır. Orta çağda ise suç, şeytani bir hareket ya da kötü ruhların teşviki ile ortaya çıkan bir davranış olarak kabul görmektedir. Suça karşı bir önlem olarak da manevi yönlerin kuvvetlendirilmesi üzerinde durulmuştur. Önceleri felsefi ve dini yaklaşımlarla açıklanmaya çalışılan suç olgusu, 18. yüzyıldan itibaren daha değişik bakış açılarıyla ele alınmaya başlamıştır. Bu dönemde suçun sosyal bir olay olduğu üzerinde durulmakta ve genelde suç, toplumsal norm ve değerlere aykırı davranış olarak tanımlanmaktadır(Yavuzer 1987).

Suçla ilişkin ilk modern istatistikler, 1827 yılında Fransa'da yayınlanmıştır. Guerry bu istatistiklerden faydalanarak, suçun sosyal faktörlere bağlı olarak değişiklikler gösterdiğini kanıtlamıştır. Suçluları şahsa ve mala karşı olmak üzere sınıflamıştır. Amacı, davranışa neden olan faktörleri bulmak yerine kişiyi suçlu davranışa eğilimli yapan faktörleri bulmaktır. Guerry, çağdaş sosyologlara önderlik etmiştir. Nüfus yoğunluğunun suçta artışa yol açacağı, eğitimin suçlu davranışı önleyeceği gibi meseleyi basitleştirici açıklamaları reddetmiştir (İçli 2007:71).

Alfonso de Candolle ve Villerme 1830 ve 1831 yıllarında suç istatistikleri üzerinde incelemeler yapmışlardır. Parent-Duchaftalet, fuhuşu, devri bakımından çok yeni bir metodu uygulayarak, antropoloji, tıp ve toplumbilim yönlerinden incelemiştir. Quételet ise 1835 yılında Hollanda suçluluk istatistikleri üzerindeki araştırmalarını yayınlamış ve doğum ve ölüm miktarları nasıl oluşlarından önce tahmin edilebilirse adam öldürme ve sahtekârlık fiillerinin de böylece önceden tahmininin mümkün olduğunu açıklamıştır. Guerry 1833 yılında yayınladığı (Essai sur la Statistique Morale de la France) adlı eserinde toplum olayları hakkında da sayısal analizler uygulamanın

mümkün olduğunu ve böylece bunların gelişme ve başka unsurlarla olan bağlantılarının tespit edilebileceğini açıklamıştır. Ancak suçun sosyolojik etmenleri üzerindeki çalışmalar 19. yüzyılda Tarde, Lacassagne ve Joly tarafından yapılmıştır(Dönmezer 1994:3).

19. yüzyılda bu çalışmaların yanı sıra suç antropolojisi ve suç sosyolojisi alanında da Lombroso, Ferri ve Garofalo tarafından önemli eser ve çalışmalar üretilmiştir. 20. yüzyılda ise suçluluğun sosyolojik görünümünü öğrenme, kültür çatışması, suçlu alt kültürünün etkileri olarak ele alan Amerikan yaklaşımı olmuştur. Bu alanda eser üreten yazarlar Sutherland, Sellin, Cohen gibi yazarlardır. Bunun dışında suç farklı bilim dallarınca da incelenmeye başlanmıştır. Suç insan hayatı içerisinde çok fazla yer almaya başlayınca pek çok kişinin ilgi odağı olmuş ve suç antropolojisiyle ilgili kongreler düzenlenmiş ve (1914 yılına kadar Roma (1885), Paris (1889), Brüksel (1892), Cenevre (1890), Amsterdam (1901), Torino (1903), Kolonya (1913)1934 yılında Milletlerarası Kriminoloji derneği kurulmuştur(Dönmezer 1994: 6).

Tüm bu bilgilerin ışığında Dünyada suç olgusunun incelenmesinin köklü bir geçmişe sahip olduğunu görmekteyiz. Ancak ülkemizde suç olgusunun bir bilim dalı olarak incelenmeye başlanması oldukça yenidir. İlk olarak yapılan çalışmalar; 1943 yılında, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde Kriminoloji Enstitüsü kurulması ve 1953 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi bünyesinde Kriminoloji eğitime başlanması ile olmuştur. Bu bilim dallarının kurumsallaşmasını sağlayan Kriminolojinin Türkiye'deki ilk kurucusu ve eğitimeci olan Prof. Dr. Sulhi Dönmezer'dir(<http://www.hukukcu.org>/Erişim: 01.02.2017).

1.1.4. SUÇ COĞRAFYASI

Modern coğrafyanın kurucularından P. Vidal de la Blache “insan bütün coğrafyanın esasını oluşturur” derken, coğrafyanın esasını da bir cümleyle özetlemiş oluyordu. Zelinsky (1966) de, aynı fikirden hareketle, insanın ağırlığını “insanın kendisi hemen her coğrafi denklemde temel öğedir” şeklinde vurgularken, Hoyt(1963) ise, coğrafyanın ikili-dual karakterinin bir kısmını oluşturan insanın coğrafyadaki rolünü “coğrafyacı, insanın ikili karakteriyle ilgilidir; ilki, çevrenin bir elemanı olarak ve

ikincisi de çevreyi değiştirici olarak” diye tanımlamıştır(Tümertekin ve Özgüç 2002:229). Açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, coğrafya, insanı ve mekânı merkeze alan, geçmişten günümüze önemsenen bir bilim dalıdır. Coğrafya, doğa-insan-mekân üçlüsü içerisinde var olan ilişkileri ve bu ilişkilerin bir mekân üzerinde meydana getirdiği etkileri; dağılış, ilişki kurma, nedensellik ve karşılaştırma ilkelerini kullanarak ele alan çok geniş alana sahip bir bilim dalıdır.

Tümertekin ve Özgüç’ün belirttiği gibi, her bilim günlük dilde kullanılan kendine özgü temel kavramlara sahiptir. Diğer bir ifadeyle, fizikte kütle ve enerji, kimyada element, ekonomide arz ve talep, biyolojide organizma ne kadar önemliyse, yer ve mekân da coğrafya için o kadar önemlidir (Tümertekin ve Özgüç, 1998: 67).Coğrafyanın kimlik ve yaklaşımında merkezi bir yere sahip olan mekân, coğrafyanın tarihsel gelişimi içerisinde farklılıklar gösterdiği gibi, coğrafya içindeki farklı geleneklere ve paradigmalara göre de çeşitlilik arz etmiştir. Her paradigmanın ontolojik ve epistemolojik yaklaşımına göre farklı mekân tanımlamaları ve kavramlaştırmaları yapılmıştır. Bu da, bu konuda oldukça zengin bir teorik temel oluşturmuştur. Bu konudaki teorik tartışmalar, farklı pencereler açmış ve dinamik bir düşüncenin doğmasına katkı sağlamıştır(Kaya, 2013:3-4).

Couclelis göre; “Deneye dayalı disiplinlerden hiçbirisinde mekân dünya ’ya yaklaşımda ve onun tanımlanmasında coğrafya kadar merkezi bir yere sahip olmamıştır.”(Couclelis, 1992) diyerek mekânın coğrafya bilimi içerisindeki yerine ve önemine vurgu yapmıştır.

Ünlü Fransız coğrafyacı Gottmann ise mekânı “coğrafi çevre” olarak adlandırmaktadır. Ona göre coğrafi çevre, “...coğrafi incelemeye konu olan bütün sahaları” kapsamaktadır. “Bu saha ise somut (gerçek), insan faaliyetinin erişebileceği maddi mekândır”. Yazar mekânın önemli özelliklerini üç başlık altında incelemektedir. Bunlardan ilki mekânın devamlı ancak parçalanmış oluşudur. Yine mekân yayılmış olmakla birlikte sınırlıdır. Son olarak, coğrafi çevre (mekân) farklılaşmış ancak organize olmuştur(düzenlenmiştir) (Gottmann, 1976: 5-6 akt. Tümertekin ve Özgüç, 1998: 67)faaliyet alanıdır(Aliğaoğlu, 2007).

Bilimsel kimliğini 19. yüzyılda kazanan Coğrafya bilimi geçmişten günümüze gelişme göstermiştir. Bu gelişmeye bağlı olarak da coğrafya biliminin alt dalları çeşitlilik göstermiştir. Mekân üzerinde gerçekleşen, farklı konular coğrafya biliminin ilkelerine göre ele alınmıştır. Suç olgusu da bu konulardan biridir. Coğrafya da, mekân suçun işlendiği yer olarak karşımıza çıkmakta ve suç olayları coğrafya biliminin ilgi alanına girmektedir.

Suç olayında coğrafi mekân önemlidir. Brantingham'ın da ifade ettiği gibi "suç boşlukta meydana gelmemektedir"(Appaihene-Gyamfi,2003:21). Rengert'a göre ise, suçların mekânsal dağılımında üç genel faktör vardır bunlar: Suça eğilimli nüfusun yeri, suç işlenen yerin özellikleri, suç potansiyeline erişebilirliktir(Brown, 1882: 247-248). Davidson ise, suç olayında mekânın etkisini açıklarken, "suçlu üçgeni" kavramını kullanmaktadır(Davidson,1999: 438). Söz konusu üçgenin iki köşesinde suçlu ve mağdur bulunurken son köşesinde ise yer bulunmaktadır. Görüldüğü gibi mekân suç olayında önemli bir konuma sahiptir (Aliagaoglu, 2007:6 akt. Akça 2014).

Lowman'a göre suç coğrafyası; mekânsal bakış açısından suçlu davranışın sosyal ve kültürel organizasyonunun çalışılmasıdır(Lowman, 1986). Bir diğer bakış açısı ile suç coğrafyası suçluluğun dünya üzerinde halklara ve halklar içinde dağılışı ile ilgilidir. Ayrıca suçluluğun dağılımı için çeşitli seçilmiş çevrelerle ve suçluluğun şehirler ile ülke yerleri arasında dağılımını inceler; yani yoksul bölgeler, sınır bölgeleri, liman şehirleri ve garnizon şehirleri gibi yerlerde suçluluğun dağılımını gösterir. Bu dağılımda coğrafi ve politik sınırlar, kültür ve dil sınırları vardır. Herol'a göre suç coğrafyası bir yerin özel yapısı ve yer-zaman olarak oraya düşen suçluluk arasındaki ilişkilerin bilimidir. Schwind'e göre, suçluluk davranışının yer-zaman genişleme ve bağlantı modülleri vasıtasıyla demografik, ekonomik, sosyal, fizik ve kültürel etki büyüklüklerin açıklanmasına denir.(Demirbaş,2005:195 akt. Sargın ve Temurçin, 2009:22).

Lowman(1986) çalışmasında suç coğrafyasının temel dayanak noktalarını açıklamıştır. Ona göre suçun ekolojik veya mekânsal bakış (suçun zaman ve mekândaki dağılımı) açısının gelişimi ile ilgili günümüze gelinceye kadar 4 ana safha vardır. Bunlar; XIX. yüzyılın kartografik okulu (Guerry 1833, Quetelet 1842), 1920 ve

1930'ların Chicago ekolojik okulu(Shaw 1929, Shaw ve Mckay 1931), 1950 ve 1960'ların faktör analiz okulu ve son zamanlardaki çevresel kriminoloji (Mayhew 1976, Brangtinham ve Brantingham, 1981) ve suç coğrafyasıdır”(Harries, 1974, Georges 1978, Herbert 1976, 1982). Başlangıçtaki iki aşamadan sonra ekolojik teori şiddetle eleştirilmiş ve mekânsal bakış açısına olan ilgi 1930'larda zayıflamaya başlamıştır. 1950 ve 1960'larda faktör analizi metodun gelişmesiyle birlikte mekânsal bakış açısında günümüze kadar devam eden bir dirilme ve canlanma görülmüştür. Son yıllarda, suç coğrafyası henüz gelişme aşamasında olmasına rağmen coğrafyanın bir alt disiplini olarak ortaya çıkmış ve çevresel yaklaşım suç çalışmalarına farklı bir bakış açısı getirmiştir. Bugün, ortak noktalarından dolayı çevresel kriminoloji ve suç coğrafyası birleşmeye eğilimlidir ve coğrafyacılar doğrudan profesyonel kriminoloji kapsamına girmektedir.

Suç coğrafyasındaki önemli açıklamalar, özellikle II. Dünya Savaşından beri sosyoloji, antropoloji, psikolojik gelişmelerin sonucu olarak sosyal organizasyon durumlarında ve kültürel faktörlerde bireysel davranış ve tutumlarda aranılmalıdır. 19.yüzyıldan başlanarak suç coğrafyasıyla ilgili çalışmalar -Fransa, 1825/1830-yapılmıştır. Lombroso, Feri, Aschaffenburg İtalya, Almanya, Fransa için eğitim trendlerini birleştirdiler ve ayrıca sözü edilen şehir için istatistiksel kanıtlar elde edip, suç coğrafyasına destek verdiler(Cohen,1941). Dünyada suç coğrafyasının gelişiminde görüldüğü üzere suç olgusunun coğrafyacılar tarafından araştırılması 19. yüzyıla dayanmaktadır. Ancak ülkemizde suçun coğrafyacılar tarafından araştırılması oldukça yenidir(Kızmaz, 2004, Karakaş 2005, Yılmaz ve Günayergün 2006, Aliağaoğlu 2007, Sargın ve Temurçin 2009, Günal ve Şahanalp, 2009 vd...).

1.1.5. KADIN SUÇLULUĞU OLGUSU ve GENEL KARAKTERİSTİKLERİ

Kadın suçluluğu geniş bakış açısıyla toplumsal sistem içinde “suç işlemiş kadını”, “kadının suç sayılan eylemlerini” ve hem erkeğin hem kadının işleyebileceği suçlarda “kadının failliğini” ifade eder(İçli, 2013:37).Soyaslan'nın(1998) açıklamasına göre kadın suçluluğundan kastedilen, kadının herhangi bir suçun faili olmasıdır” (Soyaslan,1998: 69). Dolayısıyla burada vurgulanan kadına yönelik işlenen suçlardan

ziyade, kadının fail olduğu durumlara meydana gelen suç olgusudur. Kadın ve suç konusu incelenirken kadının işlediği suçlar ile kadına karşı işlenen suçlar başka bir ifadeyle kadının suç olgusunda fail ve mağdur olduğu durumlar ele alınmalıdır(İçli, 2013:17). Bu araştırmada kadınların fail olduğu durumlarda işlediği suçların türleri ve bu suçları işleyen kadınların sosyo kültürel ve demografik özellikleri farklı iki örneklem üzerinden incelenerek ele alınacaktır.

Suçlu kategorilendirilmesinde önemli bir değişken olarak kabul gören cinsiyet faktörü kadın suçluluğu ve erkek suçluluğu olmak üzere ikiye ayrılır. Cinsiyet ve suç ilişkisi arasında yakın bir ilişkinin olduğu literatürde açıkça desteklenen bir durumdur. Erkekler kadınlara göre suç eyleminde daha fazla bulunmaktadır. Bu durum suçluluğun bir erkek davranışı ve bir erkek fenomeni olarak algılanmasına yol açmıştır. Dolayısıyla suçla ilgili yapılan çalışmalar çoğunlukla erkek suçluları ve erkek suçluluğu olgusunu açıklamaya çalışmıştır. İstatistiklerle arka planda kalan kadın suçluluğu olgusu da erkek suçluluğu için geliştirilen açıklamalar ve yaklaşımlar gölgesinde açıklanmaya çalışılmıştır.

Kadın suçluluğunun erkek suçluluğu kadar “göz önünde olmamasının” bir diğer nedeni de toplumsal cinsiyet rolleridir. Toplum içerisinde erkekler saldırgan, güçlü sert ve kavgacı olarak algılanırken, kadınlar nazik, zayıf ve kırılğan olarak algılanmaktadır. Bu durum suçluluğun bir erkek davranışı olarak algılanmasına ve kadın suçluluğunun göz ardı edilmesine yol açmıştır. Toplumun yarattığı bu roller içerisinde erkeğin sosyal hayatta daha fazla bulunması ve daha güçlü olduğu için suç işlediği, kadının ise tam tersine evin içerisinde dar bir alanla sınırlı bir şekilde yaşaması ve suç eylemini işleyemeyecek kadar zayıf olduğu söylenir. Suç dünyasının erkek merkezli olması, araştırmanın odak noktasının “kadın suçluluğu” olarak belirlenmesinde etkili olmuştur. İlgi görülmemiş bir alanda çalışma yapmanın daha yararlı olacağı düşünülmesi de kadın suçluluğunun seçilmesinin bir başka nedenidir.

Suç, evrensel, genel ve sosyal bir olgu olup içinde meydana getirdiği toplumun şartlarına ve bulunulan zamana göre bazı özellikler içermektedir (Dönmezer, 1994). Kadın suçluluğu ise süreç içerisinde kadının toplumsal hayatta aldığı rollerin değişmesi ve gelişmesi ile birlikte değişim göstermiştir. Bu değişimin en önemli etkisi kadının

işlediği suç türlerine olmuştur. Adler, kadınların işlediği tipik suçları, çocuk düşürme, yeni doğan bebeği terk, istismar, fahişelik, hırsızlık, mağaza hırsızlığı, madde suçları, terörizm ve çocuk/yaşlı ya da hastaları kasten öldürmek olarak sıralarken bu suçların çok fazla güç gerektirmediğinden tipik kadın suçları olduğunu vurgulamıştır. Fakat kadınların işledikleri suçlar zamanla erkek suçlarına benzemeye başlamıştır. Eskiden kadın suçluluğuna özgü suçlar; çocuk düşürme, yeni doğan çocuğu öldürme, zehirleyerek adam öldürme, hakaret gibi suçlar tipik kadın suçları olarak görülmekte iken yeni dönemde kadın suçluluğu tipolojisi de değişim göstermiştir. Kadınların işledikleri yeni suçlar; büyük mağazalardan hırsızlık, çek suçları, dolandırıcılık, çocuklara karşı kötü muamele, küçükleri fuhuşa teşvik, uyuşturucu maddeler ticaretinde yer alma, suça yataklık, adam öldürme gibi suçlardır(Dönmezer, 1994: 127 akt. Saruç,2013:10).

Kadın hükümlülerin genel profili; sosyal ve ekonomik olarak bağımlı, aile üyeleri ve yakınları tarafından çoğunlukla mağdur edilen kadınlar olduğu görülmektedir. Pollock'a (1998) göre kadın suçluların bağımlılık, suçluluk ve ihmalin ortaya çıkmasında kışkırtıcı cinsel ya da fiziksel istismar deneyimleri bulunmaktadır. Kadınların yaşamlarında istismarcı aileler ve şiddete dayalı ilişkiler suç işleyen kadınların hayatlarında ortak konular olarak görülmektedir. Önemli sayıdaki çalışmalarda bu tür ilişkilerin kadınların şimdiki ve gelecekteki davranışları üzerinde etkili olduğuna vurgu yapılmaktadır(Brown ve ark. 1999; Brandley ve Davino, 2002; Almeda, 2005; Belknap ve Holsinger, 2006; Byrd ve Davis, 2009 akt. Saruç, 2013:11). Dolayısıyla kadın suçluluğu çalışmalarıyla, kadınların sapkın eylemlerine neden olan şiddet, yoksulluk, ensest, istismar, eğitim eksikliği, yargılamanın yetersizliği ve akıl hastalıklarının etkileri hakkında iç gözü kazanılabileceği gibi ayrıca kadın suçluluğu ile ilgili önleyici tedbirler ve çözümler geliştirilebileceği düşünülmektedir(Saruç, 2013:11).

Araştırmada, kadın suçluluğu ile ilgili bölüm üç başlık altında incelenecektir. İlk bölümde kadın suçluluğunu açıklayan görüşler, tarihsel gelişim süreci içerisinde ele alınacaktır. İkinci bölümde Türkiye'de kadın suçluluğu olgusu ve üçüncü bölümde ise dünyada kadın suçluluğu olgusu incelenerek, yapılan araştırmaların sonuçları ve istatistiksel veriler aracılığıyla genel bir çerçevesi sunularak ele alınacaktır.

1.1.6. KADINLAR NEDEN SUÇ İŞLER?

Geçmişten günümüze kadın suçluluğunun nedenlerini ve kadın suçluluğunun erkek suçluluğundan daha az görülmesinin nedenlerini açıklamaya çalışan birçok farklı görüş ileri sürülmüştür. Bu görüşler arasında kimi araştırmacılar kadınların suç işleme nedenlerini, biyolojik, fiziksel, psikolojik, sosyal veya ekonomik özellikler ile açıklarken kimi araştırmacılar ise kadınların işlediği bazı suçların toplum tarafından önemsiz sayıldığı gerekçesiyle mahkemelere yansıtılmadığını, dolayısıyla istatistiklerde de yer almadığını savunmuştur. Kadın suçluluğunu şiddet ilişkisi içerisinde ele alan bir diğer görüş ise, kadınların sözlü veya fiziksel şiddete maruz kalmaları sonucu suç eylemini gerçekleştirdiklerini savunmaktadır. Araştırmanın bu bölümünde kadın suçluluğunun nedenleri detaylı olarak ele alınacaktır.

İçli ve Ögün'e göre(2012)kadınların suç işlemelerinde birçok faktör etkili olmaktadır. Zamanın değişmesi ile birlikte görülen teknolojik gelişmeler, kadının toplumda daha fazla yer almaya başlaması, suça yönelimine ve işlediği suçların çeşitlenmesinde etkili olmuştur. Aile yapısında görülen değişim, geleneksel yapının ortadan kalkması, çocuklar ile ebeveynler arasındaki ilişkinin zayıflayarak değişmesi, işsizlik, kadının aile içinde ezilmesi ve karşılaştıkları ekonomik sıkıntılar kadın suçluluğunun artmasının nedenleri arasındadır(İçli ve Ögün, 1988 akt. Akgün, 2012:21).

Cinsiyet faktörünün neden suç işlemeyi etkilediği konusundaki yaklaşımlarda ise erkeklerin, kadınlara göre daha saldırgan bir eğilim içerisinde oldukları, bununda hormonsal yapıdaki farklılardan ortaya çıktığı öne sürülmektedir. E. Maccoby ve C. Jacklin saldırganlığı cinsiyet farklılıkları temelinde incelemiştir Onlara göre, saldırganlıktaki farklılıklar biyolojik nedenlidir. Ancak saldırganlığın öğrenilmez olduğunu söylemek de mümkün değildir. Burada önemli olan husus ise, biyolojik yapıdan kaynaklanan cinsiyet farklılıklarının saldırganlığı da içinde taşıdığıdır(Özcan,1996:9akt. Terzi, 2007:7).

Kadınların işledikleri suçlara ait düşük oranı kadın psikolojisine dayandıran görüşlere göre, kadın erkek suçluluğundaki oransal farklılık, kadının ahlaki ve manevi tutumunun daha çok gelişmiş oluşu, kadının cinsel alandaki pasifliği, cesaret azlığı,

irade kuvvetinde zayıflık ve ürkeklik, son olarak da özgürlüklerine düşkün olmama özellikleriyle açıklanmaktadır(Elliot, 1952).

İstatistiklerin kadın suçluluğu hakkında yeterli bilgiyi vermekten uzak olduğunu savunanlardan biri olan Pollak'a göre(1950) kadınlar tarafından işlenen suçların çoğunluğunun onların hilekârlıklarıyla örtbas edildiğini ve bu suçların kadınların doğal olarak oynadıkları kadınlık (eş) ve annelik gibi roller çerçevesinde fazla cesaret ya da fiziksel güç gerektirmeyen suçlar oluşunu öne sürmüştür. Öte yandan Pollak suçun kaynağının büyük ölçüde cinsellikte yatığını savunmuştur bu doğrultuda erkeklerin kadınlar için çaldığını, kadınların istenmeyen eşlerinden kurtulmak için onları öldürdüklerini, kadınların ve erkeklerin seksüel kıskançlıkları nedeniyle birbirilerini öldürdüklerini ve genelleme yapmamakla birlikte kadınların işlediği suçların büyük bir çoğunluğunun nedeninin direk ya da dolaylı bir şekilde erkekler olduğunu ifade etmiştir(Pollak:1950 akt. İl, 1990:9). Pollak'ı destekler nitelikteki bir diğer görüş, Yücel'e(1973) aittir, Yücel'e göre kadınların en çok işledikleri suçlar, profesyonel olmayan hırsızlık, iftira, çocuk terki, şantaj, nizamı bozma gibi suçlardır. Ancak bu suç türleri her ne kadar kadınlar tarafından yüksek oranda işleniyor olsa da, çoğunlukla rapor edilme yüzdeleri düşüktür. Yücel'e göre, kadınlar, erkeklerle aynı suç türünü işlemiş olsalar dahi yakalanma oranı erkeklere göre daha düşüktür. Bu durumda kadınların kullandıkları suç aletinin önemi de büyüktür. Örneğin, kadınlar adam öldürmede zehire sıklıkla başvurumaktadırlar(Yücel, 1973:79-82 akt. İçli ve Ögün, 1988:23).Haskkell/Yablonsky ise kadın suç oranlarının ve suça katılımlarının düşük olmasını başka nedenlere bağlamaktadır:

1. Kadının rolleri daha belirgin olarak tanımlanmıştır.
2. Kadınlar daha sıkı denetlenir.
3. Kadınlar ev işlerinde istihdam olanakları vardır.
4. Erkekler daha hareketlidir. Riski yüklenir.
5. Erkek kadına anlayışlı davranır, korur. Birlikte suç işlerken ön planda erkek görünür.
6. Toplum erkek ve kadını farklı algılar.
7. Polis, kadın ve erkeğe farklı davranır.

Ülkeler ve toplumlar arasındaki kadın suçluluğu konusundaki farkların nedenleri üzerine yapılan çalışmalar, sosyo-ekonomik faktörlerin suç etkilemesinin yanı sıra toplumsal ve hukuksal faktörlerin belirleyiciliği üzerinde durmaktadır. Öğün'e(1990) göre; "Dünyanın neredeyse tüm ülkelerinde kadın suçlu oranı, erkek suçlu oranından daha düşüktür. Ancak, sosyo-ekonomik gelişme düzeyi farklı olan ülkelerde, kadınların işlediği suç türleri ile oranları arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu konuda kadının sosyokültürel konumu da belirleyici bir unsur olarak görülmektedir."(Öğün, 1990: 4). Özcan(1996) toplumsal değerler sisteminin kadın suçluluğu olgusu üzerinde etkisi olduğunu varsaymaktadır. Bu algılar daha çok karşılıklı algı ve toplumsal normlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin kadınların suç işleme olgusu toplum tarafından daha fazla yadırganabilmekte veya benzer şekilde suç işleyen kadınların, erkeklere oranla daha fazla toplumsal ve psikolojik baskı hissettikleri ifade edilmektedir(Özcan,1996: 13 akt. Terzi,2007:10).

Balcıoğlu'nun ve arkadaşlarının 1997 yılında, 200 erkek ve 200 kadın hükümlü ile yaptıkları araştırmada kadınların yaklaşık %78,5'inin adam öldürme suçunu işlediği ortaya konulmuştur. Benzer şekilde Öğün(1990)'nün 1988 yılında, 34 kadın hükümlü ile yaptığı bir çalışmada örneklem grubunun %79,5 gibi yarıdan fazlasının adam öldürme suçundan hüküm giydiği görülmektedir. Gürtuna(2009)'nın ise 60 kadın tutuklu ve hükümlü ile yaptığı araştırmada örneklem grubunun %44'nü hayata karşı suç işleyenler yani adam öldürme suçunu işleyenlerden oluştuğu görülmüştür. Nazlıdır(2010)'ın yaptığı araştırmada, kadınların gittikçe daha fazla adam öldürme suçunu işlediklerini ortaya konulmuştur. Çalışmada, araştırmanın örneklem grubunu oluşturan 100 kadın içerisinde 36 kadının adam öldürme suçundan, 3'ünün ise adam öldürmeye teşebbüs suçundan hüküm giydiklerini ortaya koymuşlardır. Saygılı(2009)'nın yaptığı araştırmada ise kadın hükümlülerin yaklaşık olarak %48,9'unun adam öldürme suçunu işlediği görülmüştür. Saygılı'nın yaptığı bu araştırmada kadınların işledikleri suç türü literatürde var olan diğer çalışmalar ile de benzerlik göstermektedir.

Literatürde yer alan çalışmalardan da anlaşılacağı üzere adam öldürme suçunu işleyen kadınlar önemli bir oranı oluşturmaktadır. Dolayısıyla kadınların neden adam

öldürme suçunu işledikleri konusuna dair yüksek lisans tezleri, doktora tezleri ve birçok makalede yazılmıştır(Saygılı, 2009; Pretorius ve Botha, 2006; Güldoğan, 2010; Nazlıdır, 2010; Hinton ve Earnest, 2010; Akgün ve Çiftçi, 2014). Kadın suçluluğu ile ilgili yapılacak çalışmaların kadınların suçluluk payı içerisindeki oranının düşürülmesi hedefleniyorsa adam öldürme suçunu işleyen kadınlar konusu üzerine ayrıca bir çalışma yapmanın gerek ve önemi ortaya çıkmaktadır.

İstatistiklere bakıldığında kadınların işledikleri suçların büyük kısmının genellikle önceden planlanmamış ve daha çok gördükleri kötü muamelelere(taciz, şiddet..)karşı kendilerini korumak amacıyla adam öldürme ve yaralama gibi olaylara karıştıkları görülmektedir. Bu tür suçlarda kadının aile içi şiddet kullandığına dair kanıtlar vardır; ancak diğer yandan kadına karşı şiddet de çok önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü kadını şiddet kullanmaya ya da suç işlemeye iten durumlar gördüğü şiddet karşısında kendisini korumak ve dayaktan kaçmaktır(İçli, 1995 akt. Gürtuna,2009:59).Araştırmalarda yapılan görüşmeler göstermektedir ki kadınlar son çare olarak bu eylemi gerçekleştirmişlerdir, adam öldürme suçunu işlerken daha önceden bir planlamama olmamakla beraber, kendilerine yönelen kötü muamele karşısında aniden şiddete yöneldikleri görülmektedir. Çoğu zaman içinde buldukları çıkmaz ve aile desteği görmemeleri de bu suçu işlemelerine neden olmuştur. Gürtuna(2009)'nın yaptığı çalışmada kadın hükümlüler yaşadıklarını şöyle ifade etmişlerdir;

“Silahı aldı geldi. Müzik açtı yüksek sesle. Kafama dayadı. Ateş etti ama bir el mermi yokmuş. Ben hiçbir şey yapamadım. Kabullenmiştim. Silahı ayarladı. Ben o arada elinden silahı aldım, kapıya gittim amacım silahı götürmekti. “orospu nereye gidiyorsun” deyince arkamı dönüp sıktım. Başka yapacak hiçbir şeyim yoktu. “bu muydu istediğin, benim anam çok ağladı birazda seninki ağlasın” dedim. Neresine basacağıyı sordum ona. Sonra çabuk Leyla teyzeni ara dedim. Ambulansı aradık. Ölüp ölmediğini bilmiyordum. Bunları hatırlamıyorum ama ben yapmışım ben aramışım ambulansı filan. Silahı bıraktırdılar elimden. Allah katında vicdanım çok rahat çünkü çok sabır gösterdim ama ailesi hak etmemişti, belki o anlık psikolojim. Olay anında düşünebilmiş olsam yapamazdım.” (Y.Y., 36 yaş) (Gürtuna,2009:96).

“Annemle kavga ettiler. Anneme “namusunuz olsaydı nikâh kıydırmadan mı verirdiniz “dedi. Beynimden vurulmuşa döndüm. Kimse gelip tüfeği almadı. Refleksle vurdum. Çılgılık attım “istediğiniz oldu” diye. Karısı o an taksiyle hemen gitti meğer tatile gideceklermiş Antalya’ya. Ağladım. Annem bayıldı. Anneme “gurur duy işte kızınla namusunu temizledi” dedim. Yarasına bastırdım havluyu. Bir anda nefret ettiğimi hissettim. Kamyon durdurdum. Karakola götürmesini istedim. Yalvardım götürdüler. Amcam geldi sana arka çıkacağım diye. “önceden sahip çıksaydınız diye küfredip kovdum. Keşke olmasaydı dediğim çok şey var ama keşke yapmasaydım dediğim hiçbir şey yok” keşke aralarında kalmasaydım da benimde karakterim olsaydı. Dinim açısından pişmanım” (N.Y., 19) (Gürtuna,2009:96).

“Abim onu öldürmek istedi. Ailemin başına bir şey gelmesini istemediğim için bir şey söylemedim. Birkaç kere evi terk ettim beni yine buldu. 3-4 kez polise başvurdu. Nezarete bir akşam yatırıp serbest bırakıyorlardı. Evden uzaklaştırma cezası aldığı anda eve yine geldi. Korkudan söyleyemedim. Yatarım çıkarım yine gelirim dedi. Ailemi öldürmekle, çocukları öldürmekle tehdit etti. Boşanamadım. Kamyonla kız kardeşinin evini yıktı (43 yaşında adam öldürme).(Akgün ve Çiftçi, 2014:15).

Kadınların, adam öldürme suçu işlemelerinin bir diğer nedeni, kendilerine tecavüz eden kişilerin verdiği psikolojik baskı ve rahatsızlıktır. Bester(2008)’e göre adam öldürme eylemini işleyen kişilerin çoğunlukla gerekçe olarak ifade ettikleri üç faktör vardır. Bunlar; kendilerine yönelik cinsel taciz, çocuklarına yönelik cinsel taciz ve evlilik dışı ilişkilerdir (Bester,2008). Balcıoğlu ve arkadaşlarının (1997) yaptığı çalışmada kadınların %35,71’inin namus nedeni ile suç işlediklerini ortaya konulmuştur. Akgün(2012)’nün yaptığı bir araştırmada kendisine tecavüz eden kişiyi öldüren kadın hükümlüler yaşadıkları durumu şöyle anlatmaktadır;

“Tecavüze uğradığımda 16 yaşındaydım. Şikâyetçi olduk. Bir şey yapılmadı. Olay günü bana baskı yapıyordu ifadeni değiştir diye. Kardeşlerimi öldürmekle tehdit ediyordu. Yolumu kesiyordu. Korkutmak için karnına vurdum. Beni kaçırmak istiyordu. Olaydan sonra jandarmaya gittim. Ertesi gün cumhuriyet başsavcısı keşke

tutuklasaydım dedi. Sürekli peşimden geliyordu. Eğer tutuklanmış olsaydı ben cezaevinde olmazdım. Aileme karşı mahcupluk hissediyorum. Her zaman ailem arkamda oldu. Birçok zorluk çektik, maddi-manevi tutuklanmış olsaydı bunları yaşamazdık” (23 yaşında, tecavüz). (Akgün, 2012:24)

“Beni bir yere götürdü bir hafta tecavüz etti. Dışarı çıkarmadı. Sonra gece karanlığında beni bıraktı. Kimseye söylememem için beni tehdit etti. Eve nasıl döndüm bilmiyorum” (23 yaşında, tecavüz). (Akgün ve Çiftçi, 2014:12-13).

Kadınların suçu yönelttikleri kişiye bakıldığında çoğunlukla adam öldürme suçunu işleyen kadın hükümlülerin en çok yakınlarını(eşleri, sevgilileri ve yakın akrabalarını) öldürdükleri yapılan çalışmalarda ortaya konulmuştur(Balcıoğlu ve ark.,1997, Öğün, 1990).

Kadın hükümlüler ile ilgili yapılan çalışmalarda ortaya çıkan bir diğer durum kadınların evlenmeden önce ailelerinin herhangi bir bireyinden, evlendikten sonra da eşleri veya eşlerinin yakınları tarafından şiddete maruz kaldıklarıdır. İçli'ye(1955) göre kadınların şiddete maruz kalmalarının suça yönelmelerinde etkili olduğunu ancak bu durumun sosyal olguların tabiatına uygun olarak tek değil fakat önemli bir değişken olduğunu ifade etmiştir. Aynı araştırmada, hükümlü kadınların çocukluğunda şiddete maruz kalanların oranı %45 olduğu, hükümlülerin içinde suç anında evli olanların %69,7 olduğu, aynı grubun % 55,8'i evlenme yaşının 15-19 arasında olduğu ve bu grubun %51,2'si evliliklerini görücü usulü ile gerçekleştirmiş oldukları görülmüştür. Yine aynı araştırmada, hükümlü kadınların %33,5'i eşiyile kavgalarının ardından kendilerinin de çocuklarını dövdükleri ortaya çıkmıştır(İçli, 1955 akt. Nazlıdır,2010:42).

Eşlerini öldüren kadınlarla ilgili bir başka araştırma sonuçlarına göre ise, suçlu kadınların aile geçmişleri oldukça sorunludur. Kadınların %97'sinin ailesinde babalar sert ve otoriterdir. Anne ile baba arasında çıkan sorunlarda, baba %61 oranında anneye karşı şiddet kullanmaktadır. Eşini öldüren kadınların %79'unun ailesinde çocuklar sıkça dövülmektedir ve %93'ü ailelerinin ekonomik durumunun iyi olmadığını ifade etmiştir (Kaptanoğlu, Erkman, Seber ve Tekin 1988). Buna örnek olarak Gürtuna(2010)'nın

yaptığı araştırmalarda kadınların kendilerini müdafaa için eşlerini öldürdüklerini, aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir;

“Tartıştık, ilk o beni öldürmeyi istedi, sonra ben onu öldürdüm. Her zaman tartıştığımız konularda daha şiddetli bir tartışmaydı. Şuurumu kaybettim, ne çocuk ne ev hiçbir şey görünmedi gözüme. Düşünseydim, o zaman o yapacaktı. Onun öldüğüne hiç pişman olmadım ama çocuklarım ortada kaldığı için çok pişman oldum. Olaydan sonra kendim gittim karakola teslim oldum karakola, anlattım.” (S.D., 30 yaş)(Gürtuna,2010:97).

Saruç(2013)’un yaptığı görüşme notlarında ise kadınların aile içi şiddet ve ailelerinden destek görmeme durumunu şöyle ifade etmiştir.

“Kaynanana hizmet et Köle İsaura gibi çamaşır, yemek, bulaşık getir git, onlar dışarıda gezerdi, bir giriş yerde oturuyorlardı her taraf çıtayla kaplıydı... Beraberdik, koru çakmışlardı, sanki cezaevinde yaşıyordum, cezaevinde daha özgürdüm desem daha doğru...Abime yalvardım abim beni göndermeyin tek sizin sofranızdan kalanı yiyim, tarlalarınızda çalışayım diye ama ne olursunuz beni göndermeyin sürekli beni dövüyorlar, işkence ediyorlar, daha kendim küçüğüm, çocuk oluyor aldırıyorlar oğlan olacak diye. Dedi ki kesinlikle aş vermeyin dedi, düşüp gideceksin peşlerinden dedi, gittim ilaç içtim, aspirin, çamaşır hepsini birleştirdim işte, üç gün hastanede yattım yine ölmedim çıktım” (Eski hükümlü KM) (Saruç,2013:97-98).

İfadelerine yer verilen kadın hükümlülerin açıklamalarından da görüldüğü üzere kadınlar, hayatlarının büyük bir kısmında eşleri veya aileleri tarafından şiddete maruz kalmışlardır, karşılaştıkları bu durumun sonucunda da çoğunlukla kadınların yaşadıkları şiddete maruz kalamayıp eşlerini öldürme yoluna girdikleri görülmektedir. Karşılaşılan bu durum karşısında önlemler almak, kadına yönelik şiddeti durdurmanın yolundan geçmektedir. Diğer bir ifadeyle kadına yönelik şiddeti durdurmak erkeklere yönelik cinayetleri önlemek/durdurmak anlamına gelmektedir.

Kadın hükümlülerin suç işleme nedenleri olarak bir başka değişken ise kadınların suç işleme nedeni olarak polis veya ailelerini göstermektedirler. Bu konuyla ilgili olarak Bester (2008)’de eşlerini öldüren kadınlar ile yaptığı görüşmeler örnek

verilebilir. Eşlerinden çok fazla şiddet gördüklerini belirtmiş kadınların, verdikleri ifadelerde şiddet gördükleri halde ailelerinin kendilerini kabul etmediğini vurgulamıştır. Bu durum bizim toplumumuzdaki “gelinlikle çıktın bu eve ancak kefenle dönersin” anlayışı ile oldukça benzerdir(Bester,2008 akt. Akgün ve Çiftçi, 2014:25).

Akgün ve Çiftçi(2014)’nin yaptıkları araştırmada kadın hükümlülerin şiddete maruz kaldıklarında polise başvuruda bulduklarını fakat bir sonuca ulaşamadıklarını ifade etmişlerdir;

“Birkaç sefer polisi aradım. Polis geldi. Eşimi suçlu buldu. Sadece nasihat verdi.” (36 yaşında, kendini savunma)(Akgün ve Çiftçi, 2014:17).

Kendisine tecavüz eden kişiyi öldüren kadın, *“olaydan sonra jandarmaya gittim. Ertesi gün cumhuriyet başsavcısı keşke tutuklasaydım dedi.” (43 yaşında, kendini savunma)(Akgün ve Çiftçi, 2014: 17).*

“Savcılığa şikâyet ettim. Mahkemeye çıkarıldı. Serbest bırakıldı. Eşim içerde dava açmış. Bir hak talep edemedik” (32 yaşında, tecavüz)(Akgün ve Çiftçi, 2014:17).

“Polise gittim. Polis barıştırmaya çalıştı. Bu evlilik iyiye gitmiyor dedim. Yeter ki dövmesin dedim. Çözüm bulun dedim. Söz verdi dediler. Ama yine dövdü.” (31 yaşında, şiddet)(Akgün ve Çiftçi, 2014:17).

Hırsızlık suçundan ceza infaz kurumunda bulunan kadınlar ile yapılan görüşmelerde ise kadınlar bu suç türünü bir suç olarak kabul etmemekte, bu durumu bir yaşam biçimi veya gelir getiren bir meslek olarak kabul etmektedir. Akgün(2012)’ün yaptığı bir araştırmada hırsızlık suçundan hükümlü bulunan bir kadının ifadesi şöyledir.

“Beni küçükken aldı. Hırsız olarak yetiştirdi. Şimdi hamileyim ve çocuğum da büyüdüğünde oda hırsızlık yapacak(28 yaşında, hırsızlık).”(Akgün, 2012:26).

Hırsızlık suçundan cezaevine giren kadınlar hırsızlık yaparak geçimlerini sağladıklarını ve cezaevine girmeyi yaşamlarının doğal bir parçası olarak algıladıkları görülmektedir. Kendilerine suç işlediklerinde cezaevine gireceklerini bildikleri halde bu durumun onları korkutup korkutmadığı sorulduğunda bir kadın hükümlü *“Cezaevine*

girmek beni korkutmuyor. Buraya gelip kafamı dinliyorum. Sadece korktuğum şey aldığım ceza süresinin uzaması.” Şeklinde dir. Kadın hükümlülere yaptıkları hırsızlıktan dolayı pişmanlık duyup duymadıkları sorulduğunda bazen pişman olduklarını fakat bunun geçtiğini söylemişlerdir. Aynı durumun kendi başlarına geldiğinde üzülüp üzülmediklerini sorulduğunda bir kadın hükümlü “*Bizim eve de girdiler. Sadece hırsız soydular diye üzuldüm*” şeklinde görüş bildirmiştir(Akgün, 2012:26-27).

Araştırmalar sonucunda elde edilen bulgular göstermektedir ki; kadın suçluluğu olgusunu etkileyen bir dizi etmen vardır. Bu etmenler arasında kadınların yaşadıkları çocukluk serüveninden genç olgunluk ve ilerisinde yaşadığı tüm deneyimler, fiziki ve mekânsal çevre, sosyo ekonomik koşullar, psikolojik ve biyolojik süreçlerin kadınların suç işleme süreçlerinde etkili olduğu kaçınılmaz bir gerçektir. Kadınlar neden suç işler sorusuna ise şöyle yanıt verebiliriz: kadınları suça iten nedenler içerisinde kendilerini savunmak, ailelerinden birini veya sevdikleri kişileri korumak amacıyla adam öldürme suçunu işledikleri söylenebilir. Dolandırıcılık, hırsızlık, yağma vb. gibimale karşı suçlar ise toplumsal yapının bozulması, gelir dağılımındaki dengesizlik ve yaşam şartlarının zorluğu gibi nedenler bu suç türlerinin işlenmesinde neden olarak gösterilebilir.

1.1.7. DÜNYADA KADIN SUÇLULUĞU

Dünyada kadın suçluluğuna bakıldığında ekonomik gelişme ve sanayileşme ile birlikte kadın suçluluk oranında artma olduğu saptanmıştır. Kadınların en çok işledikleri suçlara bakıldığında adam öldürme ve hırsızlık suçu olduğu görülmektedir. Kadınların yaşlarına bakıldığında ise kadın suçluların %84’nün 24 yaş ve altında olduğu görülür. Kadın suçluluğu oranları geçtiğimiz 35 yılda 28 ülkede artmıştır. Kadın suçluluk oranının artış gösterdiği ülkeler ise, ekonomik yönden gelişen ve endüstrileşmiş ülkelerdir. Kadın suçlarının artış gösterdiği suç türü ise cinayet ve hırsızlıktır. Buna ilaveten kadınların bütün işledikleri suçlar ile ülkelerin ekonomik durumları arasında doğrusal ve önemli bir ilişki vardır. Bu ülkelerde kadınların eğitim seviyeleri yükseldikçe daha çok hırsızlık ve dolandırıcılık yaptıkları belirtilmiştir. Buna karşın

kadınların yakalanma oranlarında cinayet ve toplumdaki statüleri arasında ters yönde güçlü bir ilişki vardır(Chernoff ve Simon, 2000 akt. Akgün,2012:18).

Günümüzde halen kadınlar erkeklere oranla daha az suç işlemektedirler. Dünyadaki tüm ülkelerde kadın suçlu oranı erkeklere göre düşüktür. Fakat kadınların işlediği suç türleri bakımından ülkeler arasında farklılıklar bulunmaktadır. Kadın suçluluğunun ve kadının hapsedilme oranının en yüksek olduğu ülke Amerika'dır. 2004'te Amerika'da toplam hükümlülerin % 7'sini kadınlar oluşturmaktadır(Greenfield ve Snell, 1999 akt. Saruç,2013:11).

Avrupa Birliği ülkelerinde bu durum benzerlikler göstermektedir, erkek suçlu oranı kadın suçlu oranından daha düşüktür. Bu durumu Avrupa Birliği ülkelerinden İspanya üzerinden baktığımızda, 2002 yılında İspanya'da toplam 51,882 cezaevi nüfusunun, 47,750'si (%92) erkek ve 4132'sinin (%8) kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu oranlar Avrupa Birliği ülkeleri çerçevesinde hem toplum hem de kadın oranları açısından en yüksek oranlardır. Dahası cezaevindeki kadın popülasyonu toplam cezaevi nüfusunun %9'unu oluşturarak tüm Avrupa Birliği ülkeleri arasında Portekiz'den sonra kadın hükümlülerin en fazla oranını teşkil etmektedir. Portekiz'de bu oran %10'dur. Bu iki ülkenin kadın suçluluğu oranları diğer Avrupa Birliği ülkelerinden oldukça fazladır. İsveç'te bu oran % 5,7, Almanya'da % 4,3, Belçika'da % 4,3, İngiltere'de % 4,1, İtalya'da % 4, Fransa'da % 4, Yunanistan'da % 3,7, İrlanda'da% 2,3'tür (Council of Europe, 2001'den akt. Almeda, 2005:184 Saruç,2013:11-12).

1.1.8. TÜRKİYE'DE KADIN SUÇLULUĞUNUN GENEL GÖRÜNÜMÜ

Antalya ve Mardin illerinde kadın hükümlüler üzerine gerçekleştirilen bu çalışmada, örneklem grubuna dair bulgular verilmeden önce, Türkiye'de mevcut genel kadın suçlu profiline değinmek ve daha sonra bazı veriler aracılığıyla kadın suçluluğunu ele almak araştırma bulgularının analiz aşamasında faydalı olacaktır. Türkiye'de kadınların suç işleme oranına bakıldığında 1970'li yıllardan günümüze doğru kadın suçluluğunun artış gösterdiği gözlemlenmektedir. 1970'li yıllarda kadın suçlu oranı 1.7'iken 2015 yılında bu oran 4.09oranla artış göstermiştir(www.tuik.gov.tr. Erişim: 6.04.2017).

Türkiye’de tipik kadın suçlu profili, 22-50 yaş grubunda, öğrenim düzeyi düşük, genel olarak okuma yazma bilmeyen veya okuryazar olup herhangi bir okul bitirmemiş olan, evli ve zina, hırsızlık, adam öldürme ve adam öldürmeye teşebbüs suçunu işleyen kişilerdir(İçli, 2013:42).

Aşağıda verilen Tablo 1’de 1998-2015 yılları arasında Türkiye’de tutuklu/hükümlülerin erkek ve kadın dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 1: 1998’den 2015 Yıllarına Kadar Türkiye’de Erkek ve Kadın Tutuklu/Hükümlü sayısı, (1998-2015)

Yıllar	Erkek	Erkek Yüzde(%)	Kadın	Kadın Yüzde(%)	Toplam
1998	63 576	96,2	2 520	3,8	66 096
1999	65 278	96,4	2 398	3,54	67 676
2000	48 758	96,3	1 870	3,69	50 628
2001	53 732	96,2	2 072	3,71	55 804
2002	57 398	96,4	2 114	3,55	59 512
2003	61 594	96,5	2 202	3,45	63 796
2004	56 062	96,6	1 954	3,36	58 016
2005	54 128	96,7	1 838	3,28	55 966
2006	68 075	96,5	2 449	3,47	70 524
2007	87 553	96,4	3 179	3,5	90 732
2008	99 842	96,5	3 593	3,47	103 435
2009	111 853	96,4	4 067	3,5	115 920
2010	116 002	96,5	4 192	3,48	120 194
2011	123 648	96,4	4 605	3,59	128 253
2012	131 732	96,4	4 906	3,6	136 638
2013	138 906	96,3	5 192	3,6	144 098
2014	152 902	96,3	5 788	3,6	158 690
2015	170 754	96,3	6 508	3,6	177 262

Kaynak: Ceza İnfaz Kurumu İstatistikleri, 2009-2015(Erişim:14.04.2017)

1998-2015 yıllarında cezaevine giren hükümlü ve tutukluların cinsiyete göre nüfus içindeki oranları incelendiğinde, (Tablo 1) aynı yıl içerisinde, kadın ve erkek suçluluğu arasında belirgin farklılık olmakla beraber, incelenen tüm yıllarda, kadın suçlu oranının, erkek suçlu oranından düşük olduğu görülmektedir. Tablo 1’de verildiği üzere Türkiye’de kadın tutuklu ve hükümlülerin, toplam tutuklu/hükümlüler içerisinde yaklaşık olarak %3’lük bir oranı oluşturduğu görülmektedir. Türkiye’de mevcut kadın tutuklu/hükümlülerin oranının erkek tutuklu/hükümlülere oranla oldukça düşük olması, diğer ülkeler ile de benzerlik göstermektedir. Ancak kadın tutuklu/hükümlü oranında

1998’den 2004’e kadar dalgalanmalar yaşarken 2004-2015 yılları içerisinde her yıl düzenli bir şekilde artmıştır. Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü’nün yayınladığı bazı değişkenler bakımından Türkiye’de kadın suçluluğunun genel görünümünü ele alacak olursak;

1.1.8.1. Tutuklu/Hükümlülerin Yaş ve Cinsiyet Dağılımı

Türkiye’de tutuklu/hükümlülerin 2016 yılı cinsiyet ve yaş değişkenlerine bakıldığında kadınlarda ve erkeklerde suça karışmada en yaygın yaş aralığının 21 ve 39 yaş aralığında, genç-orta yetişkin yaş grubu olduğu görülmektedir (Tablo 2). Kadın ve erkeklerin suç işleme oranlarında belirgin bir düşüşün olduğu yaş grubu “yaşlı” ve “ileri-yaşlı” olarak nitelendirilen 65-79 ve 80 yaş grupları arasındadır. Genel olarak erkek tutuklu/hükümlülerin oranının kadın tutuklu/hükümlü oranından daha fazla olduğu Tablo 2’de görülmektedir. Kadınlarda 80 yaş üstü yaş grubunda suç eyleminde bulunmaları oldukça düşük iken; 80 yaş ve üzeri yaş grubunda suç işleyen erkek sayısı 127’dir.

Tablo 2: Türkiye’de Tutuklu/Hükümlülerin Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı (2016)

Yaş Gruplarına Göre Dağılım	Erkek	Erkek Yüzde(%)	Kadın	Kadın Yüzde(%)	Toplam
12 ve 17 Yaş (18 Yaşından Gün Almamış Çocuk)	2,416	96,9	75	3,1	2,491
18 ve 20 Yaş (Genç)	8,959	96,8	295	3,2	9,254
21 ve 39 Yaş (Genç-Orta Yetişkin)	114,917	96,6	4,011	3,4	118,928
40 ve 64 Yaş (İleri Yetişkin)	51,771	95,5	2,421	4,5	54,192
65 ve 79 Yaş (Yaşlı)	2,503	96,3	94	3,7	2,597
80 Üstü (İleri Yaşlı)	127	96,2	5	3,8	132
Yaş Grubu Bilinmeyen	14	93,3	1	6,7	15

Kaynak: Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü İstatistikleri, 2016 yılı (Erişim: 20.04.2016)

1.1.8.2. Tutuklu/Hükümlülerin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

Tablo 3’de Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından 01 Nisan 2016 tarihi itibarıyla kadın ve erkek tutuklu/hükümlülerin öğrenim durumlarına göre istatistikler verilmiştir. Bu verilere göre suç işlemiş olan yetişkin kadın tutuklu/hükümlülerin büyük çoğunluğunun düşük eğitim düzeyine sahip oldukları görülmektedir. Erkeklerin 72.278’i kadınların ise 2,085 ilköğretim mezunu oldukları ve erkeklerde 5.503’ü kadınlarda 1.132’si ise okuma yazma bilmeyen kişilerden oluşmaktadır. En az suç işleyen erkeklerin ve kadınların yüksek lisans ve doktora mezunu oldukları görülmektedir (Tablo 3).

Tablo 3’de verilen istatistiklere bakıldığında erkek ve kadın tutuklu/hükümlülerin çoğunlukla ilköğretim mezunu oldukları görülmektedir, bu düzeyi sırasıyla ortaokul ve lise mezunu takip etmektedir. Erkeklerde yükseköğretim veya üniversite mezunu kişilerin suç eylemine katılma durumu kadınlara oranla daha yüksektir.

Tablo 3: Türkiye’de Tutuklu/Hükümlülerin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı(2016)

Öğrenim Durumu	Genel Toplam					
	Erkek			Kadın		
	Çocuk	Yetişkin	Toplam	Çocuk	Yetişkin	Toplam
Okuma- Yazma Bilmeyen	73	5,430	5,503	6	1,126	1,132
Okur- Yazar Olup Bir Okul Bitirmeyen	266	7,708	7,974	13	521	534
İlkokul Mezunu	723	71,555	72,278	19	2,066	2,085
İlköğretim Mezunu	605	22,589	23,194	15	579	594
Ortaokul veya Dengi Meslek Okulu Mezunu	552	34,737	35,289	14	839	853
Lise veya Dengi Meslek Okulu Mezunu	118	26,568	26,686	4	972	976
Yüksek Lisans Mezunu	0	117	117	0	5	5
Yüksekokul veya Fakülte Mezunu	0	4,917	4,917	0	292	292
Doktora Mezunu	0	32	32	0	2	2
Öğrenim Durumu Bilinmeyen	43	4,698	4,741	3	402	405
TOPLAM	2,380	178,351	180,731	74	6,804	6,878

Kaynak: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü İstatistikleri,2016 yılı(Erişim: 20.04.2016)

Tabloda bir diğer dikkati çeken durum, Abadan Unat(1985)’in ifade ettiği gibi; Türkiye’de okuma yazma bilmememe sorunu daha çok kadınlar açısından geçerlidir. Bu doğrultuda bilgisizlik, genel bir sorun olmaktan çıkarak cinsiyete dayalı bir sorun oluşturmaktadır. Bu konuda toplumdaki diğer yargılarının sürekli erkekten yana oluşunun etkisi ön plana çıkmaktadır. Aileler, erkek çocuğu ileride iş tutması ve aile kurması yönünden yoğun biçimde desteklemektedirler. Aynı durum, kız çocuklar açısından geçerli değildir. Ayrıca bu olguda bölgesel farklılıklarda önemli bir rol

oyunmaktadır(Abadan Unat, 1985). Genel çerçeve de eğitim seviyesinin düşüklüğü her iki cinste de ortak bir faktör olarak görülmektedir. Bu duruma bağlı olarak kadın ve erkeklerin öğrenim düzeyinin yükselmesi, kadınları büyük ölçüde suçlu davranıştan alıkoyabilir.

1.1.8.3.Tutuklu/Hükümlülerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımları

TÜİK'in2016yılında yayınladığı Türkiye'de Tutuklu/Hükümlülerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımı istatistiklerine bakıldığında kadınlarda en fazla suça karışan kişilerin evli olduğu dikkati çekmektedir. En az suç işleyen kadın ve erkeklerin, medeni durumu ise eşini kaybetmiş kişilerdir(Tablo 5). Suçluluk ve medeni durum arasındaki ilişki incelendiğinde gerek bu çalışma sonuçlarına gerekse daha önce yapılmış araştırma bulgularına göre, en fazla suç işleyen kesim evli kadınlardır. Hükümlü kadınlar arasında evli olanların oranının yüksekliğinin bir diğer nedeni Türkiye'de evli nüfusun yüksekliği ile ilişkilidir.

İçli(2013)'ye göre; boşanmış veya eşi ölmüş kadınlarda suç oranlarının çok düşük olması, Türkiye'nin kültürel yapısı içinde bu konumlardaki kadının genelde aileleri ve akraba çevreleri tarafından korunmaları ile büyük bir ölçüde açıklanabilir. Evli kadınların suç oranına katılımının yüksek oluşunda evliliğin ülkemizde erken yaşlarda gerçekleşmesi ve evliliğin kadınlara yüklediği görev ve sorumlulukları yerine getirirken karşılaştıkları güçlükler hazırlayıcı faktörler olarak düşünülebilir. Kadınların en sık işledikleri suç türü olarak zina, eşi veya sevgiliyi öldürme suçlarının istatistiklere yansıdığı da dikkate alınınca evli kadınların problemleri ile ilgili detaylı analizler yapmanın gerekliliği ortaya çıkar (İçli, 2013:42).

Tablo 4: Türkiye’de Tutuklu/Hükümlülerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımı(2016)

Medeni Durumu	Erkek	Erkek Yüzde(%)	Kadın	Kadın Yüzde(%)	Toplam
Hiç evlenmedi	23,635	31,97%	575	21,50%	24,21
Evli	45,469	61,50%	1,605	60	47,074
Eşi öldü	162	219,12%	54	2,1	216
Boşandı	4,667	6,31%	440	16	5,107
Toplam	73,933	100,00%	2,674	100	76,607

Kaynak: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü İstatistikleri, 2016 yılı (Erişim: 01.04.2016)

1.1.8.4. Tutuklu/Hükümlülerin Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü’nün 01 Nisan 2016 tarihi itibariyle tutuklu/hükümlülerin coğrafi bölgelere göre dağılımları ile ilgili yayınladığı istatistiklere bakıldığında, Türkiye’de kadın suçluluğunun sosyo-ekonomik bölgeler açısından da farklılıklar gösterdiği görülmektedir. Suç işleme eylemi daha çok gelişmiş bölgelerde işlendiği dikkat çekmektedir.

Çağdaşlaşma süreci, kadının toplumsal yaşama katılmasına ilişkin olarak Türkiye’nin her yanında aynı etkiyi yaratmamıştır. Özellikle, kırsal kesimde yerleşmiş geleneksel değer ve tutumlar göz önünde bulundurulduğunda, kadını suçtan uzaklaştıran etkenlerin belirlenmesi kolaylaşmaktadır. Kentsel bölgelerde ise kadınlar yoğun bir değişime tanık olmuşlar, geleneksel yaşam biçiminden uzaklaşarak, farklı davranış ve tutumlara yönelmişleridir. Ancak, bu bölgelerde yaşayan kadınların önemli ölçüde geleneksel yapı ile çağdaş yapı çelişkinin yaşadıkları da göz önünde bulundurulmalıdır. Geleneksel değerlerin belirlediği çerçevede içinde, kadının toplumsal yaşama katılma düzeyi oldukça düşüktür(Öğün, 1990: 50).

Türkiye’de kadın suçluluk oranına bölgeler düzeyinde bakıldığında en yüksek kadın suçluluğunun görüldüğü 1,804 kadın hükümlü/tutuklu ile ilk sırada Marmara Bölgesi gelmektedir bunu takiben, 1,277 kadın hükümlü/tutuklu oranı ile ikinci sırada Ege Bölgesi gelmektedir(Tablo 5). Bu bölgelerin sosyo ekonomik yapıları

incelendiğinde, informel ilişkilerin hakim olduğu, sanayileşme sürecinin yoğun olarak yaşandığı ve yoğun iç göç hareketine maruz kalan bölgeler olmaları dikkati çekmektedir. Kadınların sosyal ve ekonomik yapıda yaşadığı gelişmeye bağlı olarak, işgücüne katılımların arttığı ve sosyal hayatta daha fazla yer aldıkları görülmektedir. Kuşkusuz sadece bu sebepler, kadınların bu bölgelerde suç işleme yoğunluğunun nedenlerini açıklama da yetersizdir. Kadınların kentsel bölgelerde, geleneksel konumunun değişmesi ve suç işlemesine elverişli bir ortamın bu bölgelerde suç oranının yüksek olması ile açıklanabilir.

Tablo 5:Türkiye’de Tutuklu/Hükümlülerin Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı(2016)

BÖLGE	Hükümlü		Tutuklu		Toplam
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	
Akdeniz Bölgesi	21,449	823	4,337	168	26,777
Doğu Anadolu Bölgesi	9,947	164	2,33	111	12,552
Ege Bölgesi	29,067	1,277	2,73	150	33,224
Güney Doğu Anadolu Bölgesi	10,507	159	4,55	203	15,419
İç Anadolu Bölgesi	21,033	1,117	3,02	168	25,338
Karadeniz Bölgesi	21,122	337	1,4	71	22,93
Marmara Bölgesi	42,314	1,804	6,9	351	51,369
Genel Toplam	155,439	5,681	25,267	1,222	187,609

Kaynak: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü İstatistikleri2016 yılı(Erişim: 01.04.2016)

2015 yılında Adalet Bakanlığına açılan davalara göre bölgelere göre suç oranı istatistiklerine bakıldığında, Marmara Bölgesi 963 bin dava ile ilk sırada yer almaktayken, ikinci sırayı 537 bin dava ile İç Anadolu Bölgesi takip etmektedir. Bu bölgeleri, Ege bölgesi 511 bin, Akdeniz Bölgesi 484 bin, Karadeniz Bölgesi 301 bin, Güneydoğu Anadolu Bölgesi 346 bin, Doğu Anadolu Bölgesinde ise 181 bin işlenen suç sayısı ile takip etmiştir.

Tablo 5'e göre, suç işleme oranının düşük olduğu bölgeler ise kadın hükümlü ve tutuklu sayısının 164 kişi ile ilk sırayı Doğu Anadolu Bölgesi alır iken, bunu 159 hükümlü ve tutuklu sayısı ile Güneydoğu Anadolu bölgesi takip etmektedir. Bu bölgelerde suç oranlarının düşük olmasının nedenleri arasında, kadınların geleneksel ev rollerini sürdürmesi ve bu roller içerisinde kalması, kadınların iş ve toplumsal hayata daha az yer alması dolayısıyla suç oluşturabilecek ortamda bulunmaması veya kadınların suç olarak kabul edilecek eylemlerinin gizli tutularak yetkililere bildirilmeden aile içerisinde cezalandırılmaları bu bölgelerde suç oranlarının düşük oranlar göstermesinin nedenleri olarak gösterilebilir.

1.1.8.5. Tutuklu/Hükümlülerin Suç Türlerine Göre Dağılımı

TUİK'in 2008 yılı verilerine göre Türkiye de tutuklu/hükümlü, kadın ve erkeklerin işledikleri suç türü verilerine bakıldığında, 2008 yılında ceza infaz kurumlarına giren 2.674 kadının çoğunluğu mal varlığına karşı işlenen suçlardan hükümlüdür(Türkiye İstatistik Kurumunun, Ceza İnfaz Kurumuna giren hükümlü/tutuklu istatistiklerinin hükümlü değişkenlerine ait güncel veri tabanları, en son 2008 yılına aittir). Bunlar sırasıyla İcra iflas Kanunu'na muhalefet (784), dolandırıcılık (571), hırsızlık (373), sahtecilik (78), gasp (49), zimmet (8) gibi suçlardır. Bu suçları yaralama (177) ve adam öldürme (149) gibi şiddet suçları takip etmektedir(Saruç, 2013:16).

Kadın suçluluğu nitelik ve nicelik olarak erkek suçluluğundan farklılık göstermektedir. Suç türlerinin oranları yıllara göre farklılıklar göstermektedir. İçli ve Öğün'ün(1988)'de yaptıkları çalışmanın bulgularında Türkiye'de kadınların işledikleri suçlar için şu açıklamada bulunmuşlardır. Kadınların en sık işlemiş oldukları suçlar zina, adam öldürme ve adam öldürmeye teşebbüs, hırsızlık, sövme ve hakarettir. Zina ve hırsızlık suçları gerek 1970 ve 1975 gerekse 1980 yıllarında ilk iki sıradadır. Erkek kaçırma ve uyuşturucu ile ilgili suçlar diğer suçlara göre en seyrek işlenen suçlar olma niteliğindedir. Kadınların uyuşturucu suçlarında daha ziyade yardımcı olarak kullandıkları veya sevgilileri ya da kocaları vasıtasıyla suça iştirak ettirildikleri bu konuda yapılmış çalışma sonuçlarında görülmektedir.(İçli ve Öğün,1988:28-29).

İçli ve Ögün'ün 1988 yılında yaptıkları çalışmada uyuşturucu suçunun diğer suçlara göre en düşük olduğunu belirtmesine rağmen, günümüzde bu suç türü Türkiye'de gittikçe yaygınlaşan bir suç halini almıştır. Son yıllarda uyuşturucu madde ticareti, uyuşturucunun alımı satımı ve kullanılmasının göstermesi kadınların bu suç türünde bir rol kaptığı görülmektedir. Adalet Bakanlığı Ar-ge Merkezi, 2008 yılında yayınladığı istatistiklere göre, Türkiye'de uyuşturucu ile ilgili suçlar, kadınların işledikleri suç türleri arasında yıllar içerisinde hızlı bir ilerleme göstererek ikinci sıraya yerleşmiştir. Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından 2008 yılında yayınlanan istatistiklere göre uyuşturucuya bağlı suçlardan ceza infaz kurumlarında 15.447 kişi bulunmaktadır. Geçmiş yıllar ile kıyaslandığında uyuşturucuya bağlı suçlar, özellikle 2005 yılından itibaren ciddi şekilde artış görülmektedir(Adalet Bakanlığı Ar-ge Merkezi, 2008 akt. Saruç, 2013:17). Genel olarak Türkiye'de kadın suçluluğu olgusu değerlendirildiğinde; kadınların öğrenim düzeylerinin düşük olması, erken yaşta evlenmeleri ve herhangi bir ekonomik ve sosyal güvencelerinin olmamaları gibi sorunlar kadın suçluluk oranını artırdığı görülmektedir.

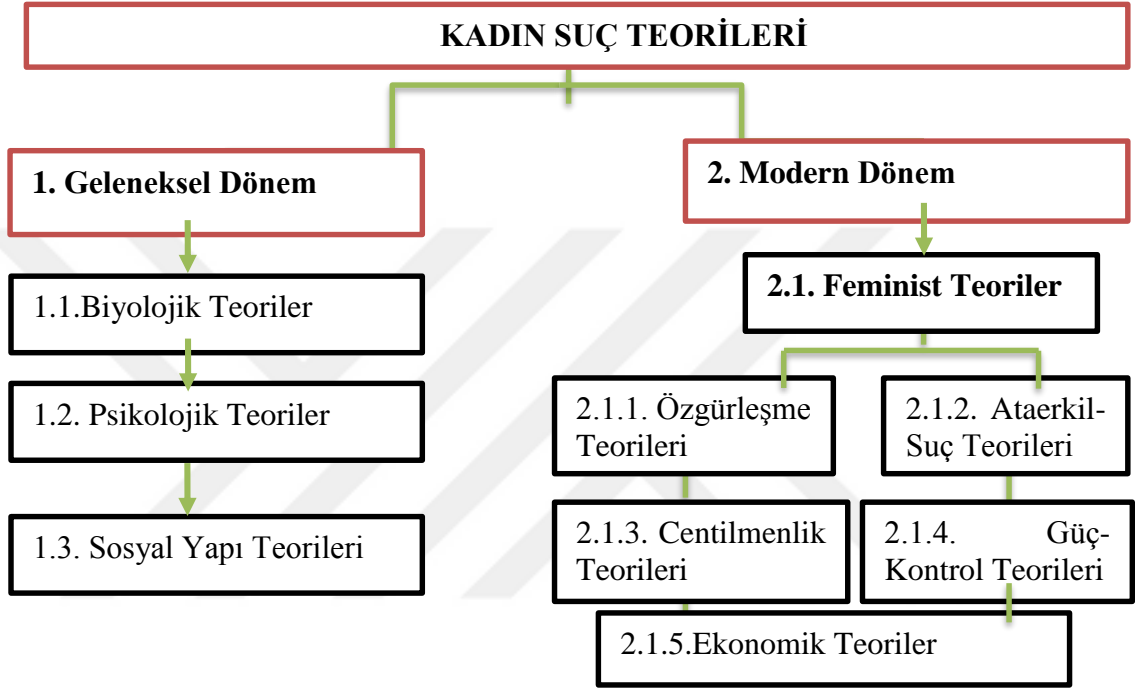
1.2. KURAMSAL ÇERÇEVE

1.2.1. KADIN SUÇLULUĞUNU AÇIKLAYICI TEORİLER ve YAKLAŞIMLAR

Suçluluğu tanımlarken, tanımlamaya çalıştığımız şeyin ne olduğu, kadın suçluluğu bakımından özellikle önemlidir. Eski suçluluk teorileri, insanların, ceza hukuku tarafından cezalandırılan eylemleri niçin gerçekleştirdiklerini açıklamayı denerken; yeni tanımlama girişimleri, belirli insanların niçin suçlu olarak tanımlandıklarına dikkatini yöneltmiştir(Demirbaş, 2001:93).

Suçun nedenlerine yönelik yapılan çalışmalarda suç; biyolojik, fiziksel ve psikolojik nedenlere bağlı olarak belirlenmekteydi. Fakat daha sonra suçu açıklamaya yönelik yaklaşımlar toplumsal, kültürel ve çevresel yaklaşımlara yerini bıraktı. Kadın suçluluğunun nedenlerine ilişkin yaklaşımlar da aynı aşamalardan geçmiştir. Kadın suçluluğunu açıklamaya yönelik yaklaşımlar geleneksel dönem ve modern dönem olarak ikiye ayrılmaktadır (Heidensohn,1995; akt: İçli, 2000).Görüleceği gibi, bu görüşler belli bir suç tipi üzerinde odaklaşarak geliştirilmişlerdir, doğal olarak kadın suçluluğunu bir bütün olarak açıklamaya hiçbir görüş yetmemektedir. Bu bağlamda suçlu davranışı açıklamada, sosyal bilimlerin tümünde olduğu gibi tek bir açıklamayı geçerli sayıp diğerlerini görmezden gelmek doğru bir yaklaşım olmayacaktır. Uygulama yönünden hangi suçluların biyolojik, hangilerinin çevresel nedenlerle suç işlemiş olarak belirlenebilecekleri bilimsel kesinlikten uzak, bir tür takdir meselesidir(Dönmezer, 19940:386).

Araştırmanın bu bölümünde, kadın suçluluğunu biyolojik ve psikolojik teoriler ile açıklayan geleneksel dönem teorileri ve kadın suçluluğunu feminist yaklaşımlar ile açıklayan modern dönem teorileri ele alınacaktır(Şekil 4).

Şekil 4: Kadın suçluluğunu açıklayan teoriler

1.2.1.1. Geleneksel Dönem Kadın Suçluluğu

Geleneksel dönem kadın suçluluğuna ilişkin açıklamalar Biyolojik, Psikolojik ve Sosyal Yapı teorileri olmak üzere üçe ayrılmaktadır.

1.2.1.1.1. Biyolojik Açıklamalar

Biyolojik açıklamalar ile kadın suçluluğunu açıklayan görüşler, kadınla erkeğin farklılıklarını ve dolayısıyla suçluluktaki farklılıklarını biyolojik yapı ile açıklamaktadır. Bu görüş üzerinden yapılan çalışmalar, kadınla erkek arasında mevcut olduğu düşünülen bir üstünlük- hiyerarşi değerlendirmesini de hep gündemde tutmuş ve

'kadına bakış açısı' ile yapılmış olan çalışmalardır. Suçluluk konusunda determinist bir yaklaşımla nedensel açıklamalar yapan pozitivist okulun temsilcilerinin kadın suçluluğu hakkındaki çalışmaları, işlenen suçların biyolojik kadere bağlı olduğu düşünceleri doğrultusunda, kadınların erkeklerden aşağı seviyede insanlar oldukları ön kabulüyle yapılmıştır(Canay,2004:43).

Kadın suçluluğu alanında ilk çalışmalar 19.yüzyılın son çeyreği ile 20.yüzyılın ortaları arasında yapılan çalışmalardır. Bu dönemde kadın suçluluğunu biyolojik yaklaşım ile ele alan araştırmacılar; William Ferrero ve Cesare Lombroso, W.I.Thomas, Sigmund Freud ve Otto Pollak'tır. Araştırmacılar, suçluluğu "biyolojik determinizm" ile açıklanmaktadır. Bu görüşe göre erkekler mantıklarıyla hareket ederken, kadınlar biyolojik yapılarıyla hareket eder (Belknap, 2007: 32).

Lombroso'ya göre kadınlar biyolojik özelliklerinden ötürü erkeklerden daha az suç işlerler. Lombroso kadınların zekâ ve duygusallık olarak erkeklerden daha az gelişmiş olmasına karşın, kadınların inanç ve dirençsizliklerini kontrol altında tuttuklarını belirtmektedir. Ayrıca suç işleyen kadınların erkeklik özelliklerinin diğer kadınlardan daha fazla olduğunu söylemektedir(Pollok ve Merla, 2006). Lombroso, 1894 yılında yazdığı 'Kadın Suçlu' (The Female Offender) adlı bir çalışmasında kadın suçluların iskelet özelliklerini incelemiştir(özellikle çene kemikleri, yüz, beyin ve kafatası) ve kalıtsal özelliklerini araştırmıştır. Lombroso, kadın suçluların normal kadınlarda olmayan belli ayırt edici özelliklere sahip olduklarını, bu nedenle belli anomaliler sergilediklerini kabul etmektedir. Örneğin bir fahişenin çenesinin daha aşağıda, burun kemiğinin büyük, kafatası eklemlerinin basitçe birleşmiş, derin sinüslere ve eğik kemiklere sahip olduğunu belirtmiştir. Bir günahkâr kadın, genellikle omur yapısında düzensizlikler gözlenen, dar alınlı, çıkık çene kemikli bir görünümde dir(Flowers,1987; akt: Canay, 2004).

Heidensohn da, Lombroso ve Ferrero'nun çalışmalarını bilimsel olmaktan çok hayal ürünü olarak nitelendirilebileceğini ve kadın suçluluğunu anlamamıza yardımcı olmayacağını, bize gösterdikleri şeyin de yalnızca mevcut durumu akla uygun hale getirerek haklı çıkarmak ve o günün ahlak anlayışının çifte standarttı olduğunu belirtmiştir(Heidensohn,1995, akt: Canay, 2004). Bunun yanında 1950 ve 1960'larda

kadının kadınsılığını vurgulayan ya da kadın suçluluğunu biyolojik süreçlerle ilişkilendiren (laktasyon, adet, menapoz) teorilerde yer almıştır. Fakat bugün artık Freud'un "penis kıskançlığı", Thomas'ın kadınları bitkilerle kıyaslaması (daha hareketsiz ve tutucu oldukları), laktasyon, adet ve menapoz gibi kadın suçluluğunu biyolojik süreçlerle ilişkilendiren teoriler inanılabilirliğini kaybetmiştir (Simon ve Redding, 2005 :7).

1.2.1.1.2. Psikolojik Teoriler

Psikodinamik teoriler, eğer bir kişinin normal gelişiminde aile bağları uygun bir şekilde kurulmaz ve gelişmezse ya da çocukluk döneminde yıkıcı bir travma yaşarsa normal gelişimin meydana gelemeyeceği varsayımına dayanır(Lykken, 1995: 7'den akt. Davis ve diğerleri, 2006: 194). Dolayısıyla cezalandırılma ihtiyacı ve suçluluk duygusu nedeniyle ya da yetersiz dürtü kontrolünden dolayı suçlu olurlar. Psikodinamik teorilerin kadın suçlulara uygulanmasındaki problem, bu teorilerin kadın ve erkeğin gelişimini ve suçluluğu farklı olarak görmesinden, fakat erkek suçluları açıklamak için oluşturulmuş teorilerin değiştirilmiş hallerini kadınlara uygulamasından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla psikodinamik teoriler, "kadın ve erkeğin neden suça katılmada farklılık gösterdiği" sorusunu göz önünde bulundurmazlar(Saruç,2013:22).

1.2.1.1.3. Sosyal Yapı Teorileri

Biyoloji ve psikoloji temelli pozitivist yaklaşımların yanında suçu açıklayan geniş bir grup yaklaşım da sosyoloji temelli olarak gelişmiştir. Bu teori sosyal yapı teorileridir. Sosyal yapı teorileri sosyal süreç teorilerinin aksine suçta sosyal düzen, yapısal organizasyonlar, bireylerin sosyal değerleri ve normları ile ilişkisi gibi çevresel faktörleri inceler (Cota, 2002). Bu teori ile birlikte ilk olarak değişen sosyal yapıyı temel alan sosyolojik incelemeler küçük topluluklar halinde devam eden yaşamın sanayi devrimi ve devamında daha geniş topluluklar halinde bir yaşama doğru kayışının suç üzerindeki etkilerini tartışmıştır. Bu etkiler genel olarak yeni sosyal yapının taşıdığı hareketliliğin, sosyal heterojenitenin, ev dışı yaşamdaki artışın ve düşük sosyo-ekonomik seviyedeki birey sayısındaki artışın toplumsal yapıda kendiliğinden var olan

kontrol mekanizmalarının etkisini yitirmesine veya tamamen ortadan kalkmasına neden olduğunu ifade etmektedir. Buna göre özellikle komşuluk, aile veya köy/mahalle büyükleri, dini kurum ve kişilikler gibi sosyal kontrolün temel taşları olan unsurların rollerini tam olarak yerine getirememesi suçların ortaya çıkması ve yayılmasını kolaylaştıran nedenler olarak belirlenmiştir(Büker, 2011).

Geleneksel teoriler kapsamında ele alınacak bir diğer görüş ise Thomas'ın görüşüdür. Thomas, Lombrosso'nun suçluluk tanımlamasını geliştirmiş ve suçluluğu biyolojik anormallikten ziyade sosyal olarak etki edilmiş patoloji olarak tanımlamıştır (Belknap,2007:34). Thomas'ın "Uyumsuz Kızlar" adlı kitabında yaşam öykülerinden hareketle ulaştığı tespitler, suçlulukta biyolojik etkilerin yanında sosyal etkilerin varlığını da kabul etmekte olduğunu göstermektedir. Fahişlikle ilgili ayrıntılı çalışmalar yapan Thomas, kadın suçluluğunu cinsel suçlulukla eşit saymaktadır. Thomas gibi Pollak'da biyolojik faktörlerin yanı sıra sosyolojik faktörlerin de suçun oluşumunda bazı etkisinin olduğuna inanmaktadır. Pollak'a göre kadın suçluluğuna etkieden temel nedenler biyolojik ve psikolojiktir (Smart, 1976'dan akt. Belknap, 2007: 36).Pollak'ın temel görüşü kadın suçluların "doğuştan hilebaz" olduklarıdır (Simon ve Redding, 2005: 7; Belknap, 2007: 36). Bu görüş, Pollak'ın kadın suçlarını "maskelenmiş"(behind the mask) olmalarıyla ifade etmesini sağlamıştır. Bu teoriyegöre kadın ve erkek suçluluk oranları benzerdir. Fakat Pollak, kadın suçluların suç adalet sistemi içerisinde daha fazla yardım gördüklerini, kadınların suçlarını gizlemede erkeklerden daha iyi olduklarını iddia etmektedir. Ona göre kadınlar suçları zekice tasarlamaktadır ve genelde suçun faili yerine azmettiricisi olmaktadırlar (Belknap, 2007:36). Kadınlar doğuştan hilebaz ve intikamcı bir yapıya sahiptirler ve erkeklerin kendilerine gösterdikleri koruyucu tutumu sömürme eğilimindedirler. Ev içi hizmetlerde çalışan kadınların bu sosyal konumları sayesinde işledikleri suçların gizli kalabildiğini tespit etmiş olan Pollak, kadınların yapı itibarıyla erkeklerden daha "kötü" ve intikam almaya, dolayısıyla suç işlemeye eğilimli olduğunu ileri sürmüştür. Ona göre kadınlar, toplum içindeki ev içi rollerini, işledikleri suçlar için bir perde olarak kullanmaktadır(Flowers, 1987: 97'den akt. Canay, 2004: 52)

Görüldüğü gibi 1970 öncesi dönemde kadın suçluluğu ile ilgilenen araştırmacılar önceleri konuyu biyolojik yaklaşımlarla ele almışlar ve suçlu kadınların fizyolojik özellikleriyle ilgilenmişlerdir. Daha sonra yapılan çalışmalarda dış etkenlerin ve sosyal çevre faktörünün etkisi üzerinde odaklanılmıştır. Her iki unsur da bu dönemde kadın suçluluğuna yönelik yaklaşımların karaktersitiği olarak değerlendirilebilir. Burada ele alınan görüşlerin genelde yetişkin suçluluğu olgusunun açıklanmasında yetersiz olduğu düşünüldüğünde özgün bir grup olarak kadın suçluluğu olgusunu daha iyi açıklayabilme isteği araştırmacıları yeni arayışlara itmiştir. Bu doğrultuda 1970’li yıllar ve sonrası kadın suçluluğuna yönelik çalışmaların oldukça yoğun olduğu bir dönemdir(İl, 1990:16)

1.2.1.2. Modern Dönem Yaklaşımları

1980’li yıllardan sonra kadın suçluluğunu açıklama yaklaşımları biyolojik, psikolojik ve fiziksel özelliklerden uzaklaşmıştır. Bu dönemde kadının özgürleşmesi ve feminist hareketler söz konusudur. Bu görüş özellikle 1970’li yıllarda Amerika’da büyük yankı uyandırmış, kadının eğitim ve çalışma hayatına katılması ile birlikte dolaylı olarak özgürleşmesi, kadın suçlu oranında da artış söz konusu olduğu belirtilmiştir. Kadınların toplumsal ve ekonomik alanda bağımsız ve erkeklerle eşit olmaları için verdikleri savaşın aslında onların suç işleme olasılığını artırdığını savunulmuştur (İçli, 2000).

1.2.1.2.1. Feminist Teoriler

1970’li yıllardan bu yana gelişmiş toplumlarda yaygınlaşmaya başlayan kadın hareketleri kadın suçluluğuna bakış açısını da etkilemiştir. Bu doğrultuda sistemli bir biçimde feminist kriminolojiyi kurma ve geliştirme çabaları görülmektedir. Söz konusu çabaların öncüsü sayılabilecek Smart, feminist kriminolojiyi resmileştirme amacıyla 1977 de “kadın suç ve kriminolojiyi” kurma ve geliştirme çabaları görülmektedir. Söz konusu çabaların öncüsü sayılabilecek Smart’ın bir müfredat kitabı şeklinde değerlendirilen bu eserine yakın bir nitelik kazanmış diğer bir çalışma da Heidensohn’un 1985’te yazdığı “Kadın ve Suç” adlı eseridir. (Smart 1977; Heidensohn 1985). Heidensohn’un “Kadın ve Suçu” güncel istatistikleri kapsamakla birlikte bunlara

yorum getirmiş, özetle kurban ve suçlu olarak kadının suçla olan ilişkisine çeşitli görüş ve açıları getirmeye çalışılmıştır.

Feminist teoriler kadın suçluluğunu toplumsal cinsiyet bakımından ele almaya çalışır. Bütün feminist teorisyenler arasındaki ortak görüş, geçerli olan bütün etiyolojik teorilerin biyolojik, psikolojik, anomi, kontrol, farklılıkların birleştirilmesi, çatışma, damgalama, sosyal organizasyonsuzluk, sosyal öğrenme teorisi gibi- sadece erkek suçluluğunu açıklamak için geliştirilmiş oldukları ve sadece erkek suçlu nüfusu üzerinde denenmiş olduklarıdır. Feminist araştırmacılara göre bu teorilerin hiçbiri kadın suçluluğunu ya da kadın erkek arasındaki suç oranı farkını açıklayacak düzeyde değildir(Saruç, 2013:22).

Feminist teoriler başlığı altında özgürleşme teorileri, centilmenlik teorisi, ataerkillik ve suç, güç-kontrol teorisi ve ekonomik teoriler ele alınacaktır.

1.2.1.2.2. Özgürleşme Teorileri

1970’li yıllarda özellikle ABD’de doruk noktasına ulaşan kadın özgürlüğü hareketi ve kadın suçlu oranlarındaki yükselme, konunun toplumsal ve ekonomik değişme kapsamında incelenmesi gerekliliğini ortaya koymuştur(İçli,1993:26).

Özgürleşme teorisi, kadınların her alanda özgürleşmeye başlamalarının kadınların suç işleme özgürlüklerini de arttırdığı varsayımına dayanmaktadır. 1970’lerde kadının özgürleşmesi ve suçla ilişkili iki tartışmalı kitap- Adler’in(1975)“Sisters in Crime” ve Simon’un(1975)“Women and Crime” kitapları- yayımlanmıştır ve 1970’li yıllar kadının toplumsal, ekonomik anlamda özgürleşmeye başladığı ve buna paralel olarak kadın suçluluğu oranlarının ve suç türlerinin değişeceği görüşünün benimsendiği yıllardır(Saruç, 2013:29).

Özgürleşme teorileri adı altında “erkeksilik” tezi (masculinity) ve “olanaklar” tezi kadının özgürleşme sürecini farklı yaklaşımlarla incelemeye çalışan tezlerdir. Erkeksilik tezi, F. Adler’in “Suçta Kızkardeşler” çalışmasıyla popülerize olmuştur. Bu bakış açısı cinsiyet rollerinin bağımsız doğasındaki değişikliklerin neden olduğu öznel davranışlardaki değişikliklerle suçtaki değişiklikleri ilişkilendiren öznelci uyum üzerine

kurulu bir bakış açısıdır. Bu bakış açısı, kadının hareketleri, kadının sosyal rolündeki değişiklikler, kadın davranışının erkeksileşmesi(Kadın, erkek sosyal rollerini üzerine alırken pasiften agresife doğru gittiği varsayılan bir değişiklik) ve kadın suçlu modellerindeki değişiklikler arasında nedensel bir bağ olduğunu varsaymaktadır(Simon ve Redding, 2005: 8).

Adler ve Simon, özgürleşme bakış açısıyla suçta cinsiyet oranı ve genelleştirilebilirlik konusu ile ilgilenmişlerdir. Her ikisinin de temel önermeleri ekonomide, askeriyede, politikada, aile içinde, eğitim bağlamında kadın ve erkeğin rol ve davranışını eşitlik yönünde ilerleten sosyal değişimler olurken, kadın ve erkek suçla ilgili bağlamlarda da benzer olmaya başlamışlardır. Adler'e göre suçta kadın ve erkek farklılıkları hızla azalmaya başlamıştır. Bunun nedeni ise kadın hareketlerinin geleneksel kadın rolünde büyük oranda değişiklikler getirdiği ve kadının işgücüne daha fazla katılımını sağladığıdır. Dolayısıyla bunun beklenmedik sonucu olarak kadın da erkekler gibi daha fazla suçta yer almaktadır(Adler, 1975'den akt. Akers, 1999: 197).(Saruç, 2013:29).

1.2.1.2.3. Ataerkillik ve Suç

Adler ve Simon'un çalışmalarını takip eden,suçu feminist yaklaşımlar ile ele alan araştırmacılar özgüleşmeden ziyade ataerkilliğe yönelmişlerdir. Messerschmidt'e (1986'dan akt. Adler, 2007: 217; Akers, 1999: 200) göre kadınlar ve erkekler arasında beliren güç farklılıkları, kadının güç gerektirmeyen suçlar işlemede etkili olmaktadır. Örneğin fahişelik, küçük suçlar gibi. Tecavüz, diğer cinsel istismar türleri, flört ve evlilik içi tecavüz ve aile içi şiddet ataerkil baskın yapı ile açıklanmaktadır.

1.2.1.2.4. Centilmenlik Teorisi

Centilmenlik teorisi polisin ve yasaların suç işleyen kadınlara daha yumuşak davrandığı görüşüne dayanmaktadır. Bu görüşe göre kadın suçlarının işledikleri suçlar kayıtlara geçirilmediği için kadınların erkeklerden daha az suç işlediği görüşü ortaya çıkmaktadır. Centilmenlik teorisini geliştiren Manheim'e(1965) göre, kadın suçluluğuyla ilgili, tutulan kayıtlar erkekler tarafından, objektiflikten uzak ve taraflı bir

şekilde tutulmaktadır (Manheim, 1965: 691). Manheim'e göre kadınların suç içinde varlık şekli de kadın suçluluğunun kayıtlara daha az geçmesine neden olmaktadır. Bununla birlikte yakalanan ve suçlu bulunan kadına mahkemeler, erkeklerden daha müşfik davranmaktadır. Diğer yandan Manheim, kadınların suç işleyenler içinde azınlık olmaları nedeniyle ıslah olanaklarının geliştirilemediğini de ileri sürmüştür. Çünkü kadın suçluların sayısının az olması nedeniyle sınıflandırılmaları, onlara özel personel sağlanması ve kurum oluşturulması daha zor olmaktadır (Manheim, 1965: 694'den akt. Canay, 2004: 61).

1.2.1.2.5. Güç-Kontrol Teorisi

Hagan'ın (1989'dan akt. Akers, 1999:198) güç-kontrol teorisi feminist teorinin elementlerini, çatışma teorisi ve kontrol teorisinin bir araya gelmesiyle oluşmuştur. Bu teori, kadın ve erkek arasındaki suç farklılıklarını aile yapısına, kapitalist ekonomik sisteme ve kadın ve erkeğin sosyal kontroldeki farklılıklarıyla ilişkilendirerek açıklamaya çalışır. Bu teoriye göre aile (kontrol) ve sınıf yapısı (güç), kadın ve erkeğin evin içinde ve dışındaki işlerindeki pozisyonlarından kaynaklanır. Buna göre aile yapısı, toplumsal cinsiyet ilişkilerinin yeniden üretimini şekillendirir.

Güç-kontrol teorisinin varsayımına göre eşitlikçi ailelerde kız çocukları riskli davranış almada aynı erkek kardeşleri gibi sosyalleşmişlerdir ve risk alma davranışı ile suçluluk arasında ilişki olduğu kabul edilmektedir. Dolayısıyla daha çok eşitlikçi ailelerde yetişen kızlar geleneksel ataerkil ailelerde yetişen kızlara göre daha fazla suç işleyebilirler (Belknap, 2007: 50). Güç kontrol teorisi, ataerkil aile sisteminde daha çok suça yatkın erkek çocuklar, suça yatkın olmayan kız çocuklar yetiştirildiğini iddia etmektedir. Pek çok feminist tarafından bu görüş kabul görmemektedir (Akers, 1999: 199 akt. Saruç, 2013:29).

1.2.1.2.6. Ekonomik Teoriler

Ekonomik teoriler kadın suçluluğunun nedenlerini suç ve yoksulluk ilişkisi içerisinde ele almaktadır. Bu teoriye göre kadınlar aile bireylerini veya çocuklarını

geçindirmek amacıyla suç işlemektedir ve kadınların üstlendiği bu sorumluluk ve yaşadığı yoksulluk suça karışmasında önemli bir etkidir.

Özellikle, kadınların mal varlığına karşı işlenen suçlardaki artışını açıklayan temel yaklaşım ekonomik dışlanmadır. Mala karşı işlenen suçlarda kadın oranının artması, eşitliklerinin artması ile değil daha çok ekonomik durumlarının düşmesiyle açıklanabilir. Böylelikle yoksulluk içinde yaşayan kadın sayısının artması “yoksulluğun kadınsılaşması” (feminization of poverty), kadın suçluluğunu ve dolayısıyla mala karşı işlenen suçları daha iyi açıklayan bir öngörüdür(Belknap, 2007: 57).Tüm bu koşullar düşünüldüğünde, ailesine bakmak zorunda olan veya sadece kendisini geçindirmesi gereken bir erkek, herhangi bir iş bulup çalışabilmekte iken, aynı koşullarda bir kadın için herhangi bir iş bulmak mümkün olmamakta, ekonomik ihtiyaçlarını suç işleme seçeneği, özellikle eğitimsiz/vasıfsız/kalifiye olmayan kadın için daha geçerli hale gelmekte, yoksulluk, kadın için öncelikli ve özel bir suç işleme sebebi halini almaktadır (Davis, 1990: 227-230’dan akt. Canay, 2004: 78).

1.2.2. SUÇ COĞRAFYASI TEORİLERİ

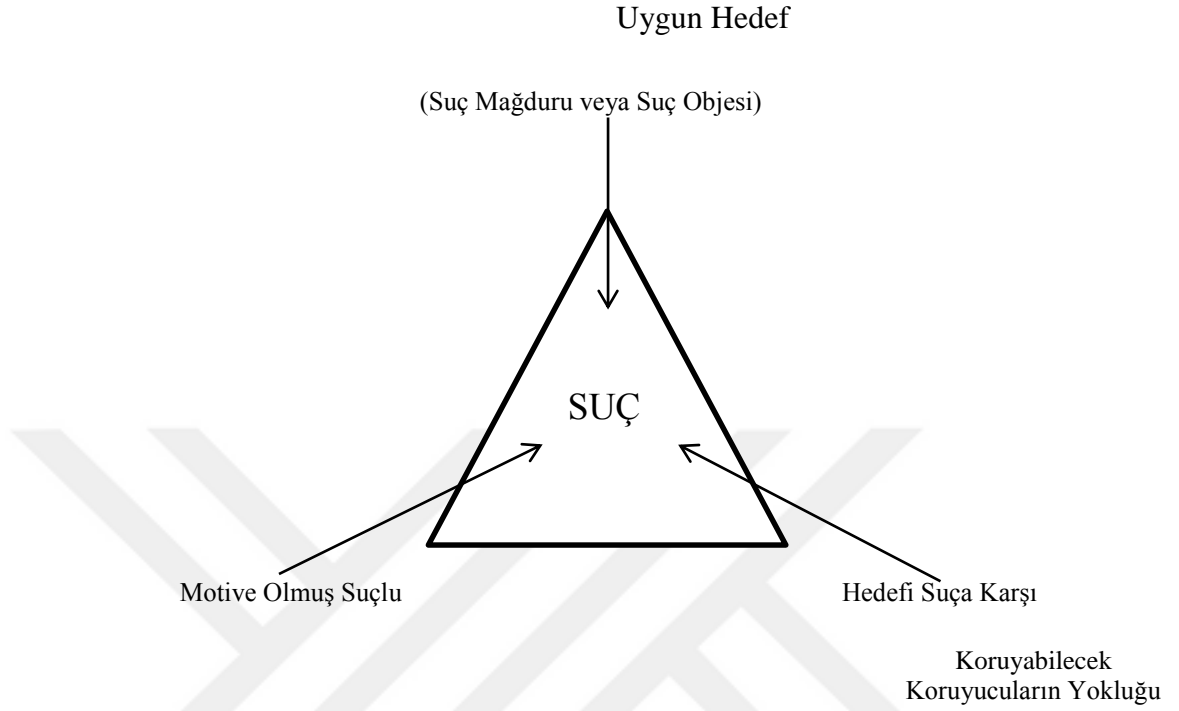
Suç; işleyeni, mağduru, işlendiği yer ve işlenme zamanı ile coğrafyanın konusu içinde yer alır. İşleyeni ve mağdurunun insan olması, olayın şehir ya da kırsal bir alanda meydana gelmesi yani belirli yere ait olması insan ve mekân ilişkilerini inceleyen coğrafyanın içinde yer almasına neden olur. Ayrıca onu anlamak ve sorunu çözümlmek için nerede yer aldığı, nasıl bir dağılım gösterdiği, niçin belirli alanlarda arttığı veya azaldığının açıklanması gerekir ki bütün bu soruların cevabı coğrafyanın içinde yer alır. Dolayısıyla suç biz coğrafyacıların çalışma konularından biri olarak karşımıza çıkar. Günümüzde Avrupa ve Amerika başta olmak üzere şehir coğrafyasıyla ilgili yazılan pek çok eserde suç konusu üzerinde durulmakta (Herbert, Thomas 1997, Knox 1986), ayrıca bu konuda coğrafyacılar tarafından yapılmış çeşitli çalışmalar (Dutt, Noble, Sharma, 1985, Nelson, Bromley, Thomas, 1997, 2001, Bromley, Nelson, 2002, Dutt, Pomeroy, Wadwha, 1998, Craglia, Haining, Signoretta, 2001, Harries, 1973 vb.) yer almaktadır(Karakaş,2005:59).

Suç ve suçluluğu açıklama üzere geçmişten günümüze birçok kuram geliştirilmiştir. Suç kuramlarının çeşitliliği, suç olgusunun karmaşık yapısından ve suçluların sahip oldukları çeşitli suçlu profillerinden kaynaklanmaktadır. Suç olgusunun komplike yapısına sosyal, toplumsal, ekonomik, ve çevresel faktörlerinde eklenmesiyle beraber suç ve suçluluğu açıklamaya dair teoriler genişlemiş ve birçok disiplinin araştırma konusu olmuştur.

Suçlu açıklamaya yönelik teoriler suç kadar eskidir. Tarihte bilinen ilk suç teorisi, eski çağlarda, mağarasına giren hırsız tarafından sopası çalınan insanın kendi kendisine “Niçin benim sopam?” “Neden ben?” diye sormasına kadar eskiye dayanmaktadır (Sezer, 2010: 5 akt. Coştan,2014:10). Günümüze kadar iki yüzden fazla suç teorisi geliştirilmiştir. Geliştirilen iki yüzden fazla suç teorisi farklı bakış açılarıyla suç ve suçluluğu açıklamaya çalışmıştır. Örneğin Klasik Suç Teorisi bireyin rasyonel bir tercih olarak suç işlediği, Pozitivist Teoriler suçun biyolojik, psikolojik ve sosyolojik faktörlerle açıklanabileceği, Rutin Aktiviteler Teorisi suçun motive olmuş suçlu, hedef ve koruyucuların eksikliğiyle oluştuğu, Gerilim Teorisi suçun meşru fırsatların bloke edilmesiyle oluştuğu, Sosyal Kontrol Teorisi suçun bireyin toplumsal değer ve kurallara bağlılık derecesinin düşüklüğüyle oluştuğu, Sosyal Öğrenme Teorisi suçun sosyal çevreden öğrenilerek oluştuğu, Alt Kültür Teorisi suçun alt sınıfa özgü bir kavram olarak ortaya çıktığı, Damgalama Teorisi suçlu olarak etiketlenen bireylerin suç işlemeye devam ettiği, Çatışma Teorisi ise suçu devlet, sınıf, iktidar ve kapitalist sistemin yarattığı iddialarıyla suç olgusunu açıklamaya çalışmıştır(Kızmaz, 2005c: 351 akt. Coştan,2014.10). Genellikle suç teorileri, biyolojik ve sosyolojik faktörlerin yanı sıra çevresel faktörlerin suç ve suçluluğun kaynağını oluşturduğu teoriler üzerine kurulmuştur. Çalışmada kadın suçluluğunu açıklayan suç teorilerinin yanında suç coğrafyasını açıklayan, kabul görmüş suç teorileri üzerinde durulmuştur.

“Rutin Aktiviteler Teorisi”: Lawrence Cohen ve Marcus Felson’un 1979 yılında ortaya attıkları teoridir. Suçluya ait bireysel özellikler ile suçluluğu açıklayanların aksine bu teoride suçun mekânsal ve zamansal bileşenleri incelenmiştir. Bu teoriye göre, suçu oluşturan unsurları analiz ederek suç mekanizmasının (1)motive olmuş suçlu, (2)uygun hedef ve (3) hedefi suçtan koruyabilecek gardiyanların veya koruyucuların yokluğu

olmak üzere üç parçadan oluştuğunu iddia etiller(Bkz.Şekil 5).

Şekil 5: Rutin aktiviteler teorisine göre suç mekanizması(Kaynak: Dolu, 2015: 118)

Cohen ve Felson(1979:589), ortaya koydukları Rutin Aktiviteler Teorisine göre suçun meydana gelmesi için üç unsur gereklidir. Birincisi motive olmuş suçlulardır. Bu yaklaşıma göre, birçok insan potansiyel suçludur, uygun suç işleme fırsatını bulduğu anda suç işleyebilir. Bu teori, motive olmuş suçluların varlığını başlangıçta kabul eder ve hedef ve koruyucuların eksikliğiyle suçun meydana geldiğini ifade eder. Bu yaklaşıma göre suçun önlenmesinde kontrol mekanizmalarının ve koruyucuların varlığı kritik bir öneme sahiptir.

Uygun hedeflerin, koruyucuların olmadığı zamanlarda ve mekânlarda motive olmuş suçlularla bir araya gelmesi ile suçluların suç işleme arzusunda herhangi bir artış olmaksızın suç oranlarının artacağını söyleyebiliriz(Cohen ve Felson,1979:604 akt. Dolu, 2015: 118).

- **“Sosyal Düzensizlik Teorisi”:** Ekolojik Yaklaşım veya Chicago Okulu olarak da adlandırılan sosyal düzensizlik teorisi, Shaw ve McKay’ın 1920’li yılların

başında, suçu ekolojik bir sınır içerisinde açıklamaları sonucu ortaya çıkmıştır. Shaw ve McKay, suç olgusunu gelişme bölgeleri, suçluluk alanları, çemberler teorisi vb. kavramsallaştırmalar ile irdelemişlerdir. Teorisyenler kentleri suçun ortaya çıktığı mekânlar olarak ele almışlar ve araştırmalarını kentlerin suç oranı yüksek olan yozlaşmış mekânlarında yapmışlardır (Kızmaz, 2005a: 151 akt. Coştan,2014:26). Shaw ve McKay'dan sonra birçok sosyal düzensizlik teorisi ileri sürülmüştür. Bu teorilerin genel kanısı, bireyin içerisinde yaşadığı sosyal grubun ve mekânın suç ile doğrudan ilişkili olduğudur.

Teoriye göre şehir yaşamının karakteristik özelliklerinden olan kültürel çeşitlilik, hareketlilik, yoksulluk gibi faktörler sosyal çözülmeye yol açmaktadır. Sosyal çözülmeye de bireyleri yozlaştırmakta ve bireylerin toplumsal değerlere olan bağlılığını azaltarak suç işleme eğilimlerini artırmaktadır (Ellis ve Walsh, 2000: 354 akt. Coştan,2014:26).

Sosyal Düzensizlik Teorisinin suçu açıklamak için üzerinde durduğu 4 varsayımın olduğunu söyleyebiliriz:(Dolu, 2015,249).

1. Suç, toplumsal kontrol mekanizmaları ve kurumların çökmesi ve etkinliklerini yitirmesi, sonucunda ortaya çıkar.
 2. Bu kontrol mekanizmalarının çöküşü daha çok şehirlerde ve hızlı şehirleşme, göç ve sanayileşmenin bir sonucu olarak gerçekleşir.
 3. Suçların mahalli dağılımı rastgele değil, belli bir ekolojik sistematige göre gerçekleşir.
 4. Sosyal düzensizliğin olduğu yerler hem suçlu değerlerin üretilmesini, hem de sonraki nesillere aktarılmasını sağlayarak suçun devamlılığını sağlar.
- **“Alt Kültür Teorileri”**: Shaw ve McKay yapmış oldukları araştırmalar sonucunda suçun bir grup veya çete davranışı olduğu sonucuna varmışlardır. Shaw ve McKay 'in araştırmalarına göre suçun meydana gelmesine neden olan, suçlu alt kültürüdür. Bu yaklaşım içinde suçun mutlak surette grup halinde işlenmesi değil, tek başına suç işlense bile bireyin, ait olduğu grubun, çetenin veya arkadaşlarının etkisi altında olduğu vurgulanır(Shoemaker,2000:105-106 akt. Dolu, 2015:396).20 Yüzyılın başlarından itibaren suçlu alt kültürleri veya çetelere

ilişkin ortaya atılan teoriler bu yapıları çoğunlukla alt sosyal sınıflarda yoğunlaşan bir sorun olarak görmüş ve getirdikleri izahları da bu çerçevede geliştirmişlerdir.

Alt kültür teorileri suçun nedeni olarak, toplumu oluşturan gruplar arasında bir veya daha fazla grubun, kendisini toplumun geri kalan kesimlerinden soyutlayarak ve o kültür ve değerler sisteminden koparak yeni bir değerler sistemi geliştirmelerini ve bunun neticesinde doğan kültürün toplumun genelinin üstün saydığı ve uyguladığı kültürle, normlarla ve değerlerle çatışmasını görür(Dolu, 2015:397). Albert Cohen, Richard Cloward, Walter Miller ve Marvin Wolfgang gibi isimler Alt Kültür Teorilerinin önde gelen teorisyenleridir ve her biri suçun kaynağını farklı faktörlere bağlamakla birlikte, suçun oluşumunun bir suç-alt kültürü oluşumuna bağlamakta ve suç olgusunu alt sınıfa özgü bir olgu olarak görmektedirler(Dolu, 2012a: 378 akt. Coştan, 2014:31).

- **“Sıcak noktalar teorisi”**:Suç araştırmalarına mekânsal bakış açısı ortaya koyan bir diğer teori ise *“sıcak noktalar(hot spots)”*. Sıcak noktalar, belli miktarlardaki suçların/olayların belirli dönemler boyunca süregelen biçimde yoğunlaştığı hassas alanlar ya da mekânlar olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir ifade ile suçun yoğun olduğu alanlar sıcak noktalar. Bu alanlar, suç miktarlarının haritaya aktarılması durumunda kolaylıkla ayırt edilebilmektedir. Sıcak noktalar insanların kurban olma risklerinin ortalamanın üzerinde olduğu yerlerdir. Sıcak noktaların farkına varılması farklı suç önleme yaklaşımlarına ihtiyaç duyulmasını gerektirebilir. Bir sıcak noktada çok sayıda olay olması, hedef önermeyi (hırsızlık durumunda) daha güvenli (hedefi güçlendirme olarak bilinir) hale getirmek için daha ileri suç önleme yöntemlerine ihtiyaç duyulabilir veya sıcak noktanın varlığı orada polis karakolu sayısının artırılmasını veya şüpheli kişilerin hedef olarak belirlenmesini gerektirebilir(Ratcliffe ve McCullagh, 1999 akt. Uzun,2008:19). Sıcak noktalara karşılık ortalamanın daha altında suç ve kargaşa içeren mekânlarda bulunmaktadır. Bu mekânlar ise serin/sakin yerler (cool place) olarak adlandırılmaktadır (Eck ve diğerleri, 2005: 1-14 akt. Uzun,2008:19). Örneğin otomobillerin yoğun olduğu buna karşılık otoparkların

bulunmadığı şehir bölgeleri oto hırsızlığı ya da otodan hırsızlık için sıcak nokta oluşturur (Eck ve diğerleri, 2005: 9 10 akt. Uzun,2008:20).

➤ **“Suç fırsat teorileri”**: Mekân ile suç arasındaki ilişkiyi ele alan bir başka teori ise “suç fırsat teorisi”dir. Felson ve Clarke ortaya atığı bu teori, suç için hedeflerin yoğunluğu üzerine yoğunlaşmıştır. Felson ve Clarke suç fırsat teorisini 10 madde ile açıklamaktadır(Clarke ve Felson,1988:10):

1. Fırsatlar bütün suçları işlemede rol oynar.
2. Suç fırsatları spesifiktir.
3. Suç fırsatları zaman ve mekân ile ilişkilidir.
4. Suç fırsatları günlük olaylara bağlıdır.
5. Bir suç diğerleri için fırsatlar üretir.
6. Bazı ürünler çok fazla baştan çıkarıcı fırsatları sunarlar.
7. Sosyal ve teknolojik değişimler yeni suç fırsatları üretir.
8. Suçlular için fırsatlar azaltılabilir.
9. Fırsatları azaltmak suçun yer değiştirmesine katkı sağlamaz.
10. Yoğun fırsatları azaltma suçu daha yaygın azaltmayı sağlar.

Suç- fırsat ilişkisi için deneyler yapan Felson ve Clarke öğrencilere kopya çekecek ortamlar hazırladıktan sonra onların sınav esnasında kopya çektiklerini gözlemlemişlerdir. Kapılara kamera sistemi takılması, birden fazla kilit yerleştirme, reklam amaçlı vitrinlere bilgisayar ve cep telefonu yerleştirmek yerine animasyonlarını yerleştirme, ürünlere barkot yapıştırma, mağazalara alarmlı kapılar taktırma suçun doğmasını engelleyen tedbirler olarak görülür(Clarke,1997 akt. Çıldam, 2011).

1.3. KONU İLE İLGİLİ ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Literatür araştırmaları sonucunda, bu bölümde “kadın suçluluğu” ve “suç coğrafyası” konuları ile ilgili yapılan bazı çalışmalar ele alınacaktır. Konu ile ilgili yapılmış birçok bilimsel çalışma araştırmanın metodolojisinin ve bulgularının yorumlanmasına ışık tutmuş ve kaynak olmuştur.

1.3.1. KADIN SUÇLULUĞU İLE İLGİLİ ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Dönmezer (1994), “**Kriminoloji**” adlı kitap yedi bölümden oluşmaktadır. Kitabın giriş bölümünde Kriminolojinin kavramsal çerçevesi çizilmiş, kriminolojinin tanımı, tarihçesi, kriminoloji de metot konuları ele alınmıştır. Kitabın diğer bölümlerinde kriminolojide düşünceler ve teorilere yer verilmiştir. Genel hatları ile suç olgusunu erkek ve kadın perspektifinden ele alarak karşılaştırmalı tahlillerde bulunmuştur.

Özcan (1996), “**Feminist Bakış Açısından Türkiye’de Kadın Suçluluğu Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme**” adlı doktora tezinde; Türkiye’de 74 cezaevinde muhtelif suçlardan hükümlü bulunan 500 kadın üzerinde yaptığı çalışmada, kadın suçluluğu konusunda farklı olgular ve olaylar arasındaki ilişkilere yer vermiştir. Ayrıca çalışmada Türkiye’de ve diğer ülkelerde kadın suçluluğu konusunda yapılmış çalışmaların karşılaştırılmalı analizlerine yer verilmiştir.

Balcıoğlu ve arkadaşlarının (2004), “**Kadın ve Suç**” adıyla yayınladıkları çalışmada deneye dayalı yöntemler kullanılarak, Adli Tıp Gözlem İhtisas Daire’sine gönderilen 160 sanık kadının suç nedenlerini, suç aletlerini ve cezai sorumluluklarını araştırmışlardır. Çalışma kapsamında kadın suçluluğu ile ilgili öğrenim düzeyi, medeni hal, yaş, işlenen suç türü, suç işlemede kullanılan yöntemler, suç işleme nedenleri ve kişilik yapıları gibi etkenler analiz edilerek çıkarımlar ortaya konmaya çalışılmıştır. Ayrıca çalışmada elde edilen verilerin ve bulguların doğruluğu karşılaştırmalı bir yola açıklanmaya çalışılmıştır.

Öğün (1990), “**Kadın Suçluluğunun Sosyo-Kültürel Konumla ve Bu Konumdaki Değişmelerle İlişkisi: Sivas Yarı Açık Kadın Cezaevinde Bir Uygulama**” adlı yüksek lisans tezinde; kadın suçluluğu ile ilgili çeşitli yaklaşımları ele alarak, kadın suçluluğu ile ilgili biyolojik, psikolojik, fizyolojik ve sosyo-ekonomik bakış açılarını ve yaklaşımları ele almıştır. Araştırmacı kadın suçluluğunun genel görünümünü ve Türkiye’de kadınların konumlarının değişimine araştırmada yer vermişlerdir. Ayrıca kadınlar üzerine Sivas Cezaevi’nde hükümlü 34 kadın üzerinde

araştırma yaparak sosyokültürel etkenlerin suç olgusu arasındaki ilişkiyi ortaya koymuştur.

Balcıoğlu ve arkadaşlarının (1997), “Kadının Suça Yönelimi: Karşılaştırmalı Bir Çalışma” adlı makale de, 1986-1995 yılları arasında Adli Tıp Kurumu Gözlem İhtisas Dairesinde bulunan 200 kadın ve erkek suçlu karşılaştırılmıştır. Araştırmanın bulguları arasında dikkati çeken kadın ve erkeklerden oluşan her iki grupta da “adam öldürme” suçunun en sık karşılaşılan suç çeşidi olmasıdır. Çalışmada kadın suçluluğunun nedenleri belirleyen etkenlerin kadının aile ve toplum içinde ezilmesi, sosyo ekonomik özgürlüğü olmaması gibi etkenlerin kadın suçluluğunun nedenleri olarak gösterilmiştir.

İçli ve Ögün (2000), “Kadın Suçluluğunu Etkileyen Bazı Sosyolojik Faktörler” isimli makalede; ileri sürdükleri iddiaları, Türkiye'nin 71 cezaevinde yürüttükleri anket çalışmasından elde ettikleri bulgulara dayandırmışlardır. Araştırmacılar anket çalışması yürüterek, kadın suçluluğu olgusunu sosyolojik bir bakış açısı ile ele almışlardır. Bulgular arasında dikkati çeken, Türkiye’de kadınların sosyo-ekonomik ve kültürel konumunun kadın suçluluğunu etkileyen bir değişken olduğudur.

Gürtuna (2009), “Cezaevinde Kadın Olmak ve Cezaevinin Kadın Bakış Açısıyla Sosyolojik Değerlendirmesi: Ankara Sincan Kadın Kapalı Cezaevi Örneği” adlı yüksek lisans tezinde, cezaevinde yaşayan kadınların yaşam standardını betimleyebilmek ve kadınların yaşamlarını nasıl algıladığını ortaya koymak amacıyla anket çalışması uygulanmıştır. Derinlemesine mülakat ve anket çalışması ile kadınların cezaevi öncesinde ve tahliye sonrasında karşılaştıkları sorunlar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Suruç (2013), “Kadın Hükümlülerin Cezaevi Yaşantısı ve Tahliye Sonrası Gereksinimler” adlı doktora tezinde, yalnızca kadın mahkûmlar için yapılmış olan cezaevleri çalışmanın alanını oluşturmuştur. Çalışmada 240 kadın hükümlü ile görüşmeler yapılmış, 11 kişi ile ise derinlemesine görüşme yapılmıştır. Çalışmada kadınları suça iten nedenler arasında birden fazla değişkenin etkili olduğu ileri sürülmüştür. Çalışmadaki bulgulara göre kadın suçluluğunun yoksulluk, aile içi şiddet,

madde kullanımı, cinsel istismar, gibi birçok etkeni kapsadığını göstermiştir. Ayrıca çalışmada kadınların anlatımıyla kadın mahkûmların tahliye sonrası gereksinimleri ortaya konmaya çalışılmıştır.

İçli (2013), “Kadın Suçluluğu” adlı çalışmasında kadınların işledikleri suçları ve kadına karşı işlenen suçları bir arada ele almıştır. Bu çalışma da Türkiye’de kadın suçluluğunun genel görünümü ortaya koymuştur.

Akgün ve Çiftçi (2014), “Kadınlar Neden Adam Öldürür: Suça Götüren Dokuz Sebep” adlı makalede Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Cezaevinde 8 kadın ile derinlemesine görüşme yapılmıştır. Çalışmada adam öldürme suçunu işleyen kadınların suç işleme nedenleri belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan çalışmada kadınların suç işleme nedeni olarak; şiddet olgusunun etkili olduğu, çoğunlukla kadınların kendilerine şiddet uygulayan eşlerini veya kendilerine tecavüz eden kişiyi öldürdükleri görülmektedir.

Yukarıda verilen çalışmalardan da anlaşılacağı üzere, çeşitli bakış açıları ve ilgi alanları doğrultusunda kadın suçluluğu olgusu farklı boyutları ile araştırılmıştır.

1.3.2. SUÇ COĞRAFYASI İLE İLGİLİ ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Suç ile ilgili yapılan birçok çalışmada suç oluşumunun etkenleri arasında birçok kriter ortaya konulmuştur. Geçmişten günümüze farklı coğrafyalarda yapılan çalışmalarda ortaya konan değişkenler, suç ile mekân ilişkisini ortaya koyması bakımından önemlidir. Çalışma öncesinde yapılan literatür araştırması sırasında suç coğrafyası ile ilgili yapılmış çalışmaların oldukça yeni olduğu görülmektedir. Araştırma konusu ile ilgili literatür taraması sırasında yabancı birçok esere ulaşılmıştır. Bu nedenle araştırmanın literatür taramasında yabancı kaynaklara da değinilmiştir.

Herbert (1976), Cardiff şehrinde mekânsal özelliklerin suçlu davranışı üzerindeki etkilerini ele almıştır. Mekânsal farklılıkların suçlu davranışına olan etkilerini ele alan araştırmasında mevcut coğrafyacılara bu konulara olan ilgilerin yetersizliğine değinerek şikâyetçi olmuştur. Diğer yandan çalışmasında; ekolojik geleneğin kriminoloji de ki gelişimine de değinmiştir.

Brown (1982), Amerika Birleşik Devletlerinin Chicago kentinde banliyö bölgelerinde mal varlığına karşı işlenen suçları incelemiştir. Çalışmanın amacı, Chicago'nun banliyö bölgesinde meydana gelen suçların mekânsal dağılımını ortaya koymaktır. Chicago'da 126 banliyöyü kapsayan çalışmada regresyon analizinden faydalanarak araştırmanın bulguları ortaya konulmuştur. Bu bulgulara göre; mal varlığına karşı işlenen suçlar sanayi faaliyetleri ve ticari satış alanları ile ilişkilidir. Diğer yandan bir alanda mevcut güvenlik güçlerinin varlığı suç oranlarının azalmasında etkilidir. Brown çalışmasına göre yoksul, genç ve siyah nüfus mal varlığına karşı işlenen suçlarda yüksek orandadır.

Nagle (1995), İngiltere'nin Oxford şehrinde meydana gelen suçların coğrafi dağılımını araştırmıştır. Araştırmacı suçun mekânsal dağılımını açıklanırken, nüfus dağılışı, yoksulluk, işsizlik ve sosyal düzensizlik gibi faktörlerin yanında şehrin fiziki çevresinin suçun meydana gelmesinde etkili olduğunu ortaya koyar. Çalışmanın bulgularına göre; Oxford'da şehir merkezi ve merkezi iş sahalarının olduğu yerler çok sayıda suç miktarı içeren bölgelerdir. Benzer şekilde ana yollar, hastaneler ve otoparklar mala karşı işlenen suçların yüksek olduğu yerlerdir. Nagle'ye göre mahkeme kayıtları, polis teşkilatı kayıtları, gazete raporları gibi kaynaklardan suçla ilgili veriler toplanılabilmektedir.

Blumen ve Rattner (2002), İsrail'de suçun bölgesel dağılımını ortaya koymaya çalışmışlardır. Mala karşı suçlar ve şahsa karşı işlenen suçların ele alındığı çalışmada, suç işlenen bölgeler ve suçluların profilleri arasında karşılaştırma yapmışlardır. Çalışmada suç olgusunu açıklama amacıyla sosyo-kültürel ve yapısal faktörler bir arada kullanılmıştır. Araştırmanın verileri; 1983 yılı nüfus sayımı verileri ve polis teşkilatı kayıtlarından faydalanılarak elde edilmiştir. Blumen ve Rattner'in bulgularına göre, mala karşı işlenen suçlar ekonomik sorunlardan etkilenirken, şahsa karşı işlenen suçlar ise sosyo-kültürel değişkenlerden etkilenmiştir.

Tabrizi ve Madanipour (2005), İran'ın Tahran kentinde yaptıkları çalışmada Tahran'ın fiziki çevresi ile evden yapılan hırsızlık arasındaki ilişkiyi ele almaktadır. Şehirde evlerin mimari yapısının, evlerde yapılan güvenlik önlemlerinin olması (apartman giriş ve çıkışlarının kontrol edilmesi gibi, balkon ve pencerelerin metal

parmaklıklar veya ızgaralar ile kaplı oluğu gibi.) şehirde hırsızlık suç oranının yüksekliğini göstermektedir. Hırsızlık suçu işleyen kişilerle yapılan görüşmelerde suçluların, büyük çoğunluğunun suç işleme nedeni ekonomik sorunlar olduğu ifade edilmiştir.

Kızmaz (2004), “Öğrenim Düzeyi ve Suç: Suç-Okul İlişkisi Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma” adlı çalışmasında Güneydoğu Anadolu Bölgesinin çeşitli illerinde cezaevlerinde bulunan 960 hükümlü üzerine çalışma yapmıştır. Suçluların profillerinin incelediği çalışmada suç ve öğrenim düzeyi arasındaki ilişkiye odaklanmıştır. Kızmaz’ın yaptığı araştırmaya göre suçluların %44’ü ilkokul mezunudur. Suçluların ebeveynlerinin de eğitim düzeyinin düşük olması çocuklarının yetiştirilmesinde etkili olmakta ve kişinin suç işlemesini de büyük oranda etkilemektedir. Araştırma sonuçlarına göre bireylerin öğrenim düzeyinin artmasıyla beraber hukuka bağlılık artmakta ve suç işleme eylemine katılma ihtimali düşmektedir.

Karakaş (2004),“Elâzığ Şehrinde Hırsızlık Suçu Dağılışı ve Özellikleri” isimli çalışmasında 2001 yılında mevcut suç kayıtlarından faydalanarak, Elâzığ şehrinde suçun dağılışı ile arazinin kullanımı arasındaki ilişkiyi ortaya koymaya çalışmıştır. Dolayısıyla bu amaçla Coğrafi Bilgi Sistemlerinden faydalanarak Elâzığ şehrinde hırsızlık suçlularının genel suç profillerine göre dağılışı haritaları yapmıştır. Çalışmanın bulgularına göre merkezi iş alanları, eğlence, sağlık ve sanayi merkezlerinin suç işlemeye elverişli sıcak noktalar olduğu belirlenmiştir. Ayrıca çalışmada şehrin güvenliğinin korunması ve suçun yoğunlaştığı mekânların ortaya konulması bakımından önerilerde bulunmuştur.

Karakaş 2005 ve 2009 yıllarında, Uygulamalı Coğrafyada Suç Haritaları I:Veri Kaynakları(2005) ve Suç Coğrafyası Çalışmalarında Veri Kaynakları(2009), adlı makalelerde suç haritaları oluşturmak amacıyla yapmış olduğu kırsal alan çalışmalarının ortak bir çalışma ile yapılmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Karakaş’a göre kırsal alanda detaylandırılmış bir veri toplamak için İl Jandarma verilerinden faydalanmak gereklidir. Karakaş harita verilerinin detaylandırılmış bir araştırmasının ortak bir çalışmanın doğrultusunda yapılmasını şöyle açıklamaktadır; “Haritalar verinin il genel toplamları olduğundan ilçeler düzeyinde yapılamaz. Sadece

bir il çalışılırsa, il emniyet müdürlüğü ve il jandarma komutanlığı verileri kullanılarak o ilin ilçelere göre suç haritaları yapılabilir. Yapılacak haritada sadece il emniyet müdürlüğünün verisi kullanıldığında veri polis bölgesini kapsayacağından, il ve ilçe merkezlerindeki suç durumunu gösterir ve haritada kırsal alanların verileri yer almadığından gerçeği yansıtmaz; dolayısıyla eksik olur. Aksine sadece il jandarmanın verisi kullanılarak ilçelere göre yapılmış harita da sadece kırsal alanlarda meydana gelen suçları yansıtacağından yine eksik olur. Kısaca, bir ili ilçelere göre haritalamak için her iki kurumun verisinin birlikte kullanılması gerekir. Tek bir yerleşme çalışılacaksa yerleşmenin kırsal veya şehrsel yerleşme olma durumuna görevleri temin edilecek kurum yine farklılaşacaktır. Yani kırsal üniteler için jandarma karakol, şehrsel birimler için polis karakol suç defteri kayıtlarına ihtiyaç duyulacaktır. Bu veriler ile her iki tip yerleşmenin cadde, sokak ve yıl,ay, gün, saat vb. zamana ilişkin özellikleri taşıyan tam ve detaylı suç haritaları oluşturularak alan ve suç analizleri rahat bir şekilde gerçekleştirilebilir.”(Karakaş, 2005 akt. Yıldıracı,2010:50).

Aliğaoğlu (2007), “Balıkesir Şehrinde Suçlar: Coğrafi Bir yaklaşım (2005)” adlı çalışmada 2005 yılında Balıkesir şehrinde meydana gelen suçların istatistiklerinden faydalanarak, suç olgusunun mekânsal ve zamansal değişkenlerini ele almıştır. İki bölümden oluşan çalışmada ilk bölümde suç ve mekân ilişkisini ortaya koyması bakımından suç coğrafyası, suç coğrafyasının tarihsel gelişimi ve daha önce suç coğrafyası alanında yapılmış çalışmalar üzerinde durulmuştur. Çalışmanın ikinci bölümünde ise Balıkesir şehrinde meydana gelen mala karşı, kişiye karşı ve diğer suçlar ele alınmıştır.

Günel ve Şahanalp (2009), “Şanlıurfa Şehrindeki Hırsızlık Suçlarının Mekânsal Analizi” adlı çalışmada Şanlıurfa kentinde meydana gelen hırsızlık olaylarının mekânsal analizi ve hırsızlık suçunun dağılışında etkili olan faktörleri ele almışlardır. Çalışmanın bulgularına göre şehir de çeşitli arazi kullanımı ve farklı sosyo-ekonomik yapının mevcut olması hırsızlığın dağılışını etkilemekte ve farklı bölgeler ortaya çıkarmaktadır. Bu bulgulara göre şehrin merkezi ve şehrin kuzeydoğusu suç sayısının en yüksek olduğu alanlardır. Araştırmaya göre suçluların hedef yer seçimi daha çok suç işlemeye elverişli, merkezi iş alanları ve gelir düzeyi yüksek

mahallelerdir. Bu durum çalışmada kriminal imkân teorisi ile açıklanmıştır. Bu teoriye göre belli bir mekânda var olan olanakların ve hedeflerin çeşitliliği o bölgede suçun yoğunlaşmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Sargın ve Temurçin(2009), “Türkiye’nin Suç Coğrafyası: Şehir Asayiş Suçları” adlı çalışmalarında 1995-2006 yılları arasında Türkiye’de meydana gelen suçların seyrine ışık tutmuşlardır. Çalışmanın bulgularına göre, genel olarak 2002 yılından itibaren suç işleme sayısında her yıl artış görülmüştür. 2005 yılına göre, 2006 yılında suç işleme oranı %61,0 ile artarak sıçrama yaşamıştır. İncelenen yıllar arasında suç sayısının Türkiye’nin belli başlı büyük şehirlerinde en fazla olduğu tespit edilmiştir. Çalışma da bir diğer önemli nokta mal varlığına karşı işlenen suç oranlarının şahsa karşı işlenen suç oranlarından daha fazla olmasıdır. Mala karşı suçların en fazla olduğu iller; İzmir, Antalya, Mersin, Kocaeli, Diyarbakır v.b. gibi şehirleşme oranı yüksek ve Türkiye’nin yoğun göç alan kentleridir. Şahsa karşı işlenen suçlarda yüksek oranda olan iller ise Muğla, Ardahan ve Zonguldak gibi illerdir. Herhangi bir il veya ilçe merkezinde Öğrenim düzeylerinin düşük olması veya alkol tüketiminin yüksek olması bir bölgede suç oranlarının artmasını da etkili olabilmektedir. Çalışmaya göre Türkiye birçok Avrupa ülkesine göre (İngiltere, Danimarka, Hollanda, İrlanda, Estonya) daha güvenli bir ülke konumunda olduğu tespit edilmiştir.

Temurçin ve Yakar(2013), “Türkiye Kırsalında Suçlar ve Suçların Türlerine Göre Dağılışı (1997)” adlı makalede; 1997 yılı Köy Envanteri verilerinden faydalanarak kırsal alanlarda meydana gelmiş, suç teşkil eden olaylar, suç türleri, suçu etkileyen coğrafi faktörler ve suçun mekânsal dağılışı üzerinde çalışma yapılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre %30,2 ile Karadeniz Bölgesi en fazla suçun işlendiği yer iken Doğu Anadolu Bölgesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve İç Anadolu Bölgelerinde bulunan illerin kırsalında suç işleme oranı düşüktür. Bu durumun nedeni olarak, suç niteliğinde olan olayların resmi kurumlara duyurulmaması ve çoğunlukla bu bölgelerin toplumsal yapısının gizliliğinin yansıtılmamasıdır. Bu nedenle bu bölgelerde suç sayıları düşük bir seyir arz etmektedir. Araştırmanın bulgularına göre; En fazla suç olayı, Antalya ve Samsun illerinde görülürken en az suç olayı; Ağrı, Şırnak, Siirt, Muş ve Gaziantep illerinde görülmektedir. Ardahan ve Çorum illeri ise orman yangıları

suçunun en fazla işlendiği iller arasındadır. En fazla kan davasından dolayı ölüm olayının görüldüğü iller ise Muş, Şanlıurfa ve Batman illeridir.

İKİNCİ BÖLÜM

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, Antalya ve Mardin ili Ceza İnfaz Kurumlarında uygulanan alan çalışması sırasında toplamda 105 kadın hükümlü ile yürütülen anket çalışmasından ve metaforlarla veri toplama yönteminden elde edilen bulgulara yer verilecektir. Bulgular değerlendirilirken nicel verilerin ve nitel verilerin birbirini tamamlayabilecek şekilde verilmesine dikkat edilmiştir. Araştırmada kullanılan yöntemler her ne kadar birbirinden farklı olsa da kadın mahkûmların anket verilerinde aktardıklarının, metaforlar yoluyla desteklenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın bu bölümünde başlangıçta, kadın hükümlüler ile ilgili genel bir tespitte bulunması amacıyla nicel veriler aktarılacak, ardından zihin algılarını yansıtmaya yardımcı olan nitel veriler sunulacaktır.

2.1. ARAŞTIRMANIN NİCEL VERİLERİNE İLİŞKİN BULGULAR

2.1.1. KADIN HÜKÜMLÜLERİN SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Cezaevi ve suçlu profilleri ile ilgili literatüre bakıldığında bireylerin cinsiyet, yaş, gelir düzeyi gibi sosyo-demografik, ekonomik özelliklerinin suçla ilişkili olduğu üzerinde durulmuştur. Bu doğrultuda araştırmanın bu alt bölümünde ilk olarak hükümlülerin sosyo-demografik ve ekonomik özellikleri kapsamında kadın hükümlülerin yaşı, doğum yeri, medeni durumu, çocuk sahibi olma durumu, ebeveynlerinin ve kendilerinin eğitim durumu, cezaevine girmeden önceki mesleği ve gelir düzeyi ile ilgili bulgulara yer verilecektir.

Tablo 6: Örneklemedeki hükümlülerin yaş gruplarına göre dağılımı

Yaş	Antalya		Mardin	
	Frekans	%	Frekans	%
18-25	10	12,2	4	17,4
26-35	29	35,4	10	43,5
36-45	26	31,7	5	21,7
46-55	9	11	2	8,7
56+	8	9,8	2	8,7
Toplam	82	100	23	100

Tablo 6’da görüldüğü üzere; örneklem grubunu oluşturan kadın hükümlüler 18 ile 56 yaş üzeri aralığındadır. Örneklem grubunu oluşturan hükümlü kadınların büyük çoğunluğu Antalya ilinde %35,4 ile Mardin ilinde ise % 43,5 ile 26-35 yaş aralığındadır. Antalya ilinde %31,7 ve Mardin ilinde ise %21,7’si 36-45 yaş arasında, benzer şekilde Antalya ilinde %12,2’si ile % 17,4’ü ise 18-25 yaş aralığındadır. Araştırmaya katılan kadınların en yüksek yaş ortalaması 75 iken en düşük yaş ortalaması ise 18’dir(Tablo 6). Hükümlülerin yaş ortalamasının büyük çoğunluğunu 26-35 yaş aralığındaki genç orta yetişkin nüfusu oluşturmaktadır.

İçli’nin (2013) tespitlerine göre Türkiye’de kadın suçluların yaş dağılımı, 22-50 yaş grubu aralığındadır. Türkiye’de ceza infaz kurumlarında bulunan kadınların yaş dağılımına bakıldığında bu çalışmadaki bulgular, İçli’nin(2013) tespitleriyle paralellik göstermektedir. Kadın hükümlülerin yaş profili erkek hükümlülerle karşılaştırıldığında, ceza infaz kurumlarındaki erkek hükümlülerin yaş profilinin, çoğunluğun 21-39 yaş aralığını oluşturan kişilerden oluştuğu görülmektedir. Türkiye’de kadın hükümlülerle yapılmış birçok çalışmada kadın hükümlülerin bulunduğu yaş aralığı benzerlikler göstermektedir(İl, 1990; Ögün, 1990; Özcan, 1996; İçli,2007; Çoban ve Akgün, 2011.) (İçli, 2007; İçli ve ark, 2011 akt. Saruç,2013:80).

Tablo 7: Örneklemedeki hükümlülerin medeni durumlarına göre dağılımı

Medeni durum	Antalya		Mardin	
	Frekans	%	Frekans	%
Evli	43	52,4	15	65,2
Bekâr	7	8,5	2	8,7
İmam nikâhlı	3	3,7	1	4,3
Ayrı yaşıyor	5	6,1	1	4,3
Boşanmış	20	24,4	3	13
Eşi ölmüş	4	4,9	1	4,3
Toplam	82	100	23	100

Tablo 7 incelendiğinde araştırmanın uygulandığı cezaevlerindeki kadınların her iki örneklem grubunda da yarısından fazlasının evli olduğu görülmektedir. Antalya ilinde %52,4’ü Mardin ilinde ise %65,2’si evli kadınlardan oluşmaktadır. Boşanmış kadınlar, Antalya ilinde %24,4’ü Mardin ilinde ise %13’ü oluşturmaktadır. Antalya ilinde %8,5 ile Mardin ilinde %8,7’si bekâr, diğer yandan Antalya ilinde % 6,1’i, Mardin ilinde ise %4,3’ü eşinden ayrı yaşamaktayken, %3,7’si ve % 4,3’ü imam nikâhlıdır.

Genel olarak Tablo 7 incelendiğinde araştırmanın örneklem grubunun büyük çoğunluğu evli veya boşanmış kişilerden oluştuğu görülmektedir. Bu durum daha önce yapılmış olan çalışmalar ile ortaya konulan, Türkiye’de kadın suçlu profili ile örtüşmektedir(Gürtuna, 2003; Balcıoğlu ve ark.,2004; Savcı, 2004; İçli, 2013). İçli’nin(2013) “*Kadın Suçluluğu*” adlı kitabında ortaya koyduğu tespitlere göre; Türkiye’de suç işlemiş kadınların genel profili evli kadınlardan oluşmaktadır. İçli’ye göre boşanmış ve eşi ölmüş kadınlarda suç oranlarının çok düşük olması, Türkiye’nin kültürel yapısı içinde bu konulardaki kadının genelde aileleri ve akraba çevreleri tarafından korunmaları ile bir ölçüde açıklanabilir. Evli kadınlarda suç oranlarının yüksek oluşunda evliliğin ülkemizde erken yaşlarda gerçekleşmesi ve kadına yüklediği görev ve sorumlulukları yerine getirirken karşılaştıkları güçlükler hazırlayıcı faktörler olarak düşünülebilir(İçli, 2013:42).

Araştırmaya katılan kadın hükümlülerin Antalya ilinde %70,4’ü Mardin ilinde ise %87’si çocuk sahibidir. Çocuk sahibi olmayanların oranı toplamda %27,6’dır. Tablo 8 incelendiğinde örneklem grubunun Antalya ilinde %45,1’i Mardin ilinde ise %30,4’ü 1-2 arası çocuğa sahiptir. 3-4 arası çocuğa sahip olanların oranı, Antalya ilinde %32,9,

Mardin ilinde %21,7'dir. Örneklem grubunda hükümlü bulunan 9-10 arası çocuk sahibi olan sadece bir kişi vardır.

Tablo 8: Örneklemdeki hükümlülerin çocuk sahibi olma durumuna dağılımları

Çocuk sayısı	Antalya		Mardin	
	Frekans	%	Frekans	%
Çocuk yok	12	14,6	3	13
1-2 arası	37	45,1	7	30,4
3-4 arası	27	32,9	5	21,7
5-6 arası	5	6,1	4	17,4
7-8 arası	1	1,2	3	13
9-10 arası	0	0	1	4,3
Toplam	82	100	23	100

Araştırma grubunun öğrenim düzeyleri incelendiğinde kadın hükümlülerin yaklaşık yarısının okuryazar olmadığı görülmektedir. Antalya ilinde %26,8'i Mardin ilinde ise %30,4'ü okuryazar değildir. Antalya ilinde örneklem grubunun %22'si Mardin ilinde ise %17,4'ü ile okuryazar fakat herhangi bir okul bitirmemiş olan kişilerden oluşturmaktadır (Tablo 9). Antalya ilinde %12,2 Mardin ilinde %8,7'si ilköğretim mezunu iken Antalya ilinde %12,2'si Mardin ilinde %21,7'si ortaokul mezunudur. Okuryazar olan kişilerden sonra öğrenim düzeyi oranı en yüksek olan; Antalya ilinde %20,7 Mardin ilinde ise %17,4 ile lise mezunu öğrenim düzeyidir. Üniversite veya üzeri bir okul bitirmiş kişilerin oranına baktığımızda; Antalya ilinde %6,1'i Mardin ilinde %4,3'ü üniversite veya yükseköğretim mezunudur.

Yapılan görüşmeler sonucu elde edilen bilgilere göre, Antalya ilinde okuryazar olan hükümlülerin çoğunluğunun cezaevlerinde yürütülen okuma-yazma kurslarında okuma yazmayı öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Antalya ilinde hükümlülerin % 67,1 herhangi bir öğrenim düzeyinden bir diplomaya sahipken, Mardin ilinde ise örneklem grubunun % 78,6'lık bir kesimin ise diploması yoktur.

Tablo 9: Örneklemedeki hükümlülerin öğrenim durumlarına göre dağılımları

Öğrenim durumu	Antalya		Mardin	
	Frekans	%	Frekans	%
Okuryazar değil	22	26,8	7	30,4
Okuryazar, ilkokul mezunu değil	18	22	4	17,4
İlkokul mezunu	10	12,2	2	8,7
Ortaokul mezunu	10	12,2	5	21,7
Lise mezunu	17	20,7	4	17,4
Üniversite veya yüksekokul mezunu	5	6,1	1	4,3
Toplam	82	100	23	100

Kadın mahkûmların öğrenim düzeyi ile ilgili bulgular Türkiye’de yapılmış olan çalışmalar ve hükümlü profili ile örtüşmektedir (Öğün, 1990; İl, 1990; İçli, 1992; Özcan, 1996; Savcı, 2004; Gürtuna, 2009; Çoban ve Akgün, 2011; Akgün, 2012; Saruç, 2013; Savcı, 2004). Kadın ve erkek suçluluğu açısından da öğrenim durumu açısından benzerlikler yer almaktadır. Türkiye’de tüm yıllarda öğrenim durumu yükseldikçe suçluluk oranları da düşmektedir. Bu eğilim hem kadın hem de erkekler için geçerlidir. Her iki grupta da suçluluk, okuryazar ilkokul mezunu olmayanlar ile ilkokul mezunlarında en sık görülmektedir (İçli, 2007: 348 akt. Saruç, 2013:81). Hükümlü kadınlara öğrenim durumu açısından bakıldığında gelişmiş ülkelerde de kadın hükümlülerin öğrenim düzeyinin oldukça düşük olduğu görülmektedir (Almeda, 2005; Haywood ve arkadaşları, 2000: 309 akt. Saruç, 2013:81).

Öğrenim düzeyi ve suç arasındaki ilişki birçok çalışmada ele alınan oldukça önemli bir değişkendir. Bu çalışmada da kadın hükümlülerin öğrenim düzeyleri ile işledikleri suç türü arasındaki ilişki incelenmiş ve bu ilişkinin çapraz sorgulaması yapılmıştır. Buna göre, adam öldürme suçundan dolayı ceza infaz kurumunda bulunan kadınların, düşük eğitim düzeylerine sahip olduğu görülmektedir (Tablo 10). Tablo 10’da görüldüğü üzere adam öldürme veya adam öldürmeye teşebbüs suçundan hükümlü bulunan kadınların lise mezunu veya üniversite/yüksekokul mezunu olmayan kişilerden oluştuğu görülmektedir. Buna göre diğer eğitim düzeyindekilere göre lise mezunu veya üniversite/yüksekokul mezunu olan kişilerin adam öldürme veya adam öldürmeye teşebbüs suçundan ceza infaz kurumunda bulunmaları daha düşüktür.

Tablo 10: Örneklemdaki hükümlülerin işledikleri suç türü ile öğrenim düzeyleri arasındaki ilişkinin çapraz sorgulama tablosu

Hükümlü bulunulan suç türü	Okuryazar değil	Okuryazar ,ilkokul mezunu değil	ilkokul mezunu	Ortaokul mezunu	Lise mezunu	Üniversite veya yüksekokul mezunu	Toplam
Adam öldürme	2	3	0	4	0	0	9
Adam öldürmeye teşebbüs	0	1	1	0	0	0	2
Yaralama	0	0	0	2	1	1	4
Hırsızlık	9	11	0	3	4	2	29
Dolandırıcılık	3	1	0	1	1	1	7
Cinsel suçlar	2	1	0	2	3	1	9
Yağma(Gasp)	0	1	6	2	7	0	16
Zimmet	0	0	0	0	0	1	1
Sahtecilik	0	0	0	0	1	0	1
Uyuşturucu ile ilgili suçlar	13	5	5	1	3	0	27
Toplam	29	23	12	15	20	6	105

Tablo 10’da görüldüğü üzere; hırsızlık ve uyuşturucu ile ilgili suçlardan ceza infaz kurumunda bulunan kişilerin işledikleri suç türü ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Buna göre okuryazar ve okuryazar olmayan kişilerin hırsızlık ve uyuşturucu ile ilgili suçlarından cezaevinde bulunması diğer eğitim düzeyindekilere göre daha yüksektir. Dolayısıyla herhangi bir okul mezunu olmayan veya düşük eğitim düzeyine(ilkokul, ortaokul) sahip kişilerin bu suçlarda yoğunlaştıkları görülmektedir. Çalışmanın bu bulguları daha önce yapılmış olan çalışmalar ile benzerlikler göstermektedir(İl, 1990; Özcan, 1996; İçli ve ark., 2011:105; Saruç, 2013). Bu çalışmanın bulguları arasında üniversite veya yüksekokul mezunlarının belirli bir suç türünde yoğunlaştıkları görülmemektedir, fakat daha önce yapılmış çalışmalarda(Saruç, 2013) dolandırıcılık suçunu işleyen kişilerin çoğunlukla üniversite veya yüksekokul mezunu olan kişilerden oluştuğu ifade edilmiştir.

Konu ile ilgili olarak Kızmaz’ın öğrenim düzeyi ile suç arasındaki ilişkiyi ele aldığı çalışmasında yer alan bir değerlendirme açıklayıcı olacaktır. Suç ve öğrenim

ilişkisi ile ilintili olarak ele alınabilecek diğer bir husus, öğrenim düzeyinin artması ile bağlantılı olarak iş bulabilme imkânının ortaya çıkma olasılığıdır. Bu da dolaylı olarak özellikle, mala yönelik suçların işlenme ihtimalini görece azaltmada etkili olabilmektedir. Çünkü öğrenim düzeyinin artışı ile birlikte iş bulabilme ihtimali, öğrenim düzeyi düşük olanlara nispeten görece daha yüksektir. Ancak burada, suçluluğun sadece işsizlik veya düşük öğrenim düzeyi ile ilintili bir fenomen olduğu veya işsiz ve öğrenim düzeyi düşük olan bireylerin tümünün suç işleyebileceği tanımı çıkarılmamalıdır. Dahası yolsuzluk, zimmete para geçirme gibi bazı beyaz yakalı suçlarda gözlemlendiği gibi, bu suçları işleyenlerin düşük öğrenim düzeyine sahip olmalarının aksine, yüksek düzeyde bir öğrenim düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Bu nedenle, sadece yüksek düzeyde bir öğrenim düzeyine sahip olmak, tümüyle suçu engelleyici bir faktör olarak gözükmemektedir. Bu gerçeğe rağmen, öğrenim düzeyinin yükselmesi birlikte iş bulabilme veya meslek sahibi olma olasılığının ortaya çıkması, suç oranları üzerinde azaltıcı bir rol oynadığı bir gerçektir. Yükseköğrenimli olanlar arasında suç işleme oranının düşük olması da, bu gerçeği apaçık bir biçimde ortaya koymaktadır.” (Kızmaz, 2004:294).

Kadın hükümlülerin demografik özelliklerine göre bir başka değişken, hükümlü kadınların doğdukları yerleşim birimidir. Buna göre, hükümlü kadınların doğum yerlerinin yerleşim birimine göre bulguları Tablo 11’de verilmiştir. Kadın hükümlülerin doğum yerlerinin bölgesel dağılımına ilişkin bulgular, araştırmanın mekân özelliklerine ilişkin bulgular kısmında detaylı bir şekilde yer verilecektir.

Tablo 11: Örneklemdaki hükümlülerin Doğum Yerlerinin Yerleşim Birimlerine Göre Dağılımı

Doğum Yeri	Antalya		Mardin	
	Frekans	%	Frekans	%
İl	73	89	7	30,4
İlçe	5	6,1	9	39,1
Yurtdışı	4	4,9	7	30,4
Toplam	82	100	23	100

Tablo 11’e göre, Antalya ili örnekleminde hükümlü kadınların %89’u il doğumlu iken, %6,1’i ilçe ve %4,9’u ise yurtdışı doğumludur. Antalya ilinde yurtdışı

doğumlu olanların 4'ü Azerbaycan, Almanya ve Bulgaristan doğumludur. Mardin ili örneklem grubunda ise %30,4'ü il doğumlu, %39,1'i ilçe ve %30,4'ü ise yurtdışı doğumludur. Mardin ili Ceza ve Tevkifevinde yurtdışı doğumlu bulunan hükümlülerin tamamı Suriye doğumludur.

Kadın hükümlülerin cezaevine girmeden önceki mesleklerine ilişkin bulgular Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12: Örneklemdeki hükümlülerin cezaevine girmeden önceki mesleklerine göre dağılımı

Meslek	Antalya		Mardin	
	Frekans	%	Frekans	%
Ev kadını	32	39	10	43,5
İşçi	19	23,2	5	21,7
Memur	3	3,7	3	13
Esnaf	12	14,6	5	21,7
Çiftçi	4	4,9	0	0
İşsiz	6	7,3	0	0
Diğer	6	7,3	0	0
Toplam	82	100	23	100

Buna göre Antalya ili örneklemde yer alan hükümlülerin %39'nun ceza infaz kurumuna girmeden önce herhangi bir işte çalışmadığını ve ev kadını olduğu tespit edilmiştir. Antalya ili örnekleminden %23,2'sinin vasıfsız işçi(gündelikçi, seyyar satıcı, kuaför çalışanı) oldukları %3,7'sinin memur(kamu görevlisi, öğretmen, muhasebeci) %14,6'sının esnaf, % 7,3'nün ise işsiz oldukları tespit edilmiştir. Diğer meslek kolunu ifade edenlerin ise; dansöz, şarkıcı, animatör ve konfeksiyoncu olduklarını ifade edilmiştir. Mardin ilinde ise %43,5'nun ev kadını, %21,7'sinin işçi, %13'nün memur(öğretmen), %21,7'sinin ise esnaf(garson, mağaza işletmecisi) oldukları görülmektedir(Tablo 12).

Araştırmada elde edilen bulgular Türkiye'de kadın tutuklu/hükümlüler ile yapılmış olan diğer çalışmalar ile benzerlikler göstermektedir(İl, 1990; Ögün, 1990; İçli, 2007; Gürtuna, 2009; Çoban ve Akgün, 2011; İçli,2013; Saruç, 2013).Yapılan çalışmalara göre, Türkiye'de kadın tutuklu/hükümlüler cezaevine girmeden önce çalışmadıklarının ve çoğunluğunun ev kadını oldukları yönündedir. Ayrıca kadın

tutuklu/hükümlülerin düşük ekonomik gelire sahip olmaları ve vasıfsız işlerde çalışmaları da literatür ile örtüşmektedir.

Tablo 13: Örneklemdaki hükümlülerin cezaevine girmeden önceki gelir durumu ile hükümlü bulunduğu suç türüne göre çapraz dağılımı

Hükümlü bulunulan suç türü	Aylık Gelir(TL)							Toplam
	Geliri Yok	0-500	501-1000	1001-1500	1501-2000	2001-2500	2500+	
Adam Öldürme	2	4	2	0	0	0	1	9
Adam Öldürmeye Teşebbüs	0	1	1	0	0	0	0	2
Yaralama	0	2	0	0	1	0	1	4
Hırsızlık	3	14	4	4	1	1	2	29
Dolandırıcılık	0	3	1	2	0	1	0	7
Cinsel Suçlar	2	3	0	3	0	0	1	9
Yağma(Gasp)	2	1	4	4	0	2	3	16
Zimmet	0	1	0	0	0	0	0	1
Sahtecilik	1	0	0	0	0	0	0	1
Uyuşturucu İle İlgili Suçlar	0	13	9	2	1	0	2	27
Toplam	10	42	21	15	3	4	10	105

Örnekleme yer alan hükümlülerin cezaevine girmeden önceki gelir durumu ile işledikleri suç türü arasındaki ilişkinin çapraz sorgulaması yapılmıştır. Tablo 13'e göre hırsızlık ve uyuşturucu ile ilgili suçları işleyen kişilerin, 0-500 ile 1000-1500 TL arası gelir düzeyine sahip oldukları görülmüştür(Tablo 13).Cinsel suçlardan Ceza ve Tevkifevlerin de bulunan kadınlarında herhangi bir geliri olmayan veya 500-1500 TL arası, düşük ekonomik düzeye sahip kişiler oldukları görülmektedir. Buna göre mal varlığına yönelik işlenen suçların daha çok düşük ekonomik gelir düzeylerine sahip kişilerden oluştuğu görülmektedir. Yağma suçundan dolayı cezaevinde bulunan kadınların gelir düzeyinin 2000-2500 TL arası gelir düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 14 ve Tablo 15'de hükümlülerin anne ve babalarının öğrenim durumu verilmiştir. Çalışmanın bulgularına göre her iki il örneklem grubunda da babaların öğrenim düzeyi annelerin öğrenim düzeyinden daha yüksektir. Antalya ili örneklem grubunda okuma yazma bilen annelerin oranı %42,7'dir. Okuma yazma bilmeyenlerin

oranı ise %57,3'tür. Mardin ili örneklem grubunda ise annelerin yarısından fazlasının okuma yazma bilmediği (%87) görülmektedir. Yalnızca %13'lük bir kısmının okuryazar fakat herhangi bir okul bitirmedikleri görülmekte ve ilkokul veya ortaokul sonrası öğrenim de söz konusu değildir(Tablo 14).

Tablo 14: Örneklemdeki hükümlülerin annelerinin öğrenim durumuna göre dağılımı

İl	Anne öğrenim durumu	Frekans	%
Antalya	Okuryazar değil	47	57,3
	Okuryazar ilkokul mezunu değil	7	8,5
	İlkokul mezunu	12	14,6
	Ortaokul mezunu	4	4,9
	Lise mezunu	10	12,2
	Üniversite veya yüksekokul mezunu	1	1,2
	Üniversite üstü	1	1,2
	Toplam	82	100
Mardin	Okuryazar değil	20	87
	Okuryazar, ilkokul mezunu değil	3	13
	Toplam	23	100

Babaların öğrenim durumuna baktığımızda, Antalya ili örneklemde babaların okuma yazma bilme oranı %79,3 iken okuma yazma bilmeyenlerin oranı %20,7'dir. Antalya ili örneklem grubunda %42,8'nin ilkokul mezunu olduğunu, %9,8'i ortaokul mezunu, %12,2'si ise lise mezunudur. Üniversite veya yüksekokul mezunu olanların sayısı ise yalnızca %2,4'tür. Mardin ili örneklem grubunda ise babaların eğitim düzeyinin de düşük olduğu dikkati çekmektedir. %43,5 okuryazar değil iken yalnızca %21,6'sı herhangi bir okul düzeyinden mezundur(Tablo 15).

Tablo 15: Örneklemedeki hükümlülerin babalarının öğrenim durumuna göre dağılımı

Baba öğrenim durumu	Antalya		Mardin	
	Frekans	%	Frekans	%
Okuryazar değil	17	20,7	10	43,5
Okuryazar, ilkokul mezunu değil	10	12,2	8	34,8
İlkokul mezunu	35	42,7	1	4,3
Ortaokul mezunu	8	9,8	3	13
Lise mezunu	10	12,2	0	0
Üniversite veya yüksekokul mezunu	2	2,4	1	4,3
Toplam	82	100	23	100

2.1.2.KADIN HÜKÜMLÜLERİN SUÇ ÖZELLİKLERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde görüşülen kadın hükümlülerin işledikleri suç türü, suç işleme nedenleri, suçu yönelttikleri kişi, daha önce işledikleri suç türü, hükümlü kadınların suç olgusuna yaklaşımları ele alınacaktır.

Hükümlülerin özelliklerinin ortaya çıkartılarak betimlenmesinde suçları, suç geçmişleri, suçla tanışmayı sağlayan koşullar ve suçlarına ilişkin değerlendirmeler önemli yer tutmaktadır. Hiç şüphe yok ki, suçun işlenmesinde sadece kişinin sosyal çevresi tek başına etken değildir. Ancak bireylerin içinde sosyalleştikleri ve yaşadıkları sosyal çevre, daha geniş bir toplumsal, ekonomik, politik ve kültürel çevrenin ürünü ve örneği olarak ortaya çıkar(Savcı,2004:134). Son yıllarda Türkiye, metropoller ve kentleri hızla gelişmektedir. Bu gelişmeye bağlı olarak yaşanan göç hareketi, gelir dağılımında ki dengesizlik, işsizlik ve eğitim olanaklarından yararlanama gibi nedenler; özellikle hırsızlık, gasp, dolandırıcılık, uyuşturucu ticareti gibi ekonomik nedenli olarak tanımlanan suçları artırmaktadır. Özellikle büyük kentlerde artış gösteren suç oranları, yoksulluk ve kentsel olanaklardan yararlanmamanın getirdiği yoksunluk duygusunu artırmakta, toplumunun yoksul kesimleri için bazı suçları çekici hale getirmektedir (Savcı,2004:134).

Tablo 16'ya göre ceza infaz kurumunda bulunan kadın hükümlülerin işledikleri suç türü dağılımına bakıldığında; Antalya ilinde en fazla kişi tarafından işlenen suçun

(25 kişi), %30,5 ile uyuşturucu ile ilgili suçlar olduğu görülmektedir, bunu takip eden, %28 ile hırsızlık, %15,9'u ile yağma(gasp), %8,5'u adam öldürme,%7,3'ü dolandırıcılık, %4,9'u yaralama, %1,2'si adam öldürmeye teşebbüs ve %1,2'ile ise zimmet suçlarıdır. Çalışmanın bulguları göstermektedir ki Antalya ilinde en fazla mala karşı suçlar (hırsızlık, dolandırıcılık, yağma, zimmet) işlenmiştir. Bu suçları uyuşturucu ile ilgili suçlar ve şahsa karşı suçlar takip etmektedir.

Çalışmanın bu kısmında ayrıca üzerinde durulması gereken bir nokta vardır ki oda Antalya ili ceza infaz kurumunda hükümlü bulunan kadınların çoğunluğunun aynı sosyo-kültürel yapıdan gelmesidir. Buna göre hırsızlık ve uyuşturucu suçunu işleyen hükümlülerin en yüksek oranda “Çingeneler” veya “Romanlar” tarafından işleniyor olması dikkat çekicidir. Örneklem grubunda hırsızlık ve uyuşturucu suçunu işleyen kadınların yarıdan fazlasının Antalya ilinin Zeytinköy semtinde yaşayan romanlardan oluştuğu görülmekte ve bu kişilerin çoğunluğunun aynı soyadını taşımaları da bu durumu desteklemektedir. Ceza infaz kurumu psikologunun aktardığı bilgiler ve araştırmacı tarafından yapılan gözlemlere göre, Romanların bu suçları “gelir getiren bir meslek”, “geçim kaynağı” veya “kariyer” olarak kabul etikleri gözlemlenmiştir. Dolayısıyla özellikle hırsızlık suçunu işleyen kadınların suç işlemeyi yaşam biçimi veya meslek haline getirdikleri görülmektedir.

Çoban ve Akgün'ün(2011) çalışması da bu bulguları desteklemektedir. Araştırmacılara göre Roman kadınlar hırsızlık suçunu işlemeyi bir meslek haline getirmiş ve bu suçu yaşam tarzı olarak algılamışlardır. Saruç (2013)'un çalışmasına göre de örneklem grubunu oluşturan kadınlardan hırsızlık suçunu işleyen kişilerin yüksek oranda roman kadınlardan oluşturduğu ortaya konulmuş, bu bulguları ek olarak hırsızlık suçunun tekrar edildiğini ve örneklem grubunun ailelerinin de en fazla hırsızlık suçu nedeniyle cezaevinde olmalarına değinmiştir.

Antalya ili örneğinde yüksek orana sahip bir diğer suç türü uyuşturucu ile ilgili suçlardır. Türkiye'de bu suç türü her geçen gün artmaktadır. Kadınlarda madde kullanımının artması ya da çoğu zaman uyuşturucu ticaretinde da kurye görevinde olmaları ve kadınların yaşadıkları çevrenin suçun meydana gelmesinde itici güç olması gibi faktörler kadınların bu suç türü payı içerisinde geniş bir alan kaplamasına neden

olmuştur. Hükümlüler ile yapılan görüşmeler ve cezaevi kurum psikologunun aktarımları da kadınların uyuşturucu ile ilgili suçları aileleri veya eşlerinin teşvik etmesi nedeni ile işlediklerini vurgulamışlardır.

İçli'nin(2013) yılında “Kadın Suçluluğu” ile ilgili yaptığı çalışma da uyuşturucu ile ilgili suçların artışına vurgu yapmıştır. Buna göre; 2009 yılı verilerinde uyuşturucu ile ilgili suçlar otuz yıl içerisinde kadınlar tarafından işlenen en seyrek işlenen suç olmaktan ikinci en sık işlenen suç olmaya yükselmiştir(İçli, 2013:53).

Tablo 16'ya göre Mardin ili cezaevinde hükümlülerin işledikleri suç türlerine bakıldığında cinsel suçların artışta olduğu görülmektedir. %30,2 ile cinsel suçlar en yüksek paya sahip iken, %26'sı ile hırsızlık, %13'ü yağma(gasp), %8,7'si adam öldürme, %8,7'si uyuşturucu ile ilgili suçlar, %4,3'ü ile zimmet ve %4,3'ü ile ise dolandırıcılık suçunu işleyen kadınlardan oluştuğu görülmektedir(Tablo 16). Cinsel suçlardan ceza infaz kurumunda bulunanlar arasında 2'si kız kaçırmaya yardım etmekten hükümlü iken diğer 5'i zina ve fuhuşa teşvik suçuyla ceza infaz kurumunda bulunmaktadır.

Tablo 16: Örneklemdaki hükümlülerin işledikleri suç türüne göre dağılımı

Suç türü	Antalya		Mardin	
	Frekans	%	Frekans	%
Adam öldürme	7	8,5	2	8,7
Adam öldürmeye teşebbüs	1	1,2	1	4,3
Yaralama	4	4,9	0	0
Hırsızlık	23	28	6	26,1
Dolandırıcılık	6	7,3	1	4,3
Cinsel suçlar	2	2,4	7	30,4
Yağma(gasp)	13	15,9	3	13
Zimmet	1	1,2	1	4,3
Uyuşturucu ile ilgili suçlar	25	30,5	2	8,7
Toplam	82	100	23	100

Kadın suçluluğu konusunda bir diğer önemli değişken adam öldürme suçunu işleyen kadınların suçu yönelttiği kişinin aile bireylerinden biri veya eşinin olmasıdır. Bu konu üzerine yapılmış çalışmalar adam öldürme suçunu işleyen kişiler ile şiddet ve istismar arasındaki ilişkiye odaklanmıştır. Nitekim bu değişkenler arasındaki anlamlı

ilişki birçok çalışma ile desteklenmiştir. Yapılan çalışmalara göre adam öldürme ve yaralama gibi suçları işleyen kadınların korunma amacıyla bu suçları işledikleri ve suçun yöneltildiği kişi ile yakın ilişki içinde oldukları görülmektedir(Özgür ve Sunar 1982; Ögün, 1990;Kaptanoğlu ve diğerleri 1988; Saygılı ve Aliustaoğlu, 2009; Göldoğan, 2010).

Çalışmada elde edilen bulgulara göre adam öldürme suçunu işleyen %17,2'lik(Tablo 17) bir kısmın 6'sı bu suçu eşlerine yönelik işlemişlerdir. Araştırmada 2 kişi ise diğer aile bireyelerine ve komşuya karşı bu suçu işlemiştir. Yapılmış çalışmaların bulguları ile bu durum desteklenmektedir(Tablo 17). Saygılı ve Aliustaoğlu'nun(2009) şiddet suçlarını işleyen kadınların araştırıldığı çalışmanın bulgularına göre; adam öldürme suçu işleyen kadınların % 31,8'i kurbanın eşi olup, kadın olgularda suçlu kurban ilişkisinde kadın suçluların %56'sının birlikte oldukları erkekleri ya da eski erkek arkadaşlarını öldürdükleri saptanmıştır (Saygılı ve Aliustaoğlu, 2009:6). Benzer şekilde Ögün'ün(1990)Sivas Yarı Açık Cezaevinde bulunan kadın hükümlüler ile yaptığı bir çalışmanın bulgularına göre; araştırma grubunu oluşturan kadınların yaklaşık %40'ı eşini öldürmüştür. Adam öldürme suçu işleyenler içinde, eşini öldürenlerin oranı %48,1'dir(Ögün 1990:104).

Bulgulara göre kadınların aile bireyelerine karşı şiddet uygulaması aile içi şiddetin varlığıdır. Şiddete uğrayan kadınlar öncelikle kendilerine şiddet uygulayan kişiyi (eş, sevgili, birlikte yaşanan kişi)öldürmektedirler(İçli, 2013:90). Aile içi şiddete yönelik önlemlerin alınması kadınların bu suçu işlemesini önleyebilir.

Tablo 17: Örneklemdaki hükümlülerin suçu ve suçu işledikleri kişi ile yakınlığının çapraz sorgulanma dağılımı

Hükümlü Bulunduğu Suç Türü	Suçun yöneltildiği kişi						Toplam
	Eş	Akraba	Anne/ Baba	Komşu	Devlete	Tanımayan	
Adam öldürme	5	1	0	1	0	2	9
Adam öldürmeye teşebbüs	0	0	0	0	0	2	2
Yaralama	0	0	0	0	0	4	4
Hırsızlık	0	0	1	0	4	24	29
Dolandırıcılık	0	0	0	0	1	6	7
Cinsel suçlar	0	0	0	0	0	9	9
Yağma(gasp)	0	0	0	0	2	14	16
Zimmet	0	0	0	0	0	1	1
Sahtecilik	0	0	0	0	0	1	1
Uyuşturucu ile ilgili suçlar	1	0	0	1	0	25	27
Toplam	6	1	1	2	7	88	105

Meydana gelen suçların nedenlerine ilişkin veriler Tablo 18’de yer almaktadır. Tablo 18’e göre Antalya ilinde %41,5 ile maddi sıkıntı yüzünden suçun işlendiği ifade edilmiştir. Bunu takip eden %28 ile karşı taraftan kaynaklanan nedenler, %9,8’i tehdit edilme, %7,3’ü bunalım, tahrik sonucu, % 6,1’i kaza sonucu, %3,7’si sarkıntılık, küfür, hakaret sonucu, %1,2’si evlenmek, %1,2’si, namus,%1,2’si ile ise kan davası sonucu suç işlediklerini ifade etmişlerdir.

Mardin ili örnekleminde ise en yüksek oranda ifade edilen nedenler benzerlik göstermektedir.%30,4’ü maddi sıkıntı yüzünden, %47,8’i karşı taraftan kaynaklanan nedenler, %8,7’si kan davası, %4,3’ü sarkıntılık, küfür, hakaret, %4,3’ü bunalım, tahrik sonucu suç işlediklerini ifade etmişlerdir. Kadın hükümlülerin suç işleme nedenleri her iki örneklem grubunda da benzerlikler göstermektedir. Kadınlar, “maddi sıkıntılar” ve “karşı taraftan kaynaklanan” nedenler ile suç işlediklerini belirtmişlerdir(Tablo 18)

Tablo 18: Örneklemdaki hükümlülerin suç işleme nedenlerine göre dağılım

İl	Suç işleme nedeni	Frekans	%
Antalya	Evlenmek için	1	1,2
	Namus, şeref için	1	1,2
	Kan davası	1	1,2
	Maddi sıkıntı yüzünden	34	41,5
	Tehdit edildiğim için	8	9,8
	Sarkıntılık, küfür, hakaret	3	3,7
	Bunalım, tahrik sonucu	6	7,3
	Karşı taraftan kaynaklanan nedenler	23	28
	Kaza sonucu	5	6,1
	Toplam	82	100
Mardin	Kan davası	2	8,7
	Maddi sıkıntı yüzünden	7	30,4
	Tehdit edildiğim için	1	4,3
	Sarkıntılık, küfür, hakaret	1	4,3
	Bunalım, tahrik sonucu	1	4,3
	Karşı taraftan kaynaklanan nedenler	11	47,8
		Toplam	23

Kadın suçluluğu ile ilgili bir başka önemli değişken örneklemin daha önce suç işleme durumu konusu, bir diğer ifade ile mükerrer suçluluk konusudur. Antalya ili cezaevinde araştırmaya katılan örneklem grubunun %61'i daha önce cezaevine girmemiş kişilerdir, geriye kalan %39'u ise daha önce suç deneyiminde bulunmuş kişilerdir(Tablo 19). Antalya ili cezaevi örnekleminde daha önce cezaevinde tutuklanan/hüküm giyenlerin %22'si hırsızlık suçundan,%4,9'uuyuşturucu ile ilgili suçlardan, %4,9'u dolandırıcılık suçundan, %2,4'ü cinsel suçlardan,%4,2'siyaralama suçundan, %1,2'si sahtecilik suçundan ve %1,2'si ise adam öldürme suçundan daha önce cezaevinde bulunmuştur(Tablo 20). Mardin ili örnekleminde ise suçun tekrarlanma oranı %69,6 ile oldukça düşüktür(Tablo 19). %21,7 ile hırsızlık suçunun tekrarlanması Antalya ili ile benzerlik göstermektedir. Bu suçluluğu %4,3 ile cinsel suçlar ve %4,3 ile yaralama suçu takip etmektedir(Tablo 20). Buna göre Antalya ilinde mal varlığına karşı işlenen suçların(hırsızlık, dolandırıcılık) tekrarlandığını, adam öldürme gibi şahsa karşı suçların ise tekrarlanmasının oldukça düşük olduğu görülmektedir. Mardin ili örnekleminde tekrarlanan suç türü çeşitliliğinin oldukça az olduğu ve hırsızlık suçunun ise en yüksek oranda tekrarlandığı görülmektedir. Araştırmanın bulgularına göre her iki örneklem grubu içinde hırsızlık suçunun mükerrerlik oranının diğer suç türlerine göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 19: Örneklemedeki hükümlülerin daha önce hüküm giyme durumlarına göre dağılımı

Daha önce hüküm giyme durumu	Antalya		Mardin	
	Frekans	%	Frekans	%
Evet	32	39	8	34,8
Hayır	50	61	15	65,2
Toplam	82	100	23	100

Tablo 20: Örneklemedeki hükümlülerin daha önce tutuklu/hükümlü oldukları suç türü dağılımı

İl	Suç türleri	Frekans	%
Antalya	Daha önce cezaevinde bulunmadı	50	61
	Adam öldürme	1	1,2
	Yaralama	2	2,4
	Hırsızlık	18	22
	Dolandırıcılık	4	4,9
	Cinsel suçlar	2	2,4
	Sahtecilik	1	1,2
	Uyuşturucu ile ilgili suçlar	4	4,9
	Toplam	82	100
Mardin	Daha önce cezaevinde bulunmadı	16	69,6
	Yaralama	1	4,3
	Hırsızlık	5	21,7
	Cinsel suçlar	1	4,3
	Toplam	23	100

Suçluluk konusu ve bu çalışma ile ilgili bir diğer önemli değişken kadın hükümlülerin suçu işledikleri yerdir. Daha önce yapılmış çalışmalara göre, erkeklerin ve kadınların suç işledikleri yerler birbirinden farklılık arz etmektedir. Erkekler çoğunlukla kamusal alanda(çarşı, pazar, sokak, mahalle,semt) suç işlerken, kadınlar özel alanda(ev, mutfak, yatak odası) suç işlemektedir. Bu durumun gerekçesi olarak kadınların kamusal alanda erkeklere göre daha az yer alması gösterilebilir. Çalışmanın bulgularına göre kadınların toplamda %85,6'sı evde suç işlemiştir. Antalya ili örnekleminde, kadınların %30,5'i sokakta suç işlerken,mahalle, çarşı ve işyerinde suç işleyenlerin oranı ise aynıdır(%8,5). Mardin ili örnekleminde ise %47,8'i evde, %34,8'i sokakta,%8,7'siçarşıda ve %8,7'si mahallede suç işlemiştir. İşyerinde suç işleyen ise yoktur(Tablo 21).

Tablo 21: Örneklemedeki hükümlülerin suçu işledikleri yere göre dağılımı

Suçun işlendiği yer	Antalya		Mardin	
	Frekans	%	Frekans	%
Ev	31	37,8	11	47,8
Sokak	25	30,5	8	34,8
Mahalle	7	8,5	2	8,7
Çarşı	7	8,5	2	8,7
İş yeri	7	8,5	0	0
Diğer	5	6,1	0	0
Toplam	82	100	23	100

2.1.3. MEKÂN ÖZELLİKLERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde örneklem grubunu oluşturan kadın hükümlülerin doğum yerleri, yaşamlarını uzun süre geçirdikleri yer, cezaevinden önce yaşadıkları yerin olumlu/olumsuz özellikleri, göç etme durumları, suçtan uzak olarak algıladıkları yerler, tahliye sonrası endişeleri ele alınacaktır.

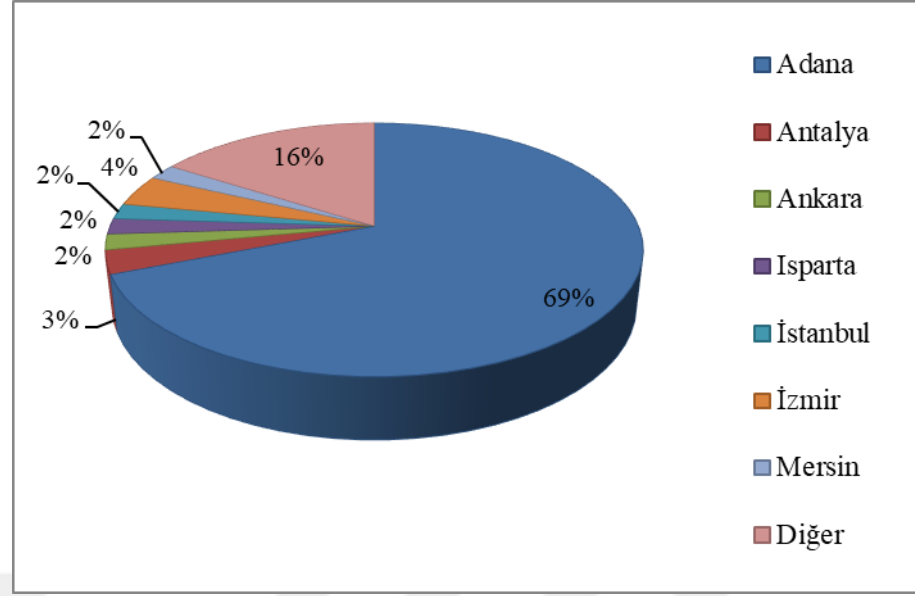
Tablo 22’de verildiği üzere hükümlülerin doğum yerlerinin il ölçeğinde çeşitlilik göstermesinden dolayı doğum yerleri bölgesel dağılım olarak verilmiştir. Fakat örneklem grubunu oluşturan hükümlülerin yalnızca Antalya ve Mardin ili doğumlu olanların çalışmada vurgulanması amacıyla il ölçeğinde verilmiştir.

Tablo 22’ye göre Antalya ilinde çalışma grubunu oluşturan hükümlü kadınların %26,8’i Antalya ili doğumludur. %23,2’si Akdeniz bölgesi, %12,2’si Ege bölgesi, %7,3’ü Marmara bölgesi, %2,7’si Karadeniz bölgesi, %13,4’ü İç Anadolu bölgesi, %3,7’si Doğu Anadolu bölgesi, %4,9’u Güneydoğu Anadolu bölgesi doğumludur. Yurtdışı doğumlu olan kadınların oranı ise %4,9’dur(Bulgaristan, Almanya, Azerbaycan). Mardin ili örnekleminde ise;%34,8’i Mardin ili doğumlu, %4,3’ü Akdeniz Bölgesi, %30,4’ü Güneydoğu Anadolu bölgesi, %30,4’ü ise yurtdışı doğumludur(Suriye)(Tablo 22).

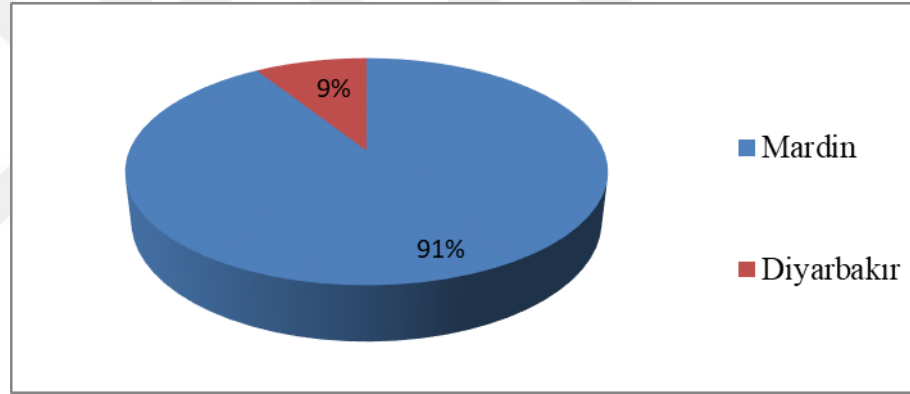
Tablo 22: Örneklemdaki hükümlülerin doğum yerlerine göre il/bölgesel ölçeğinde dağılımı

İl	Doğum yeri bölge adı	Frekans	%
Antalya	Antalya ili	22	26,8
	Akdeniz bölgesi	19	23,2
	Ege bölgesi	10	12,2
	Marmara bölgesi	6	7,3
	Karadeniz bölgesi	3	3,7
	İç Anadolu bölgesi	11	13,4
	Doğu Anadolu bölgesi	3	3,7
	Güneydoğu Anadolu bölgesi	4	4,9
	Yurtdışı	4	4,9
		Toplam	82
Mardin	Mardin ili	8	34,8
	Akdeniz bölgesi	1	4,3
	Güneydoğu Anadolu bölgesi	7	30,4
	Yurtdışı	7	30,4
		Toplam	23

Grafik 2’de hükümlülerin suçu işledikleri yer verilmiştir. Buna göre Antalya ili cezaevinde hükümlülerin %69’u Antalya ilinde suç işlemişken, %16’sı diğer illerde(Ardahan, Kahramanmaraş, Batman, Denizli, Eskişehir, Manisa, Yalova, Samsun, Tokat, Kayseri, Yozgat), %4’ü İstanbul’da, %3’ü Adana’da suç işlemiştir. Isparta, İzmir, Ankara ve Mersin’de suç işleyenlerin oranı ise aynıdır(%2)(Grafik 2). Mardin ili örnekleminde ise çalışma grubunun %91’i Mardin ilinde , %9’u Diyarbakır ilinde, suç işlemiştir(Grafik 3).

Grafik 2: Suçun işlendiği yere göre Antalya ili cezaevindeki hükümlülerin dağılımı

Grafik 3: Suçun işlendiği yere göre Mardin ili cezaevindeki hükümlülerin dağılımı

Suçlar; sosyal, siyasal, ekonomik, fiziksel ve psikolojik şartlar ile coğrafi faktörler arasındaki etkileşimden kaynaklanan bir olgudur(Sargın ve Temurçin, 2012:3). Dolayısıyla bireyin yaşadığı çevre de, suç olgusunun meydana gelmesinde önemli bir değişken olarak kabul edilmektedir. Tablo 23'e göre bir değerlendirme yapıldığında Antalya ilinde hükümlülerin % 46,3'ü büyükşehirde yaşamların büyük bir kısmını geçirirken, %29,3'ü ilde, %17,1'i ilçede ve %7,3'ü köy-kasaba yerleşim yerlerinde yaşamlarının büyük bir kısmını geçirmişlerdir(Tablo 23). Mardin ili örneğinde ise bu durum farklılık arz etmektedir. Örneklemin %17,4'ü köy-kasaba da yaşamlarının büyük çoğunluğunu geçirirken, %47,8'i ilçede ve %34,8'i ise ilde geçirmişlerdir. Büyükşehirde hayatını geçiren hükümlü ise yoktur (Tablo 23).

Tablo 23'e bakıldığında hükümlülerin çoğunluğunun yaşamlarının büyük bir bölümünü kentlerde geçirdikleri görülmektedir. Bu akışın kırsal alanlardan kentsel alanlara doğru geliştiği görülmektedir. Kentlerde ekonomik çeşitliliğin fazla olması, suç işlemeyi çekici kıldığı varsayılı bilinir. Kentleşme ve suç arasında oluşan çeşitli ve karmaşık ilişki birçok çalışmada ele alınmıştır. Konuyla ilgili Dönmezer'in(1994) çalışmasında yer alan suç ve kentleşme arasındaki ilişki üzerine yaptığı bir değerlendirme açıklayıcı olacaktır; şehirleşmedeki yoğunlaşmanın suçluluk oranını artırması ortaya çıkan çeşitli kriminojen etkenler ve etmenler dolayısıyladır. Sosyal hareketliliğin hızlanması sosyal kontrol mekanizmasının çözülmüş hale gelmesi, sosyal normların insan tavır ve hareketlerini idare edici güçlerin yıkılması(anomi), çözülme(deorganizasyon), farklılıkların bir araya gelmesi çeşitli sebeplerle bir suç alt kültürünün teşekülü, bu kriminojen etmenler arasında sayılmalıdır. Büyüyen şehirlerde hayatın anomim hale gelmesi, dolayısıyla insanların birbirini tanımaz hale getirmekte, yan yana yaşayan insanlar manen birbirinden soyutlanmış hale girmektedirler. Bu hal insanların, söz gelimi, empermeabilitesini azaltmakta, insanlardaki tahriş edilme kabiliyetini, arttırmaktadır. Bütün bu sebeplerle şehirleşen toplumlarda suçluluğun artacağı, şehirleşmenin en önemli sebeplerinden birini teşkil eden sanayileşmenin suçların nicelik bakımından da durumunu değiştireceği, şehirleşen bölgelerde cebir ve şiddete dayanan suçların genel suçluluk arasındaki yeri azalırken mala karşı işlenen suçların, hileli suçların, kadın ve çocuk suçluluğunun artacağı kriminologlar tarafından açıklanmaktadır(Dönmezer, 1994).

Tablo 23: Örneklemdaki hükümlülerin yaşamlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yerleşim yerlerinin dağılımı

Yerleşim yeri	Antalya		Mardin	
	Frekans	%	Frekans	%
Köy-Kasaba	6	7,3	4	17,4
İlçe	14	17,1	11	47,8
İl	24	29,3	8	34,8
Büyükşehir	38	46,3	0	0
Toplam	82	100	23	100

Suç çalışmalarında ele alınan önemli bir diğer değişken suç ve göç arasındaki ilişkidir. Kentleşme sürecinde suçluluk oranının artmasında suça etki eden faktörler yanında göç faktörü ve göçün etkilediği faktörlerde yer almaktadır. Suça etki eden bazı faktörler arasında; sosyal akıcılığın hızlanması, sosyal kontrol mekanizmasının bozulması, sosyal normların etkisinin azalması, farklı sosyo-kültürel yapıdaki insanların bir araya gelmesi, çeşitli sebeplerle bir suç alt kültürünün teşekkülü gibi faktörler yer almaktadır. Göçün etkilediği bazı faktörlerin arasında ise; nüfus artışı, ekonomik sebepler, eğitim, kültür, sağlık gibi kamusal hizmetlerden faydalanma isteği ve ulaşım, haberleşme ve enformasyon ağındaki gelişmeler şeklindeki itici, çekici ve iletici nedenler şeklinde sıralayabiliriz. Bunların yanı sıra göçe etki eden diğer faktörler arasında; kan davası, toplumsal baskı ve terör olayları gibi faktörler de bulunmaktadır(Yıldırım, 2004:146).

Antalya ili örnekleminde araştırma grubunun %42,7'lik bir kısmı göç hareketine katılmış iken, Mardin ili örnekleminde bu durum %52,2'lik bir kısmı oluşturmaktadır(Tablo 24).

Tablo 24: Örneklemdaki hükümlülerin göçe katılma durumu

Göç durumu	Antalya		Mardin	
	Frekans	%	Frekans	%
Evet	35	42,7	12	52,2
Hayır	47	57,3	11	47,8
Toplam	82	100	23	100

Antalya ili %14,6 ile Akdeniz bölgesinden ve %11 ile İç Anadolu bölgesinden en fazla göçü almıştır. Mardin ili ise %17,4 ile Güneydoğu Anadolu bölgesinden göç alırken, %30,4 ile Yurtdışından(Suriye) göç almıştır(Tablo 25).

Antalya ilinde hükümlüler ile yapılan görüşmelerde aktardıkları bilgilere göre, hükümlülerin göç etme nedenleri; yaşadıkları yerdeki ekonomik sorunlardan kaçış, iş bulmak ve daha iyi yaşamak ümidi ile göç etme, kentlerde eğitim, sağlık ve hizmet olanaklarının çekici olması ve çocuklarını daha iyi koşullarda okutma isteği gibi faktörleri göç etme nedenleri arasında göstermişlerdir. Diğer yandan daha önce göç

hareketine katılmış olan akrabalarını veya hemşerilerini takip etmeyi de neden olarak göstermişlerdir. Mardin ilinde ise göç eden kesimin bir kısmının evlenerek bir başka yere göç ettiklerini bir diğer kısmının ise kan davası sorunlarından ötürü göç hareketinde bulduklarını ve daha iyi yaşamak beklentisi ile göç ettiklerini belirtmişlerdir. %15,2'lik bir kısım ise Suriye'de yaşanan savaştan kaçtıklarını ve göç ettiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 25: Örneklemdaki hükümlü kadınların göç etikleri bölgelerin dağılımı

İl	Göç edilen bölge adı	Frekans	%
Antalya	Göç edilmedi	47	57,3
	Akdeniz bölgesi	12	14,6
	Ege bölgesi	6	7,3
	Marmara bölgesi	1	1,2
	Karadeniz bölgesi	1	1,2
	İç Anadolu bölgesi	9	11
	Doğu Anadolu bölgesi	1	1,2
	Güneydoğu Anadolu bölgesi	3	3,7
	Yurtdışı	2	2,4
	Toplam	82	100
Mardin	Göç edilmedi	11	47,8
	Akdeniz bölgesi	1	4,3
	Güneydoğu Anadolu bölgesi	4	17,4
	Yurtdışı	7	30,4
	Toplam	23	100

Göç sürecinde farklı bir sosyal yapıya geçişte yaşanan uyum sorunu, sosyal yapıda farklılıkları meydana getirmekte, bu durumda çoğu zaman çatışmalara neden olmaktadır. Hızlı ve çarpık kentleşme, kentlerde yaşanan hızlı nüfus artışı, göç sonrası karşılaşılan işsizlik, topluma uyum sorunu, göç sonrasında beklentilerin gerçekleşmemesi bireyi suça iten nedenler arasında gösterilebilir. Tablo 26'da verildiği üzere araştırma grubunun göç sonrasında karşılaştığı güçlükler araştırılmıştır. Buna göre; her iki araştırma grubunda hükümlülerin göç sonrası karşılaştıkları sorunların ekonomik ve sosyal temelli olduğu görülmektedir. Antalya ilinde kadınların %15,9'u geçim sıkıntısı, %9,8'i işsizlik, %6,1'i aile geçimsizliği, %2,4'ü barınma sorunu ile karşılaşmıştır. Antalya ili örnekleminde göç eden %42,7'lik bir bölümün, %9,8'i göç sonrası herhangi bir güçlük ile karşılaşmamıştır. Mardin ilinde de göç eden kadın hükümlülerin göç sonrası karşılaştıkları güçlükler Antalya ili ile oran olarak farklılık gösterse de karşılaşılan güçlükler benzerlik göstermektedir. Tablo 26'da verildiği üzere

Mardin ili örnekleminde, araştırma grubunun %30,4'ü işsizlik ve %4,3'ü ile aile geçimsizliği ile karşı karşıya kalırken, %17,4'ü güçlük çekmemiştir(Tablo 26).

Tablo 26: Örneklemdaki hükümlülerin göç etikten sonra karşılaştıkları güçlüklerin dağılımı

İl	Göç ettikten sonra ne tür zorluklarla karşılaştınız?	Frekans	%
Antalya	Göç edilmedi	46	56,1
	İşsizlik	8	9,8
	Geçim sıkıntısı	13	15,9
	Barınma sorunu	2	2,4
	Aile geçimsizliği	5	6,1
	Güçlük çekmedim	8	9,8
	Toplam	82	100
Mardin	Göç edilmedi	11	47,8
	İşsizlik	7	30,4
	Aile geçimsizliği	1	4,3
	Güçlük çekmedim	4	17,4
	Toplam	23	100

Tablo 27'ye göre işlenen suç türü ve göç arasında yaklaşık olarak yarı yarıya değerler ortaya çıkmaktadır. Hırsızlık ve uyuşturucu ile ilgili suçlardan cezaevinde bulunan kadınların toplamda 26'sı göç etmiş iken bu suçu işleyenlerin 30'u göç etmemiştir. Adam öldürme, adam öldürmeye teşebbüs ve yaralama suçlarını işleyenlerin toplamda 6'sı göç etmiş iken 9'u göç etmemiştir. Diğer taraftan Dolandırıcılık suçunu işleyenlerin 3'ü göç etmiş iken 4'ü göç etmemiştir. Cinsel suçlardan cezaevinde olanların 5'i göç etmiştir(Tablo 27).

Tablo 27: Örneklemdaki hükümlülerin işledikleri suç türü ve göç etme durumlarının çapraz sorgulama dağılımı

Hükümlü Bulunduğu Suç Türü	Göç edildi mi?		Toplam
	Evet	Hayır	
Adam öldürme	2	7	9
Adam öldürmeye teşebbüs	2	0	2
Yaralama	2	2	4
Hırsızlık	13	16	29
Dolandırıcılık	3	4	7
Cinsel suçlar	5	4	9
Yağma(gasp)	6	10	16
Zimmet	0	1	1
Sahtecilik	1	0	1
Uyuşturucu ile ilgili suçlar	13	14	27
Toplam	47	58	105

Araştırmanın mekân özelliklerine dair kısmında örneklem grubuna kadın hükümlülerin cezaevi yaşamından önce yaşadıkları yeri olumlu veya olumsuz özellikleri ile nasıl ifade ettikleri üzerine sorular sorulmuştur. Bu konu üzerine kişilere yöneltilen sorular kadınların cezaevi öncesinde yaşadıkları fiziksel mekânı tanımlama özelliklerine dairdir. Buna göre Tablo 28’de verildiği üzere, Antalya ili örnekleminde hükümlü kadınlar yaşadıkları yerin olumlu özelliklerini %54,9 ile sıradan bir yer olarak tanımlamış, %14,6’sı sosyal imkânları elverişli bir yer olarak, %11 gelişmiş bir yer olarak, %4,9’u temiz bir yer ve benzer oranda %4,9’u sakin, huzurlu bir yer olarak, %3,7’si ise sağlık ve eğitim hizmetlerinin gelişmiş olduğu bir yer olarak tanımlamıştır. Tablo 28’de Mardin ili örneklem grubunun bulguları verilmiştir. Buna göre %34,8’i yaşadıkları yeri sıradan bir yer olarak tanımlarken, %43,5’nin sakin, huzurlu bir yer, %21,7’sinin ise sosyal imkânları elverişli bir yer olarak tanımladıkları görülmektedir (Tablo 28).

Tablo 28: Örneklemdaki hükümlülerin yaşadıkları yerin olumlu özelliklerini ifade etme biçimleri dağılımı

İl	Yaşadığınız yerin olumlu özellikleri	Frekans	%
Antalya	Sıradan bir yer	45	54,9
	Sağlık ve eğitim hizmetlerinin gelişmiş olduğu bir yer	3	3,7
	Temiz bir yer	4	4,9
	Sosyal imkânları elverişli bir yer	12	14,6
	Ulaşımı elverişli bir yer	5	6,1
	Gelişmiş bir yer	9	11
	Sakin huzurlu bir yer	4	4,9
	Toplam	82	100
Mardin	Sıradan bir yer	8	34,8
	Sosyal imkânları elverişli bir yer	5	21,7
	Sakin huzurlu bir yer	10	43,5
Toplam	23	100	

Tablo 29: Örneklemdaki hükümlülerin yaşadıkları yerin olumsuz özelliklerini ifade etme biçimleri dağılımı

İl	Yaşadığınız yerin olumsuz özellikleri	Frekans	%
Antalya	Suçta meyilli bir yer	19	23,2
	Alt yapının yetersiz olduğu bir yer	5	6,1
	Göç veren bir yer	1	1,2
	Kirliliğin fazla olduğu bir yer	1	1,2
	Yoksulluğun fazla olduğu bir yer	9	11
	İşsizliğin yoğun olduğu bir yer	5	6,1
	Kenar mahalle	37	45,1
	Diğer	5	1,2
	Toplam	82	100
Mardin	Suçta meyilli bir yer	2	8,7
	Alt yapının yetersiz olduğu bir yer	1	4,3
	Yoksulluğun fazla olduğu bir yer	17	73,9
	İşsizliğin yoğun olduğu bir yer	1	4,3
	Kenar mahalle	2	8,7
Toplam	23	100	

Antalya ili örneklem grubunda hükümlülerin yaşadıkları yerin olumsuz özelliklerini ifade etme biçimleri Tablo 29’da verilmiştir. Buna göre; %45,1’i yaşadıkları yeri kenar mahalle olarak tanımlarken, %23,2’si suçta meyilli bir yer olarak, %11’i yoksulluğun fazla olduğu bir yer, %6,1’i alt yapının yetersiz olduğu bir yer, %6,1’i işsizliğin yoğun olduğu bir yer olarak tanımlarken, %1,2 ile göç veren bir yer, kirliliğin fazla olduğu bir yer ve diğer diyenlerin oranı ise aynıdır(%1,2). Mardin ili

örneklem grubunda ise %73,9'u yoksulluğun fazla olduğu bir yer olarak tanımlarken, %8,7'si suça meyilli bir yer, % 8,7'si kenar mahalle, %4,3'ü alt yapının yetersiz olduğu bir yer ve %4,3'ü işsizliğin yoğun olduğu bir yer olarak ifade etmişlerdir (Tablo 29).

Araştırmada görüşülen örneklem grubuna, bireyin bir suç işleminde yaşadıkları yerin etkisinin olup olmadığı, etkisi var ise hangi etkenlerin bireyin suç işleminde etkili olduğunu ve Türkiye'de hangi bölgeyi suçtan uzak, yaşanılabilir bir yer olarak gördüklerini anlamak amacıyla üç ayrı soru sorulmuştur. Buna göre ilk olarak hükümlülere yaşanan yerin bireyin suç işleminde etkisinin olup olmadığı sorulmuştur. Buna göre, örneklem gruplarının toplamda %43,2'sinin ise yaşanan yerin bireyin suç işleminde etkisinin olmadığını düşünmekte iken(Tablo 30), Antalya ilinde örneklem grubunun %82,9'u, Mardin ilinde ise %73,9'uya yaşanan yerin bireyin suç işleminde etkisinin olduğunu düşünmektedir. Bu faktörlerden hangisinin bireyi suç işleminde etkili olduğunu bulguları ise Tablo 30'da verilmiştir. Antalya ilinde %35,4'lük bir çoğunluğun ekonomik faktörlerin bireyin suç işleminde etkili olduğunu düşünürken, %19,5'i toplumsal faktörlerin etkili olduğunu, %18,3'nün gelişmişlik düzeyinin etkili olduğunu, %4,9'u çok eşlilik(kuma)durumunun etkili olduğunu, %3,7'si gelenek ve göreneklerin etkili olduğunu, %1,2'nin ise aile baskısının bireyin suç işleminde etkili olduğunu düşünmektedir. Mardin ili örnekleminde ise %34,8'i ekonomik faktörlerin, %13'ü gelenek ve göreneklerin, %13'ü toplumsal faktörlerin, %8,7'si gelişmişlik düzeyinin, %4,3'ü çok eşlilik(kuma) durumunun bireyin suç işleminde etkili olduğunu düşünmektedir. Aile baskısının etkili olduğunu düşünen ise yoktur(Tablo 30).

Tablo 30: Bireyin suç işleminde yaşanan yerin hangi faktörlerin etkisi vardır sorusunun dağılımı

Suçun işlenmesinde etkili faktörler nelerdir?	Antalya		Mardin	
	Frekans	%	Frekans	%
Yaşanılan yerin etkisi yoktur	14	17,1	6	26,1
Gelişmişlik düzeyi	5	18,3	2	8,7
Ekonomik faktörler	29	35,4	8	34,8
Toplumsal faktörler	16	19,5	3	13
Aile baskısı	1	1,2	0	0,0
Çok eşlilik(kuma)durumu	4	4,9	1	4,3
Gelenek görenekler	3	3,7	3	13
Toplam	82	100	23	100

Araştırmada sorgulanan bir diğer soru hükümlülerin Türkiye’de hangi bölgeyi suçtan uzak, yaşanabilir bir yer olarak gördüğü sorusudur. Yapılan görüşmelere göre kadın hükümlülerin bir kısmı medyadan en az olay duydukları Karadeniz bölgesini suçtan uzak gösterirken, bir kısmı da koğuş arkadaşlarının yaşadıkları yerlerden çıkarımlar yaparak bu soruya yanıt vermişlerdir. Yaşadıkları yeri suça en yakın gören bir kesim de her iki örneklem grubunda vardır. Antalya ili örneklem grubunda %30,5 ile Karadeniz Bölgesi’ni, %13,4 İç Anadolu Bölgesi’ni, %13,4’nün Akdeniz Bölgesi’ni, %9,8’nin Doğu Anadolu Bölgesi’ni, %3,7’sinin Marmara Bölgesi’ni, %4,9’nun Ege Bölgesi’ni, %2,4’ü Güneydoğu Anadolu Bölgesi’ni suçtan uzak görmektedir. Araştırma grubunda yer alan yabancılar bu soruyu yanıtlamışlardır. Araştırmada her iki örneklem grubunun soru kâğıdında yer almayan fakat hükümlülerin kendi ifadeleri olarak yazdıkları bir seçenek olmuştur bu da “hiçbir yer” seçeneğidir. Hükümlülerin Antalya ili örnekleminde %18,3’ü Türkiye’de tüm bölgelerin de suçun işlendiğini, hiçbir bölgenin suçtan uzak olmadığını ifade etmişlerdir (Tablo 31).

Mardin ili örneklem grubunda da hükümlülerin %34,8’i yabancı olmalarından dolayı soruyu yanıtızsız bırakmışlardır. Diğer taraftan %26,1’i “hiçbir yeri” suçtan uzak görmez iken, %21,7’si Karadeniz bölgesinin, % 8,7’nin Akdeniz bölgesinin, %4,3’ü Marmara bölgesinin, %4,3’ü İç Anadolu bölgesinin, suçtan uzak olduğunu düşünmektedir. Ege bölgesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve Doğu Anadolu bölgesinin ise seçenekleri ise düşünülmemiştir. Her iki örneklem grubunda da toplamda %52’lik bir kısmı Karadeniz Bölgesini suçtan uzak, yaşanabilir bir yer olarak düşünmüştür. %44,4’ü ise Türkiye’de hiçbir bölgeyi suçtan uzak bulmamaktadır (Tablo 31).

Tablo 31: Türkiye’de hangi bölgeleri suçtan uzak olarak düşünmektesiniz sorusunun dağılımı

Bölge adı	Antalya		Mardin	
	Frekans	%	Frekans	%
Yabancı	3	3,7	8	34,8
Marmara bölgesi	3	3,7	1	4,3
Ege bölgesi	4	4,9	0	0
Akdeniz bölgesi	11	13,4	2	8,7
Karadeniz bölgesi	25	30,5	5	21,7
İç Anadolu bölgesi	11	13,4	1	4,3
Güneydoğu Anadolu bölgesi	2	2,4	0	0
Doğu Anadolu bölgesi	8	9,8	0	0
Hiç bir yer	15	18,3	6	26,1
Toplam	82	100	23	100

Araştırmada sorgulanmak istenen bir diğer değişken hükümlü kadınların algılarını anlamaya yöneliktir. Buna göre hükümlü kadınlara suçtan uzak, yaşanabilir bir yerin nasıl olması gerektiği sorulmuştur. Antalya ilinde kadınların %58,5’i sosyo-kültürel ve ekonomik refahın gelişmiş olduğu bir yerin yaşanılabilir bir yer olduğunu düşünürken,%17,1’lik bir kısım kadının toplumdaki yerinin önemsendiği bir yerin, %9,8’i toplumsal baskının olmadığı bir yeri, %9,8’i şiddetin olmadığı bir yeri, %4,9’u eğitim seviyesinin yüksek olduğu bir yeri suçtan uzak yaşanılabilir bir yer olarak göstermiştir(Tablo 32).

Mardin ili örneklem grubunda kadınların yarıdan fazlasının %73,9’nun sosyo-kültürel ve ekonomik refahın gelişmiş olduğu bir yerin yaşanılabilir bir yer olduğunu düşünmektedir. %17,4’lük bir grubun kadının toplumdaki yerinin önemsendiği bir yerin, %4,3’ün şiddetin olmadığı bir yerin, %4,3’ü eğitim seviyesinin yüksek olduğu bir yerin suçtan uzak olduğunu düşünmektedir(Tablo 32). Her iki örneklem grubunda da kadınlar benzer algılara sahiptir, örneklem grubunun oldukça büyük bir çoğunluğu sosyo-kültürel ve ekonomik refahın gelişmişliğinin bireyi suçtan uzak tuttuğunu düşünmektedir. Benzer şekilde her iki örneklem grubunda da kadınların toplum içerisinde önemsenmesinin önemli olduğunu ve özellikle kadın suçluluğu açısından bireyi suçtan uzak tutacağını düşünmektedirler.

Tablo 32: Suçtan uzak, yaşanılabilir bir yer nasıl olur sorusunun dağılımı

İl	Özellikler	Frekans	%
Antalya	Sosyo-kültürel ve ekonomik refahın gelişmiş olduğu bir yer	48	58,5
	Kadının toplumdaki yerinin önemsendiği bir yer	14	17,1
	Toplumsal baskının olmadığı bir yer	8	9,8
	Şiddetin olmadığı bir yer	8	9,8
	Eğitim seviyesinin yüksek olduğu bir yer	4	4,9
	Toplam	82	100
Mardin	Sosyo-kültürel ve ekonomik refahın gelişmiş olduğu bir yer	17	73,9
	Kadının toplumdaki yerinin önemsendiği bir yer	4	17,4
	Şiddetin olmadığı bir yer	1	4,3
	Eğitim seviyesinin yüksek olduğu bir yer	1	4,3
	Toplam	23	100

Kadın suçluluğu konusunda önemli bir diğer konu kadınların tahliye sonrası gereksinimleridir. Suç işleyen kadınların tekrar suç işleminin önlenmesi, topluma yeniden kazandırılması için tahliye sonrası gereksinimlerin karşılanması ve endişelerinin giderilmesi gerekmektedir. Ceza infaz kurumunda hükümlü veya tutuklu bulunmak cezaevi öncesi, cezaevi süreci ve cezaevi sonrası, olarak bir bütünü oluşturup, birbirini etkileyen parçalar bütünüdür. Dolayısıyla bireyin topluma kazandırılması açısından önemli konulardır. Bu doğrultuda araştırma kapsamında hükümlü kadınlara tahliye sonrasında karşılaştıklarını düşündükleri endişelerinin olup olmadığı ve bu endişelerin neler olduğu sorusu yöneltilmiştir. Buna göre Antalya ilinde örneklem grubunun %14,6'sı tahliye sonrasında sorun yaşayacağını düşünmemekte iken, %85,3'ü tahliye sonrasında güçlükler ile karşılaştıklarını düşünmektedirler. Mardin ili örnekleminde ise araştırma grubunun %47,8'nin tahliye sonrası herhangi bir endişeleri yok iken, %52,1'nin tahliye sonrası endişeleri vardır(Tablo 33).

Hükümlü kadınların tahliye sonrası karşılaştıklarını düşündükleri sorunlar aşağıda Tablo 33'de verilmiştir. Antalya ilinde tahliye sonrası hükümlü kadınların endişelerinin yarıdan fazlasının(%52,4) iş bulamamak olduğu görülmektedir. %20,7'si toplum tarafından dışlanılacağını, %3,7'si ailelerinin onları kabul etmeyeceğini, %1,2'sinin ise çocuklarının ve eşinin kabul etmeyeceğini düşünmektedir. %7,3'ü ise diğer(belirtilmemiş) olarak endişelerini ifade etmişlerdir. Mardin ili örnekleminde ise

kadınların tahliye sonrasında %30,4'ünün iş bulamama endişesi varken, %21,7'si toplum tarafından dışlanılacağını düşünmektedir. Buna göre her iki örneklem grubunda da yaklaşık olarak %66,2'lik bir orandaki hükümlülerin iş bulamama endişesi ve tahliye sonrası topluma uyum, toplum tarafından veya aileleri tarafından dışlanılacağı görüşü vardır(Tablo 33).

Tablo 33: Örneklemdeki hükümlülerin tahliye sonrası endişelerine göre dağılımı

İl	Özellikler	Frekans	%
Antalya	Sorun yaşayacağımı düşünmüyorum	12	14,6
	İş bulamamak	43	52,4
	Ailemin beni kabul etmemesi	3	3,7
	Eşimin ve çocuklarımın beni kabul etmemesi	1	1,2
	Toplum tarafından dışlanmak	17	20,7
	Diğer	6	7,3
	Toplam	82	100
Mardin	Sorun yaşayacağımı düşünmüyorum	11	47,8
	İş bulamamak	7	30,4
	Toplum tarafından dışlanmak	5	21,7
	Toplam	23	100

2. 2. ARAŞTIRMANIN NİTEL VERİLERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmada kullanılan bir diğer yöntem nitel araştırma yöntemleridir. Bu yöntem olgubilim (fenamonoloji) araştırması olarak desenlenmiş metaforlar yolu ile toplanmıştır. Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerine ek olarak metafor veri toplama tekniğinin kullanılmasının temel amacı, metaforların katılımcının zihinsel imajlarına dair daha kapsamlı bir bakış açısına sahip olma imkanı vermesi ve katılımcının vermeyi amaçladığı anlamdan çok daha büyük ve geniş kapsamlı bir anlam ortaya çıkartmaya, hatta katılımcının kendisinin bile farkında olmadığı bir bakış açısını ortaya koymaya katkı sağlamasıdır(Nikitina ve Furuoka, 2008:194 akt. Topuz ve Erkanlı, 2016:306). Araştırmanın bu bölümünde Antalya ili ve Mardin ili örneğinde hükümlü bulunan kadınların “kadın”, “suç” ve “coğrafya” kavramlarına ilişkin geliştirdikleri metaforlar ve bu metaforların kategorilendirilmesi üç ayrı başlık altında verilecektir.

2.2.1. “KADIN” KAVRAMINA İLİŞKİN BULGULAR

Araştırma verilerin analizi bölümünde belirtildiği gibi bulguların değerlendirilmesinde ilk olarak formlar değerlendirilmiştir. Bu formlarının incelenmesi sonucunda eksik bilgi ya da geçersiz yanıt verme nedenleriyle toplamda 4 adaya ait veriler değerlendirmeye alınmamıştır. Ayrıca çalışmada, kadınlara birden fazla metafor kullanma imkanı sunulmuştur. Antalya ilinde hükümlülerin “kadın” kavramı açıklarken geliştirdikleri metaforların frekans ve yüzde dağılımları Tablo 34’de verilmiştir. Buna göre geliştirilen metaforlarda kategorisel bir ayırım yapılmadan, kadın kavramını açıklarken toplam da 30 farklı metafor geliştirdikleri görülmektedir. Tablo 34’de görüldüğü gibi en sık kullanılan metaforun “çiçek”(f=10), olduğu bunu sırasıyla “anne”(f=5), “ezilen biri”(f=5), “her şeyi üstlenen canlı”(f=3) ve “değersiz canlı” (f=3) metaforu takip etmektedir.

Tablo 34: Antalya ilinde hükümlü kadınların kadın kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Sıra No	Metafor Adı	f	%	Sıra No	Metafor Adı	f	%
1	Güçlü bir canlı	2	2,9	16	Çiçek	10	14,3
2	Önemsenmesi gereken canlı	2	2,9	17	Gül	1	1,4
3	Kıymetli bir şey	4	5,7	18	Ağaç	2	2,9
4	Anne	5	7,1	19	Güneş	1	1,4
5	Her şeyi üstlenen canlı	3	4,3	20	Toplumunu yaratan	1	1,4
6	Melek	2	2,9	21	Koruyan, kollayan	1	1,4
7	Zorluğu üstlenen	1	1,4	22	Değerli canlı	1	1,4
8	Yönetimsel bir nesne	1	1,4	23	Fedakâr	3	4,3
9	Dışlanılan kişi	1	1,4	24	Her şey	2	2,9
10	Kaktüs	1	1,4	25	Kırılgan	2	2,9
11	Ezilen biri	5	7,1	26	İkinci sınıf insan	1	1,4
12	Şiddete maruz kalan biri	2	2,9	27	Değersiz canlı	3	4,3
13	Savunmasız çocuk	2	2,9	28	Mağdur	1	1,4
14	Şeytan	1	1,4	29	Çile çeken	1	1,4
15	Aciz	3	4,3	30	İtaatkar	1	1,4
				Toplam		70	100

Tablo 35 incelendiğinde Mardin ilinde katılımcıların “kadın” kavramına yönelik 32 geçerli metafor geliştirdikleri görülmektedir. “Kadın” kavramına ilişkin geliştirilen metaforların frekans dağılımı incelendiğinde en sık kullanılan metaforların, “fedakâr”(f8), “anne” (f3) ve “melek”(f2) metaforu olduğu görülmektedir. Antalya ve Mardin ili örneklimde benzer olarak kadınların, kadın kavramını “anne” metaforu ile açıkladıkları görülmektedir.

Tablo 35: Mardin ilinde hükümlü kadınların kadın kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Sıra No	Metafor Adı	f	%	Sıra No	Metafor Adı	f	%
1	Üretici	1	2,2	19	Ezilen insan	1	2,2
2	Verimli biri	1	2,2	21	Zayıf	1	2,2
3	Birleştiren	1	2,2	22	Erkek baskısı	1	2,2
4	Yaratan	1	2,2	23	Ezilen insan	1	2,2
5	Melek	2	4,3	24	Cefa çeken	1	2,2
6	Anne	3	6,5	25	Ağaç	1	2,2
7	Fedakâr	8	17,4	26	Toprak	1	2,2
8	Huzur	1	2,2	27	Su	1	2,2
9	Erkeğin gözünde bir hiç	1	2,2	28	Doğa	1	2,2
10	Cinayet	1	2,2	29	Çiçek	1	2,2
11	Şiddet	1	2,2	30	Sabır	1	2,2
12	Mağdur	1	2,2	31	Güçlü biri	1	2,2
13	Cahil	1	2,2	32	Çocuklarına bağımlı	1	2,2
14	Kimsesiz	1	2,2	33	Evin kalbi	1	2,2
15	Mazlum	1	2,2	34	Sadık	1	2,2
16	Köle	1	2,2	35	Cennet	1	2,2
17	Zayıf	1	2,2	36	Derleyen toparlayan	1	2,2
18	Erkek baskısı	1	2,2				
				Toplam 46 100			

➤ **“Kadın” Kavramına İlişkin Kavramsal Kategoriler:**

Bu bölümde Antalya ve Mardin ilinde araştırmaya katılan kadın hükümlülerin “kadın kavramına ilişkin geliştirmiş oldukları metaforlar ortak özellikleri bakımından 4 farklı kavramsal kategori içerisinde verilmiştir. Bu kategorileri oluşturan metaforların frekans ve yüzde dağılımlarına ilişkin veriler tablolar aracılığı ile analiz edilerek, yorumlanacaktır. Buna göre kadın hükümlülerin, “kadın” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların bir kısmı kadını “olumlu veya olumsuz bir niteleme olarak”

açıklarken diğerk bir kısmı kadını “doğanın bir parçası veya bitki olarak” ya da “soyut bir kavram olarak” düşünmüşlerdir.

Kavramsal kategorileri açıklamadan önce değinilmesi gereken önemli bir nokta şudur ki metaforların uygulandığı yerin bir cezaevi olması ve kadınların mahkum konumunda olmaları, buna ek olarak yaşam deneyimleridir. Bu şartların kadınların zihin algılarını etkilediği kullandıkları metaforlar ve metaforlara verdikleri gerekçelerden açıkça anlaşılmaktadır. Kadın kavramına ilişkin yapılan çalışmalarda(Sözer ve Özkan, 2014;Başarı ve Sarı, 2015; Topuz ve Erkanlı, 2016) katılımcıların kadın üzerinden geliştirilen kavramları daha çok “yaşam kaynağı, birleştiren, üreten, çoklu görev ve sorumluklara sahip biri” gibi çoğunlukla kadını sosyal yaşam içerisinde bir konumda açıklarken, cezaevlerinde uygulanan bu araştırmada her iki örnekte de mahkûmların kadın kavramını çoğunlukla olumsuz nitelendirmeler yolu ile veya kadının ev yaşamı içerisinde(anne, köle, yönetsel bir nesne) bulunduğu konum ile nitelendirdikleri görülmektedir.

Aşağıda “kadın” kavramına ilişkin geliştirilen metaforların kategorileri verilmiştir.

1. Olumsuz bir niteleme olarak kadın
2. Olumlu bir niteleme olarak kadın
3. Bitki ve doğa olarak kadın
4. Soyut bir metafor olarak kadın

1. Olumsuz Bir Niteleme Olarak Kadın

Bu kategoriyi oluşturan metaforların “kadın” kavramını açıklarken kadını pesimist bakış açısı ile ezilen, değersiz bir canlı olarak gören ve kadını savunmasız kaldığı için aciz olarak nitelendiren kadınların ifadelerinden oluşmaktadır. Onlara göre kadın aile ve eşleri tarafından ezilen, savunmasız bir kişidir.Tablo 36’daAntalya ilinde örneklem grubunun “kadın” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Buna göre Antalya ilinde katılımcıların geliştirdiği metaforların çoğunluğu bu kategoriye yöneliktir($f=23$, %32,9). Bu kategoriyi oluşturan metaforlar arasında en sık kullanılan metaforların “ezilen biri”($f=5$), “değersiz bir canlı”

($f=3$) ve “aciz” ($f=3$) metaforları gelmektedir(Tablo 36). Aşağıda Antalya ili cezaevinde hükümlü bulunan katılımcıların “Olumsuz bir niteleme olarak kadın” kategorisini oluşturan sayısal veriler ve metaforları neden geliştirdiklerine dair açıklamalar yer almaktadır.

Tablo 36: Antalya ilinde hükümlü kadınların “Olumsuz bir niteleme olarak kadın” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori adı	Metafor adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Olumsuz bir niteleme olarak kadın	İkinci sınıf insan	1	1,4
	Mağdur	1	1,4
	Çile çeken	1	1,4
	İtaatkâr	1	1,4
	Aciz	3	4,3
	Şiddete maruz kalan biri	2	2,9
	Ezilen biri	5	7,1
	Yönetimsel bir nesne	1	1,4
	Dışlanmış kişi	1	1,4
	Savunmasız çocuk	2	2,9
	Kırılgan	2	2,9
	Değersiz bir canlı	3	4,3
	Toplam		23

Antalya ili cezaevinde kadın;

“Bana göre kadın acizdir, kendini savunamayandır, çünkü çok kültürlü kadınların bile şiddet gördüğünü biliyoruz, ama kimisi daha kendini bile savunamayıp erkeğin kulu kölesi oluyor.”

“Bana göre kadın itaatkâr biri gibidir, çünkü her zaman gelenek ve göreneklere itaat eder.”

“Bana göre kadın yönetimsel bir nesne gibidir, çünkü bizim cahil kısım erkek olmadan yaşayamayacağını düşünür.”

Tablo 37’de Mardin ili örneğinde katılımcıların “Olumsuz bir niteleme olarak kadın” kategorisine yönelik ifade etikleri metaforlar yer almaktadır. Bu kategoride 11 mahkumun ifade etiği 12 adet metafor bulunmaktadır, dolayısıyla bu kategoride yer alan her bir metafor bir kişi tarafından ifade edilmiştir, yalnızca “kimsesiz” metaforu iki kişi tarafından kullanılmıştır. Bu kategori araştırmaya katılan

mahkûmların toplamda %27,3'nü temsil etmektedir. Kadın hükümlülerin bu metaforları açıklarken kullandığı gerekçeler aşağıda verilmiştir(Tablo 37).

Tablo 37: Mardin ilinde hükümlü kadınların“Olumsuz bir niteleme olarak kadın” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori Adı	Metafor Adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)	
Olumsuz bir niteleme olarak kadın	Erkeğin gözünden bir hiç	1	2,3	
	Cinayet	1	2,3	
	Şiddet	1	2,3	
	Mağdur	1	2,3	
	Cahil	1	2,3	
	Kimsesiz	2	4,5	
	Erkek baskısına maruz kalan	1	2,3	
	Köle	1	2,3	
	Zayıf	1	2,3	
	Ezilen İnsan	1	2,3	
	Cefa Çeken	1	2,3	
	Toplam		12	27,3

Mardin ili cezaevinde kadın;

“Bana göre cefa çeken biri gibidir, çünkü geçim sıkıntım var param yok, geçinmek zorundayım, kimsesiz ve yalnızım.”

“Bana göre kadın cahil ve mağdur biri gibidir, çünkü cahilliğinden ve erkek eline baktığı için yoksul oluyor, yoksulluğu da onu mağdur biri yapıyor.

“Bana göre kadın cefa çeken, ezilen,biri gibidir, çünkü her şeyi sineye çekiyor acı çekiyor gene sineye çekiyor, her şeyi üstleniyor.”

2.Olumlu Bir Niteleme Olarak Kadın

Bu kategori, “kadın” kavramını olumlu bir niteleme olarak algılayan kadın mahkûmların ifadelerinden oluşmaktadır. Kadın hükümlülerin bu zihin algısını geliştirmelerinde kadınları, toplumda birinci derecede etkili bir varlık olarak düşünmeleri ve kadının toplumu yaratan, koruyan kollayan kişi olduğu bu yönüyle de önemsenmesi ve değer verilmesi gereken bir varlık olarak düşünmeleri etkili olmuştur.

Kadın hükümlülerin ifadelerine göre kadınlar önemsenmesi gereken, çocuklarına bağlı olduğu için her şeyi üstlenen, kendinden ödün veren annedir ve anne çoğu zaman fedakârdır. Antalya ili cezaevinde kadınların bu kategori kapsamında geliştirdikleri metaforlar Tablo 38’de verilmiştir. Buna göre katılımcıların %32,9’un 9 katılımcısı bu kategori kapsamında 22 farklı metafor geliştirmiştir. Bu kategoride bulunan ve en sık kullanılan metaforlar “anne” ($f=5$), “fedakar” ($f=3$) ve “her şeyi üstlenen canlı”($f=3$) metaforlarıdır. Aşağıda katılımcıların bu kategoriye yönelik geliştirdikleri metaforların gerekçeleri verilmiştir(Tablo 38).

Tablo 38: Antalya ilinde hükümlü kadınların “Olumlu bir niteleme olarak kadın” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori adı	Metafor adı	Frekansı (f)	Yüzdesi(%)
Olumlu bir niteleme olarak kadın	Güçlü bir canlı	2	2,9
	Fedakar	3	4,3
	Toplum yaratan	1	1,4
	Koruyan, kollayan kişi	1	1,4
	Her şeyi üstlenen canlı	3	4,3
	Anne	5	7,1
	Kıymetli bir şey	4	5,7
	Önemsenmesi gereken canlı	2	2,9
	Değerli canlı	1	1,4
	Toplam	22	31,4

Antalya ili cezaevinde kadın;

“Bana göre kadın, güçlü bir canlı gibidir, çünkü isterse başaramayacağı hiçbir şey yoktur.”

“Bana göre kadın, anne her şeyi üstlenen canlı gibidir, çünkü anne olduğu için şiddet görür gene de her şeyi üstlenir.”

“Bana göre kadın anne gibidir, çünkü bir kadın olarak çocuklarımdan başka bir şey düşünemiyorum.”

Mardin ili cezaevinde kadın hükümlülerin “Olumlu bir niteleme olarak kadın” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların detayları Tablo 39’da verilmiştir. Buna göre Mardin ili örnekleminde %52,3 ile en yüksek oranı oluşturan kategoridir. Bu

kategoride 11 kişi tarafından kullanılan 23 metafor bulunmaktadır. En sık kullanılan metaforun “fedakar biri”, “anne”, “sadık biri”, “üretici” ve “verimli biri” metaforudur. Bu kategoride yer alan bazı metaforların gerekçelerine aşağıda yer verilmiştir(Tablo 39).

Tablo 39: Mardin ilinde hükümlü kadınların “Olumlu bir niteleme olarak kadın” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori Adı	Metafor Adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)	
Olumlu bir niteleme olarak kadın	Fedakâr biri	8	18,2	
	Anne	3	6,8	
	Derleyen toparlayan	1	2,3	
	Sadık biri	2	4,5	
	Huzurun kaynağı	1	2,3	
	Sabır	1	2,3	
	Güç	1	2,3	
	Verimli	2	4,5	
	Yaratan	1	2,3	
	Üretici	2	4,5	
	Birleştiren	1	2,3	
	Toplam		23	52,3

Mardin ili cezaevinde kadın;

“Bana göre kadın fedakâr gibidir, çünkü çocukları olan kadınlar her şey için fedakârlık yapar, suç işler çocukları için.”

“Bana göre kadın fedakâr gibidir, çünkü koğuş arkadaşlarımdan hepsi çocukları için fedakârlık yaptığını söylüyor ve çocukları için üzülüyor.”

“Bana göre kadın anne gibidir, çünkü bir kadın olarak çocuklarımdan başka bir şey düşünemiyorum.”

“Bana göre kadın derleyen toparlayan gibidir, çünkü kocamdan ayrılmama rağmen evi derleyip toparlayan benim.”

3.Bitki ve Doğa Olarak Kadın:

Bu kategori kadın kavramını bir metaforla açıklarken onu bir bitki veya doğanın bir parçası olarak algılayan öğrencilerin ifadelerinden oluşmaktadır. Bu kategori de

özdeşleştirilen bitkiler “çiçek” gibi narin olabildiği gibi “güneş” gibi ısının kaynağı da olabilmektedir. Tablo 40’da detaylarına yer verilen bu kategori Antalya ilinde %21,4 ve $f=15$ sıklık şeklinde oluştuğu görülmektedir. Bu kategoride en sık kullanılan metaforun “çiçek” ($f=10$) ve “ağaç” ($f=2$) metaforu olduğu görülmektedir. Bu kategoriye göre kadın hükümlülerin geliştirdikleri metaforların gerekçeleri aşağıda verilmiştir(Tablo 40).

Tablo 40: Antalya ilinde hükümlü kadınların “Bitki ve doğa olarak kadın” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori adı	Metafor adı	Frekans (f)	Yüzdesi(%)
Bitki ve doğa olarak kadın	Ağaç	2	2,9
	Çiçek	10	14,3
	Güneş	1	1,4
	Kaktüs	1	1,4
	Gül	1	1,4
Toplam		15	21,4

Antalya ili cezaevinde kadın;

“Bana göre kadın güneş gibidir, çünkü yeri gelir karşısındaki tüm canlı ve cansızları ısıtabilir, iyileştirebilir, yaşam gücü verir. Yeri geldiğinde de kendini bulutların ardına saklar ama her ne olursa olsun kadın yeter ki istesin tüm dünyaya hüküm edebilir.”

“Bana göre kadın köklü bir ağaç gibidir, çünkü sağlam bir ağaç yapısı olursa yıkılmaz ve erkekler tarafından kullanılamaz ama güçlü olmazsa elbet yıkılır.”

“Bana göre kadın kaktüs ve ya bir çiçek gibidir, çünkü zararlı olup dikenleri olanları da var zararsız olan çiçeklerde vardır.”

Mardin ilinde hükümlü kadınların kadın kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı Tablo 41’de verilmiştir. Buna göre “kadın” kavramsal kategorisine ilişkin geliştirilen kategorilerin %11,4’nü temsil etmektedir. Her bir metafor bir kişi tarafından temsil edilmiştir(Tablo 41). Bu kategori içerisinde bulunan metaforlara verilen gerekçeler aşağıda verilmiştir.

Tablo 41: Mardin ilinde hükümlü kadınların “Bitki ve doğa olarak kadın” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori Adı	Metafor Adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Bitki ve doğa olarak kadın	Ağaç	1	2,3
	Toprak	1	2,3
	Su	1	2,3
	Doğa	1	2,3
	Çiçek	1	2,3
Toplam		5	11,4

Mardin ili cezaevinde kadın

“Bana göre kadın ağaç, toprak, su ve doğa gibidir, çünkü doğa gibi üretici, verimli, birleştiren, oluşturan ve yaratandır.”

“Bana göre kadın narin, kırılgan bir çiçek gibidir, çünkü hepsi olmasa da çoğunluğu hassas olabilir bir kadının en büyük yıkılma nedeni hayal kırıklığı, kadınlık duygularının kullanılması bir kadının narinliğini ve kırılganlığını ortaya çıkarır sonra psikolojik sorunlar, depresyonlar buna benzer birçok sebep kadının kırılganlığını gösterir.”

4.Soyut Bir Metafor Olarak Kadın

Bu kategori kadın kavramını soyut bir metafor ile ifade eden katılımcıların ifadelerinden oluşmaktadır. Antalya ilinde katılımcıların %7,1'i ve $f=5$ ile sıklıkla geliştirdikleri bu kategori, soyut bir kavram olarak kadın kategorisine yöneliktir. Bu kategoride en sık kullanılan metafor “her şey” ($f=12$) “melek”($f=2$) ve “şeytan” ($f=2$) metaforlarıdır(Tablo 42). Bu kategoriye göre kadın hükümlülerin geliştirdikleri metaforların gerekçeleri aşağıda verilmiştir.

Tablo 42: Antalya ilinde hükümlü kadınların “Soyut bir metafor olarak kadın” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori adı	Metafor adı	Frekansı (f)	Yüzdesi(%)
Soyut bir metafor olarak kadın	Melek	2	2,90
	Şeytan	1	1,40
	Her Şey	2	2,90
Toplam		5	7,10

Antalya ili cezaevinde kadın;

“Bana göre kadın şeytan ve melek gibidir, çünkü kötü düşünen kadın şeytan da olur, iyi düşünen çocuklarına bağlı bir melek de olur.”

“Bana göre kadın her şeydir, çünkü kadın yaşamın ta kendisidir, o olmadan var olamayız.”

Tablo 43’de Mardin ili örnekleminde hükümlü kadınların oluşturduğu metaforlar yer almaktadır. Bu kategoride bulunan metaforlara bakıldığında 4 katılımcının(%9,1) oluşturduğu, 3 farklı metafor olduğu görülmektedir. Kategoride $f=2$ ile en sık tekrarlanan metafor “melek” metaforudur, “cennet” ve “her şey” metaforları bir kişi tarafından ifade edilmiştir. Bu kategoride yer alan metaforların gerekçelerine ve tablolara aşağıda yer verilmiştir(Tablo 43).

Tablo 43: Mardin ilinde hükümlü kadınların “Soyut bir metafor olarak kadın” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori Adı	Metafor Adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Soyut bir metafor olarak kadın	Melek	2	4,5
	Cennet	1	2,3
	Her Şey	1	2,3
Toplam		4	9,1

Mardin ili cezaevinde kadın;

“Bana göre kadın melek ve anne gibidir, çünkü anne tüm acıları çekiyor fedakârdır, ancak melekler bu kadar acı çeker.”

“Bana göre kadın her şeydir, evin kalbidir, fedakârdır, çünkü çocuklarına bakmak için her şeyi yapar.”

“Bana göre kadın melektir, çünkü evine, çocuklarına düşkün düşündüğü tek şey çocukları, eşi ve evidir.”

2.2.2. “SUÇ” KAVRAMINA İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmada, kadın hükümlülerin “suç” kavramına ilişkin sahip oldukları zihin algılarını ortaya çıkarmak amacıyla metafor çalışması yürütülmüştür, geliştirilen metaforların frekans ve yüzde dağılımları Tablo 44 ve Tablo 45’de sunulmuştur.

Tablo 44 incelendiğinde, Antalya ili örneklemindeki katılımcıların “suç” kavramına ilişkin 38 farklı metafor geliştirdikleri saptanmıştır. Bu kavrama ilişkin metaforların frekans dağılımına bakıldığında en sık kullanılan metaforlar arasında “pişmanlık” ($f = 12$), “kötü bir durum” ($f = 8$) ve “insan” ($f = 7$) metaforu olduğu görülmektedir (Tablo 44).

Tablo 44: Antalya ilinde hükümlü kadınların “suç” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Sıra No	Metafor	f	%	Sıra No	Metafor	f	%
1	Kanser	1	1,2	21	Bağımlılık	2	2,4
2	Hastalık	3	3,7	22	Öfke	1	1,2
3	İnsan	7	8,5	23	Bilinçsizlik	2	2,4
4	Pişmanlık	12	14,6	24	Bilgisizlik	1	1,2
5	Özlem	2	2,4	25	Hata	4	4,9
6	Farkındalık	1	1,2	26	Özgürlüğü sınırlandıran her şey	1	1,2
7	Geri dönüşü olmayan dün	1	1,2	27	Alkol	1	1,2
8	İmkânsızlık	1	1,2	28	Zorluk karşısında meyil	1	1,2
9	Kötü bir durum	8	9,8	29	Cahillik	1	1,2
10	İnsan beyni	2	2,4	30	Boşluk	2	2,4
11	Fedakârlık	2	2,4	31	Yalnızlık	1	1,2
12	Kader	2	2,4	32	Bastırılmış duygular	1	1,2
13	Yılan	2	2,4	33	Korkunç bir durum	1	1,2
14	Utañ verici bir olay	1	1,2	34	Bunalım	1	1,2
15	Kötülük	2	2,4	35	Yoksulluk	4	4,9
16	Zarar verici bir şey	1	1,2	36	Kötü alışkanlık	1	1,2
17	Yama	1	1,2	37	Çaresizlik	1	1,2
18	Rüya	1	1,2	38	Mecburiyet	1	1,2
19	Hayvan	2	2,4		Toplam	82	100

Mardin ili örnekleminde ise katılımcılar “suç” kavramına ilişkin 32 ayrı metafor üretmişlerdir. Bu metaforlar arasında en sık tekrarlanan metaforlar “hayvan” ($f=3$) ve “çaresizlik” ($f=3$) metaforudur(Tablo 45). Her iki örnekleme grubunda da “suç” kavramı en yüksek frekans ile “pişmanlık” metaforu ile ifade edilmiştir.

Tablo 45: Mardin ilinde hükümlü kadınların “suç” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Sıra No	Metafor	f	%	Sıra No	Metafor	f	%
1	Öfke	2	9,1	17	Şiddet	1	4,5
2	Çöplük	1	4,5	18	İşkence	1	4,5
3	Dışlanma	1	4,5	19	Yoksulluk	1	4,5
4	Etiket	1	4,5	20	Meslek	1	4,5
5	Alışkanlık	2	9,1	21	Hayvan	3	13,6
6	Bağımlılık	1	4,5	22	Uyuşturucu	1	4,5
7	Dine Dönüş Yolu	2	9,1	23	Çaresizlik	3	13,6
8	Ateş Çemberi	1	4,5	24	Kötülük	1	4,5
9	Korku	1	4,5	25	Bela	1	4,5
10	Telaş	1	4,5	26	Savaş	1	4,5
11	İftira	2	9,1	27	Taciz	1	4,5
12	Mağduriyet	1	4,5	28	Akrep	1	4,5
13	Zulüm	1	4,5	29	İnsan	1	4,5
14	Pişmanlık	2	9,1	30	Dönüşü Olmayan Yol	1	4,5
15	Yalnızlık	2	9,1	31	Mecburiyet	2	9,1
16	Fedakarlık	1	4,5	32	Cahillik	1	4,5
				Toplam		43	100

➤ **“Suç” Kavramına İlişkin Kavramsal Kategoriler:**

Bu bölümde Antalya ve Mardin ilinde araştırmaya katılan kadın hükümlülerin “suç” kavramına ilişkin geliştirmiş oldukları metaforlar ortak özellikleri bakımından kavramsal kategori içerisinde verilecektir.6 alt başlık altına ayrılan bu kategoriler ve kategorileri oluşturan metaforların frekans ve yüzde dağılımlarına ilişkin veriler tablolar aracılığı ile analiz edilerek, yorumlanacaktır.“Suç” kavramına ilişkin geliştirilen metaforların kategorileri aşağıda verilmiştir.

1. Bir varlık olarak suç
2. Kötü bir durum veya olay olarak suç
3. Alışkanlık veya bağımlılık olarak suç
4. Bir pişmanlık olarak suç
5. Bir çaresizlik olarak suç
6. Bir durum Olarak Suç

1. Bir Varlık Olarak Suç

Bu kategori “suç” kavramını bir varlık olarak ifade eden hükümlülerin ifadelerinden oluşmaktadır. Onlara göre suç bir canlı veya şahıs ile ilişkilendirilebilir. Bu kategoride benzetilen canlılar “yılan, akrep” gibi zehirli canlılar olabildiği gibi “insan” gibi insan davranışlarının sonucu olarak ortaya çıkan bir durum da olabilmektedir. Antalya ilinde hükümlülerin ifade etikleri metaforların detaylarına Tablo 46’da yer verilmiştir. Bu kategoride, 20 mahkumun oluşturduğu 6 adet metafor yer almaktadır. Kategori Antalya ilinde araştırmaya katılan katılımcıların %20,8’ni oluşturmaktadır. Bu kategoride yer alan metaforların gerekçeleri aşağıda verilmiştir(Tablo 46).

Tablo 46: Antalya ilinde hükümlü kadınların “Bir varlık olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori Adı	Metafor Adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Bir varlık olarak suç	İnsan	7	7,3
	Arkadaş ve Aile Etkisi	2	2,1
	İnsan Beyni	2	2,1
	Yılan	2	2,1
	Hayvan	4	4,2
Toplam		20	20,8

Antalya ili cezaevinde suç;

“Bana göre suç insanlar gibidir, çünkü son zamanlarda Türkiye’de insanların suç işleme oranı yaşadığı şiddetten ve geçimsizliklerden dolayı artmaktadır.”

“Bana göre suç herhangi bir insan gibidir, çünkü bunu isteyerek de yapanlar var, istemeyerek de yapanlar var yaşamını sürdürmek için insanlar arkadaşlarının veya çevrenin etkisiyle buna mecbur kalabiliyor.”

“Bana göre suç hayvan olarak yılan benzer, çünkü sessiz, sinsi ve zehirlidir.”

Tablo 47’de Mardin ilinde hükümlü bulunan kadınların ifade etikleri metaforlar yer almaktadır. 5 kişi tarafından geliştirilen bu metaforlar arasında “hayvan” metaforu $f=3$ ile en sık tekrarlanan metafor iken “akrep”(f=1) ve “insan”(f=1)metaforları birer kişi tarafından ifade edilmiştir. Bu kategori araştırmaya katılımcıların %21,7’lik bir kısmını temsil etmektedir.Bu kategoride yer alan metaforların gerekçeleri aşağıda verilmiştir(Tablo 47).

Tablo 47: Mardin ilinde hükümlü kadınların “Bir varlık olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori Adı	Metafor Adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Bir varlık olarak suç	Hayvan	3	7,0
	Akrep	1	2,3
	İnsan	1	2,3
Toplam		5	11,6

Mardin ili cezaevinde suç;

“Bana göre suç insan gibidir, çünkü suç, bazen insanın kendi yaptığı bir şeydir bazen de kaderin yaptığı ya da bir annenin çocuğu için yaptığı fedakârlığın sonucu olabiliyor, benim yaşadığım ve burada olma sebebim gibi.”

“Bana göre suç akrep gibidir, çünkü zehrini bir kere size bıraktı mı bir daha kurtuluşunuz olmaz.”

“Bana göre suç hayvana benzer, çünkü ne zaman gelip ortaya çıkacağı, saldıracağı belli olmaz, suç da öyle her an karşınıza çıkabilir, işlersiniz ve bir bakmışsınız cezaevindesiniz.”

2. Kötü Bir Durum veya Olay Olarak Suç

Bu kategori suçu kötü bir durum, olay olarak gören mahkûmların ifade etikleri metaforlardan oluşmaktadır. Onlara göre suç özgürlüğü sınırlandıran, bireye ve topluma zarar veren utanç verici, kötü bir durumdur.Bu kategoride yer alan “hastalık” ve “kanser” ifadeleri her ne kadar metafor olarak ilgisiz görünse de gerekçe olarak bu

kategoriyle ilintili bir şekilde açıklandığı için bu kategori içinde değerlendirilmiştir. Ayrıca “kötü bir durum olarak suç” kategorisi, Antalya ili örnekleminde $f=28$, Mardin ili örnekleminde $f=9$ ifade ile her iki örneklem grubunda da, geliştirilen kategoriler arasında en fazla metaforun ifade edildiği kategoridir. Antalya ili örneklem grubunda katılımcıların bu kategori için geliştirdikleri metaforlar Tablo 48’de verilmiştir. Buna göre en sık tekrarlanan metafor sırasıyla “kötü bir durum”(f=8), “hastalık”(f=4) metaforlarıdır, geriye kalan metaforlar ikişer ve birer kişi tarafından ifade edilmiştir. Bu kategori, Antalya ilinde araştırmaya katılan mahkûmların toplamda %29,2’sini temsil etmektedir. Kategoride açıklanan bazı ifadelere aşağıda yer verilmiştir(Tablo 48).

Tablo 48: Antalya ilinde hükümlü kadınların “Kötü bir durum veya olay olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori Adı	Metafor Adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Kötü bir durum veya olay olarak suç	Hastalık	4	4,1
	Kötülük	2	2,0
	Utanç Verici Bir Olay	4	4,1
	Baskı	2	2,0
	Özgürlüğü Sınırlandıran		
	Her Şey	2	2,0
	Öfke	2	2,0
	Bastırılmış Duygular	1	1,0
	Yama	1	1,0
	Bunalım	1	1,0
	Kötü Bir Durum	8	8,2
	Zarar Verici Bir Şey	1	1,0
	Korkunç Bir Durum	1	1,0
	Kanser	1	1,0
	Toplam	30	30,6

Antalya ili cezaevinde suç;

“Bana göre suç öfkedir, çünkü bastırılış duygular öfkeyle ortaya çıkar ve suç işlenir.”

“Bana göre kötü bir durum gibidir, çünkü cezaevinde çocuklarından ve sevdiklerinden ayrısın ve ne kadar kalabalık bir yerde olsan da burada yalnızsın.”

“Bana göre suç zarar verici her şey gibidir, çünkü her konuda fiziki olarak, maddi manevi olarak insana zarar verir.”

“Bana göre suç yüz kızartıcı, utanç verici bir olay gibidir, çünkü sabıkana işliyor, etiket gibi ömür boyu taşıyorsun, eskiden sigortalı işte çalışıyordum artık hiçbir yerde çalışamam.”

“Bana göre suç ölümcül hastalık gibidir, çünkü hastalık gibi zarar verir insana sonu ya hapis ya da ölümdür.”

“Bana göre suç kötülük, zarar verici bir hastalık, bela gibidir, çünkü suç işlediğin çocuklarını kaybediyorsun, kendini yalnız hissediyorsun, kimse etrafında yok, yapayalnız çocuklarından mahrum, korkunç bir durum.”

Mardin ili örneğinde ifade edilen metaforlar Tablo 49’da verilmiştir. Bu kategoride en sık tekrarlanan metaforlar “öfke”(f=2) ve iftira(f=2) metaforlarıdır, geriye kalan metaforların tamamı birer kişi tarafından söylenilmiştir. Bu kategori Mardin ilinde hükümlü katılımcıların yaklaşık olarak %39,1’ini temsil etmektedir(Tablo 49).

Tablo 49: Mardin ilinde hükümlü kadınların “Kötü bir durum veya olay olarak Suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori Adı	Metafor Adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Kötü bir durum veya olay olarak suç	Öfke	2	4,7
	Çöplük	1	2,3
	Ateş çemberi	1	2,3
	Korku	1	2,3
	Telaş	1	2,3
	Zulüm	1	2,3
	Şiddet	1	2,3
	İşkence	1	2,3
	Kötülük	1	2,3
	Bela	1	2,3
	Savaş	1	2,3
	Taciz	1	2,3
	Dışlanma	1	2,3
	Etiket	1	2,3
	İftira	2	4,7
	Mağduriyet	1	2,3
Toplam	18	41,9	

Mardin ili cezaevinde suç;

“Bana göre suç ateş çemberi, korku, telaş gibidir, çünkü evli ve çocukluyum ben cezaevinde çocuklarım ve eşim ise dışarıda ihtiyaçları var bana ama ben işlediğim suçtan dolayı buradayım kendimi ateş çemberinde hissediyorum, nefes alamıyorum.”

“Bana göre suç çöplük, dışlanma, etiket gibidir, çünkü her yerde suç işleniyor ama suçu bir kere işlersiniz oda size etiket gibi yapışır, çöplük gibi yığın oluşturur ta ki siz dışlanıncaya kadar.”

“Bana göre suç zulüm, işkence, şiddet gibidir, çünkü bunlar benim suç işlememe neden oldu, kocam beni her gün dövüyordu, başka çarem yoktu.”

“Bana göre suç öfke gibidir, çünkü öfke suçu doğurur.”

3. Alışkanlık veya Bağımlılık Olarak Suç

Bu kategori suçu alışkanlık, bağımlılık, meslek olarak gören kadın hükümlülerin ifadelerinden oluşmaktadır. Kadınların geliştirdikleri ifadelerle göre suç, “alkol” ve “uyuşturucu” gibi alışkanlık yapabildiği gibi “meslek” gibi hayatın bir parçası da olabilmektedir. Bu metaforları üretmelerinde kadınların daha çok hırsızlık ve uyuşturucu suçları gibi tekrarlanma sıklığı diğer suç türlerine göre daha yüksek olan suçlardan hükümlü olmaları gösterilebilir.

Antalya ilinde katılımcıların %4,1’ini temsil eden bu kategori en düşük metafora sahip kategoridir. Tablo 50’de detayları verilen bu kategori 4 kişi tarafından 3 farklı metafor ile ifade edilmiştir. En sık tekrarlanan metafor “bağımlılık” metaforudur, diğer metaforların her biri bir kişi tarafından ifade edilmiştir. Bu kategoriye oluşturan metaforların gerekçeleri ve tablo dağılımı aşağıda verilmiştir(Tablo 50).

Tablo 50: Antalya ilinde hükümlü kadınların “Alışkanlık veya bağımlılık olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori Adı	Metafor Adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Alışkanlık veya bağımlılık olarak suç	Kötü Alışkanlık	1	1,0
	Bağımlılık	2	2,0
	Alkol	1	1,0
Toplam		4	4,1

Antalya ili cezaevinde suç;

“Bana göre suç bir bardak alkol, insanın zorunluluklar karşısında meyil vermesi gibidir, çünkü suç da alkol gibi bir yudumdan sonra her şey kötüye gider ve zorluklar karşısında yapayalnız kalırsınız.”

“Bana göre suç alışkanlık gibidir, çünkü suç zamanla mecburiyetten dolayı alışkanlık haline geliyor.”

“Bana göre suç bağımlılık, meslek gibidir, çünkü kolay yerden para kazanmaya alıştıktan sonra bir daha bu işten vazgeçemiyorsunuz.”

Mardin ili cezaevi örnekleminde bu kategori toplamda %8,7’lik bir katılımcının ifadelerini temsil etmektedir. En sık tekrarlan metaforun “alışkanlık” metaforu olduğu görülmektedir. “meslek”, “uyuşturucu” ve “bağımlılık” metaforu birer kişi tarafından temsil edilmiştir. Tablo 51’de bu kategoriyi oluşturan metaforların frekans ve yüzde değerleri ve bu kategori için geliştirilen açıklamalar verilmiştir(Tablo 51).

Tablo 51: Mardin ili cezaevinde hükümlü kadınların “Alışkanlık veya bağımlılık olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori Adı	Metafor Adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Alışkanlık veya bağımlılık olarak suç	Meslek	1	2,3
	Uyuşturucu	1	2,3
	Alışkanlık	2	4,7
	Bağımlılık	1	2,3
Toplam		5	11,6

Mardin ili cezaevinde suç;

“Bana göre suç meslek, alışkanlık, pişmanlık gibidir, çünkü alışkanlıktır, bağımlılık yapıyor meslek gibi oluyor ama cezaevine girdikten sonra çok pişmanlık yaşıyorsun, dine döndüm, tövbe ettim.”

“Bana göre suç alışkanlık, bağımlılık, pişmanlık gibidir, çünkü sigara gibi bağımlılık yapıyor ve bırakmıyor alışkanlık olduğu için devam ediyor ama nereden geri dönersen o kadar iyi insan pişman oluyor.”

4. Bir Pişmanlık Olarak Suç

Bu kategori, “suç” kavramını bir pişmanlık durumu olarak algılayan kadın hükümlülerin ifadelerinden oluşmaktadır. Metaforların ifade edildiği gerekçelere göre, kadın hükümlüler suç ile ilgili yaşadıkları deneyimlerinden ve işledikleri suçtan dolayı pişman oldukları, yaşadıkları bu durumu bir hata olarak değerlendirdikleri görülmektedirler.

Tablo 52 incelendiğinde, Antalya ili örnekleminde hükümlü bulunan katılımcıların “bir pişmanlık olarak suç” kategorisine ilişkin 5 farklı metafor geliştirdikleri görülmektedir. Kategori de en sık tekrarlanan metaforlar sırasıyla “pişmanlık” ($f=12$), “hata” ($f=4$) ve “özlem” ($f=4$) metaforudur. Bu kategori katılımcıların %22,4’ünü temsil etmektedir. İfade edilen metaforların gerekçe ve tablo dağılımına aşağıda yer verilmiştir (Tablo 52).

Tablo 52: Antalya ili cezaevinde hükümlü kadınların “Bir pişmanlık olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori Adı	Metafor Adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Bir pişmanlık olarak suç	Pişmanlık	12	12,2
	Hata	4	4,1
	Özlem	4	4,1
	Rüya	1	1,0
	Geri Dönüşü Olmayan Dün	1	1,0
	Toplam		22

Antalya ili cezaevinde suç;

“Bana göre suç pişmanlık, özlem, hasret, farkındalık gibidir, çünkü özgürlüğün kıymetini anlıyorsun pişman oluyorsun, dışarıyı özleyorsun, herkesin, her şeyin farkına varıyorsun, çıkarsam eğer adımlarımı daha iyi atarım.”

“Bana göre suç asla geri dönüşü olmayan dün gibidir, çünkü her şey belki geri dönebilir ama dünü tekrar yaşamak mümkün değildir, suçta bir kere yaşanır ve dönüşü olmaz. Şuan kapıları açıp çıkamadığımız gibi.”

“Bana göre suç pişmanlık, özlem, hasret, özgürlüğün kısıtlanması, çünkü burada her şey sınırlı, özgürlüğün kısıtlanıyor, sınırların daralıyor, aileni özleyiyor ve pişman oluyorsun.”

“Bana göre suç anlık rüya gibidir, çünkü aniden olur bir rüya gibi, uyanırsınız ki cezaevindesiniz.”

Mardin ili örneğinde kadın hükümlülerin “Bir pişmanlık olarak suç” kategorisine ilişkin ifade etikleri metaforlar sırasıyla “dine dönüş yolu”(f=2), “pişmanlık”(f=2) ve “dönüşü olmayan yol”(f=1) şeklindedir. Bu kategori katılımcıların %11,6’sını temsil etmektedir(Tablo 53).

Tablo 53: Mardin ili cezaevinde hükümlü kadınların “Bir pişmanlık olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori Adı	Metafor Adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Bir pişmanlık olarak suç	Dine Dönüş Yolu	2	4,6
	Pişmanlık	2	4,6
	Dönüşü Olmayan Yol	1	2,3
Toplam		5	11,6

Mardin ili cezaevinde suç;

“Bana göre suç, pişmanlık gibidir, çünkü işlendikten sonra çok pişman olunuyor, çocuklar mağdur oluyor, hayatım boyunca mutlu olmadım ama gene de yaptığım için pişmanım.”

“Bana göre suç, pişmanlık, saflık, tuzak gibidir, çünkü bu olaylardan dolayı çaresizim. İstemediğim suç oldu, tuzak kurdular çocuk olduğum için beni kandırdılar.”

“Bana göre suç, dönüşü olmayan yol gibidir, çünkü bu suçu işlemek istemez, yaşadıklarımı geri almak isterdim. Adam öldürme olsaydı bu olmasaydı, şerefim zedelendi.”

“Bana göre suç, dine dönüş yolu gibidir, çünkü koğuş arkadaşlarım ve ben çok pişmanız koğuş cami gibi olmuş herkes pişman, dine dönüp tövbe ediyorlar.”

5. Bir Çaresizlik Olarak Suç

Bu kategori “suç” kavramını açıklarken suçun bir mecburiyet veya çaresizlik sonucu meydana geldiğini ifade eden hükümlülerin geliştirdiği metaforlardan oluşmaktadır. Kadınların bu algıyı geliştirmelerinde, kendi ve koğuş arkadaşlarının yaşadıkları suç deneyimlerinin etkili olduğu söylenebilir. Onlara göre suç, herkesin eğilim gösterebileceği potansiyel bir olgu olabileceği gibi, ekonomik yoksunluk sonucu ortaya çıkan bir olguda olabilmektedir.

Antalya ilinde araştırmaya katılan katılımcıların toplamda %14,3'nü oluşturan bu kategoride, 8 farklı metafor yer almaktadır bu metaforlar $f=14$ kişi tarafından ifade edilmiştir. Kategoride en sık tekrarlanan metafor “yoksulluk” ($f=4$), “boşluk” ($f=2$), “kader” ($f=2$), “potansiyel bir olgu” ($f=2$) metaforlarıdır (Tablo 54).

Tablo 54: Antalya ili cezaevinde hükümlü kadınların “Bir çaresizlik olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori Adı	Metafor Adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Bir çaresizlik olarak suç	Yoksulluk	4	4,1
	Çaresizlik	1	1,0
	Boşluk	2	2,0
	Kader	2	2,0
	Potansiyel Olgu	2	2,0
	Zorluk Karşısında		
	Meyil	1	1,0
	İmkânsızlık	1	1,0
	Mecburiyet	1	1,0
Toplam		14	14,3

Antalya ili cezaevinde suç;

“Bana göre suç potansiyel bir olgu gibidir, çünkü her insanın suç işlemesi mümkündür. İnsan isteyerek veya istemeyerek suça karışabiliyor, yaşayarak öğrendim.”

“Bana göre suç çaresizlik gibidir, çünkü insanlar suç işlerken başka çarem yoktu diyorlar.”

“Bana göre suç yoksulluk, mecburiyet gibidir, çünkü son zamanlarda Türkiye’de insanların suç işleme oranı yaşadığı şiddetten ve geçimsizliklerden dolayı artmaktadır.”

Tablo 55’de Mardin ili örnekleminde ki katılımcıların geliştirdikleri metaforlara yer verilmiştir. 6 farklı metafor geliştirilen bu kategoride araştırmaya katılan hükümlülerin %23,3'nü temsil etmektedir. Bu kategoride en sık tekrarlanan metaforlar “mecburiyet” ($f=3$) ve “çaresizlik” ($f=3$) metaforudur. Bu kategoriye oluşturan metaforların gerekçelerine verilen bazı açıklamalar aşağıda verilmiştir (Tablo 55).

Tablo 55: Mardin ili cezaevinde hükümlü kadınların “Bir çaresizlik olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori Adı	Metafor Adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Bir çaresizlik olarak suç	Yoksulluk	1	2,3
	Mecburiyet	2	4,7
	Boşluk	1	2,3
	Kader	3	7
	Çaresizlik	3	7
Toplam		10	23,3

Mardin ili cezaevinde suç;

“Bana göre suç kaderdir, çünkü başka bir durum ile açıklayamıyorum yaşadıklarımı, çaresizdim kaderimdi yaşadım ve şimdi buradayım.”

“Bana göre suç yoksulluktur, çünkü yoksul insanlar suç işlemek zorunda bırakılıyor.”

“Bana göre suç mecburiyettir, çaresizliktir, çünkü çaresiz kalan, şiddet gören kadın mecburiyetten adam öldürür, çocuklarına bakmak içinde hırsızlık yapar.”

6. Bir Durum Olarak Suç

Bu kategori “suç” kavramını bir durum olarak algılayan kadın mahkûmların ifadelerinden oluşmaktadır. Antalya ilinde katılımcıların “Bir durum olarak suç” kategorisine ilişkin 6 farklı metafor geliştirdikleri görülmektedir. Bu kategoriye ilişkin geliştirilen metaforların frekans ve yüzde dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforların “fedakârlık”(f=2) ve “cahillik”(f=2) metaforlarının olduğu görülmektedir. Geriye kalan 4 metafor birer katılımcı tarafından ifade edilmiştir. Bu kategori araştırmaya katılan katılımcıların %8,2’sini oluşturmaktadır(Tablo 56). İfade edilen metaforların gerekçelerinin bazılarını aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 56: Antalya ili cezaevinde hükümlü kadınların “Bir durum olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori Adı	Metafor Adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Bir durum olarak suç	Fedakârlık	2	2,0
	Cahillik	1	1,0
	Farkındalık	1	1,0
	Yalnızlık	1	1,0
	Bilinçsizlik	2	2,0
	Bilgisizlik	1	1,0
Toplam		8	8,2

Antalya ili cezaevinde suç;

“Bana göre suç bilinçsizlik gibidir, çünkü eğitimsizlik, cahillik suça sürüklüyor.”

“Bana göre suç yalnızlık gibidir, çünkü suç işledikten sonra herkes sizi terk ediyor.”

“Bana göre suç fedakârlık gibidir, çünkü benim gibi anneler çocuklarını korumak için suç işliyor.”

Mardin ili örnekleminde katılımcıların %9,3’nü temsil eden bu kategori için 3 farklı metafor geliştirilmiştir. 4 kişi tarafından ifade edilen bu metaforlardan en sık kullanılan metaforun “yalnızlık” metaforu olduğu görülmektedir, geriye kalan metaforların ikisi de birer kişi tarafından ifade edilmiştir(Tablo 57).

Tablo 57: Mardin ili cezaevinde hükümlü kadınların “Bir durum olarak suç” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori Adı	Metafor Adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Bir durum olarak suç	Cahillik	1	2,3
	Yalnızlık	2	4,7
	Fedakârlık	1	2,3
Toplam		4	9,3

Mardin ili cezaevinde suç;

“Bana göre suç cahillik gibidir, çünkü cahil olmasanız suç işlemezsiniz, eğitilmiş olsaydım suç işlenen ortamlara da karışmazdım, suç da işlemezdim.”

“Bana göre suç yalnızlık gibidir, çünkü suç işlendikten sonra cezaevindesiniz sonrası çocuklarından, aileden, sevdiklerinden uzak, yalnız bir hayat ile geçiyor.”

2.2.3.“COĞRAFYA” KAVRAMINA İLİŞKİN BULGULAR

Antalya ve Mardin illerinde araştırmaya katılan toplamda 100kadın mahkum “coğrafya” kavramına ilişkin toplamda 92 farklı metafor üretmişlerdir. Bu kavram için en sık ifade edilen metaforlar “özgürlük”(f=5), “yaşadığım yer”(f=4) ve “Suriye”(f=4) metaforlarıdır. Araştırmada kadın hükümlülerin ifade ettikleri metaforlar ortak özellikleri bakımından kategorilere ayrılmıştır, geliştirilen bu kategorilere aşağıda yer verilmiştir.

1. Bir mekân olarak coğrafya
2. Huzurun kaynağı olarak coğrafya
3. Günlük yaşamın bir parçası olarak coğrafya
4. Doğanın bir parçası olarak coğrafya

Antalya ili örnekleminde araştırmaya katılan kadın hükümlülerin “coğrafya” kavramına ilişkin toplam 32 farklı metafor geliştirdikleri görülmektedir, ifade edilen bu metaforların5’i (yeşil arazi, huzur, canlılarla yaşamak, önünde bir engel olmadan yürüyebilmek)sadece 1kişi tarafından ifade edilmiştir. 5 kişi ile en fazla ifade edilen metafor “özgürlük” (f=5) metaforudur. Tablo 58’de Antalya ili örnekleminde “coğrafya” kavramına ilişkin geliştirilen metaforların frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir(Tablo 58).

Tablo 58: Antalya ilinde hükümlü kadınların “coğrafya” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Sıra	Metafor Adı	f	%	Sıra	Metafor Adı	f	%
1	Özgürlük	5	8,5	18	Şehir	2	3,4
2	Temiz bir yer	2	3,4	19	Engel olmadan yürümek	1	1,7
3	Suçsuz bir yer	4	6,8	20	Canlılarla yaşamak	1	1,7
4	Evim	2	3,4	21	Kilim	1	1,7
5	Yoğun baskı	1	1,7	22	Desen	1	1,7
6	Huzur	1	1,7	23	Renk	1	1,7
7	Güven	1	1,7	24	Bir bardak su	1	1,7
8	Yaşam şekli	1	1,7	25	Mutluluk	1	1,7
9	Zenginliğin olduğu yer	1	1,7	26	Yeşil arazi	2	3,4
10	Cezaevi dışındaki her yer	2	3,4	27	Hava	3	5,1
11	Güzel olan her şey	3	5,1	28	Okyanus	1	1,7
12	Köy	4	6,8	29	Deniz	1	1,7
13	Kimsenin olmadığı bir yer	1	1,7	30	Su	1	1,7
14	Sakin bir yer	2	3,4	31	Toprak	2	3,4
15	Temiz bir dünya	4	6,8	32	Saflık	1	1,7
16	Kötülüğün olmadığı yer	2	3,4				
				Toplam		59	100

Mardin ili örnekleminde ise bu kavrama ilişkin 19 farklı metafor geliştirilmiştir. Geliştirilen bu metaforların frekans ve yüzde dağılımları Tablo 59’da verilmiştir.

Tablo 59: Mardin ilinde hükümlü kadınların “coğrafya” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Sıra No	Metafor Adı	f	%	Sıra No	Metafor Adı	f	%
1	Yeni doğan çocuk	1	3,0	11	Özlem	2	6,1
2	Suriye	4	12,1	12	Güzel olan her şey	1	3,0
3	Memleket	2	6,1	13	Ailenin olduğu her yer	2	6,1
4	Doğup büyüdüğüm yer	1	3,0	14	Toprak	1	3,0
5	Hayal	1	3,0	15	Deniz	2	6,1
6	Yeniden doğacak çocuk	1	3,0	16	Yeşillik	1	3,0
7	Yaşadığım yer	4	12,1	17	Doğa	1	3,0
8	Savaş	3	9,1	18	Ağaç	3	9,1
9	Yoğun baskı	1	3,0	19	Ortadoğu	1	3,0
10	Cennet-cehennem	1	3,0		Toplam	33	100

➤ **Mekan Kavramına İlişkin Kavramsal Kategoriler:**

1. Bir Mekân Olarak Coğrafya

Bu kategori coğrafyayı bir mekân ile açıklayan kadın hükümlülerin geliştirdikleri metaforlardan oluşmaktadır. Kategori de kadın hükümlülerin, “coğrafya” kavramını yaşanan yer(mekân)veya bulunmayı istedikleri yer ile ilişkilendirdikleri görülmektedir(Suriye, evim, şehir, köy, yurdum yuvam, yaşadığım yer, zenginliğin olduğu yer, suçsuz bir yer). Onlara göre, coğrafya yaşadığımız alanı oluşturan, suçtan uzak, kimsenin olmadığı temiz ve sakin bir yerdir. Bu kategori, araştırmanın her iki örneklem grubunda da kadınların en fazla metafor geliştirdikleri kategoridir.

Tablo 60 incelendiğinde, Antalya ili örneklemindeki katılımcıların “Bir mekan olarak coğrafya” kavramına ilişkin 29 farklı metafor geliştirdikleri görülmektedir. Bu kavrama ilişkin metaforların frekans dağılımına bakıldığında en sık kullanılan metaforlar arasında “köy” (f=4), “temiz bir dünya” (f=4) “suçsuz bir yer” (f=4) ve “yurdum yuvam”(f=4), metaforu olduğu görülmektedir. Kategori araştırmaya katılan örneklem grubunun %53,7’sini oluşturmaktadır. Tablo 60’da bu kategoriye oluşturan metaforların frekans, yüzde dağılımlarına ve kadın hükümlülerin metaforları üretirken geliştirdikleri gerekçelere yer verilmiştir.

Tablo 60: Antalya ili cezaevinde hükümlü kadınların “Bir mekân olarak coğrafya” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori Adı	Metafor Adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Bir mekân olarak coğrafya	Kimsenin olmadığı bir yer	1	1,9
	Evim	2	3,7
	Şehir	2	3,7
	Köy	4	7,4
	Yurdum, yuvam	3	5,6
	Temiz bir dünya	4	7,4
	Temiz bir yer	2	3,7
	Kötülüğün olmadığı yer	2	3,7
	Cezaevi dışındaki her yer	2	3,7
	Suçsuz bir yer	4	7,4
	Sakin bir yer	2	3,7
	Zenginliğin olduğu yer	1	1,9
	Toplam		29

Antalya ili cezaevinde coğrafya;

“Bana göre coğrafya zenginliğin olduğu her yerdir, çünkü zengin olsaydık mutlu olurduk suç işlemezdik bunda da coğrafyanın yani yaşadığım yerin etkisi var.”

“Bana göre coğrafya şehir gibidir, çünkü yaşadığım şehir de doymaya, sığınmaya, korunmaya, geçinmeye ve kendini bulmaya çalışıyorsun ve şartlar bazen mecbur bırakabiliyor işsizlik, sosyal çevre gibi.”

“Bana göre coğrafya yurdum yuvam gibidir, çünkü yurdum neresi ise yaşadığım yer coğrafyam orası olur.”

“Bana göre coğrafya suçsuz bir yer gibidir, çünkü herkesin sakin yaşayabileceği suçtan uzak bir yer olmalı.”

“Bana göre coğrafya cezaevi dışındaki her yerdir, çünkü dışarıyı ve çocuklarımı özledim, onlarla birlikte suçsuz bir yerde yaşamak istiyorum”

Mardin ili cezaevinde hükümlü bulunan kadınların “Bir mekân olarak coğrafya” kategorisine yönelik geliştirdikleri metaforların bu kavram için geliştirilen kategorilerin %48,5’lik bir kısmı oluşturduğu görülmektedir. Kategoride en sık tekrarlanan metaforlar “yaşadığım yer” (f=4) ve “Suriye” (f=4) metaforudur. Bu kategoride yer alan

“savaş” ve “cennet-cehennem” metaforu her ne kadar bu kategoriden bağımsız görünse de metaforun gerekçe kısmına verilen açıklamalar ile örtüştüğü için bu kategori kapsamında değerlendirilmiştir (Tablo 61).

Tablo 61: Mardin ili cezaevinde hükümlü kadınların “Bir mekân olarak coğrafya” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori Adı	Metafor Adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Bir mekân olarak coğrafya	Yaşadığım yer	4	12,1
	Suriye	4	12,1
	Memleket	2	6,1
	Cennet-cehennem	1	3,0
	Savaş	3	9,1
	Ortadoğu	1	3,0
	Doğup büyüdüğüm yer	1	3,0
	Toplam	16	48,5

Mardin ili cezaevinde coğrafya;

“Bana göre coğrafya dünyam Suriye gibidir, çünkü ne sıkıntı yaşarsanız yaşayın orası sizin memleketinizdir. Benim coğrafyam Suriye.”

“Bana göre coğrafya Ortadoğu, savaş gibidir, çünkü yaşadığımız coğrafya, bizi savaşa ve suça sürükledi, oysa savaş olmadan önce her şey çok güzeldi.”

“Bana göre coğrafya yaşadığım yer Nusaybin gibidir, çünkü hiçbir yer görmedim ama neresi olursa olsun orası her yerden güzeldir, büyüdüğüm yerdir.”

“Bana göre coğrafya doğup büyüdüğüm yer Suriye, gibidir, çünkü memleketim gibisi yok Avrupa’yı ve Türkiye’yi gezdim hiçbir yer memleketim gibi olmuyor, yabancıyız her yere kırık dal gibiyiz burada bize Suriyeli etiketi yapıyorlar ve daha çok sataşıyorlar. Bu yüzden benim coğrafyam yok.”

“Bana göre coğrafya cennet ve cehennem gibidir, çünkü Cennet batmandır orada merhamet, sevgi, saygı var. İstanbul ise cehennem gibidir insanlar merhametsiz, samimiyetsiz.”

2. Huzurun Kaynağı Olarak Coğrafya

Bu kategori “coğrafya” kavramını açıklarken coğrafyayı “huzur”, “özgürlük”, “güven” kavramları ile açıklayan kadınların ifadelerinden oluşmaktadır. Kadınlar, cezaevinde bulunma süreçlerini kapalı ortamda bulunmaları, “dışarıya” olan özlemlerinin ifadelerini geliştirmeleri ile bu kategoriye oluşturdukları düşünülmektedir. Antalya ili örneklem grubunda %18,5’lik bir oranı temsil eden bu kategoride en sık tekrarlanan metafor “özgürlük” metaforudur. Geriye kalan diğer metaforların her biri birer kişi tarafından ifade edilmiştir. Tablo 62’de kadın hükümlülerin bu kategori için geliştirdikleri bazı metaforların gerekçelerine, ifade ettikleri metaforların frekans ve yüzde dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 62: Antalya ili cezaevinde hükümlü kadınların “Huzurun kaynağı olarak coğrafya” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori adı	Metafor adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Huzurun kaynağı olarak coğrafya	Engel olmadan yürümek	1	1,9
	Mutluluk	1	1,9
	Saflik	1	1,9
	Huzur	1	1,9
	Özgürlük	5	9,3
	Güven	1	1,9
	Toplam		10

Antalya ili cezaevinde coğrafya;

“Bana göre coğrafya özgürlük gibidir, çünkü dışarıda yaşamamıza olanak sağlar.”

“Bana göre coğrafya huzur, mutluluk gibidir, çünkü huzur ve güven vermeli buda yaşadığımız yerde mutluluğu getirir.”

“Bana göre coğrafya özgürlüğün olduğu her yerdir, çünkü kapalı yerde cezaevinde olduğum için özgür olursam eğer her yer benim coğrafyam olur.”

Mardin ili örneklem grubunda katılımcıların %18,2’sini temsil eden bu kategoride hükümlü kadınlar coğrafya kavramını en sık “ailenin olduğu her yer”(f=2)

metaforu ile açıklamaktadırlar. Geriye kalan diğer metaforların her biri birer kişi tarafından ifade edilmiştir. Tablo 63’de detaylarına yer verilen bu kategoride ifade edilen metaforların bazıları için geliştirilen açıklamalar aşağıda verilmiştir.

Tablo 63: Mardin ili cezaevinde hükümlü kadınların “Huzurun kaynağı olarak coğrafya” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori Adı	Metafor adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Huzurun kaynağı olarak coğrafya	Hayal	1	3,0
	Güzel olan her şey	1	3,0
	Özlem	1	3,0
	Ailenin olduğu her yer	2	6,1
	Ailem	1	3,0
Toplam		6	18,2

Mardin ili cezaevinde coğrafya;

“Bana göre coğrafya ailemin olduğu her yer gibidir, çünkü onlarsız bir yer düşünemiyorum.”

“Bana göre coğrafya özlem, hasret gibidir, çünkü çocukluğumun geçtiği yerlere özlem duyuyorum.”

“Bana göre coğrafya ailemin olduğu her yer gibidir, çünkü onlarsız bir yer düşünemiyorum.”

3. Günlük Yaşamın Bir Parçası Olarak Coğrafya

Bu kategori, coğrafya kavramını günlük yaşamın bir parçası olarak ifade eden, coğrafyayı nesnelere veya durumlar ile ilişkilendiren kadın hükümlülerin geliştirdikleri metaforlardan oluşmaktadır. Onlara göre coğrafya bir kilim gibi her kültürden insanı barındırabildiği gibi göç gibi bir hareketliliğin ürünü de olabilmektedir.

Antalya ili örneklem grubunda katılımcıların %9,3’nü oluşturan bu kategori de ifade edilen metaforların her biri birer kişi tarafından geliştirilmiştir. Üretilen bu metaforların 3’ü yalnızca bir kişi tarafından ifade edilmiştir(kilim, desen, renk). Tablo

64’de bu kategoriye oluşturan metaforların frekans ve yüzde dağılımlarına ve ayrıca kadın hükümlülerin bu metafor için geliştirdikleri bazı açıklamalara aşağıda yer verilmiştir(Tablo 64).

Tablo 64: Antalya ili cezaevinde hükümlü kadınların “Günlük yaşamın bir parçası olarak coğrafya” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori adı	Metafor adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Günlük yaşamın bir parçası olarak coğrafya	Canlılarla yaşamak	1	1,9
	Kilim	1	1,9
	Desen	1	1,9
	Renk	1	1,9
	Bir bardak su	1	1,9
Toplam		5	9,3

Antalya ili cezaevinde coğrafya;

“Bana göre coğrafya kilim, desen, renk gibidir, çünkü yaşadığım yerleri kendi renklerle donatırım herkes gibi, üzerine bastığım topraktan zevk alabiliyorsam ve bana ilham veriyorsa ömrümün kalan kısmını daha da güzel geçirebilmek için kilimime istediğim renkleri, deseni katmak isterim.”

“Bana göre coğrafya bir bardak su gibidir, çünkü su gereklidir yaşam için ama fazlası seldir, Ortadoğu da yaşanan savaşlar gibi.”

“Bana göre coğrafya canlılarla yaşamak gibidir. Çünkü coğrafya binlerce canlıyı bir arada barındıran büyük bir dünyadır.”

Bu kategori, Mardin ili örneklem grubunda ise katılımcıların %9,1’ni oluşturmaktadır. 3 metaforun yer aldığı bu kategori de her bir metafor bir kişi tarafından ifade edilmiştir. Tablo 65’te bu kategorinin detaylarına ve katılımcıların açıklamalarından bazılarına yer verilmiştir.

Tablo 65: Mardin ili cezaevinde hükümlü kadınların “Günlük yaşamın bir parçası olarak coğrafya” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori Adı	Metafor adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Günlük yaşamın bir parçası olarak coğrafya	Yeniden doğan çocuk	1	3,0
	Canlılarla yaşam	1	3,0
	Yoğun baskı	1	3,0
Toplam		4	9,1

Mardin ili cezaevinde coğrafya;

“Bana göre coğrafya yeniden doğacak bir çocuk gibidir, çünkü yenilenecek ve gelişecektir.”

“Bana göre coğrafya yoğun baskı gibidir, çünkü yaşadığımız yerlerden kaynaklı insanlar birçok şey için baskı kuruyor.”

4. Doğanın Bir Parçası Olarak Coğrafya

Bu kategori coğrafya kavramını doğanın bir parçası olarak algılayan kadın hükümlülerin ifadelerinden oluşmaktadır. Katılımcılara göre “coğrafya” doğanın vazgeçilmez bir parçası olan, zenginliktir. Bu kavramı geliştiren kadınlar doğayı coğrafya kavramı ile özdeşleştiren kadınların ifadelerinden oluşmaktadır.

Bu kategori Antalya ili örneklem grubunda katılımcıların %18,5’ni oluşturmaktadır. Bu metaforlardan en fazla ifade edilen metafor “hava”(f=3), “yeşillik”(f=2) ve “toprak”(f=2) metaforlarıdır. Geriye kalan diğer metaforların tamamı birer kişi tarafından ifade edilmiştir. Aşağıda bu kategoriye oluşturan metaforların bazı açıklamalarına ve frekans, yüzde değerlerine yer verilmiştir(Tablo 66).

Tablo 66: Antalya ili cezaevinde hükümlü kadınların “Doğanın bir parçası olarak coğrafya” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori adı	Metafor adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Doğanın bir parçası olarak coğrafya	Yeşillik	2	3,7
	Hava	3	5,6
	Okyanus	1	1,9
	Deniz	1	1,9
	Su	1	1,9
	Toprak	2	3,7
	Toplam		10

Antalya ili cezaevinde coğrafya;

“Bana göre coğrafya yeşillik, dağların üstündeki kar, canlılarla yaşamak ve önünde bir engel olmadan yürüyebilmek gibidir, çünkü yeşilin güzelliği, karın yağması, sıcaklık ve soğğun etkilerini bedenimde hissetmek önünde engel olmadan yürümek, doğanın mucizelerini yaşamak doğada canlılarla yaşamaktır coğrafya.”

“Bana göre coğrafya köy, yeşillik, temiz hava gibidir, çünkü yaşadığım yerin özellikleri oydu.”

“Bana göre coğrafya okyanus, deniz gibidir, çünkü okyanus gibi sonsuz bir vazgeçilmez bir güzelliğe sahiptir.”

Mardin ili örneklem grubunda, geliştirilen 5 ayrı metaforu oluşturan bu kategori, % 23,5’lik bir oranı temsil etmektedir. En fazla kişi tarafından ifade edilen metaforlar “ağaç”(f=3) ve “deniz”(f=2) metaforlarıdır (Tablo 67). Bu kategoride geliştirilen metaforların gerekçelerine aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 67: Antalya ili cezaevinde hükümlü kadınların “Doğanın bir parçası olarak coğrafya” kategorisine ilişkin geliştirdikleri metaforların dağılımı

Kategori adı	Metafor adı	Frekansı(f)	Yüzdesi(%)
Doğanın bir parçası olarak coğrafya	Toprak	1	2,9
	Deniz	2	5,9
	Yeşillik	1	2,9
	Doğa	1	2,9
	Ağaç	3	8,8
	Toplam	8	23,5

Mardin ili cezaevinde coğrafya;

“Bana göre coğrafya bir ağaç gibidir, çünkü kökleri ile sizi hayata, yaşadığınız yere bağlar.”

“Bana göre coğrafya doğa gibidir, çünkü zenginliğimiz olan doğanın içinde hayatı ve huzuru buluruz, doğa ile birlikte yaşama katılırız.”

“Bana göre coğrafya toprak, deniz, yeşillik gibidir, çünkü bunlar olmadan yaşadığımız yerin bir güzelliği, zenginliği yoktur.”

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Suç olgusu, insanoğlunun varoluşundan bugüne var olan ve önemi gün geçtikçe artan bir sorun haline gelmiştir. Küreselleşen dünyada ve ülkemizde hızla artan bu sorunu önlemeye yönelik çözümler bulmak amacıyla birçok çalışma yapılmıştır. Yapılan çalışmalar, suçlu profiline, suç türüne, suçun işlenmesine neden olan etkenlere, suçu meydana getiren mekânlara, vb. gibi birçok değişken üzerinde odaklanmıştır. Suç olgusu ile ilgili literatürde yapılan çalışmalarda ve bu çalışmanın bütününde vurgulandığı gibi suç, tek bir neden ile açıklanamayacak kadar karmaşık bir yapıdır. Suçun, bireyi sosyal, kültürel, ekonomik ve fiziksel şartlar yönünden etkilemesi sebebiyle birçok bilim dalı kendi ilke ve prensipleri doğrultusunda konuyu ele almaktadır. Literatürde yer alan araştırmaların bir kısmı suçlu profillerini ve suça neden olan etmenleri biyolojik, psikolojik özellikler ile açıklarken bir kısmı sosyolojik, ekonomik ve coğrafik özellikler ile açıklamaya çalışmıştır.

Çeşitli bilim dallarının araştırma konusu olan suç olgusu coğrafya bilimini de yakından ilgilendiren bir konudur. Suç olgusu türüne, zamanına ve mekânına bağlı olarak nedenleri, etkileri ve sonuçları ile değişebilen bir olgudur. Farklı mekân ve zamanlarda değişik görünüm arz eden suç olgusu toplumdan topluma değişiklik göstermekle birlikte, niteliksel ve niceliksel olarak da farklılık göstermektedir. Bu çalışmada da amaçlanan Antalya ve Mardin ili örnekleminde bu durumu açıklamaya çalışmaktır. Nitekim çalışmanın bulgularında da bu farklılık açıkça görülmektedir. Antalya ilinin gerek sosyal ve ekonomik yapısı ile gerekse coğrafi özellikleri ile Türkiye’de çekici bir yaşam alanı konumunda olması ve son yıllarda kentin aldığı göç istatistiklerinde de görüldüğü üzere kentte hızlı bir nüfus artışının olduğu görülmektedir. Hızlı kentleşme ve göç hareketi ile birlikte görülen bu değişim sosyal ve toplumsal yapıda değişimler meydana getirmiştir, bu değişimin etkisi suç istatistiklerine de yansımaktadır. Mardin örnekleminde ise Suriye’den gelen göçmenlerin niceliksel olarak kadın suçluluk oranlarını etkilediği, suçun niteliği olarak da daha önce az rastlanan cinsel suçlar gibi suçların artışına neden olduğu görülmektedir.

Bu araştırmanın sorgulamaya çalıştığı temel konulardan birisi de suç olgusunun kadınlar açısından neden ve sonuçlarını açıklamaktır. Kadın suçluluğunun hangi sosyal

ve ekonomik yapılarda farklılaştığı, kadınların işledikleri suç türleri ve suçun nedenlerin arkasında yatan sebeplerin farklılık gösterip göstermediği, suç ve göç olguları arasında ilişkinin varlığı, suçun yoğunlaştığı bölgelerin mekânsal özelliklerinin neler olduğunu araştırmaktır. Ayrıca kadın mahkûmların araştırmanın anahtar kelimelerini oluşturan “suç, kadın ve coğrafya” kavramlarını nasıl açıkladıklarını ortaya koymak ve genel olarak problematize edilen bu sorunların Antalya ve Mardin ilinde farklılık ve benzerliklerinin neler olduğu yapılan bu tez çalışmasında cevaplanmaya çalışılan sorunsallar arasındadır.

Çalışmaya başlamadan önce konuyla ilgili literatüre dayanarak 7 ayrı hipotez geliştirilmiştir. Belirlenen bu hipotezlerden 6’sı doğrulanmış 1’i doğrulanmamıştır. Bu hipotezlerin değerlendirilmelerine aşağıda yer verilmiştir.

- 1. Türkiye’de kadın suçlu profilli 22-55 yaş grubu aralığında, öğrenim düzeyi düşük, okuma yazma bilmeyen veya okuryazar olup herhangi bir okulu bitirememiş, kişilerden oluşmaktadır,** bu hipotez daha önce yapılmış birçok çalışmada ortaya çıkan kadın suçlu profilini açıklamaktadır, yapılan bu çalışmada da sorgulanan Antalya ve Mardin ili örnekleminde kadın suçlu profilini ortaya koymaktadır. Her iki örneklem grubunda da kadınların sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde 22-55 yaş aralığında olan kadınların büyük bir çoğunluğunun (toplamda % 57,2 bkz. Tablo 9) okuryazar olmadığı, herhangi bir okul mezunu olanların ise düşük eğitim düzeyine(ilkokul, ortaokul)sahip kişilerden oluştuğu görülmektedir, diğer yandan evli ve çocuk sahibi olan kadınların, düşük ekonomik gelir düzeyine sahip vasıfsız işlerde çalışan kişilerden oluştuğu görülmektedir(Bkz. Tablo 7, Tablo 8, Tablo 9, Tablo 12). Bu hipotez araştırmada örneklem alınan grup üzerinde doğrulanmıştır.
- 2. Sosyal ve kültürel yapı, ekonomik gelişmişlik, ...vb. faktörler suçun niceliğinde ve niteliğinde farklılıklar gösterebilir,** araştırmanın temel hipotezini oluşturan bu hipotezde test edilmesi amaçlanan Antalya ve Mardin ili örneğinde farklı gelişmişlik düzeyi ve farklı sosyal yapıya sahip iki ilde suçun niteliğinde ve niceliğinde görülen farklılık ve benzerlikleri anlamaya çalışmaktır. Her iki ilin cezaevleri örneklem alınarak yapılan çalışmada Antalya ilinde hükümlü bulunan

kadınların Mardin ilinde hükümlü bulunan kadın hükümlülere oranla nicel bakımdan daha fazla olduğu tespit edilmiştir(bkz. Tablo 6). Bu durumu TUIK'ın 1990-2008 yılları arasındaki “suçun işlendiği il ve cezaevine giren kadın hükümlüler” dağılımında da görmek mümkündür. Antalya ilinde kadın hükümlü oranı verilen her yıllar da Mardin ilinde cezaevine giren kadın hükümlü oranından daha fazladır(bkz. Grafik 1). Birinci hipotezde sorgulanan bir diğer değişken kadın mahkûmların işlediği suçların niteliği ile ilgilidir. Yapılan bu araştırmanın bulgularına göre Antalya ilinde kadınlar sırasıyla en fazla uyuşturucu ile ilgili suçlar hırsızlık ve yağma suçları gibi mal varlığına yönelik suçları daha fazla işlemişken, (bkz. Tablo 16)Mardin ilinde ise en fazla kırsal suçlar arasında cinsel suçlar işlenmiştir. Bu suçları sırasıyla hırsızlık ve adam öldürme suçları takip etmektedir(bkz. Tablo 16). Antalya ilinde görülen hızlı nüfus artışı ve yoğun göç hareketi ile birlikte kenttin sosyal yapısında değişimler meydana gelmektedir, bu değişimler sağlıksız kentleşme ile birlikte heterojen nüfus yapısını, gecekondulaşmayı, sosyal alanların ve ekonomik kaynakların, kullanımındaki eşitsizlikleri beraberinde getirmektedir. Kente göç eden nüfusun topluma uyum sorunu ile karşılaşması, kenttin sunduğu sosyal-ekonomik olanaklara erişememesi ve genel anlamda kente dair beklentilerini karşılayamaması büyükşehirlerde ve bu çalışmanın örnekleme olan Antalya ilinde mal varlığına yönelik suçların(hırsızlık, yağma, gasp) artışında etkili olmaktadır. Bunun yanında bu hipotezde üzerinde durulması gereken bir diğer önemli bulgu daha önce yapılmış çalışmalarda ve bu çalışmada uyuşturucu ile ilgili suçların yüksek oluşu ile ilgilidir. Özellikle Antalya ili örneğinde uyuşturucu ile ilgili suçların suç türleri payı içerisinde %30,5 gibi yüksek bir oranı oluşturması önemlidir. Dünyada ve ülkemizde gün geçtikçe artan bu suç türü içerisinde kadınların payı da artmaktadır. Bu durumda farklı sosyal yapılarda, suçun nitelik ve nicelik olarak farklılıklar gösterdiği hipotezi doğrulanmaktadır.

3. ***Suçlunun ikamet ettiği bölge ile suç işleme oranı arasında ilişki vardır***, bu hipotezde bireyin yaşadığı yer ile suç arasındaki ilişkinin varlığı sorgulanmıştır. Suçlu davranışının oluşmasında bireyin yaşadığı yer ve yaşadığı yerin sosyal ve ekonomik yapısı belirleyici bir faktördür. Suç davranışlarını ele alan çalışmaların birçoğu göstermektedir ki, yaşanan çevrenin ekonomik koşullarının düşük

olması mal varlığına yönelik suçlara olan eğilimi artırabilmektedir. Çalışmada, Antalya ilinin Zeytinköy semti, Romanların çoğunlukla yaşadıkları, alt kültür alan özelliği gösteren bir semttir. Araştırmada cezaevinde tutuklu/hükümlü bulunan kadınların büyük bir çoğunluğunun yakın akrabalık bağı içerisinde olmaları ve bu kişilerin birçoğunun hırsızlık ve uyuşturucu ile ilgili suçlardan hükümlü bulunmaları kendi içlerinde suç davranışının üretilmesine ve gelişmesine olanak sağladıkları görülmektedir(bkz. Tablo 16). Cezaevinde yapılan metafor çalışmasında, bu semt içerisinde yaşayan kadınların “suç” kavramına ilişkin geliştirdikleri ifadelerle göre; suç, toplumsallaşma süreci içerisinde yaşadıkları çevreden öğrenilen bir “yaşam biçimidir”. Bu yaşam biçimi ve suç deneyimi nesilden nesille aktarılmaktadır. Mardin ilinde ise bir suçlu alt kültürünün oluşmasından ziyade Türkiye’ye göç eden Suriyeli göçmenlerin suç eyleminde buldukları görülmektedir. Kadınların Türkiye’ye göç sürecinde ve sonrasında karşılaştıkları, maddi ve manevi güçlükler kadınları suç işlemeye sürükleyebilmektedir. Bu hipotez araştırmanın bulgularına göre doğrulanmıştır.

4. ***Göç, suçun artışında etkili bir faktör olabilir,*** Araştırmada test edilen bu hipotezde göçün suç oranlarına olan etkisi ele alınmıştır. Daha önce yapılmış birçok çalışmada göç hareketinin suça olan etkisi üzerinde tartışılmıştır(Öğün, 1990;Yıldırım, 2004;Erkan ve Erdoğan, 2006; Burkay, 2008; Kızmaz ve Bilgin, 2010, Yılmaz,2012;). Çalışmanın örneklem grubunu oluşturan Antalya ili Türkiye’nin yoğun göç alan kentlerinden biri konumdadır. TÜİK’in verilerine göre Antalya ili 1990-2000 yılları aralığında nüfus artış hızı en yüksek il olmuştur. Hiç şüphesiz göç, nüfus artış hızında etkili bir faktördür. Antalya iline doğru yapılan yoğun göç hareketi sonucu ve hızlı nüfus artışıyla birlikte görülen çarpık kentleşme, alt yapı yetersizliği, doğal kaynakların hızla tüketilmesi, sosyal kontrol ve denetimin bozulması, göç eden bireylerin kente uyum sorunu ile karşılaşmaları, farklı etnik ve kültürel yapıda ki insanların bir araya gelmesiyle meydana gelen kültür çatışmaları,...vb. sorunlar kentte göç sonrasında karşılaşılan sorunlar arasındadır. Maddi ve manevi anlamda güçlükler ile karşılaşan bireyler suça yönelebilmektedir. Antalya ili örneğinde, katılımcıların%42,7’si göç etmiştir. Göç eden kadınların, göç sonrasındaki süreçte geçim sıkıntısı ve işsizlik gibi bir takım güçlükler ile karşılaştıklarını ifade etmişlerdir(bkz. Tablo 26).

Kadınların karşılaştıkları bu sorunların onları hırsızlık, yağma, gasp ve uyuşturucu madde ticareti gibi “kolay yoldan para kazanarak geçimini sağlamak” amacıyla suça yönelttiği düşünüle bilinir. Mardin ili örneklemin de ise örneklem grubunun %52,2’si göç etmiş, göç sonrasında ise iş bulamamak sorunu ile karşılaşmışlardır. Her iki örneklem grubunda da kadınların yaklaşık olarak yarıya yakını göç etmiştir. Göç eden kadınların toplamda %13’ü hırsızlık suçundan, %16’sı ise uyuşturucu ile ilgili suçlardan hüküm giymişlerdir(Bkz. Tablo 27). Dördüncü hipotez, araştırmanın bulguları ile doğrulanmıştır.

5. ***Suçun işleme nedenleri ile yoksulluk ve işsizlik arasında da etkisellik olduğu varsayılmaktadır***, bu varsayım ekonomik nedenlerden kaynaklanan yoksulluk ve işsizliğin, bireyleri suç işlemeye yöneltebileceği varsayımına dayanarak oluşturulmuştur. Mala karşı işlenen suçların yoksullukla ilişkili kabul edilmesi toplumda genel kabul gören bir yargıdır ve suçların önlenmesi için öncelikle yoksullukla mücadele edilmesi gerektiği yönünde genel ve güçlü bir kanı vardır(FC, 2009).Örneklemini oluşturan kadın mahkûmların, hükümlü buldukları suç türü ve aylık gelir düzeyleri arasındaki ilişkiye bakıldığında(bkz. Tablo 13)herhangi bir geliri olmayan veya düşük ekonomik gelire(0-500 TL)sahip bireylerin çoğunlukla hırsızlık ve uyuşturucu ile ilgili suçlara yöneldiği görülmektedir. Beşinci hipotezi destekleyen bir diğer bulgu, Antalya ilinde kadınların %52’sinin, Mardin ilinde ise %42’lik bir oranı temsil eden kadınların suç işleme nedenlerini ekonomik sorunlar olarak göstermeleridir. Yine benzer şekilde bir diğer bulgu, kadınların meslekleridir. Kadınların %45’i işsiz iken, %42’si vasıfsız işlerde çalışan kişilerden oluşmaktadır(bkz. Tablo:12).Elbette yoksulluk, bireyin suç işlemeye yönelmesinde bir gerekçe olarak sayılamaz, ancak bireyin suç işlemeye bilhassa mal varlığına yönelik suçlara karışmasında etkili bir faktördür. Araştırmanın bulgularına dayanarak beşinci hipotez doğrulanmıştır.
6. ***Kadınların eğitim ve öğrenim düzeylerinin yükselmesi ve ekonomik olanakların çeşitlenmesi, kadınların suç işleme oranını artırmakla birlikte suçun türünü de değiştirmektedir***, bu hipotez, 1970’li yıllardan günümüze doğru literatürde süre gelen bir tartışmayı varsaymaktadır. Kadının suç davranışı, 1970’li yıllarda fizyolojik, psikolojik ve biyolojik kuramlara dayanarak açıklanmaktaydı. 1970’li yıllardan sonra feminist hareketin gelişmesine bağlı olarak, kadınların toplum

içerisindeki konumu tartışılmaya başlanmıştır. Kadınların işgücüne katılması, sosyal ve ekonomik alanda toplumda daha fazla yer almaya başlaması ile birlikte kadın suçlu davranışı sosyal-kültürel ve ekonomik boyutları ile tartışılmaya başlanmıştır. 1970'li yıllarda ve sonrasında cinsiyet rollerinin ayırımında değişimlerin meydana gelmesi, kadının eğitim öğretim düzeyinin yükselmesinin kadınların suç işleme oranını artırabileceği görüşleri öne sürülmüştür. Cezaevlerinde yürüttüğümüz bu çalışmada kadın suçluluğunu bu hipotez üzerinden değerlendirildiğinde, Antalya ve Mardin ilinde örneklem grubunu oluşturan kadınların büyük bir çoğunluğunun okuma yazma bilmeyen(okuryazar olmayan; Antalya ilinde %26,8'i, Mardin ilinde %30,4) veya düşük öğrenim düzeyine sahip kişilerden oluştuğu(Antalya ilinde %12,2 ilkokul mezunu,%12,2'si ortaokul mezunu, Mardin ilinde %17,4'ü ilkokul mezunu, %8,7'si ortaokul mezunu)çoğunluğunun ev kadını(Antalya ilinde %39, Mardin ilinde %43,5) veya işçi olan (Antalya ilinde %23,2, Mardin ilinde %21,7)kadınların oluşmaktadır. Kadınların işledikleri suç türü ve öğrenim düzeylerine bakıldığında lise mezunu kadınların yağma(gasp) suçuna yöneldiği görülmektedir(bkz. Tablo 10). Kadınların iş hayatında aktif bir şekilde yer almasının, eğitim ve öğrenim düzeyinin yükselmesinin, kadına yönelik toplumsal baskının azaldığı alanlarda kadınların suç işlemelerine olan eğilimin artacağı yönünde öne sürülen varsayım araştırmanın sonuçlarına göre doğrulanmamıştır.

- 7. Kadınlar adam öldürme suçunu daha çok yakınlarına karşı işlemektedir,*** Antalya ve Mardin ili cezaevi örneğinde hükümlü bulunan kadınların suçu yönelttiği kişi bulgularına göre sınıanan bu hipotezde, adam öldürme suçunu işleyen kadınların, beşinin bu eylemi eşlerine yönelttiklerini, geri kalan bir kişinin akrabalarına ve bir diğer kişinin ise komşusuna karşı bu eylemi işlediği görülmektedir(bkz. Tablo 17).Literatür ile desteklenen bu bulgu ve hipoteze göre kadın suçluluğu konusunda daha önce yapılmış olan çalışmaların birçoğunda(Özgür ve Sunar 1982; Ögün, 1990; Kaptanoğlu ve diğerleri 1988; Saygılı ve Aliustaoğlu, 2009; Güldoğan, 2010; Nazlıdır, 2010; Akgün ve Çiftçi, 2014)kadınların adam öldürme veya adam öldürmeye teşebbüs suçunu eşlerine veya yakınlarına karşı işledikleri görülmektedir. Bu durumun gerekçesi olarak kadınların evlilikleri süresince eşleri veya aileleri tarafından sözlü veya fiziksel

şiddete maruz kalmalarının etkili olduğu görülmektedir. Bu bulgulara göre kadın hükümlülerin şahsa karşı suça yönelmelerinde, yaşadıkları şiddet ve mağduriyetin etkisinin olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre yedinci hipotez araştırmanın bulgularına dayanarak doğrulanmıştır.

Ceza İnfaz Kurumunda bulunan hükümlüler ile yürütülen alan çalışması sonucunda ilk olarak kadınların sosyo-demografik ve ekonomik özellikleri ortaya konmuştur. Araştırmanın hipotezlerin değerlendirilmesi kısmında da aktarıldığı üzere kadın suçlu profili 22-55 yaş aralığında, evli veya boşanmış kadınlardan oluşan, düşük ekonomik düzeye sahip veya ev hanımı olan, herhangi bir okul bitirmemiş, okuryazar veya ilkokul mezunu kişilerden oluşmaktadır. Ayrıca hükümlü kadınların ebeveynlerinin de düşük eğitim düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Çocukların yetiştirilmesinde anne ve baba profilinin eğitimsizliği, çoğu zaman çocuğun gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir. Tezin sorgulamaya çalıştığı, kadınların sosyo demografik profillerinin farklı iki bölge üzerinden benzerlik ve farklılıklarını ortaya koymaktır. Çalışmaya başlamadan önce her ne kadar kadın suçlu profillerin de farklılık olacağı düşünülse de kadın suçluluğun genel görünümü her iki il örneğinde de benzerlikler göstermektedir. Araştırmada elde edilen bu sonuç daha önce literatürde ortaya konulmuş olan Türkiye’de kadın suçluluğunun genel profili ile örtüşmektedir (Öğün,1990; İçli, 2007; Gürtuna,2009; Akgün,2012). Bu hipotez araştırmanın bulgularına göre doğrulanmıştır.

Bireylerin toplumsal beklentilere uygun davranış sergilemelerinde veya toplumsal düzen paralelinde istendik davranış değişikliği gerçekleştirmelerinde, öğrenim/egitim gerçeği büyük bir önem arz etmektedir. Eğitim, bireyin toplumsallaşmasında güçlü bir sosyalleştirme aracı olmasının yanı sıra, ilişki ve davranış biçiminin oluşumunda da önemli bir işlevi yerine getirmektedir. Özellikle, şiddet unsurlarını büyük ölçüde bünyesinde barındıran geleneksel yapılarda veya gruplarda, eğitim faktörünün bir toplumsal çözelti gibi fonksiyon icra ettiği görülmektedir (Kızmaz,2004:292).

Öğrenim durumu ve suç arasındaki ilişki birçok çalışma da ele alınan önemli bir değişkendir. Daha önce de belirtildiği üzere, örneklem grubunu oluşturan hükümlü

kadınların kendilerinin ve ebeveynlerin öğrenim durumlarının oldukça düşük olduğu görülmektedir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, Antalya ilinde %85,4'nün, Mardin ilinde ise %78,2'sinin, lise düzeyinden düşük öğrenim düzeyinde olan kişiler tarafından suçun işlendiği görülmektedir. Araştırmada elde edilen bu bulgu, suç olgusunun düşük nitelikli eğitim ve öğrenim düzeyine sahip kişiler tarafından gelişen bir olgu olduğunu ortaya koymaktadır. Suç ve öğrenim düzeyi ilişkisinde elde edilen bu sonuç Türkiye'de ve diğer ülkelerde yapılan çalışmalarda ortaya konulmuş olan suçlu profili ile aynı doğrultudadır. Araştırmanın bulgularına göre eğitim öğrenim düzeyi yükseldikçe suç işleme oranı düşme eğilimi göstermektedir. Bu çerçevede, herhangi bir üniversite veya yüksekokul mezunu olan kişilerin suça katılma durumlarının düşük olduğu araştırmada ortaya konulmuştur.

Suç davranışı, büyük ölçüde belirli bir sorunun çözümüne yönelik olarak ortaya çıkmaktadır. Daha açık bir ifade ile hırsızlık yapan parasal sorununu, tecavüz eden cinsel istek sorununu veya cinayet işleyen birey de; miras bölüşümü, alacak verecek meselesi, hakarete uğrama gibi çok farklı değişkenlerde bir araya gelebilecek problemlerini hukukla çelişen bir tarzla çözüme çabasını sergilemiş olmaktadır. Burada sorunun çözüm biçimi bir tartışma konusudur. Bu nedenle var olan sorunların insancıl, hukuksal ve rasyonel bir çözüm imkânının oluşturulmasında, öğrenim düzeyinin etkisi yadsınamaz(Kızmaz,2004:292).

Örneklem grubunu oluşturan hükümlü kadınların büyük bir çoğunluğu cezaevinde bulunmadan önce herhangi bir işte çalışmayan veya ev hanımı olan kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Herhangi bir mesleğe sahip olan kesimin ise vasıfsız işlerde çalışan, düşük gelir getiren işlerde çalışan kişiler olduğu görülmektedir. Hükümlülerin aylık gelirlerine dair bulgular da ise her iki örneklem grubunda kadınların toplamda %66,8'nin herhangi bir gelirinin olmadığı dikkati çekmektedir. Yapılan çalışmalarda bu durum benzerlikler göstermektedir. Kadınlar cezaevine girmeden önce ya hiç çalışmamış ya da vasıfsız işlerde çalışmışlardır(Lund, 2002; McIvor ve ark, 2009; İl, 1990; Ögün, 1990; İçli, 2007; Çoban ve Akgün, 2011 akt. Saruç, 2013:64). Herhangi bir ekonomik geliri veya bir mesleki tecrübesi olmayan kadınların cezaevinden çıktıktan sonra da geçimini karşılayamaması veya ekonomik anlamda güçlükler ile karşılaşması,

suçu tekrar işlemesine neden olabilir. Bu amaçla kadınların cezaevinde kaldıkları süre boyunca meslek edindirme kurslarına katılmaları ve çalışma alanlarının geliştirilmesi hükümlülerin suç işlemesinin önlenmesinde oldukça önemlidir.

Kadın hükümlülerin, Antalya ilinde %7,3'ü, Mardin ilinde %17,4'ü yaşamlarının büyük bir çoğunluğunu geçirdikleri yerleşim birimi köy ve kasabadır. İl ve ilçede yaşayanların oranı ise Mardin ilinde yaklaşık olarak %60 iken Antalya ilinde bu durum %45'tir. Büyükşehirde yaşamlarını geçirenlerin oranı Antalya ilinde %46,3 iken, Mardin ili örneğinde büyükşehirde yaşamlarını geçiren yoktur. Söz konusu veriler bireyin uzun süre yaşamlarını geçirdikleri yerin suç işlemelerinde etkili olabileceğini göstermektedir. Antalya ili örneğinde uzun süre büyükşehirde yaşayanların suç işleme oranı içerisindeki payının yüksek olmasının nedenleri arasında; büyükşehirlerde göç ve hızlı nüfus artışı ile birlikte, sosyal yapıda görülen denetimsizlik, ekonomik çekiciliklerin çeşitli olması ve bu olanaklara erişememe, bireyler arasındaki ilişkilerin formel bir şekilde yürütülüyor olması, gibi nedenler bireylerin büyükşehirlerde suça karışmalarında etkili faktörler olarak gösterilebilir.

Araştırma kapsamında örneklem grubunu oluşturan kadın hükümlülerin her iki araştırma sahasında da ağırlıklı olarak hırsızlık ve uyuşturucu ile ilgili suçlardan cezaevinde oldukları görülmektedir. Kadınları, suç işlemeye iten nedenlerin aile veya arkadaş ortamının etkisi ile olduğunu, ayrıca başlıca suç işleme nedenleri olarak ekonomik sorunları gösterdikleri ortaya konulmuştur.

Araştırmada önemli olan bir diğer bulgu suçun tekrarına dairdir. Özellikle hırsızlık ve uyuşturucu ile ilgili suçlar en sık tekrarlanan suçlar arasındadır(bkz. Tablo 21). Bu noktada Kızmaz'ın(2013) hırsızlık suçuna dair yaptığı bir değerlendirme açıklayıcı olacaktır. Hırsızlık suçlarını işleyerek kriminal dünyaya giriş yapan suçluların, suçluluk frekansları daha yoğun olur ve aynı şekilde suçun tekrarlanma olasılığı daha yüksek düzeyde gelişmektedir. Bu nedenle mükerrer suçluluğu etkileyen önemli faktörlerden biri, ilk işlenen suçun türüdür. Çok sayıda araştırma (bkz. Myner v.d., 1998; Dembo ve Schmeidler, 2003: 204; Cottle v.d., 2001: 369) işlenen ilk suç türünün, gelecekte yeniden suçun işlenip işlenmemesinde güçlü bir gösterge olduğunu belirlemiştir. Bu nedenle daha önceden işlenen suçun türünün, bireyin gelecekte yeniden

suça yönelip yönelmemesinde etkili olduğu söylenebilir. Mükerrer suçluların büyük bir kısmının genelde ilk işledikleri suçlarının başında, hırsızlık suçları gelmektedir. İlgili literatüre bakıldığında genelde, işledikleri suç türleri açısından mükerrer suçluların, mükerrer olmayan suçlulara kıyasla daha çok mala yönelik suçları işledikleri görülmektedir(bkz.Myner v.d., 1998:67 akt. Kızmaz, 2013:911). Mal varlığına yönelik suçların her iki örnekleme grubunda da yüksek oluşu göz önünde bulundurulduğunda kadınların ekonomik sorunlar nedeniyle suç eyleminde buldukları söylenebilir.

Araştırmaya katılan hükümlü kadınlara, bireyin suç işlemeye yönelmesinde yaşanan yerin etkisinin olup olmadığı, etkili ise hangi faktörlerin etkili olabileceği sorulmuştur. Buna göre her iki örneklem grubunda da yaklaşık olarak %70'lik bir oranı yaşanan yerin suç işleme üzerinde etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Hangi faktörlerin etkili olduğu sorusuna ise kadınların toplamda %70'i ekonomik faktörlerin etkisine dikkat çekerken, yine toplamda %32,5'i toplumsal faktörlerin etkisine vurgu yapmıştır. Araştırmada “suç” özelliklerine ilişkin sorulan birçok soruda kadınların suç ve ekonomik sorunlar arasındaki ilişkiye odaklandıkları görülmektedir. Bu durumda kadınların ekonomik gelir seviyelerinin iyileştirilmesi ile özellikle mal varlığına yönelik suçların düşeceği söylenebilir.

Türkiye’de son yıllarda yapılan çalışmalarda bütün toplumsal sorunların temelinde yatan en önemli sebebin göç olduğu görülmektedir(Erkan ve Erdoğan, 2006:88).Her iki örneklem grubunda da kadın hükümlülerin yarıya yakını yaşamlarının büyük bir kısmında göç etmiş kişilerdir. Göç sürecinde ve sonrasında bireyin karşılaştığı güçlükler sebebiyle suça karışmanın önlenmesi için göç veren alanlarda sosyal ve ekonomik çekiciliklerin kazandırılması, göç eden nüfusun bu alanlarda yaşamları sağlanmalıdır, böylece göç eden nüfusun göç etme ihtiyacı ortadan kalkacaktır. Bunun için; kentsel alanlara sunulan toplumsal kaynakların kırsal alanlara da aynı oranda sunulması kentsel alanlara olan göçü azaltacaktır. Hayat standartlarının bütün kesimler için adaletli bir şekilde yükseltilebildiği bir yapılanma sonunda göç olgusu, toplumun kanayan yarası olmaktan çıkabilir ve bu olgunun getirdiği toplumsal ve sosyal problemleri (suç olgusu gibi) asgari seviyeye çekilebilir(Yıldırım, 2004:147).

Suç olgusu yalnızca bireysel bir olgu olarak ortaya çıkmamaktadır, bunun yanında ailevi, toplumsal ve ekonomik faktörlerden de etkilenmektedir. Bireyin yaşadığı çevre ve suç oluşumunda ki ilişki birçok bilimsel çalışmada ortaya konulmuştur. Bu doğrultuda araştırmaya katılan kadın hükümlülerin cezaevine girmeden önce yaşadıkları yeri anlayabilmek amacıyla yaşadıkları yeri olumlu ve olumsuz özellikler ile tanımlamaları istenmiştir. Buna göre Antalya ilinde hükümlülerin %45,1'i yaşadıkları yeri kenar mahalle, %6,1'i işsizliğin yoğun olduğu bir yer, yine benzer oranda %6,1'i alt yapının yetersiz olduğu bir yer olarak tanımlarken olumlu özellikler olarak %54,9'u sıradan bir yer,%14,6'sı sosyal imkânları elverişli bir yer olarak tanımlamışlardır. Mardin ilinde ise kadınların %73,9'u suçu yoksulluğun fazla olduğu bir yer olarak tanımlamışlardır. Olumlu özellikler olarak ise; %34,8'i sıradan bir yer olarak yaşadıkları yeri nitelendirmişlerdir. Araştırmanın önceki bölümlerinde de belirtildiği gibi Antalya ilinin Zeytinköy semtinde bir çoğunluğunu roman bireylerin oluşturduğu suçlu alt kültürün mevcudiyetiydi. Bu bölgede görülen suç ve şiddet eğilimi, madde alım ve satımının artışı, hırsızlık ve gasp gibi suçların kümelenmesi yapılan çalışmalarda, araştırmamızda ve medyada ortaya konulmuş durumlardır. Belirli bölgelerde ve çoğu zaman kentlerde yaşanan suç olayı bireylerin ve toplumun yaşam kalitesini düşürmekte, kentlerin sosyal, ekonomik ve fiziksel dokusuna zarar vererek, kentin güvenirliliğini engellemektedir. Bu kentlerde ve bölgelerde güvenlik hizmetlerinin geliştirilmesi, bireylerin yaşam kalitesinin artırılması, sosyal ve kültürel faaliyetlerin geliştirilmesiyle suç oranlarındaki bu artış düşürülebilir. Mardin ilinde suç işleyen kadınlarda belirli bir suçlu kültürün olduğu söylenemez fakat “Suriyeli” kadınların bu örnekte %30,4'lük bir oranı oluşturmaları dikkat çekicidir. Ülkelerinde yaşanan savaştan kaçan Suriyeli kadınlar, karşılaştıkları güçlükler karşısında suç işlemeye-özellikle cinsel suçlar ve hırsızlık suçuna- sürüklendikleri görülmektedir. Araştırmanın verilerinde ortaya çıkan bu sonuç Suriye'den göç eden bireylerin suça karışmalarını engellemek amacıyla çözüm odaklı önerilerin ve çalışmaların yapılmasına ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Araştırmada kadın hükümlülerin “yaşanılabilir yer” algılarının nasıl şekillendiği anlamak amacıyla sorular sorulmuştur. Kadınlar her iki örneklem grubunda da sosyal, kültürel ve ekonomik refahın gelişmiş olduğu bir yeri ve kadının toplumda önemsendiği

bir yerin suçtan uzak, yaşanılabilir bir yer olarak tanımlamaktadır. Diğer yandan her iki örnekleme de kadınlar, Karadeniz bölgesini suçtan uzak bulmaktadır. Kadınlarla yapılan görüşmelerde kadın hükümlülerin bu soruyu cevaplarırken koğuş arkadaşlarından veya medyadan edindikleri bilgiler doğrultusunda verdikleri görülmektedir.

Bu çalışmanın en önemli bulgusu, suçun mekânla özdeşleştiğidir ve mekânın suçun niteliği ve niceliği üzerinde sorgulanamaz etkilerinin olduğudur. Antalya ve Mardin örneklemindeki suçlar genel manada birbirine benzemesine karşılık arkasında yatan sebepler ve bu koşulların hazırlayıcıları çoğunlukla farklıdır.

Daha önce yapılmış olan çalışmalarda ve bu araştırmada cezaevinden çıkan tutuklu/hükümlülerin tahliye sonrasında bir takım endişelerinin olduğu ortaya konulmuştur. Bu araştırmanın her iki örneklem grubunda da kadınların, tahliye sonrasında iş bulamama veya toplum tarafından dışlatılacaklarına dair endişeleri vardır. Bu endişelerin giderilmesi için kadınların cezaevi sürecinden sonra topluma uyumu, sağlanmalı ve tahliye öncesinde tutuklu/hükümlülere iş becerilerin geliştirilmeye ilişkin mesleki eğitimlerin verilmesi oldukça önemlidir. Aksi durumda geçimlerini sağlayamayan tutuklu/hükümlülerin mala karşı suçlara sapsması olasıdır.

Antalya ve Mardin ili cezaevlerinde hükümlü bulunan kadınların “kadın, suç ve coğrafya” kavramlarına ilişkin sahip oldukları zihin algılarını metaforlar yolu ile ortaya koymayı amaçlayan bu tezde elde edilen bulgular aracılığıyla şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Kadın mahkumlar“kadın” kavramını açıklarken Antalya ilinde 30 farklı metafor, Mardin ilinde ise 32 farklı metafor geliştirmiş olmaları, kadınların bu kavrama ilişkin zihin algılarının ve bakış açılarının çeşitliliğini ortaya koymaktadır. Bu kavrama ilişkin oluşturulan metaforlar ve kategorilere bakıldığında kadınların olumlu ve olumsuz algılarının birbirine yakın olduğu ancak Antalya ili örnekleminde “kadın” kavramının olumsuz nitelendirilmesinin biraz daha fazla olduğu görülmektedir. Mardin ili örnekleminde ise “kadın” kavramının daha çok olumlu nitelemeler yolu ile ifade edildiği ortaya konulmuştur(bkz. Tablo 36 ve Tablo 39).

Kadın hükümlülerin “suç” kavramını Antalya ilinde *f*:38 Mardin ilinde *f*:32 ayrı metafor ile geliştirdikleri ortaya konulmuştur. Geliştirilen bu metaforlar altı kavramsal

kategoriye ayrılmıştır. Antalya ve Mardin ili örnekleminde en fazla metafor geliştirilen kategori “kötü bir durum veya olay olarak suç” kategorisidir. Bu kategori suçu, bir hastalık gibi bireye ve topluma zarar veren, özgürlüğü sınırlandıran, kötü bir durum olarak algılayan kadınların ifadelerinden oluşmaktadır. Bu kavrama ilişkin dikkati çeken bir diğer kategori “alışkanlık veya bağımlılık olarak suç” kategorisine ilişkindir. Bu kategori özellikle hırsızlık ve uyuşturucu ile ilgili suçları bir alışkanlık, bağımlılık veya alkole benzeten kadınların ifadelerinden oluşmaktadır.

Cezaevinde hükümlü bulunan kadınların coğrafya kavramına ilişkin toplamda 51 ayrı metafor geliştirdikleri görülmektedir. Geliştirilen bu metaforlar dört ayrı kavramsal kategori altında toplanmıştır. Her iki örneklem grubunda da kadınlar coğrafya kavramını en fazla “bir mekân olarak coğrafya kategorisi” altında değerlendirmiştir. Coğrafyayı bir mekân ile özdeşleştiren kadınların, coğrafyayı yaşadıkları yer veya cezaevinde özlemini duydukları yerler ile özdeşleştirdikleri görülmektedir. Oldukça düşük öğrenim düzeyine sahip kadınlar ile yapılan bu araştırmada metaforlar yolu ile verilerin toplanmasında güçlükler ile karşılaşmıştır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, suçluluğun neden bazı sosyal yapılarda diğerlerinden daha sık işlendiği, hangi sosyal, ekonomik ve kültürel şartlarda, hangi tür sosyal ilişkilerin hâkim olduğu yapılarda suçluluğun arttığı ya da azaldığı, kısaca sosyal yapı içinde kişileri suça iten nedenler ancak bu konuyu kapsayan detaylı bilimsel analizlerin periyodik olarak yapılması ile büyük ölçüde açığa çıkartılabilir. Hızlı bir değişme süreci yaşayan toplumumuzda, suç probleminin bilimsel yönden incelenmesi ve suça neden olan etkenlerin belirlenmesi en azından, ilgili kurumlar tarafından gerekli önlemlerin alınmasını kolaylaştırarak suçun batı toplumlarındaki boyutlara ulaşmasını büyük ölçüde engelleyebilecektir (İçli, 1993:2 akt. Sevim ve Soyaslan,2009). Geçmişten günümüze önemli bir sorun teşkil eden suç olgusu, gelişmemiş, gelişmekte olan veya gelişmiş birçok ülkenin ortak bir toplumsal sorunudur. Bu toplumsal sorunun, önlenmesine veya çözümüne yönelik atılacak en doğru adım konu üzerinde bilimsel çalışmaların yapılmasından geçmektedir.

KAYNAKÇA

- Abadan Unat. N., (1985), “Atatürk’ten Bugüne Kadının Toplum ve Eğitim Sorunları.”Yapı Kredi Bankası Kültür Yayınları, 29-35, Ankara.
- Adler F., (1975), *Sisters In Crime: The Rise Of The New Female Criminal*, New York: McGraw-Hill.
- Adler, F. (2007), *The Gendering Of Criminology*. In. J.Robert Lilly, Francis T. Cullen, Richard A.Ball (Eds.) pp. 207–231, *Criminological Theory*, 4th Edition, Sage Publications, Thousand Oaks-London-New Delhi.
- Akers, and Ronald L., (2000), *Criminological Theories Introduction, Evaluation, and Application*, Roxbury Publishing, Los Angeles.
- Akgün, R., ve Çiftçi, E., G., (2014), Kadınlar Neden Adam Öldürür: Suça Götüren Dokuz Sebep, *Adli Bilimler Dergisi*, Cilt: 13, Sayı: 2, s. 1-25.
- Akgün, R.,(2012), Kadın Hükümlülerin Ceza İnfaz Kurumunda Yaşadıkları Sorunlar Ve Başa Çıkma Tarzlarının Belirlenmesi: Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Aliağaoğlu, A., (2007), *Balikesir Şehrinde Suçlar: Coğrafi Bir Yaklaşım (2005)*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Aliağaoğlu, A., ve Çıldam, S., Y., (2016), Bandırma Şehrinde Suçlar (2006-2008): Coğrafi Bir Yaklaşım, *Balikesir University Journal Of Social Sciences Institute*, Cilt:19, Sayı: 35, s. 19-53
- Almeda, E., (2005), Women’s Imprisonment in Spain. *Punishment & Society*, 7(2): 183-199.
- Ayhan, İ. ve Çubukçu, K.M., (2007), Suç ve Kent İlişisine Ampirik Bakış: Literatür Taraması, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 5, s. 30-55.
- Balcıoğlu, İ., Taktak, Ş. ve Ortaköylü, L.,(2004), Kadın ve Suç, *Yeni Symposium*, Sayı:42(1)s. 13-19.
- Başarır F.,ve Sarı M., (2015), Kadın Akademisyenlerin “Kadın Akademisyen Olma” ya İlişkin Algılarının Metaforlar Yoluyla İncelenmesi, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, Cilt:5, Sayı:1, s. 41-51

- Beccaria C., (2004), *Suçlar ve Cezalar Hakkında*, Çeviren Sami Selçuk, İmge Kitabevi, Ankara.
- Belknap, J. (2007), *The Invisible Woman: Gender, Crime And Justice*. Third Edition, Belmont, USA
- Bester, M.,C., (2008), *The Psychological Factors Associated With Women Who Kill An Abusive Inmate Partner Within A Cultural Context*. Master Artium, University of Jonennesburg, Faculty of Humanities.
- Brandley, R.G.,and Davino, K.M., (2002) Women's Perceptions Of The Prison Enviroment:When Prison Is "The Safest Place I' Ve Ever Been. *Psychology Of Women Quartely*, 26:351-360.
- Brodeur, Jean-P., and Ouellet G., (2004), "What Is a Crime? A Secular Answer", in *What Is a Crime?*, ed. Law Comission of Canada, UBC Press, Vancouver, pp. 1-33.
- Bromley, R. And Thomas, C.,(1997),Vehicle Crime in the City Centre Planning for Secure Parking, *Town Planning Review*. Vol. 68. Page. 257-278
- Browne, A., Miller, and B., & Maguin, E.(1999), Prevalence and severity of lifetimephysical and sexual victimization among incarcerated women. *International Journal ofLaw & Psychiatry*, 22: 301-322.
- Burkay, S.,(2008), *Suç Teorileri ve Suç Olgusu: Antalya İli Örneği*, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Byrd, P.M and Davis, J.L. (2009). Violent Behavior İn Female İnmates. *Journal of Interpersonal Violence*, 24(2):379-392.
- Canay, Ağaoğlu, H., (2004), *Kadın Suçluluğu: Feminist bakış açısından kavramsal bir inceleme*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Cansunar N., Aşirdizer, M., Aycan, N., Balcıoğlu, İ., ve Batuk, G., (1997) Kadının Suça Yönelimi: Karşılaştırmalı Bir Çalışma, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Sayı: 3, s. 341-351.
- Ceylan, Y., (2012), Zorunlu Göç ve Suç İlişkisi (Muş İli Örneği). *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı:32, s.1-18

- Clarke, R., (1997), *Situational Crime Prevention, Successful Case Studies*. Scholl of Crimanl Justice, Rutgers University, Newyork.
- Clarke, R., and Felson M.(1998), *Oppurtunity Makes The Thief (Practical Theory For Crime Prevention)*, London.
- Cohen, Lawrence E. and Felson, Marcus, (1979), “Social Change and Crime Rate Trends: A Routine Activity Approach”, *American Sociological Review*, Vol. 44, No.4 pp.588–608.
- Coştan, U., (2014), *Suç ve Suç Önleme Stratejileri Doğrultusunda Ankara İli Örneğinde Suçu Önleyici Yaklaşımlar*, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale.
- Craglia, .M., Haining, R., and Signoretta, P., (2001) *Modelling High-Intensity Crime Areas İn English Cities*, *Urban Studies*. Vol. 38. No.11. Page.1921-1941.
- Çoban, A., İ., ve Akgün, R., (2011), Ankara Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda Kalan Kadın Hükümlülerin Psikososyal Durumlarının Saptanması ve Sosyal Desteklerinin Belirlenmesi, *Toplum ve Sosyal Hizmet*, Cilt: 22, Sayı: 2, s. 63-78.
- Davis, N., and Stasz, C., (1990), *Social Control Of Deviance, A Critical Perspective*. Mc.Graw
- Demirbaş, T., (2001), *Kriminoloji*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Dinler, V., İçli T.,(2005), Suç ve Yoksulluğun Etkiselliği (Isparta Cezaevi) s.2649-2486.
- Dolu, O.,(2015), *Suç Teorileri: Teori, Araştırma ve Uygulamada Kriminoloji*, 5. Baskı, Global Politika Ve Strateji Yayınlar, Ankara.
- Dönmezer, S., (1994), *Kriminoloji*, Beta Basın Yayım Dağıtım A.Ş, İstanbul.
- Dönmezer, S.,(1984), *Krimonoloji*, 7. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- Durkheim, E., (1994), *Sosyolojik Metodun Kuralları*, Çeviren, Enver Aytekin, Sosyal Yayınları, İstanbul
- Durkheim, E.,(1968), *Kriminaliteet als normales Phaenomen*, in: *Kriminalsoziologie* Frankfurt a. M. s.3 vd.
- Dutt., K., A., Noble.,G.,A., and Sharma, K., K., (1985), *Variation of the Spatial Patterns of Crime in*

- Eck, J.E., Chainey, S., Cameron, J. G., Leitner, M. ve Wilson, R. E., (2005), Mapping Crime: Understanding Hot Spots. Washington, DC: U.S. Department of Justice Office of Justice Programs.
- Ellis, L.,and Walsh, A., (2000), Criminology: A Global Perspective, Allyn & Bacon, USA.
- Erdoğan, A. ve Düzgün, H. Ş., (2003), Mekân ve Suç: Suç Haritalaması ve Diğer Analitik Yaklaşımlar, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi, Sayı:36 s. 482-490.
- Erem, F., (1997), Suç Bilimi Açısından Adalet Psikolojisi, Adil Yayınevi, Ankara.
- Erkan, R., ve Erdoğan M. Y. (2006), Göç ve Çocuk Suçluluğu, Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi, Cilt: 3, Sayı 9.
- FC (Fight Crime: Invest in Kids), (2009), “Cutting Crime by Cutting Child Property”,www.fightcrime.org, (erişim tarihi: 15 Temmuz 2009).
- Fichter J., (1990), Sosyoloji Nedir? (Çev.: Nilgün Celebi), S.U. Fen-Ed. Fak. Yayınları, Konya.
- Flowers, R.B., (1987) Women and criminality: The woman as victim, offender and practitioner, NY Greenwood Pres.
- Ghosh, S., (1992) Open Prisons and Inmates, Mittal Publ., New Delhi.
- Günel, V., ve Şahinalp, M., S., (2009) Şanlıurfa Şehrindeki Hırsızlık Suçlarının Mekansal Analizi, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt: 11, Sayı: 1, s.100-146.
- Göçer, A.,(2013), Türkçe Öğretmeni Adaylarının “Kültür Dil İlişkisi”ne Yönelik Metaforik Algıları, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic* Cilt:8/9 S. 253-263
- Gramatica Filippo (2005), Toplumsal Savunma İlkeleri, Çeviren, Sami Selçuk, İmge Kitabevi, 2.baskı, Ankara.
- Greenfield, L.A., and Snell, TL (1999), Women Offenders. In Bureau of Justice Statistics Special Report. Washington, DC: US. Government Printing Office, Anabilim Dalı Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Güldoğan, E., (2010), Kadınları Suça İten Psikolojik Nedenler: Adam Öldürme Suçu İşlemiş Kadınlar Örneğinde Bir İnceleme, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloj

- Günel, V., ve Şahinalp, M., S., (2009), Şanlıurfa Şehrindeki Hırsızlık Suçlarının Mekansal Analizi, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt: 11, Sayı: 1, s.100-146.
- Gürtuna, O., (2003), *Cezaevinde Kadın Olmak ve Cezaevinin Kadın Bakış Açısıyla Sosyolojik Değerlendirmesi: Ankara Sincan Kadın Kapalı Cezaevi Örneği*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Greenfield, L.A.,& Snell, TL (1999). Women Offenders. In Bureau of Justice Statistics Special Report. Washington, DC: US. Government Printing Office.
- Hagan, J. (1989), Structural criminology. New Brunswick, NJ: Rutgers University Pres.
- Harnes.,D.K., (1973), Spatial Aspects of Violence and Metropolitan Population, The Professional Geographer. Vol. XXV, No.1
- Haywood, T.W; Kravitz H M; Goldman L.B; and Freeman A. (2000), Characteristics Of Women İn Jail And Treatment Orientations: A Review, *Behavior Modification*, 24 (3): 307-324.
- Herbert, T., D., and Thomas, J., C., (1997), Cities In Space City as Place, David Fulton Publisher, London.
- Heidensohn, Frances(1995), Women and Crime, Washington Squire, *NY University Press*, , sf. 151.
- Hinton ve Earnest (2010), "I Worry So Much I Think It Will Kill Me": Psychosocial Health And The Links To The Conditions of Women's Lives İn Papua New Guinea".*Health Sociology Review*, Vol. 19(1):5-19
- Hoyt, H.,(1963), Man and the Earth, New Jersey.
- İçli, T., (1987), Adam öldürme olayında sosyo-ekonomik ve kültürel faktörlerin önemi. *H.Ü Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2:21-47.
- İçli, T., (1992), *Türkiye’de Suçlular: Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Özellikleri*, Bizim Büro Basımevi, Ankara.
- İçli, T., (1993), *Türkiye’de Suçlular(Sosyal Kültürel ve Ekonomik Özellikleri)*, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını Sayı:71.
- İçli, T.,(1999), *Türkiye’de Cezaevlerindeki Rehabilitasyon Faaliyetleriyle İlgili Sosyolojik Bir Analiz*, Adalet Bakanlığı Yayını, Ankara.
- İçli, T., ve Ögün, A., (1988), Sosyal Değişme Süreci İçinde Kadın Suçluluğu, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 2, s. 17-32.

- İçli, T., (2013), *Kadın Suçluluğu*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- İl, S., (1990), *Türkiye'deki Kadın Suçluların Genel Özellikleri ve İnfaz Sürecindeki Sorunları Üzerine Bir Araştırma*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı Doktora Tezi, Ankara.
- İlbars, Z., (1973), *Battal Köyünde Fıstık Tarımının Toplum Kültüründe Meydana Getirdiği Değişmeler*, A.Ü.D.T.C.F., Doktora Tezi, Ankara,.
- Kaptanoğlu, C., vd.,(1988), Eşini Öldüren Kadınların Psiko-Sosyal Yönden İncelenmesi, *24.Ulusal Nöroloji Ve Psikiyatri Kongresi, Yayımlanmamış Bildiri Özeti*, Ankara.
- Karakaş, E., (2005), Uygulamalı Coğrafyada Suç Haritaları I:Veri Kaynakları, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 15, Sayı: 1, s. 57-69.
- Karakaş, E., (2006), Elazığ Şehrinde Suçların Dağılışı ve Özellikleri, *Doğu Coğrafya Dergisi*, Sayı: 15, s. 83-111.
- Karakaş, E., (2009), Suç Coğrafyası Çalışmalarında Veri Kaynakları, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 19, Sayı: 2, s. 25-41.
- Kaya, İ.,(2013), Coğrafi Düşüncede Mekân Tartışmaları *Posseible Düşünme Dergisi*, Cilt: 2 Sayı:4, s.1-13
- Kızmaz, Z., (2003), Ekonomik Yapı ve Suç: Bazı Araştırma Bulguları Üzerine Genel Bir Değerlendirme, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 13, Sayı: 2, s. 279-304.
- Kızmaz, Z., (2004), Öğrenim Düzeyi ve Suç: Suç- Okul İlişkisi Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:14, Sayı 2, s.291-319.
- Kızmaz, Z., (2005), Sosyolojik Suç Kuramlarının Suç Olgusunu Açıklama Potansiyelleri Üzerine Bir Değerlendirme, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:29, Sayı: 2, s:149-174.
- Kızmaz, Z.,(2013), Cezaevinden Çıkan Bazı Suçlular Niçin Yeniden Suç İşlemektedir: Elazığ E Tipi Cezaevi Örneği, *Fırat Üniversitesi Harput Uygulama ve Araştırma Merkezi Geçmişten Geleceğe Harput Sempozyumu, Elazığ 23-25 Mayıs 2013*.
- Knox, P., (1986), *Urban Social Geography*. Longman Newyork.
- Kümbetoğlu, B., (2008), *Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma*. Bağlam Yayıncılık, İstanbul.

- Longman Dictionary of Contemporary English, (2004), Essex, England: Pearson Education Limited.
- Lund, R., Hyde, R., Kempson, D., and Clarke, P. (2002), Women's Needs After Release From Prison To A Rural Community. *Journal of Correctional Health Care*, 9 (3): 271–288.
- Lowman, J. (1986). Conceptual Issues in the Geography of Crime: Toward a Geography of Social Control. *Annals of the Association of American Geographers*, Vol. 76, No. 1, 81–94.
- Marshall, G.,(2005), Sosyoloji Sözlüğü, (Çev.: O. Akinhay ve D. Kömürcü). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Mathews, R., (1999), Doing Time: An Introduction to the Sociology of Imprisonment, Palgrave, London.
- McIvor, G., Trotter, C. and Sheehan, R.(2009), Women, Resettlement And Desistance, *Probation Journal*, 56 (4); 347–361.
- Meydan L.,(1992), Meydan Larousse Büyük Lügat ve Ansiklopedi, Meydan Yayınevi, İstanbul.
- Myner, Julye, Santman, Jennifer, Gordan G. Cappelletty and Perlmutter F. Barry, (1998), Variables Related to Recidivism Among Juvenile Offenders, *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 42 (1): 65-80
- Nagle, G., (1995), Urban Crime: A Geographical Appraisal. *Geographical Magazine*, Vol. 67, Issue 3.
- Nazlıdır, M., (2010), *Kasten Adam Öldürme ve Teşebbüs Suçlarında Psikososyal Özelliklerin İncelenmesi: Suç Analizi*, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Nelson, A.L. Bromley, R.D.F. and Thomas, J.C., (2001), Identifying Micro-Spatial and Temporal Patterns of Violent Crime and Disorder in The British City Centre, *Applied Geography* No.21, Page. 249-274.
- Nikitina, L., and Fumitaka F., (2008), “A language teacher is like...”: Examining Malaysian Students' Perceptions of Language Teachers Through Metaphor Analysis”, *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*, 5 (2): 192-205.

- Öğün, A.,(1990), *Kadın Suçluluğunun Sosyo-Kültürel Konumla ve Bu konumdaki Değişmelerle İlişkisi: Sivas Yarı Açık Kadın Cezaevinde Bir Uygulama*, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Özcan, N., (1996), *Feminist Bakış Açısından Türkiye’de Kadın Suçluluğu Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Özgür, S., ve Sunar, D.(1982), Social Psychological Patterns Of Homicide In Turkey: A Comparison Of Male And Female Convicted Murderers, *United States Of America: Indiana University Turkish Studies*, s. 355-356.
- Pollok, M.J.,and Merlo,V.A. (2006), *Women, Law And Social Control*, Pearson Education, USA.
- Pretorius, H. G. and Botha, S. A. (2006), “The Cycle Of Violence and Abuse in Women Who Kill an Intimate Male Partner: A Biographical Profile” *South African Journal of Psychology* 39(2): 242-252.
- Ratcliffe, J.H. and McCullagh, M.J. (1999), Hotbeds of Crime and The Search for Spatial Accuracy”, *Geographical Systems* 1, 385–398.
- Rosenfeld, R., (1997), Changing Relationships between Men and Women: A Note on the Decline in Intimate Partner Homicide, *Homicide Studies* 1 (1): 72-83.
- Saban, A.,(2008), Okula İlişkin Metafor Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Sayı: 55, s.459-496.
- Sargın, S. ve Temurçin, K. (2009), *Türkiye’de Suçlar ve Mekânsal Dağılışı*, Uluslar Arası Davras Kongresi, 24-27 Eylül, Isparta.
- Sargın, S., ve Temurçin, K., (2011), *Türkiye'nin Suç Coğrafyası-Şehir Asayiş Suçları*, Polis Akademisi Yayınları, Ankara.
- Saruç, S.,(2013), *Kadın Hükümlüler: Cezaevi Yaşantısı ve Tahliye Sonrası Gereksinimler* Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Savcı. İ., (2004), *Cezaevi İşyurtlarında Çalışan Hükümlüler; Bir Alan Araştırması*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Saygılı, S., ve Aliustaoğlu, F.S.,(2009), Şiddet İçerikli Suç İşleyen Kadın Olguların Değerlendirilmesi, *Adli Tıp Dergisi*, Sayı: 23(1): s.24-29.

- Sellin, T.,(1958), *Pioneers in Criminology XV Enrico Ferri (1856-1929)*, The Journal of Criminal Law, Vol. 48, Issue 5, pp.481-492.
- Sevim, Y. ve Soyaslan, Y., (2009), *Hırsızlık Suçu Faillerinin Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Özellikleri Elazığ Örneği*, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt:11, Sayı:3, s:23-42, Ankara.
- Shaw, C.R., and McKay, H.D.(1969), *Juvenile delinquency and urban areas*. Chicago: University of Chicago Pres.
- Simon, R.J., and Redding, H.A. (2005), *The crimes women commit: The punishments they receive* Third Edition, Lexington Boks, Lanham.
- Sezer, F. (2010), *Suç Önleme Stratejileri Boyutuyla İç Güvenlik Hizmetleri Yönetimi: Edirne İl Emniyet Müdürlüğü Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Simon, F. H., (1999), *Prisoner's Work and Vocational Training*, Routledge, London.
- Sözer, M.,ve Özkan R.,(2014), *Öğretmen Adaylarının Kadın Olgusuna İlişkin Algılarının Belirlenmesi*, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2014, 7(1), 264-278.
- Sutherland, E., and Cressey, D.,(1966), *Principles of Criminology* J. B. Lippincot Company, New York.
- Tabrizi, L. R. and Madanipour, A. (2005), *Crime and The City: Domestic Burglary and Built Environment in Tahrán*. *Habitat International*, Elsevier, 1–13.
- Taft Donald, R.(1956), *Criminology*, Chicago.
- Taşdemir, M., ve Taşdemir, F., (2016), *Öğretmen Adaylarının Bilimsel Araştırma Kavramına Yükledikleri Metaforlar*, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, Cilt:17 Sayı:1, s.419-438.
- Temurçin, K., ve Yakar, M., (2013), *Türkiye Kırsalında Suçlar ve Suçların Türlerine Göre Dağılışı (1997)*, *Journal Of International Social Research*. Cilt: 6, Sayı: 28, s. 403-431.
- Terzi, S.,(2007), *Kadın Suçluluğu: Kahramanmaraş Örneği*, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Thomas, W., and Znaniecky F.,(1957), *The Polish Peasant in Europe and America*, The Gorham Press, c.II, s.1753.

- Tolunay, F.,S.,(2010), *Mersin’de Evlerden Hırsızlık Olaylarında Mağdurların Durumunun Sosyal Antropolojik Olarak İncelenmesi*, Ankara Üniversitesi Antropoloji(Sosyal Antropoloji) Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi.
- Topuz, S., ve Erkanlı, H.,(2016), Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kadın Ve Erkeğe Atfedilen Anlamların Metafor Yöntemiyle Analizi, *Alternatif Politika Dergisi* Cilt:8, Sayı:2 s.300-321
- Tümertekin ve Özgüç, (1988), *Beşeri Coğrafya İnsan-Kültür-Mekân*, Çantay Kitabevi, Coğrafya Başvuru Eserleri, İstanbul.
- Tümertekin, E., ve Özgüç, N., (2002), *Beşeri Coğrafya, İnsan, Kültür ve Mekan*, Çantay Kitabevi, İstanbul.
- Uzun, A., (2008), *Tokat Şehrinde Mala Karşı Suçlar*, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Yağmur, M., (2005), *Kadın Suçluluğunu Meydana Getiren Sosyokültürel Etkiler (Çankırı Ceza Evinde Bir Uygulama)*, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Yavuzer, H.,(1996), *Çocuk ve Suç*, 8. Baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Yıldırım, A., (2004), *Kentleşme ve Kentleşme Sürecinde Göçün Suç Olgusu Üzerindeki Etkileri*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H., (2005), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 5. Baskı. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H., (2013), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 9. Baskı. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yılmaz, A. ve Ergün, S.G. (2006), Türkiye’de Şehir Asayiş Suçları: Dağılım ve Başlıca Özellikleri. *Milli Eğitim Üç Aylık Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*. Yıl: 35, Sayı: 170, 230–235.
- Yılmaz, A. ve Ergün, S.G. (2005), Şehir Güvenliği, Coğrafya ve CBS (Samsun Örneği). Ege Üniversitesi Coğrafya Bölümü Sempozyumları-III, Ege Coğrafi Bilgi Sistemleri Sempozyumu, 323–331.
- Yılmaz, G., (2006), Suç ve Mekân: Suçun Temsili Üzerine Düşünceler. *Mimarlık Dergisi*. Sayı: 328: 41–46.

Yıldıracak, L., (2010), *Balıkesir İli Kırsalında Kişilere ve Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar(2004-2008): Coğrafi Bir Yaklaşım*, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Yücel, M. T. (1973) *Suç ve Ceza Anatomisi*, Ankara, Yarı Açık Cezaevi Matbaası, Ankara.

Zelinsky, W.,(1966), *A Prologue to Population Geography*, New Jersey.

Zeytinoğlu, D., (2012) *Cezaevindeki Kadınların “Annelik” Deneyimleri: Ankara Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

İnternet Kaynakları:

Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, <http://www.cte.adalet.gov.tr/> (Erişim Tarihi:01.04.2016).

Türkiye İstatistik Kurumu(TÜİK), <http://www.tuik.gov.tr> (Erişim Tarihi: 30.09.2017).

Türk Dil Kurumu(TDK), <http://www.tdk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 20.05.2017).

<http://www.hukukcu.org/> (Erişim Tarihi: 20.03.2017)

EKLER

Ek-1- Anket Formu

ANKET FORMU

Yapılacak olan bu çalışmanın konusu “Kadın Suçluluğunun Bölgesel Farklılığına Yönelik Bir Alan Araştırması: Mardin ve Antalya Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği’dir”. Çalışmanın amacı farklı iki şehirdeki cezaevi örnek kullanılarak kadınların sosyo-ekonomik-demografik özellikleri ile işlenen suçların ilişkisini ortaya koymak ve bunların dağılımını tespit etmektir. Araştırma sonuçları Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalında yapmakta olduğum yüksek lisans tezinde kullanılacaktır.

Anketin sonuçları yalnızca bu araştırma kapsamında kullanılacak olup, herhangi bir kurum veya kişiyle paylaşılmayacaktır. Araştırma, Adalet Bakanlığı ve Cezaevi Müdürlüklerinden alınan izne bağlı yürütülmektedir. Araştırmaya katılım hükümlünün isteğine ve rızasına bağlı olarak gerçekleşecektir. Soru formunu doğru, içten ve eksiksiz olarak yanıtlamanız araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliğini olumlu yönde etkileyecektir. Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Saygılarımla.

İlknur Haydaroğlu

Ceza süresi
a.2 yıl ve daha az ()
b.2-5 yıl ()
c. 5- 10 yıl ()
d. 10 yıl ve üstü ()

1. Yaşınız?

- a. 18- 25 ()
b. 26-35 ()
c. 36- 45 ()
d. 46- 55 ()
e. 56 üzeri ()

2. Doğum yeriniz?

- a. İl (belirtiniz)
- b. İlçe (belirtiniz)
- c. Köy(belirtiniz).....
- d. Yurt dışı (belirtiniz)

3. Hayatınızın büyük kısmını geçirdiğiniz yerleşim birimi neresidir?

- a. Köy-kasaba ()
b. İlçe ()
c. Şehir ()
d. Büyükşehir()

4. Medeni durumunuz?

- a. Evli ()
b. Bekâr ()
c. İmam nikahlı ()
d. Ayrı yaşıyor ()
e. Boşanmış ()
f. Eşi ölmüş ()

5. Çocuğunuz var mı?

- a.Evet(belirtiniz).....
- b.Hayır

6. Sizin ve Anne- babanızın mesleği?			
	Siz	Anne	Baba
a. Ev hanımı	()	()	()
b. İşçi	()	()	()
c. Memur	()	()	()
d. Esnaf	()	()	()
e. Çiftçi	()	()	()
f. İşsiz	()	()	()
e.Diğer.....			

7. Sizin Anne ve Babanızın öğrenim durumu?

	Siz	Anne	Baba
a. Okuryazar değil	()	()	()
b. Okur-yazar, ilkokul mezunu değil	()	()	()
c. İlkokul mezunu	()	()	()
d. Ortaokul mezunu	()	()	()
e. Lise mezunu	()	()	()
f. Üniversite veya yüksekokul mezunu	()	()	()
g. Üniversite üstü	()	()	()

8. Cezaevine girmeden önceki mesleğiniz?

- a. İşçi ()
b. Esnaf ()
c. Çiftçi ()
d. Emekli ()
e. Memur ()
f. Ev hanımı ()
g. İşsiz ()
h. Diğer (belirtiniz).....()

9. Cezaevine girmeden önceki aylık geliriniz?

a.	0-500TL ()
b.	501-1000TL()
c.	1001-1500TL()
d.	1501-2000TL()
e.	2001-2500TL()
f.	2500TL ve üstü()

10. Yaşadığınız yerin iyi veya kötü özellikleri nelerdi? (birden fazla işaretlenebilir)

İYİ

- Sıradan bir yer ()
Temiz bir yer ()
Sosyal imkânları elverişli()
Ulaşım elverişli ()
Gelişmiş bir yer ()
Sakin huzurlu bir yer ()

KÖTÜ

- a. Suça meyilli ()
b. Altyapı yetersiz ()
c. Göç veren bir yer ()
d. Kirliliğin fazla oldu bir yer()
e. Yoksulluğun fazla olduğu bir yer()
f. İşsizliğin yoğun olduğu bir yer()
g. Kenar mahalle()
h. Diğer()

11. Yaşadığınız yerin konut tipi neydi?

- Müstakil ev ()
Gecekondu()
Apartman ()
Site ()
Villa ()
Diğer(belirtiniz).....()

12. Yaşadığınız yere göç ettiyseniz nereden göç etiniz? (Hayır, ise 16. Soruya geçiniz.)

- a. Evet (evet ise 13. Soruya geçiniz)
b. Hayır (hayır ise 16.soruya geçiniz)

13. Nereden göç etiniz?

- İl (belirtiniz)..... ()
İlçe(belirtiniz ()
Köy(belirtiniz).....()
Diğer (belirtiniz) ()

14.Göç etme sebebiniz nedir?

- İş bulmak ()
Daha iyi yaşamak ümidiyle ()
Okumak için
Çocuklarını okutmak için ()
Akrabalarını orada olduğu için()
Kan Davası ()
Diğer(belirtiniz).....()

15.Göç etikten sonra ne tür zorluklarla karşılaştınız?

- İşsizlik ()
Geçim sıkıntısı()
Barınma sorunu ()
Aile geçimsizliği()
Hiç güçlük çekmedim ()
Diğer(belirtiniz).....()

16.Suçun işlediği zamanki medeni durumunuz?

- Bekâr ()
Evli ()
Eşi ölmüş ()
Boşanmış ()
Diğer.....()

17. Daha önce tutuklandınız ya da hüküm giydiniz mi?

- Evet ()
Hayır ()

18.Daha önce tutuklandıysanız ya da hüküm giydiyseniz hangi suçtan?

- a. Adam öldürme ()
b. Adam öldürmeye teşebbüs()
c. Yaralama ()
d. Hırsızlık ()
e. Dolandırıcılık()

- f. Cinsel suçlar()
g. Yağma (gasp) ()
h. Zimmet()
ı. Sahtecilik ()
i. Uyuşturucu ile ilgili suçlar()
j. Diğer.....()

19. Şuan hangi suçtan dolayı hükümlüsünüz?

- a. Adam öldürme ()
b. Adam öldürmeye teşebbüs()
c. Yaralama ()
d. Hırsızlık ()
e. Dolandırıcılık ()
f. Cinsel suçlar()
g. Yağma (gasp) ()
h. Zimmet()
ı. Sahtecilik ()
i. Uyuşturucu ile ilgili suçlar()
j. Diğer.....()

20. Suç işleme nedeniniz nedir?

- Evlenmek için ()
Namus, şeref için ()
Kan davası ()
Maddi sıkıntı yüzünden()
Tehdit edildiğim için ()
Sarkıntılık, küfür, hakaret ()
Bunalım, tahrik sonucu()
Karşı taraftan kaynaklanan nedenler()
Başka suç işlerken ()
Kaza sonucu()
Diğer (belirtiniz).....()

21. Suçu kime karşı işlediniz?

- Eş()
Kardeş()
Babam ()
Kayınpeder()
Kayınvalide ()
Komşu ()
Diğer()

22. Suçun işlendiği yer neresidir?

- Ev ()
Sokak- cadde ()
Mahalle ()
Çarşı ()
İş yeri()

Diğer (belirtiniz).....()

23. Tahliye olduktan sonra en çok hangi alanda problem yaşayacağınızı düşünüyorsunuz?

İş bulamamak ()

Ailemin beni kabul etmemesi ()

Eşimin ve çocuklarımın beni kabul etmemesi()

Arkadaşlarım ve yakın çevrem beni kabul etmemesi()

Toplum tarafından dışlanmak ()

Diğer..... ()

24. Sizce kişinin suç işlemede coğrafyanın (yaşanılan yerin) etkisi var mıdır?

Evet ()

Hayır ()

25. Cevabınız evet ise; hangi faktörler etkili olabilir?

Gelişmişlik düzeyi ()

Ekonomik faktörler ()

Toplumsal faktörler ()

Aile baskısı ()

Ataerkil yapı (erkeğin egemenliği) ()

Çok eşlilik (kuma)durumu ()

Gelenek görenekler ()

26. Türkiye’de hangi bölgeleri yaşanabilir/suçtan uzak görüyorsunuz?

Marmara bölgesi ()

Ege bölgesi ()

Akdeniz bölgesi ()

Karadeniz bölgesi ()

İç Anadolu bölgesi()

Güneydoğu Anadolu bölgesi ()

Doğu Anadolu bölgesi ()

27. Sizce yaşanabilir suçtan uzak coğrafya(yer) nasıl olur?

Sosyo- kültürel gelişmişliğin ve ekonomik refahın (rahatlığın) olduğu yer ()

Kadının toplumdaki yerinin önemsendiği yer()

Toplumsal baskının olmadığı yer()

Şiddetin olmadığı bir yer ()

Eğitim seviyesinin yüksek olduğu bir yer()

EK-2 Metaforlar Yolu ile Veri Toplama Formu

Mecazlar yoluyla Cezaevi, Suç Kadın ve Coğrafya Kavramlarına İlişkin Veri

Toplama Formu

1.Suçu, Kadını ve Coğrafyayı birkaç kelimeyle canlı veya cansız bir nesneye ya da herhangi bir şeye benzetmenizi istesek neye benzetirsiniz? Nedenlerini ikinci boşlukta açıkla mısınız?

a. Bana göre suç,..... gibidir.

Çünkü.....
.....
.....
.....

b. Bana göre kadın,..... gibidir.

Çünkü.....
.....
.....
.....
.....

c. Bana göre coğrafya,..... gibidir.

Çünkü.....
.....
.....
.....
.....

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler :

Adı ve Soyadı : İlknur HAYDAROĞLU

Doğum Yeri ve Yılı : Mardin-1992

Medeni Hali : Bekar

Eğitim Durumu :

Lisans : Mustafa Kemal Üniversitesi/Fen-Edebiyat

Fakültesi/Coğrafya Bölümü

Yabancı Dil ve Düzeyi :

İngilizce - Orta

İş Denevimi :

Bilimsel Yayınlar ve Çalışmalar :

1. Temurçin K., Haydaroğlu İ.Kadın Suçluluğu Üzerine Bir Araştırma: Mardin ve Antalya Kapalı Cezaevleri Örneği. SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Ağustos 2017, Sayı: 41, ss.197-211.

2.Temurçin K., Haydaroğlu İ. Kadın Hükümlülerin “Suç, Kadın ve Coğrafya” Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıları: Antalya ve Mardin Ceza-Tevkif Evleri Örneği. 2. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu,18-19-20 Mayıs 2017, Alanya(Özet Basım).

3. Temurçin K., Haydaroğlu İ. Kadın Suçluluğu Üzerine Bir Araştırma: Mardin ve Antalya Kadın Kapalı Cezaevi Örneği. Innovation and Global Issues In Social Sciences,27-29 Nisan 2017, Antalya(Geniş Özet Metni)